

DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST

**DOLENJSKA
BORZNOPOSREDNIŠKA
DRUŽBA**

Tel.: 068/323-553
323-554

Strokovne nasvete ter prodajo in nakup delnic po najugodnejših dnevnih cenah vam nudijo pooblaščen borzni posredniki DOLENJSKE BORZNOPOSREDNIŠKE DRUŽBE v Novem mestu nad parkirno hišo na Novem trgu ali po tel.: 068/323-553, 323-554.

PUBLIKUM

Borzo posredovanje d.d.

Odkupujemo delnice KRKE po ceni 11.600 tolarjev
 ☎ 068/322-490
 Plačilo v gotovini!

**DVA NOVA STARA
DIREKTORJA**

METLIKA - Tukajšnji občinski svet je na zadnji seji imenoval za direktorja javnega podjetja Komunala Metlika za nadaljnja štiri leta Jožeta Mihelčiča, dosedanjega v. d. direktorja Komunale. Prav tako so svetniki dali soglasje k imenovanju doc. dr. sc. Blaža Mlačka za direktorja zavoda Zdravstveni dom Metlika. Tudi dr. Mlačak je to funkcijo opravljal že doslej.

Beseda - ščit in kopje

Vsako ima pravico do zasebnosti in do čim bolj celovite, objektivne in izčrpane informacije. To sta osnovni, često med sabo se izključujoči tezi, s katerima se ubada sodobno novinarstvo. Naj se človek za časopisnim člankom, za govorjeno besedo na radiu ali za komentirano sliko na ekranu ponaša s še tako znanim in zvanečim imenom, vsakič znoja je pred bralci, poslušalci in gledalci sam, njegov edini partner, s katerim sme nastopati, pa je lahko le resnica. Ta ugotovitev morda zveni nekoliko patetično v časih, ko se zdi, da je moč tistih, ki obvladujejo javne medije, tako rekoč neomejena in nebrzdana. Morda je v novinarskih vrstah prav zato sedaj težnja po jasnejših in čvrstnejših normah še večja. Z njimi naj bi vzpostavili zdrave odnose v medijih ter zaščitili tako človeka in njegovo pravico do zasebnosti kot novinarja, ki ga nujeneje razmere vse bolj silijo na tanek led.

Nedavno novinarsko strokovno srečanje v Zrečah je pokazalo, da v slovenski politiki in gospodarstvu od novinarja mnogi pričakujejo pohlevnost in servilnost. Njihova pričakovanja pa so dolgoročno obsojena na neuspeh. Srečanja slovenskih novinarjev se je udeležil tudi švedski varuh tiskovnih pravic in udeležencem pojasnjeval, kako v njegovi deželi skrbijo za samostojno ravnotežje med javnostjo, novinarji in časopisnimi založniki. Ob tem velja poudariti, da je Švedska ena od evropskih držav z najdaljšo in najbolj razvito demokracijo. Imeti take zaveznike in zglede v boju za objektivnost javne besede, pa je, ob lastni strokovni usposobljenosti, seveda, zelo pomembno.

TONE JAKŠE

Priznanje tudi za Velodrom Novo mesto

Piranski dnevi arhitekture

PIRAN - Tema letošnjih arhitekturnih srečanj, ki so potekala od 29. novembra do 1. decembra, je bila Aktualnost šestdesetih let. Spremljala jih je razstava 21 arhitekturnih del iz Avstrije, Italije, Hrvaške in Slovenije v Mestni galeriji Piran. Nagrado Piranesi sta dobila arhitekta Michele Cannate in Fatima Fernandes za ureditev trga v kraju Melicuco v Italiji. Podeljenih je bilo tudi pet priznanj, od tega dve slovenskim avtorjem. Eno so prislužili arhitekti Vojteh Ravnihar z Robertom Potokarjem in Marušo Zorec za stanovanjsko-poslovno hišo Mandrač v Kopru, drugo pa arhitekti Marjan Zupanc, Špela Kuhar in Aleš Bizjak za Velodrom Novo mesto.

Vzporednice današnje arhitekture z moderno šestdesetih let je v predavanjih iskalo 9 vabljenih evropskih arhitektov. Osrednja pozornost je bila namenjena Davidu Chipperfieldu iz Londona, ki je poudaril univerzalnost šestdesetih let nasproti današnjemu regionalizmu in Rolandu Rainerju iz Dunaja, katerega arhitekturni opus je rasel prav v iskajočem duhu šestdesetih.

Leta 1997 bodo arhitekturna srečanja obeležena s svetovno razstavo Giovannija Battiste Piranesija.

MARJAN ZUPANC

Sporno Hipotovo zemljišče

Čigavo je zemljišče v Šentjerneju, za katero se zanima Krka: Hipotovo, občinsko ali župnijsko?

ŠENTJERNEJ - Vest, da bo novomeška Krka v Šentjerneju zgradila svoj obrat in da ji bo parcelo za to ponudila šentjernejska občina, med ljudmi zelo odmeva. Šentjernejski občinski svet je v zvezi s tem konec novembra sprejel sklep, da zemljišče, ki velja za Hipotovo, prenese v last občine. Nad tem pa so v Hipotu nemalo začuden, saj prej o tem niso nič vedeli. V oktobru so na občino sicer poslali ponudbo o prodaji parcele št. 397/1, k. o. Šentjernej, ki je predvidena kot druga industrijsko obrtna cona v Šentjerneju, vendar niso dobili odgovora, 4.

decembra pa so prejeli sklep občinskega sveta skupaj z odločbo, da se pravica do uporabe in lastništva omenjene parcele prenese na občino zaradi splošnega interesa.

V Hipotu, ki je največja firma v občini in zaposluje 262 ljudi, pravijo, da je bil lastnik ves čas znan. Hipot se je olastnil še leta 1990, vendar se je lastništvo razmerje do leta 1995 spreminjalo, danes je dobrih 51 odst. v zasebni lasti, skoraj 18 odst. v lasti Iskre in blizu 31 odst. v postopku lastninjenja zaposlenih. Družba Hipot v poslovnem načrtu do leta 2000 ugotavlja, da imajo možnosti za pozitivno poslovanje (že sedaj 80 odst. proizvodnje izvozijo), zlasti če bi zmanjšali dolgeve in investirali v razvojne projekte in novo opremo. Do leta 2000 namenjajo zaposleni še 48 ljudi in povečati rast proizvodnje za 15 odst. Denar, ki bi ga dobili od prodaje omenjenega zemljišča (občini so ga ponudili za 1,2 milijona nemških mark), bi namenili za poplačilo dolgov in nove naložbe. Ponudbo o prodaji so poslali občini, Dolenjki, Emoni in tudi Krki.

V Hipotu pravijo, da jim tega zemljišča občina ne more odvzeti, saj je lastnik ves čas znan. To zemljišče je bilo skupaj s še nekaterimi drugimi v denacionalizacijskem postopku, ki je bil leta 1992 zaključen. Šentjernejski župnik je takrat izjavil, da zemljišča, ki je trenutno v lasti Hipota, ne zahteva nazaj v naravi, še posebej ne sporne parcele. Baje pa naj bi letos septembra vložil nov zahtevek za vračilo v naravi.

V Hipotu poudarjajo, da njihovega zemljišča ne bodo prodajali drugi, nikakor pa ne pristajajo na odpiranje novih delovnih mest na račun zapiranja starih.

J. DORNIŽ

Noben predlog ni bil sprejet

V 6. volilni enoti nadpovprečna udeležba na nedeljskem referendumu - Večinski volilni sistem dobil manj glasov od slovenskega povprečja, proporcionalni sistem pa več

NOVO MESTO - Le mesec dni po volitvah poslancev v državni zbor smo se v nedeljo lahko ponovno napotili na volišča. Kljub pričakovani nizki volilni udeležbi je možnost neposrednega in najbolj demokratičnega načina odločanja, ki ga omogoča referendum, izkoristila le dobra tretjina vseh volilnih upravičencev. V 6. volilni enoti, ki obsega območje občin Brežice, Hrastnik, Krško, Laško, Metlika, Novo mesto, Šentjernej, Škocjan, Sevnica, Trbovlje, Trebnje, Zagorje ob Savi in območje Bele krajine, se je referendum po še neuradnih podatkih udeležilo 39,44 odstotka upravičencev, kar je več od slovenskega povprečja, ki je bilo 37,7 odstotka.

Največja udeležba je bila v trebanjski občini, kjer je glasovalo 47,26 odstotka volilnih upravičencev, najslabše pa v vseh treh posavskih občinah, predvsem v občini Krško in Brežice. V 6. volilni enoti je 41,4 odstotka volilcev

podprlo večinski sistem, ki ga je predlagala socialdemokratska stranka ob podpori 43.710 volilcev, 29,4 odstotka volilcev se je odločilo za proporcionalni sistem, ki ga je predlagala skupina 30 poslancev prejšnjega parlamen-

KARTELJEVČANI BOJKOTIRALI REFERENDUM - V nedeljo, 8. decembra, je 188 volilnih upravičencev iz Gorenjega in Dolenjega Karteljevega bojkotiralo volilni referendum na 103 volišču, v 6. volilni enoti. Protestirali so proti naseljevanju socialnih problemov in romskih družin v nekdanjo osnovno šolo. Že v jeseni so pristojnim organom na novomeški občini poslali zahtevek z 188 podpisov o izselitvi teh stanovalcev iz šole. Krajan pravijo, da bi tudi v vasi kdo potreboval stanovanje, poleg tega pa nimajo prostorov za kulturne dejavnosti, trgovino, pa tudi mladina nima svojih prostorov. Odgovora z občine še niso dobili, zato so se odločili za bojkot referenduma. Vaščani zahtevajo, naj občina njihovim zahtevam ugodí. (Foto: Jože Hartman)

tarnega sklica, medtem ko je v 6. volilni enoti predlog kombiniranega sistema, ki ga je pripravil državni svet, dobil 13,7 odstotka glasov volilcev. Proti vsem trem predlogom je glasovalo 4 odstotke volilcev, neveljavna pa je bilo desetina glasovnic.

V Beli krajini se je volitev udeležilo 9.370 volilcev, kar je 46,33 volilnih upravičencev. Ti so 42 odstotkov glasov namenili večinskemu sistemu, 30 odstotkov

Referendum torej pričakovane rezultata predlagatelj ni dosegel, saj ni zmagal nobeden od predlogov, kljub temu pa je zmaga volja volilcev. Ti so svoj odnos do referenduma, za katerega so bila značilna tudi preveč učena referendumska vprašanja, in gotovo tudi do dogajanj na slovenski politični sceni, izrazili z nizko volilno udeležbo. Pri vsem tem pa gotovo najbolj bodejo v oči visoki stroški referenduma. Za 400 milijonov tolarjev, kolikor nas je davkoplačevalce stalo referendumsko preverjanje volje o volilnih sistemih, bi lahko povsem na novo naredili kar 30 kilometrov asfaltiranih lokalnih cest, ki jih naše podeželje krvavo potrebuje.

volilcev je podprlo proporcionalni sistem, 13 pa kombinirani sistem. Na območju občin Novo mesto, Šentjernej in Škocjan je volilo 18.144 volilcev, kar je dobrih 40 odstotkov volilnih upravičencev. 45 odstotkov glasov so namenili večinskemu sistemu, 26 odstotkov volilcev je podprlo proporcionalni sistem, za kombinirani sistem pa je glasovalo 13 odstotkov volilcev.

V občini Trebnje je svoj glas oddalo 6.320 volilcev. Za večinski

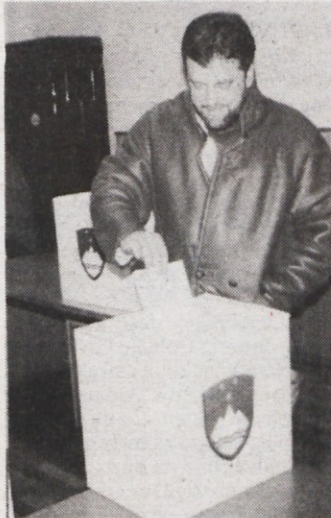
(Nadaljevanje na 2. strani)

VREME
 V drugi polovici tedna bo oblačno, malo toplejše vreme z občasnimi padavinami.

USPELA REFERENDUMA NA MIRNI IN V MOKRONOGU

MIRNA, MOKRONOG - V obeh sosednjih krajevnih skupnostih, v mirenski in mokronogski, so se v nedeljo na referendumu krajanje odločili za dvoodstotni krajevni samoprispevek. Na Mirni je glasovalo 1170 (61,8 odst.) volilcev, za 613 (52,39 odst.), proti 524 volilcev (44,78 odst.), 33 glasovnic je bilo neveljavnih. Najboljši izid so dosegli na volišču za Cirknik, Selsko Goro in Ravne (77,4 odst.) ter v Zabrdju, Praprotnici in Stari Gori (69 odst. za!).

V KS Mokronog je glasovalo 844 (62,84 odst.) volilnih upravičencev, za je bilo 481 (57 odst.), proti 338 volilcev (40,05 odst.), 25 glasovnic je bilo neveljavnih. Po udeležbi so se najbolj izkazali krajanje Belega Griča (73,73 odst.), po uspehu pa Gorenje, Srednje in Spodnje Lahnice (80,68 odst. glasov za!).

MANJ VOLILCEV - Volišča v 6. volilni enoti je obiskalo le 39,44 odstotka volilcev, med katerimi jih je največ podprlo predlog večinskega sistema.

BPH

BORZNO POSREDNIŠKA HIŠA, d.o.o.
PE NOVO MESTO

NAJVIŠJE ODKUPNE CENE DELNIC

* Odkupujemo delnice KRKE po 11.600 SIT/delnico

* Upravljam s finančnim premoženjem BPH, Trdinova 1 (bivši hotel Kandija)
Tel.: 068/342-410

Danes v DOLENJSKEM LISTU

stran 2:

• Slovenija papežu podarila smreko

stran 3:

• Globoke korenine zavarovalstva

stran 6:

• Župan bi najraje tožil ministrstvo

stran 11:

• Pajek marsikomu prekrži načrte

stran 13:

• Sporna prijaznost, žaljivost in strokovnost gimnazijskega profesorja

stran 15:

• Država je v njihovih rokah

EVROPSKA NAGRADA ZA OBNOVO VASI 1996 - V uglednem, enem najlepših rokokojevskih gledališč na svetu, v bavorski prestolnici Muenchnu, so pretekli petek na slovesnosti s pestrim kulturnim sporedom še ozaljšali "zvezdne" minute številnim predstavnikom 26 evropskih vasi, ki so sodelovali na tokratnem 4. natečaju za Evropsko nagrado za obnovo vasi 1996. Med nagrajenci so bili tokrat tudi Slovenci, in sicer so si posebno nagrado za obnovo vasi, zgledno sodelovanje s trebanjsko občino in ministrstvom za kmetijstvo ter za ustvarjanje razmer za razvoj turizma prislužili vaščani Knežje vasi. Predsednik skupnosti ARGE, ki povezuje to evropsko družino regij in vasi, kot je nekajkrat poudaril odlični govornik dr. Erwin Proell (na levi), sicer deželni glavar Spodnjega Avstrijskega, je izročil nagrado oz. posebno priznanje tudi trebanjskemu županu Cirilu Pungartniku in predsedniku delovne skupine, kmetu iz Knežje vasi Janezu Slaku. Več o tem dogodku in zlasti o uspehih Trebanjcev na področju t.i. CRPOV v praznični Prilogi DL. (Foto: P. Perc)

Kakšne novoletne smreke?

Take novoletne "smrečice", kot so iz kočevskih gozdov dostavili papežu, si navadni Zemljani ne bo morejo privoščiti. Mogoče prav zato, ker ne sme imeti vele-dreves, ljudstvo seka, seka smrečice, da bi si naredilo lep december z majhnimi drevesci. Sekanje smrečic, kot je v navadi v zadnjem mesecu leta, je včasih lahko tudi sporno početje. Gre za to, da lahko nepoklicana sekira odbije najlepše drevesce ali pa samo vrh najlepšega iglavca prav tam, kjer je to najbolj neprimerno. Da bi zavarovali gozdne nasade pred takimi škodljivimi posegi, so si izmislili plastično okrasje, ki je bolj ali manj podobno pravi smrekam. Vsi ljudje najbrž ne marajo plastičnih nadomestkov za naravne predmete in tako tudi nočejo postavljati v adventni čas umetnega prednovoletnega zelenja. Mogoče bi se le dalo doseči, da bi bil v obnavljanem primeru volk sit in koza cela. Kot imajo plantaže solate, paprike in podobnih zadev, ki jih množično prodajajo po tržnicah, bi lahko imeli nasade smrečic, ki bi jih ob ustreznem času dobavljali kupcem. Kaj mislite o sekanju novoletnih smrečic? O tem piše v anketi.

MILAN VODOPIVEC, kmet z Dob pri Kostanjevici: "Mislim, da morajo biti novoletne jelke prave, ne plastične, vendar je pomembno, da smrečice sekamo pod nadzorom lastnikov ali gozdarjev, tako jih posekamo tam, kjer je to potrebno. Sicer pa bi bila lahko vzgoja smrečic dopolnilna dejavnost na kakšni kmetiji, saj je marsikje precej neizkoriščene zemlje, tovrstna vzgoja pa se je že uveljavila tudi v tujini."

HEDI LOPATIČ, profesorica športne vzgoje, doma iz Dolenje Pirošice: "Naredila sem venček iz smrekovih vejic in zimzelenih listov z domačega vrta. Smrečic ne sekam. Če jih sekajo, naj samo tiste, ki so za žodstrel", ne pa tistih, ki jih dobijo na hitro, ko ob cesti ustavijo avto. Decembrsko smrečico delamo zase, ne pa za druge, ne?" Da se okrasiti tudi kaj drugega, npr. kaktus."

VERA SLINKAR, kuharica v OŠ Semič: "Če sem iskrena, je zame prava smrečica lepša od plastične, vendar bi lahko našli rešitve, da jih ne bi ljudje sekali na črno. Morali bi jih sekati le gozdarji, saj ti vedo, kaj se sme posekati in kaj ne, poleg tega pa ta drevesca niso pretirano draga. V gozdovih bi moral biti tudi boljši nadzor, čeprav drži, da vsega ni moč nadzorovati."

NATAŠA RADOJČIČ, tajnica načelnika UE Črnomelj: "Zagovarjam varovanje narave in menim, da bi prave smrečice ob prihajajočih praznikih lahko nadomestili s čim drugim: ali z umetnim drevesom ali pa bi posadili smreko v vedro in bi jo imeli za več let. A tudi to je poseganje v naravo. Dela gozdarjev pa ne poznam in ne vem, ali gre pri njih za strokovno sekanje ali zgolj za krinko."

NADA MARKELJ, psihologinja z novomeške enote Republiškega zavoda za zaposlovanje: "Letos smo se doma prvič odločili, da bomo kupili umetno smrečico, kajti s prave kmalu začnejo odpadati iglice, ki jih je zelo težko spraviti s tal, pa tudi zato, da jo bomo imeli za dalj časa. Čeprav je takšnih, ki bodo segli po umetnem drevescu, vse več, se črnega sekanja verjetno ne bomo nikoli povsem znebili."

ANICA PIPAN, ravnateljica osnovne šole Sava Kladnika, Sevnica: "Umetne smrečice so kič, sekati smreke v gozdu se mi zdi pa grozljivo početje, ker gre ogromno podrti v nič. Všeč mi je, ko opazujem, da ob praznikih okrasijo žive smreke ali pa tudi breze. To bi lahko počel vsak doma, če ima kaj vrta in bi posadil smreko. Stanovalci blokov pa bi lahko okrasili stanovanja le z vejami!"

JANEZ SLAK, kmet iz Knežje vasi: "Čeprav se mi zdijo naravne smreke veliko lepše za božični ali novoletni drevesček, sem vseeno skoraj bolj za uporabo umetnih jelk. Sam vem, da v svojem gozdu nikoli ne posekam najlepše smreke za praznike, tega pa ne bi mogel reči za tiste, ki se prav trudijo, da bi posekali najlepše raščeno drevo v tujem gozdu. Kazni bi lahko bile hujše."

MIRAN ŠKULJ, vodja KE Pugled pri ZGS - OE Kočevje: "Zaradi visokega snega bo letos pritisk na gozdove manjši. Bojimo pa se, da bo prav zato prihajalo do nekontroliranih sečenj, s katerimi se v manjši meri srečujemo že vsa leta, na bolj dostopnih, a s tem najbolj neprimernih mestih. Vendar tega ne bo veliko, saj se mnogi ljudje že odločajo za umetna drevesa ali samo posamezne veje."

MIRAN BARTOL, diplomirani inženir gozdarstva iz Zapotoka pri Ribnici: "Tisti, ki imajo ekološki pristop, se bodo odločili za umetna drevesca ali pa takšna, ki so jih sami zasadili. V naši občini je veliko zasebnih gozdov, zato nekontroliranih sečenj ni veliko, tiste, ki so, pa se v našem gozdnatem okolju ne poznajo dosti. Poskrbeti bi morali za organizirano prodajo smrečic."

Noben predlog...

(Nadaljevanje s 1. strani)

sistem jih je glasovalo 46 odstotkov, za proporcionalni sistem se je izrekla petina volilcev, 14 odstotkov pa za kombinirani sistem.

V občini Brežice, kjer je glasovala manj kot tretjina volilnih upravičencev, je večinski sistem dobil 44 odstotkov glasov volilcev, proporcionalni sistem 27 odstotkov in kombinirani sistem 15 odstotkov.

Volilci v krški občini - na volišča jih je prišlo le 31,2 odstotka - so bili najbolj naklonjeni večinskemu sistemu, zanj se je izreklo 47 odstotkov volilcev, za proporcionalni sistem je glasovalo 22 odstotkov, za kombinirani sistem pa 15 odstotkov.

Še večje podpore je bil večinski sistem deležen v sevnški občini, saj se je zanj izreklo 54 odstotkov volilcev, proporcionalni sistem je dobil 22 odstotkov glasov, kombinirani sistem pa 15 odstotkov veljavnih glasov.

V šesto volilno enoto spodajo tudi občine Trbovlje, Zagorje ob Savi in Hrastnik, v katerih je dobil večinski sistem presenetljivo majhno število glasov - v povprečju le četrtino glasov, skoraj polovica volilcev pa je podprla predlog proporcionalnega sistema na zahtevo 30 poslancev. V občini Laško je bilo razmerje oddanih glasov podobno slovenskemu.

Na referendumu bi zmagal tisti predlog, za katerega bi se odločila večina volilcev, ki je prišla glasovat. To pomeni, da bi moral eden od predlogov dobiti vsaj glas več od polovice volilcev, ki so glasovali, kar pa kljub še neuradnim rezultatom ni uspelo nobenemu od predlogov. Če bi se to zgodilo, bi bil državni zbor dolžan spoštovati takšno odločitev in najmanj leto dni po glasovanju ne bi smel sprejeti drugačne zakonske ureditve niti ponoviti referenduma o volilnem sistemu. Tako je usoda volilnega sistema znova v rokah poslancev, ki lahko ohranijo veljavni zakon ali sprejmejo novega.

T. GAZVODA

ZA PREŽIVETJE GRE - Minister Dragonja (desno) v pogovoru z gospodarskimi predstavniki. (Foto: S. Mirtič)

V Suhi krajini vse več strahu pred izgubo dela

Metod Dragonja, minister za gospodarske dejavnosti, obiskal podjetja v Žužemberku in na Dvoru

ŽUŽEMBERK - 4. decembra je bil na krajšem delovnem razgovoru v nekdanji Iskri gospodarski minister Metod Dragonja. Z direktorji Meko Varicon, Kekon, Kekon oprema, Stelem in FS se je pogovarjal o vprašanjih, ki ta hip tarejo ta podjetja. V pogovoru je sodeloval tudi stečajni upravitelj Iskre Keko Martin Drgan.

Podjetja potrebujejo denar za posodobitve, medtem ko obratna sredstva nekako zagotavljajo z lastnim premoženjem in krediti. Pregledali so možnosti, kako pomagati podjetjem, ki zaposlujejo ta čas največ delavcev v Suhi krajini. Obstaja bojazen, da se bodo morebitni interesi pri nakupu prostorov zanimali le za objekte, medtem ko jim za ljudi ne bo mar. Sedanjim najemnikom prostorov nimajo predkupne pravice in so zato zaskrbljeni pred naslednjo prodajo objektov.

Slovenija papežu podarila smreko

Osrednja božična smreka na Trgu sv. Petra v Vatikanu bo letos slovenska

KOČEVJE - V torek, 3. decembra, so v Slovenski vasi pri Kočevju z veliko natančnostjo in pazljivostjo posekali smreko, ki bo letos kot osrednja božična smreka krasila Trg sv. Petra v Vatikanu. Gre za prvo tovrstno darilo Republike Slovenije Svetemu sedežu, ki bo tako na svoj način poneslo v svet tudi ime Kočevske.

Ob navzočnosti predstavnikov medijev, številnih gozdarjev, predstavnikov ministrstva za kmetijstvo in številnih drugih so smreko posekali razmeroma hitro in brez zapletov. Čast, da je to opravil, je pripadla dolgoletnemu sekaču v Gozdnem gospodarstvu Kočevje Janku Antulinu, ki je,

potem ko je v smreko najprej zasekal s sekiro, svoje delo strokovno dokončal z motorno žago. Neprimerno več časa pa so delavci Gozdnega gospodarstva Kočevje in Zavoda za gozdove - Območne enote Kočevje porabili za to, da so posekano smreko, ki sta jo žerjav in nakladalec s klesčami držala

DARILO SVETEMU SEDEŽU - Smreko, ki so jo za darilo Slovenije Svetemu sedežu izbrali kočevski gozdarji, je posekal Janko Antulin (Foto: M. L.-S.)

tako, da se z vejicami ni dotikala tal, povezali in s tem pripravili za prevoz na posebaj za ta namen izdelanih nosilcih, ki so jih pričvrstili na obe priklopi tovornjaka.

Tudi to zahtevno opravilo, ki je zahtevalo pazljivost, da ne bi poškodovali vejic izredno lepo raščene smreke, ki je s skoraj 10-metrskim premerom krošnje izstopala tudi na sicer bogato poraščenem območju z iglavci, so opravili v zadovoljstvo vseh. Smreko so nato prepeljali v Kočevje, kjer je na prostoru Agroservisa ostala do petka, ko so jo po krajši slovesnosti ob blagoslovitvi, ki jo je opravil škof Uran, odpeljali na mejni prehod Fernetiči, od koder je v soboto dopoldan nadaljevala svojo pot do Rima.

Smreko bo Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov RS, lastniku zemljišča, na katerem je smreka pognala svoje korenine pred 75 leti, plačalo ministrstvo za kmetijstvo, ki bo kriilo tudi vse ostale stroške, nastale s posekom, ureditvijo in prevozom. Drevo je visoko 28 metrov in tehta 4.233 kilogramov. Ob svoji višini bi z obsegom 219 cm in premerom 70 cm lahko dala za 4,3 kubične metre lesa.

M. LESKOVŠEK-SVETE

• Vlade praviloma niso boljše od vladanih. (Smiles)

Enota kot manjša banka

Bilančna vsota novomeške poslovne enote SKB banke znaša 52 milijonov mark - Komitenti kot partnerji

NOVO MESTO - Na prednovoletnem srečanju poslovnih partnerjev novomeške poslovne enote SKB banke - bilo je prejšnji četrtek - je njena direktorica Marica Škoda dejala, da so letošnji poslovni dosežki novomeške enote v skladu s pričakovanji. Novomeška poslovna enota SKB banke letos prvič deluje samo na Dolenjskem in v Beli krajini. V letošnjem letu so odprli novo enoto v Črnomlju in nove prostore enote v Treb-

njem. "Prepričani smo, da smo na Dolenjskem in v Beli krajini razpoznavni po svojem delovanju in da spreminjamo staro podobo bančništva," je med drugim dejala Škoda. "Sodelovanje s komitenti razumemo kot dolgoročen poslovni odnos, kot partnerstvo."

Bilančna vsota novomeške poslovne enote SKB banke bo konec leta dosegla 52 milijonov mark in po tem ter po obsegu poslovanja se po besedah direktorice novomeške enote lahko primerja z manjšimi bankami v Sloveniji. Prihodnje leto načrtujejo povečanje bilančne vsote, v enoti pa bodo opravljali vse vrste bančnih poslov, tudi devizno poslovanje v celoti, ter tako še izboljšali kakovost storitev. "Ob prenosu tolarškega plačilnega prometa v poslovne banke bodo imeli komitenti SKB banke prednost, saj ima le naša banka 65 bančnih enot v vseh večjih krajih Slovenije, kar bo omogočalo hiter plačilni promet," je poudarila Škoda.

A. B.

DOLENJSKA BANKA V BTC

NOVO MESTO - Dolenjska banka je za svojo agencijo v Bršljini uredila nove prostore. Od ponedeljka, 16. decembra, bo ta agencija poslovala v trgovskem centru BTC. S spremembo lokacije so spremenili tudi delovni čas, poslej bo bršljinska agencija Dolenjske banke odprta od osmih zjutraj do pol poldne in od dveh do petih popoldne.

Mariborsko pismo

Trgovska Meka za Madžare in Hrvate?

Štajerska metropola dobila nov nakupovalni center

MARIBOR - Mariborčani so za Miklavža dobili nov grostični nakupovalni center, ki se skupaj s parkirišči razteza kar na 14.350 kvadratnih investicij v štajerski metropoli, kjer so zaradi krize naložbe v gospodarstvo postale že prava redkost. Center posluje po najsoodnejšem sistemu, ki so mu v svetu nadeli ime "cash & carry". Zgradila ga je veletrgovina Koloniale iz Maribora, ki s 360 zaposlenimi ima letno okoli 11 milijard tolarjev prometa.

V podjetju Koloniale računajo, da bodo v nakupovalni center pritegnili številne gostilničarje, zasebne trgovce, slaščičarje, peke in druge obrtnike in podjetnike iz vse štajerske, Koroške in Pomurja pa tudi iz

sosednje Hrvaške in Avstrije. Tujcem, ki kupljeno blago odnesejo preko meje, trgovina "Cash & Carry" vrača prometni davek. Zato je nakupovanje v tej trgovini ta trenutek še zlasti zanimivo za kupce iz Hrvaške. Že pred otvoritvijo si je nakupovalno kartico oskrbelo nekaj tisoč Zagrebčanov, ki so doslej hodili nakupovati v avstrijski Metro. Glede na to, da bodo morali tujci naslednje leto od 1. januarja naprej ob vstopu v Avstrijo plačati cestnino (podobno kot ob vstopu v Švico), se bo verjetno marsikateri kupec iz Hrvaške, Madžarske in seveda tudi Slovenije raje kot za nakup v Avstriji odločil za obisk trgovine "Cash & Carry" v Mariboru.

Otvoritev novega nakupovalnega centra je obliž na rane, ki jih je v letošnjem letu zaradi padca kupne moči v mestu utrpele mariborska trgovina (največje trgovsko podjetje na štajerskem Jeklotehna je moralo celo v stečaj). Sedaj mariborski trgovci in z njimi številni gospodarstveniki upajo, da bo trgovina "Cash & Carry" vrnila mestu stari sloves trgovskega središča. Ali bo Maribor zopet postal Meka za Hrvate in Madžarske kupce, pa bo kmalu pokazal čas!

TOMAŽ KŠELA

PARKIRIŠČE - Parkirišče pred Mercatorjevo trgovino v Ločni je zgledno očisto. Trgovci so očitno ugotovili, da se jim plača plačati za čiščenje snega, in tako so pred dnevi delavci temeljito očistili parkirišče in sneg odpeljali. Če bi imeli stanovanjci bližnjih blokov samo kanček takega občutka, ne bi vozili in se lomili po ledu. Ampak v blokovski Plavi laguni so obrnjeni bolj proti Sibiriji. Tako in tako.

CLINTON - Eden od stanovalcev zgoraj omenjenih blokov je, gledajoč skozi okno delavce pri čiščenju parkirišča pred trgovino, najprej pomislil, da taka vnema zaradi kakšnega velikega dogodka. "Pa ne, da na povabilo novomeškega župana v Novo mesto že prihaja Clinton?" ga je spreletelo. "Morda pa res," se je oglašila žena. "Te dni bo nosil Miklavž in samo ta bi lahko novomeškemu županu prinesel ameriškega predsednika." "Če Miklavžu ne bo uspelo, tudi na čudeže ne gre računati..." je pogovor sklenil mož.

SENTJERNEJ - Slavni dolenski kraj Sentjerne je dobil ime po patronu tamkajšnje cerkve, ki se mu po naše reče sv. Jernej, po tuje pa Bartolomej. Povsem drug možak iz številne svetniške črede pa je sveti German, ki pa za našo deželo očitno nima večjih zaslug in ga ljudstvo ni "posvojilo". Je pa priljubljen v Franciji in je dal ime celo lepemu predelu svetovljanskega Pariza. To ime, Saint Germain, si je nadel tudi pariški nogometni klub. V nedavnih športnih poročilih pa se je prenapeti poročevalec ljubljanske TV "afnal" in ime tega svetnika slovenil kot Jernej in po njegovem spakovanju naj bi se pariškemu nogometnemu klubu po slovensko reklo - Sentjerne. A kaj se hoče, tistega, kar v Sentjerneju ve vsak petelin, na TV Slovenija še niso "jemali". Ali pa je duhovitež to snov prešprical.

PEŠCI, RAUS! - Novo mesto je že tako in tako zabasano s parkirano pločevino, v teh prednovoletnih dneh, ko so kramarji spet zavzeli Glavni trg, pa je v središču mesta še toliko bolj nevzdržno. Zlasti za pešce! Vse bolj nesramni in agresivni vozniški si prisvajajo tudi pločnike in pešci se morajo stiskati ob zidovih hiš, kot Judje v Hitlerjevem rajhu. (Foto: J. D.)

Ena gospa je rekla, da so morali, preden so velikansko smreko za papeža spravili iz kočevskih gozdov, zravnati več ovinkov. Zlasti levih.

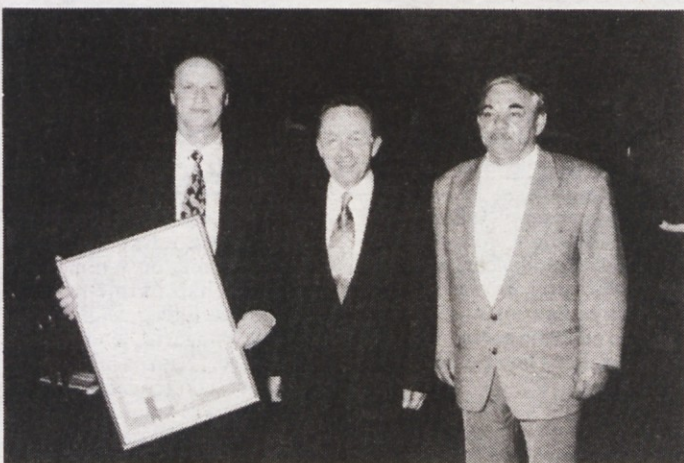
Suhokranjski drobiž

MLADI GLASBENI UP - Tanja Setničar je prijetno presenetila na nedavni prireditvi v osnovni šoli Žužemberk z igranjem na violino. Spremljal jo je učitelj

Aleš Makovec na klaviaturah. Je učenka 7. razreda, na violino pa igra že več kot pet let. Redno obiskuje tudi glasbeno šolo Marjana Kozine v Novem mestu. Včasih spremlja mladinski pevski zbor v cerkvi sv. Mohorja in Fortunata.

ČAKALNICA V DOLNJEM KOTU - V prejšnjem Dolenskem listu je bila objavljena informacija o dveh novih postajališčih in novi čakalnici. Avtobusni postajališči, dva izogibna pasova za avtobuse, sta financirana iz republiških virov ministrstva za promet in zveze, medtem ko je čakalnica s klopjo darilo IGM Strešnik, d.d., iz Dobruške vasi. S. M.

PRIZNANJE NOVEMU MESTU - Največji slovenski turistično-ekološki projekt z naslovom "Moja dežela - lepa, urejena in čista" je doživel svoj vrhunec na podelitvi priznanj najbolj urejenim slovenskim krajem in objektom v soboto zvečer v Slovenskih Konjicah. Nosilec projekta je bila Turistična zveza Slovenije, pokrovitelj pa ministrstvo za gospodarske dejavnosti in ministrstvo za okolje in prostor. Med najbolj urejene kraje v kategoriji večjih slovenskih mest se je uvrstilo Novo mesto, za Mariborom in Novo Gorico, med turističnimi kraji je tretje mesto zasedlo Krško, med kraji s prehodnim turizmom pa Brežice drugo mesto. Med policijskimi postajami je kot najbolj urejena prvo mesto zasedla PP Trebnje. Na slika: župan Franci Koncilijski, ki je prevzel priznanje za Novo mesto, skupaj z dr. Marjanom Rožičem, predsednikom Turistične zveze Slovenije, in Alojzom Serinjem, predsednikom Dolenske turistične zveze. (Foto: M. Klinec)

ČASTNIKI ZA KREPITEV OBRAMBNIH SPOSOBNOSTI - Pretekli četrtek se je v Škocjanu sestalo predsedstvo Območnega združenja slovenskih častnikov Novo mesto, ki združuje častnike in podčastnike iz občin Sentjerne, Škocjan in Novo mesto, na razširjeni seji, ki sta ji prisostvovala župana občin Škocjan Janez Povšič in Sentjerne Franc Hudoklin. Člani predsedstva, ki ga vodi Borut Usenik, so pregledali in ocenili dosedanje delo organizacije, ki skrbi za krepitev obrambnih sposobnosti starejšinskega kadra slovenske vojske. V letu 1996 je Območno združenje slovenskih častnikov Novo mesto uspešno organiziralo strelsko tekmovanje z vojaško puško in ogled vojašnice na Bohinjski Beli. V prihodnjem letu združenje načrtuje strelsko tekmovanje za pokal županov, strokovno predavanje o vojaškostrateških vidikih obrambe naše države in vključevanju v NATO pakt ter ogled vojaške eskadrilje v Cerkljah. Predstavnika Slovenske vojske podpolkovnik Janez Butara in poveljnik vojašnice Novo mesto Anton Klobčar sta poudarila uspešno sodelovanje Slovenske vojske in združenja slovenskih častnikov, ki postaja vse močnejše. Na fotografiji: člani predsedstva OZSČ Novo mesto so se fotografirali skupaj s predsednikom republiškega združenja ZSČ polkovnikom Miho Butaro (prvi z leve). (Foto: B. Avbar)

VESELI VEČER V SENTJERNEJU - Turistično društvo Sentjerne je drugo leto pripravlja koncertni večer z narodnozabavnim ansamblom Slovenski muzikantje, ki že četrto desetletje prepevajo slovenske pesmi doma in v tujini. V dvorani osnovne šole Sentjerne bodo nastopili v petek, 13. decembra, ob 19. uri. Program bo povezoval Podokničar Franci Pestotnik, ki bo na svoj znani način zabaval obiskovalce. Organizator je pripravil tudi žrebanje vstopnic. Te so že v prodaji v trgovini Mercator - obutev v Sentjerneju.

Za iskanje dela je pomemben cilj

Na zavodu za zaposlovanje ponujajo brezposelnim tudi program za odkrivanje poklicnega cilja - Za neopredeljene, ki si želijo preusmeriti - Za večjo samozavest

NOVO MESTO - Ena od oblik pomoči, ki jih novomeška območna enota Republiškega zavoda za zaposlovanje nudi brezposelnim, je tudi program Odkrivanje poklicnega cilja, ki poteka že eno leto. Program je namenjen mlajšim brezposelnim s končano poklicno šolo, ki so že bili zaposleni, pa so izgubili delo, ali se želijo preusmeriti, vendar ne vedo kam in kako. V dvajseturnem programu poskušajo udeleženci poiskati svoj poklicni cilj, delovno mesto, ki bi jim najbolj ustrezalo. Skupine od 8 do 15 udeležencev vodijo trije psihologi.

Odkrivanje poklicnega cilja poteka po nemški metodi, kjer moderator le spodbuja in pomaga, medtem ko udeleženci aktivno sodelujejo z izmenjavo svojih mnenj in iskušanj. "To naj bi pripeljalo tudi do spremembe odnosa brezposelnih do zavoda, saj večina njih še vedno misli, da je zavod tisti, ki mora poskrbeti za njihovo zaposlitev, in ne oni sami," pravi psihologinja Nada Markelj. Prvi dan se udeleženci seznanijo s temo in metodami dela, ugotovijo sposobnosti in

nagnjenja, ki so bila dosedaj v njih še skrita, naredijo krizni načrt, katere svoje sposobnosti bi lahko uresničili, kakšne delovne naloge bi lahko opravljali in kam bi se lahko ponudili. Potem pa naredijo matriko možnosti, najprej določijo cilj oz. zaposlitev, ki bijo najraje dosegli, potem pa še nekaj alternativnih zaposlitev. Sledi faza pridobivanja informacij. Izdelajo še kratko in učinkovito ponudbo in načrt ukrepov. Natančno orientacijo pa dobijo potem v klubu za zaposlovanje, kamor se vključu-

Globoke korenine zavarovalstva

Najstarejša zavarovalna polica je iz leta 1890 - Nova sejna soba novomeške območne enote Zavarovalnice Triglav - Predstavnštva v središčih in zastopništva v novih občinah

NOVO MESTO - Prejšnji četrtek so v novi sejni sobi območne enote Zavarovalnice Triglav v Novem mestu sklenili vrsto prireditev ob 50-letnici zavarovalstva na Dolenskem. Ob tej priložnosti so pripravili razstavo najstarejših zavarovalnih polic z območja Dolenske, Bele krajine in Kočevskega in prinašalcem treh najstarejših in treh najzanimivejših polic izročili nagrade. Znana novomeška filatelista in kartofilka Nika Klemenčič pa je pripravila razstavo razglednic Novega mesta in drugih dolenskih krajev.

Po besedah direktorja novomeške območne enote Borisa Šepetavca je odziv na akcijo zbiranja najstarejših zavarovalnih polic poudaril prijetno presenetil, saj niso pričakovali ne tolikšnega števila - dobili so preko 100 dokumentov - niti si niso mislili, da se gajo tako daleč v zgodovino. "Odziv na to akcijo nam pove, da ima kultura zavarovalstva na Dolenskem dolgo tradicijo," pravi Šepetavc. Prva zavarovalna polica, ki jo je sklenila zavarovalnica, ustanovljena z izključno slovenskim kapitalom, izvira prav iz Dolenske; gre za polico, ki jo je leta 1900 sklenil župnik Janez Virant iz Mokronoga, ko je zavaroval cerkvene zvonove. Prav po tej polici bodo leta 2000 praznovali 100-letnico slovenskega zavarovalstva.

Novomeška območna enota Zavarovalnice Triglav ima predstavništva v Trebnjem, Kočevju, Metliki in Črnomlju, zastopniške pisarne pa odpirajo v vseh novih občinah. "Naši načrti so ambiciozni," pravi Šepetavc. "Poleg povečanja portfelja bomo še izboljšali strukturo zavarovalniških vrst z večjim poudarkom na osebnih zavarovanjih."

Na natečaj za izbiro najstarejše zavarovalne police z območja, ki ga pokriva novomeška območna enota, je, kot rečeno, prispelo več kot 100 dokumentov; od tega je bila večina zavarovalnih polic, nekaj pa drugih dokumentov v zvezi z zavarovalništvom in med temi potrdilo o plačilu zavarovalnine iz leta 1876. Pravih polic je bilo 94, najstarejša pa je polica zavarovalnice Austria, sklenjena 12. septembra 1890 za življenjsko zavarovanje takrat 4-letne Pie Jelovšek iz Novega mesta. Prinašalec te police, Nikolaj Levičnik iz Zagreba, je dobil tudi prvo nagrado - 50.000 tolarjev. Gospod Levičnik je potomec znane novomeške družine Jelovšek pl. Fichtenau, ki je dala tudi več novomeških županov, in sin zadnjih lastnikov gradu Struga. V lepem zahvalnem govoru je prvonagrajenec med drugim dejal: "Iz Slovenije sem odšel kot otrok, zato mi je še toliko dražje, da je prvo nagrado v tej akciji dobil prav zamejski Slovenec, ki se svoje domovine ni odrekel in ni vezi z njo nikoli pretrgal. Tako je v tej nagradi tudi nekaj simbolike, saj tudi domovina ni pretrgala vezi z mano."

Drugo nagrado - 40 tisočakov - je dobila Milena Kotar iz Šenturperta za polico dunajske zavaroval-

valnice iz leta 1893, tretjo - 30.000 tolarjev - pa Marko Travnik z Dvora, ki je prinesel polico iste

PRISRČNO SREČANJE - Otvoritev nove sejne sobe in razstava najstarejših zavarovalnih polic ter razglednic je bila lepa priložnost za obujanje bogatih spominov nekdanjih novomeških zavarovalnih delavcev.

DANES PREDSTAVITVENI VEČER

NOVO MESTO - Danes, 12. decembra, bo ob 19. uri v veliki dvorani Kulturnega centra Janeza Trdine predstavitveni večer, na katerem bodo razgrnili izjemno bogato knjižno bero zadnjih dveh let, ki zadeva Novo mesto in Dolensko. Beseda bo tekla o knjigah: Kapiteljski arhiv Novo mesto, Prvih sto let novomeške bolnišnice, 700 let župnije Novo mesto - Šmihel, 250 let gimnazije Novo mesto, Dolenska v letu 1848, o monografiji Novo mesto in zborniku Mesto, vloga, pomen in razvoj Novega mesta v prihodnjem tisočletju. Predstavitve bosta povezovala Staša Vovk in Tomaž Koncilijski, nastopila pa bo tudi glasbena skupina D'Kovačič.

Revozov dar Šolskemu centru

ŠC Novo mesto Revoz podaril vozilo - učilo Clio

NOVO MESTO - Na priložnostni slovesnosti v avtomehanični delavnici novomeškega Šolskega centra je predsednik uprave Revoza Bernard Coursat izročil temu šolskemu centru Clio 1,4 RT Gre za vozilo - učilo s funkcionalnimi prezezi.

Ob tej priložnosti je direktor Šolskega centra inž. Stefan David gostom predstavil ŠC Novo mesto, enega večjih šolskih centrov v Sloveniji, ki ga v tem šolskem letu obiskuje skoraj 2.500 dijakov v 93 oddelkih, in to v programih strojništvo, elektronika, gradbeništvo, lesarstvo, zdravstvo in kemija. Poleg tega deluje v centru izobraževanje odraslih, v okviru katerega se sedaj izobražuje več kot 1.200 slušateljev. V tem šolskem letu pa je začela delovati še višja strokovna strojna šola, v katero je vpisano 80 slušateljev in na kateri predavajo tudi strokovnjaki iz Revoza. "Naš center je nosilec tehniškega izobraževanja za Dolensko, Belo krajino in Posavje," je dejal David.

jal David, "tesno smo povezani z gospodarstvom in obrtništvom."

Strojna šola je največja v okviru ŠC Novo mesto in obsega vse stopnje izobraževanja do inženirja strojništva, prav Revoz pa je največji "uporabnik" tega kadra. "S pomočjo Revoza, s katerim nasploh tesno in dobro sodelujemo, smo se povezali z univerzo v Parizu in med drugim upoštevali njihove izkušnje pri razvoju in izvajanju programa višje strojniške strokovne šole. Tudi današnje darilo avto - učilo potrjuje razumevanje Revoza za našo šolo in dejansko podporo šoli," je zaključil David.

Predsednik uprave Revoza g. Coursat se je v svojem nagovoru obrnil predvsem na dijake, katerim je vozilo - učilo v prvi vrsti namenjeno, in zagotovil, da bo Revoz tudi vnaprej v okviru svojih možnosti pomagal pri pridobivanju znanja mladih ljudi.

A. B.

CLIO KOT UČILO - Vozilo - učilo Clio 1,4 RT s funkcionalnimi prezezi je na slovesnosti v avtomehanični delavnici Šolskega centra Novo mesto predal predsednik uprave Revoza Bernard Coursat (desni). (Foto: A. B.)

Upravna enota Črnomelj v novih prostorih

Prva v Sloveniji prostorsko ločena od občinske uprave

ČRNOMELJ - V ponedeljek, 16. decembra, bo upravna enota (UE) Črnomelj pričela delati v novih prostorih v poslovno-trgovskem centru na Zadružni cesti. To je hkrati prvi primer v Sloveniji, da bo upravna enota prostorsko ločena od občinske uprave.

Tako bodo končno tudi vsi štirje oddelki črnomaljske UE skupaj, saj je bil doslej oddelek za upravne notranje zadeve v Ulici Mirana Jarca, ostali trije pa v gradu. Novi prostori merijo 1000 kv. metrov, od tega je 600 kv. metrov pisarn, ostalo pa arhiv ter večja sejna soba, ki bo hkrati poročna dvorana. Kot je poudaril načelnik UE Anton Horvat, bo večina novih pisarn v pritličju, tako da bodo dostopne invalidom. Sicer pa bo ob vhodu informacijska pisarna, kjer bo moč kupiti tudi koleske za zadeve, ki jih rešujejo na upravni enoti in na bližnji davčni upravi.

Novi prostori UE so bili tehnično prevzeti že aprila, zaradi pomanjkanja denarja v republiškem proračunu pa se UE ni mogla preseliti. A Horvat kljub vsemu pohvali prizadevnost vseh državnih služb, ki so zadovoljene za UE. Zaradi denarne stiske v republiki

• Jutri, v petek, 13. decembra, se bo upravna enota Črnomelj selila iz starih prostorov v nove, v trgovsko-poslovnem centru na Zadružni cesti. Pisarn sicer ne bodo zaprli, a bo delo zaradi selitve moteno, zato prosijo, naj se oglašijo le tiste stranke, ki imajo za reševanje zares nujne zadeve.

malhi bodo Črnomaljši postopoma dopolnjevali računalniško opremo v novih prostorih. Sicer pa je v UE Črnomelj, ki pokriva črnomaljsko in semiško občino, skupaj z delavci za določen čas in s pripravniki zaposlenih 40 ljudi, sistemiziranih pa imajo 47 delovnih mest.

M. B.-J.

KOČEVCI V ČRNOMLJU

ČRNOMELJ - V okviru kulturne izmenjave med Kočevjem in Črnomljem bodo v soboto, 14. decembra, ob 22. uri v Mladinskem kulturnem klubu v Črnomlju nastopile kočevske rock skupine Murve, Schnelle fee in K sound XXX.

Najprej umivanje, potem šele pouk

V osnovni šoli Semič imajo edini v Beli krajini oddelek za romske otroke, ki prihajajo iz najbolj zaostalega naselja "Pri štirih rokah" - Socializacija se ne nadaljuje doma

SEMIČ - Pred devetimi leti so pričeli v semiški podružnični šoli na Štrekljencu z oddelkom za romske otroke, ki so živeli v naselju, imenovanem "Pri štirih rokah". Takrat je bilo v oddelku 6 ali 7 otrok, a takšen pouk je trajal le eno leto. Prihodnje šolsko leto je moral zaradi stabilizacije njihov učitelj Boris Mužar poučevati v rednem oddelku, Romčki pa so nehali hoditi v šolo.

V semiški osnovni šoli so v naslednjih letih sicer poskušali romske otroke iz naselja "Pri štirih rokah" vključiti v redni pouk, a brez uspeha, medtem ko so romski otroci iz ostalih naselij brez večjih težav obiskovali redni pouk. V šolskem letu 1994/95 so v šoli znova uvedli oddelek za otroke iz naselja "Pri štirih rokah". V prvem letu je s strani Romov prihajalo do nekaterih zapletov pri vključevanju otrok k pouku, v lanskem in letošnjem šolskem letu pa otroci redno prihajajo v šolo. "Če že izostanejo, se to zgodi zaradi njihovega načina življenja. Nikoli ne ostanejo doma zaradi negativnega odnosa do šole," pravi njihov učitelj Martin Skoliber.

Sedaj je v romskem oddelku 14 učencev, starih od 6 do 15 let, ki delajo po programu za učence od 1. do 3. razreda. V Semiču imajo edini v Beli krajini tovrstni oddelek, zato po besedah ravnateljice Silve Jančan ne morejo uporab-

CELOVEČERNI KONCERT TAMBURAŠEV IZ SODEVCEV

STARI TRG OB KOLPI - Tamburaši iz Sodevcev vabijo ob 50-letnici svojega delovanja na celovečerni koncert z naslovom "Dober večer, stara majko", ki bo v petek, 13. decembra, ob 19. uri v telovadnici osnovne šole Stari trg ob Kolpi. Uro pred koncertom bo otvoritev razstave o njihovem delu. Poleg slavljencev bodo nastopili še ljudski pevci iz Zagorice pri Dobrem polju Zagorici fantje, harmonikar Toni Verderber, tamburaši iz Črnomlja pod vodstvom Toneta Grahka in pevke iz Poljanske doline. Več o ljudskih godcih iz Sodevcev v današnji Prilogi Dolenjskega lista.

DAN KROMPIRJA

ČRNOMELJ - Kmetijska svetovna služba Črnomelj organizira v sodelovanju s Semensko Ljubljana dan krompirja, ki bo v petek, 13. decembra, ob 10. uri v sejni sobi občine Črnomelj. Vabljeni vsi, ki jih zanima skladiščenje in problematika pridelave krompirja v letošnjem letu ter predstavitve sorte liste krompirja.

V vrtcih samo vsak tretji otrok

Kljub temu v črnomaljskih vrtcih Loka in Čardak vse več zavrženih - Približevanje normativom, ki jih določa novi zakon o vrtcih - Več prostora, ko ne bo več male šole

ČRNOMELJ - V črnomaljski občini je po zadnjih podatkih 1.215 otrok, starih od enega do sedem let. Vrtec pa jih obiskuje le 358, kar je pičlih 29 odst., medtem ko slovensko povprečje presega 50 odst. V primerjavi z letom poprej je letos v vrtec v Črnomlju, Vinici, Dragatušu in Starem trgu vključenih 21 otrok manj.

V manjših vrtcih v Dragatušu, Vinici in Starem trgu, ki delujejo v okviru tamkajšnjih šol, je manjše število otrok odraz manjšega povpraševanja staršev po organiziranem varstvu in ne gre toliko za prostorsko stisko. Zato tam tudi ni zavrženih prošelj. Povsem drugače pa je v črnomaljskih vrtcih Loka in Čardak. Novi zakon namreč nalaga vrtcem, da do leta 2000 postopoma zmanjšujejo število otrok v oddelkih. Črnomaljska vrta sta bila že po starih normativih prenapolnjena. V preteklem šolskem letu so nekoliko zmanjšali število otrok, tako da so sedaj bližje zakonskemu določilu, ki v prihodnjem letu v oddelkih otrok od prvega do tretjega leta

ne bo dovoljeval več kot 14 malčkov, v oddelkih starejših otrok pa ne več kot 24 otrok. Leta 2000 pa bo v oddelke prvega starostnega obdobja lahko vključenih le še 9 do 12 otrok, v oddelke drugega starostnega obdobja 12 do 22 otrok, v kombinirane oddelke pa 7 do 17 otrok.

Zaradi približevanja novim normativom pa je v Črnomlju vse več zavrženih otrok. Lani so jih zavržili 30, letos že 46. V Črnomlju menijo, da bi trenutno lahko reševali težave zavrženih otrok z uvajanjem družinskega varstva, kar je tudi najcenejša možnost. Ob uvedbi devetletnega osnovnega šolanja pa bi prostore, ki jih sedaj namenjajo za malo šolo,

tudi za ureditev življenja v naseljih. Vendar bi morali romsko problematiko reševati načrtno in strpno, ne pa stihijsko kot sedaj," pove iz izkušenj Skoliber.

M. BEZEK-JAKŠE

RAJE V ŠOLI KOT DOMA - Romski otroci iz naselja "Pri štirih rokah" s svojim učiteljem Martinom Skolibrom. Radi povedo, da je v semiški šoli lepše kot doma, učitelj pa pristavi, da jih je v začetku moral učiti celo, kako si obrišejo nos, kako pozdravijo in se zahvalijo, sedaj pa so prav ti Romčki med redkimi učenci na šoli, ki redno pozdravljajo in se zahvaljujejo. (Foto: M. B.-J.)

uporabili za najmlajše, ki jih je tudi največ zavrženih.

Poleg dnevnega programa pripravljajo v vrtcih v črnomaljski občini še zunanjo malo šolo, cicanove urice in vzgojo romskih otrok. Te tri dejavnosti v celoti financira občina, starši plačajo le malico. Vendar je v občinskem proračunu za te programe namenjenega le 15 odst. vsega denarja, ki ga porabijo za predšolske otroke. To pomeni, da je ostalih 85

• O delu vrtcev v črnomaljski občini so razpravljali tudi občinski svetniki. Eden od njih je opozoril, da so v zunanji mali šoli nekateri otroci zapostavljeni, saj ves program predelajo v le nekaj mesecih. To pa je zanje zelo obremenjujoče. Zato je predlagal, naj zunanja mala šola poteka v vsej občini skozi vse leto oz. v jesenskem in spomladanskem delu. Čeprav je Mojca Stjepanovič z občinske uprave dejala, da bo mala šola le še letošnje šolsko leto, potem pa bo prešla v 1. razred, to ne drži povsem. Do prihodnjega šolskega leta vse šole prav gotovo še ne bodo imele prostorskih možnosti za devetletko.

odst. namenjenih le tretjini predšolskih otrok, ki v vrtcih obiskujejo dnevni program.

M. B.-J.

Knjige so že zlagali kar po tleh

Po praznikih pričetek obnove in razširitve Ljudske knjižnice - Apel bralcem, da si do 16. decembra sposodijo čim več knjig, ki jih bodo lahko obdržali tri mesece

METLIKA - V metliški Ljudski knjižnici bodo po novoletnih praznikih pričeli z obnovo sedanjih prostorov ter širitev v sosednje prostore, kjer je bila nekdanja zdravstvena skupnost, zadnjih nekaj let pa so bili prazni. Z razširitvijo bi sicer lahko pričeli že prej, a prva vloga, ki so jo iz Metlike poslali na razpis ministrstva za kulturo, ni bila odobrena. Ob drugem poskusu pa je ministrstvo odobrilo občini Metlika namensko za knjižnico 3 milijone tolarjev, ostalo pa bo za naložbo, ki bo veljala 7 milijonov tolarjev, prispevala občina.

Dosedanja knjižnica meri 147 kvadratnih metrov, z razširitvijo pa jih bo pridobila še 78, vendar bo s tem dosežena šele dobra polovica površine knjižnice, kot jo določa standard. Z razširitvijo bo knjižnica dobila več prostora za knjige, saj so jih morali sedaj zlagati že kar po tleh, njihov fond pa je bil vsako leto bogatejši za 1.200 enot knjižničnega gradiva. Kotičkoma za odrasle in mladino se bo pridružil še otroški kotiček. Na novo bodo uredili večnamenski prostor, knjižnico pa bodo tudi dodatno računalniško opremili in jo priključili na internet.

Da je posodobitev in razširitev knjižnice več kot upravičena, potrjuje tudi vedno večje število članov, obisk, ki se povečuje iz leta v leto, a tudi število izposojenih knjig. Samo letos jo je obiskalo več kot 18.000 ljudi. Vendar je v zmoti tisti, ki misli, da je dejavnost knjižnice zgolj izposoja

knjig. Samo v enajstih letošnjih mesecih je pripravila že 48 prireditve, ki jih je obiskalo več kot 6.000 obiskovalcev.

Knjižnica bo začela z delom v prenovljenih in večjih prostorih v

začetku marca. Kot je povedala ravnateljica Ljudske knjižnice Anica Kopinič, bo v tem času njeno nekoliko okrnjeno delo potekalo v zasilnih prostorih v isti stavbi na Pungartu, le eno nadstropje nižje. "Zato pa bralce prosimo, da bi si do 16. decembra izposodili čim več knjig, ki jih bodo lahko brez plačila zamudnine obdržali doma do preselitve knjižnice v prenovljene prostore," se je s prošnjo obrnila na bralce Kopiničeva.

M. BEZEK-JAKŠE

Anica Kopinič

PESTER VESELI DECEMBER

METLIKA - V okviru prireditve pod naslovom Veseli december bo v naslednjem tednu v Metliki vrsta dogodkov za otroke in odrasle. Danes, 12. decembra, bo ob 16. uri v metliški Ljudski knjižnici praznična delavnica, na kateri bodo izdelovali okraske, šopke, venčke, ikone, jutri bo za učence suhorske podružnične šole v kulturnem domu Suhor novoletna prireditev, v soboto, 14. decembra, pa ob 20. uri v metliški športni dvorani glasbeno-plesna prireditev mestne godbe Metlika z gosti, ki so jo poimenovali "Z godbo v novo leto". V nedeljo, 15. decembra, ob 15. uri v metliškem kulturnem domu plesna slikanica Studia za ples iz Celja "Vidkova srajčica", v sredo, 18. decembra, pa prav tam ob 16. uri veseli živžav z ansamblom Hop Cefizelj.

USTANOVITEV DRUŠTVA

ČRNOMELJ - Ustanovni občni zbor društva za razvoj Bele krajine "Martin Janžekovič" bo v sredo, 18. decembra, ob 18. uri v črnomaljskem hotelu Lahinja.

PREDSTAVITEV

METLIKA - Ljudska knjižnica Metlika, metliška podružnica društva vinogradnikov Bele krajine in turistično društvo Vigred bodo pripravili danes, v četrtek, 12. decembra, ob 19. uri v tukajšnjem hotelu Bela krajina literarni večer. Na njem bo dr. Julij Nemanjč predstavil svoje najnovejšo knjižno delo "Spoznajmo vino" ter hkrati sorte vin, degustiranje in ocenjevanje ter vino v povezavi s hrano. Pogovor z avtorjem bo vodil nevinar Andrej Bartelj.

VINOGRADNIŠKI TEČAJ

METLIKA - Kmetijska svetovna služba Metlika vabi na 12-urni tečaj o vinogradništvu, ki bo potekal štirikrat ali petkrat v večernih urah. Beseda bo tekla o možnostih in zahtevah trte, pravi razmer za dober razvoj trte, podlage in o principih za stalno rodovitnost. Tečaj, ki ga bo vodil inž. Jože Maljevič, se bo pričel v ponedeljek, 16. decembra, ob 17. uri v sejni sobi občine Metlika, posebej pa ga priporočajo vinogradnikom, ki nameravajo obnavljati vinograde. Prijave zbira v kmetijski svetovni službi Metlika, tel. 58-585.

PREDNOVOLETNI DIRENDAJ

ČRNOMELJ - Organizatorji črnomaljskih prednovoletnih prireditev pod naslovom Novoletni direndaj v prihodnjem tednu ponujajo kar nekaj prireditev. V petek, 13. decembra, bosta ob 10. in 11.30 v črnomaljskem kulturnem domu prireditvi Mojega Gledališča iz Ljubljane "Stari prijatelji". V nedeljo, 15. decembra, bo ob 17.30 na sporedu "Vidkova srajčica" plesnega teatra IGEN iz Celja, v četrtek, 19. decembra, pa ob 11.30 in 19. uri v kulturnem domu predavanje svetovnega popotnika Toma Kriznarja "Z biciklom okoli sveta".

LEGENDARNE POPOLNOČNE KOČJE SE PONAŠAJO z zgoščenko, ki je bila posneta letos poleti na grajskem dvorišču na koncertu ob desetletnici njihovega delovanja. Gre sicer za en samcat primer, morda pa prav zato toliko več vreden in zanimiv. Menda se v Belokranjskem muzeju na moč prilizujejo vodji benda Stanetu Vlašiču, ki pa je neomajen v prepričanju, da bo CD v njegovi in ne muzejski lasti. Če bi se našel petičen pokrovitelj, bi zgoščenka lahko v najkrajšem času dobila mlade.

MATJAZ RUS JE PRIPRAVIL ZA VAŠ KANAL skoraj deset minut trajajoč prikaz predvolilnega boja v Beli krajini. Pa ne gre za dokumentarec, temveč za humorno obarvan filmček, ki želi povedati, kako so lahko resne stvari hudo smešne, če jih ljudje jemljemo preprosto. Rusovi prispevki v Kliniki cinizma so zelo odmevni, saj največkrat zadenejo žebelj na glavo.

LIDIJA MAVRETIČ IZ DRAŠICEV ni več slovenska vinska kraljica. Krono je predala v sredo, 4. decembra, novoizvoljeni Selmi iz Martinja pri Marezgah. Pri tem je potočila nekaj solzic minevanja slave, še prej pa je zbranim v portoroškem hotelu Emona povedala nekaj krepih o vinu, Slovincih in o dogodivščinah, ki jih je bila deležna v času vinskega kraljevanja. Udeleženci 1. slovenskega vinskega kongresa, ki je trajal v Portorožu kar tri dni in so ga prišli pozdravit tudi predsednik Kučan in drugi gostje, so poslušali Lidijo z odprtimi usti, pa ne samo zato, ker je bila slovesnost kronanja med večerjo.

Črnomaljski drobir

SVINJAK DRUGIČ - Po novembrskih državnozborskih volitvah so se volilci, ki so volili na črnomaljskem volišču številka 2 v prostorih nogometnega kluba Bela krajina v Loka pritoževali, da je bilo bolj podobno svinjaku kot dostojnemu volišču. Spraševali so, zakaj ne bi volili v bližnji osnovni šoli, tako kot sokrajani, ter hkrati upali, da jim za referendum ne bodo spet podtaknili svinjaka. A zgodilo se je prav to. Zato nekateri niso odšli na referendum in z nepokorščino opozorili, da so vredni primernejšega volišča. Hkrati so zagrozili, da bodo tudi v prihodnjih letih bojkotirali volitve, če jih bodo nanje vabili v svinjak.

TEŽAVE - Ne le z volišči, v Črnomlju imajo težave tudi s primernimi prostori za prireditve. Prireditveni prostor martinovanja pred gradom namreč seka glavna črnomaljska ulica, medtem ko sicer prijetno jurjevanjsko drago, v kateri je jurjevanje s kresovanjem, zadnja leta prav ob prireditvi vztrajno zaliva dež. Nalivi in z njimi povezana blatna jurjevanjska draga imajo že tako velik sloves, da so omenjeni celo v knjižici o metliški folklorni skupini "Ivan Navratil". Njen avtor Matjaž Rus pravi, da nastop navratilovcev 25. junija lani na črnomaljskem jurjevanju omenja zato, ker je potekal v hudem naliivu in je bila jurjevanjska draga polna blata. Po nastopu pa so bili metliški folkloristi bolj podobni vojakom, ki so prišli iz strelskega jarka kot mednarodno uveljavljeni folkloristi skupini...

Semiške tropine

URE - Predsednik semiškega občinskega sveta Anton Malenšek si postaja vse bolj všeč. Medtem ko so seje sveta, ki jih vodi, navadno trajale po pet do šest ur, je bila predzadnja končana "že" v štirih urah, zadnja pa v dobrih dveh, na kar je Malenšek zelo ponosen. Po tej logiki prihodnje sejanje ne bi smelo trajati več kot eno uro, a svetniki upajo, da ne bo tako, saj naj bi bilo nekoliko slavnije in kje drugje, ne v gasilskem domu, kjer sicer zaseda svet.

BAZEN - Vprašanje pa je, ali je to, da zadnja seja sveta v letošnjem letu ne bo v semiškem gasilskem domu, srečna ali nesrečna okoliščina. Nekateri bi bili najbrž kar veseli, ker bi namesto v sejni sobi razpravljali v pokritem bazenu. Ob zadnjem zasedanju je namreč tako vztrajno kapljajo s stropa, da se bo v nekaj tednih lahko nakapljajo za poln olimpijski bazen vode.

RAZSVETLJAVA - A gasilska streha ni edina, ki je zatajila. Tudi javna razsvetljava v Semiču je precej muhasta, približno tako, kot smerni kazalci na avtomobilih: deli, ne dela. Sodi utripajoča javna razsvetljava k prazničnemu razsvetljavi?!

LOV NA RIBE - Kočevski kmetje so prepričani, da je na Kočevskem preveč divjadi. Pravi, da na svojih pašnikih poleg lastne črede živine "redijo" vsaj še dvakrat toliko košut. Ker je za divjad "lepo poskrbljeno" na pašnikih, je divjadi v gozdu manj, in če lovci trdijo, da divjadi na Kočevskem ni toliko, kot bi radi prikazali kmetje, je po mnenju nekaterih kmetov morda razlog prav v tem, da se je divjad že kar udomačila na njihovih pašnikih. Vse bolj naklonjeni temu mnenju kmetov pa postajajo tudi kočevski ribiči. Še več, začeli so se celo spraševati, če ni v kočevskih gozdovih začelo prihajati celo do pomanjkanja divjadi. Razen preoblastnosti nekaterih lovcev, si drugače namreč ne znajo pojasniti tega, da so lovci začeli streljati že ribe! In to v gojitvenih potokih, v času, ko je ribolov prepovedan!

"REKLA - KAZALA" - Uspešno izvedene nedeljske volitve v svet KS so ponovno dokazale, da govoricam ne gre verjeti. Kljub resnim opozorilom in napovedim nekaterih do bojkota volitev ni prišlo. Tako pa je končno tudi priložnost, da so ljudje v krajevnih skupnostih odločili, da bodo izvedli volitve, kljub temu da so občinski svetniki preložili ponovno odločanje o statusu krajevnih skupnosti, namreč ni nujno, da se razume kot njihovo neodločnost v vztrajanju za ponovno vzpostavitev pravnega statusa KS. Lahko je namreč znak zupanja občinskim svetnikom, da bodo tokrat pri odločanju o predlogu za spremembo občinskega statuta vendarle upoštevali voljo ljudi.

OBČAN SPRAŠUJE - MEDVED ODGOVARJA

- Zakaj se učiš francoščino?
- Ker dobim v štacuni Merkat samo še francoske fige in suhe češnje.

V KRATKEM KOMUNALNA TAKSA ZA SMETI

LOŠKI POTOK - Kot trdijo na občini in v krajevni skupnosti, je občina Loški Potok ena redkih, ki še nima uvedenega plačevanja za odvoz smeti. Tako je pričakovati, da bodo morala gospodinjstva in razni obrati odvoz plačevati, kakšni bodo ti zneski, pa trenutno ni znano. To bo določal občinski odlok, katerega sprejetje je pričakovati v kratkem. Kot trdijo pristojni, je odlok nujen tudi zaradi večjega reda, saj se v zabojnike odlagajo predmeti, ki tja ne sodijo in bi jih bilo mogoče drugače uničiti.

A. K.

DANES PRI KUKLJU

VELIKE LAŠČE - Danes, 12. decembra, ob 18. uri bodo v gostilni "Pri Kuklju" v Laščah predstavili "Mavrični koledar", izdelek predšolskih otrok; nato bodo spregovorili še o zadnjih ugotovitvah o najvišjem vrhu v občini, ki so ga nanovo "odkrili" pred kratkim in na njem vzdiali tudi ploščo.

Krpanova kobila:

"V naši občini so nedavne poplave poškodovala tri ceste, a naša občina ni prosila za pomoč državo in njene organe. Če bi se kaj takega zgodilo kje drugje, bi verjetno mobilizirali televizijo in zahtevali od države več, kot bi znašala škoda."

Laški sel

GIMNASTIKA NA PONJAVI - Na nedavnem tekmovanju na mali prožni ponjavi v Ljubljani je bila ekipa iz Lašč druga med starejšimi, ekipa mlajših pa četrta. Med posameznicami je bila Laščanka Lidija Pečnik druga.

ALKOHOL IN DROGA - Na vseslovenskem likovnem natečaju "ALKOHOL - DROGA" sta bili uspešni Tadeja Škulj in Olga Vavpotič, saj sta bili njuni deli objavljeni v barvnem katalogu med okoli 30 najuspešnejšimi.

MINISTRSTVO DALO SMUČI - Ministrstvo za šolstvo je darovalo šoli v Laščah 6 parov smuč, vrtcu pa že pet parov. Tako bodo v šoli izpopolnili opremo za potrebe zimske šole v naravi, za smučarske tečaje in za izvajanje športne vzgoje. Te dni bodo izvedli tudi tekmovanje v veleslalomu.

MIKLAVŽEVANJE - Minulo nedeljo je bilo v Laščah miklavževanje, ki sta ga organizirala Karitas in vrtec Sončini žarek, za nakup daril pa je delno prispevala tudi občina.

Vedno znova se razplamti razprava o istem

KS Loški Potok potrdila plan za prihodnje leto

LOŠKI POTOK - Na zadnji seji sveta KS Loški Potok, ki je bila 4. decembra, je bilo po poročilu tajnika Janeza Bambiča moč ugotoviti, da je bil letošnji načrt skoraj v celoti uresničen z izjemo nekaterih začetih del, ki so zastala največkrat iz vzrokov, na katere KS nima vpliva. Celotno delo KS je bilo ocenjeno kot pozitivno.

Nekateri presegajo zmožnosti KS in celo občine. Tako se bodo nedokončana dela prenesla v leto 1997. Največji zalogaj bo cesta skozi vas Mali Log, kjer so zapleti s soglasji lastnikov zemljišč. Tu čaka delo tudi geometre, nekateri pa groze tudi s sodiščem. V Retjah je načrtovano asfaltiranje lokalne poti do Malega Loga in preplastitev uničenega asfalta do priključka na regionalno cesto, potrebujejo nekaj novih luči predvsem pa temeljito obnovo obstoječih, asfaltiranje nekaj deset metrov dolge vaskne ulice, po kateri bodo morali še prej zamenjati vodovodne cevi. V Segovi vasi namreč tudi pri odločanju o predlogu za približno 8 gospodinjstev, nekaj asfalta skozi zaselek Matev-ljek in morda še kaj.

Seveda se vedno ob takih razpravah razplamti debata o nujni kanalizaciji in čistilnih napravah. Po mnenju predstavnika občine je to problem celega Loškega Potoka; dejal je, da bodo idejni projekti stekli vsaj v začetku prihodnjega leta, vprašanje pa je, kdaj bodo realizirani. Temu občina še dolgo ne bo kos.

Govora je bilo tudi o napeljavi vodovoda v zaselek Dednjek, medtem ko je za vas Belo Vodo to neizvedljivo zaradi višinske razlike. Mnogo je bilo pripomb na slabo položen asfalt tam, kjer so bile ceste prekopane zaradi napeljave telefonije in KTV.

A. KOŠMERL

ZOBOZDRAVSTVO SPET POPOLNO

LOŠKI POTOK - Sredi leta je zobozdravnik magister Željko Valčič zapustil potoško zobno ambulanto. Kar nekaj časa so bili Potočani prepuščeni s svojimi težavami lastni iznajdljivosti oziroma iskanju pomoči bodisi v Sodražici ali Ribnici in celo dlje. Sedaj že od septembra dela popolna ekipa, ki jo sestavljajo dr. Vesna Avdispahić, zobotehnik Rudi Rus in asistentka Irena Modic, na pomoč pa priskoči dr. Sarič iz Sodražice. Potočani so že navajeni, da na prišleke gledajo z dokajšnjo mero nezaupanja, vendar je to splahnelo ob izredni skrbi dr. Vesne in splošni priljubljenosti med pacienti. Poseben problem pa predstavlja dotrajana oprema in neprimerni prostori zobotehnikarja, kar je velika ovira za delo sicer ekspeditivnega in strokovno priznanega zobotehnikarja.

Prvi v Sloveniji

KOČEVJE - Ljudska univerza Kočevje si je po dolgotrajnem prizadevanju v začetku prejšnjega meseca pridobila pooblastilo Srednje gostinske šole iz Ljubljane za izvajanje njenih programov. S tem je postala prva tovrstna izobraževalna ustanova v Sloveniji, ki ima matičnost omenjene šole za izobraževanje kadrov v gostinstvu.

"Matičnost nam je uspelo pridobiti po dolgotrajnem vztrajnem prizadevanju na podlagi kvalitete našega dela, saj je bil pogoj šole, ki je dolgo zelo nasprotovala pooblaščenju javnih ustanov oziroma zavodov za izvajanje njenih programov, da moramo zagotavljati kvaliteto delo," pravi direktorica Ljudske univerze Kočevje Lili Štefanič. Tako bodo še pred božičnimi počitnicami opravili vpis kandidatov za pridobitev poklica kuhar in natakar, ki se bodo poslej lahko izobraževali v Kočevju; pogovarjajo pa se tudi, kot pravi Štefaničeva, o organiziranju različnih usposabljanj tudi za že zaposlene v gostinstvu.

S pridobitvijo matičnosti si je Ljudska univerza Kočevje, v katero je trenutno vključenih okoli 700 udeležencev različnih oblik izobraževanja, pridobila potrditev v celotnem slovenskem prostoru, žal pa zaradi tega ni nič bolj porasel njen ugled v domačem okolju. "Kot javni zavod smo svojo veljavo dobili z Zakonom o izobraževanju odraslih in vključitvijo v nacionalni program, nismo pa si še pridobili prave veljave in potrditve od našega ustanovitelja, to je kočevske občine," pravi Štefaničeva.

M. L.-S.

DRUŠTVO IMA SVOJE GLASILO

KOČEVJE - Konec prejšnjega tedna je izšla prva številka "Glasila", ki ga izdaja Društvo za zdravno prehrano v Kočevju. Prinaša več zanimivih prispevkov. V njem je objavljen prispevek o perma-kulturi in predstavljen program društva. Uvodnik pa je napisal Avgust Gril, direktor Naravnega zdravilišča Kočevje. On je tudi dal pobudo za ustanovitev društva za zdravo prehrano.

M. C.

"Lažje si bomo pomagali sami!"

Zakaj želi Kočevska Reka postati občina

KOČEVSKA REKA - Iz KS Kočevska Reka so v teh dneh posredovali vladni komisiji za lokalno samoupravo in poslanskim skupinam državnega zbora vso potrebno dokumentacijo, ki jo predvideva Zakon o ustanavljanju novih občin. Prepričani, da jim bo kot občini lažje uspelo nadoknaditi razkorak, ki ga je v razvojnem smislu zapustila polstoletna zaprtost tega območja, so krājani namreč odločeni, da sami poskusijo doseči, česar jim v okrilju kočevske občine do sedaj ni uspelo.

"KS Kočevska Reka zavzema kar tretjino kočevske občine, vendar ima vsega le štiri prebivalce na kvadratni kilometer in je najredkeje poseljeno območje v Sloveniji," pojasnjuje predsednik KS in eden od pobudnikov za njeno osamosvojitve Anton Križ. Prepričan je, da bi ob pravilni naravnosti za dobrobit Kočevske Reke to lahko spremenili. "Dnevno se na naše območje vozi na delo od drugod kar za 6 avtobusov ljudi. Če bi lahko dosegli, da bi se ti s svojimi družinami naselili pri nas, bi naredili veliko za oživilje življenja v vaših krajih, ki sta jih prizadela tako odhod Kočevskih Nemcev med drugo svetovno vojno kot skoraj polstoletna zaprtost po njej," pravi Križ.

Zaprto, ki so jo narekovali višji državni interesi in ki je povzročila, da so bili na kočevsko občino vezani skoraj samo teritorialno, jim je poleg zmanjšanja prebivalstva od 3 tisoč, kolikor jih je po letu 1945 še živelo na območju Kočevske Reke v 42 vaseh, na vsega le 800 prebivalcev, kolikor jih danes živi v 11 vaseh, prinesla tudi gospodarsko in in-

frastrukturno nerazvitost, ki pa jim je tudi po šestih letih po odprtju območja še ni uspelo odpraviti. "Mislimo, da bomo to lažje dosegli, če bomo samostojni, saj bomo kot občina lažje usklajevali interese vseh, ki tu živijo in delajo," pravi Križ in dodaja, da želi-jo izkoreniniti, da imata ministrstvi za notranje zadeve in za obrambo na njihovem območju svoje vadbene centre, sebi v prid.

M. L.-S.

POPRAVILI CESTE

VELIKE LAŠČE - Med zadnjim novembrskim deževjem so bile v občini Velike Lašče poškodovane ceste med Knejem in Sopami, med Zelimljami in Podturjakom in med Karlovico in Črnim Potokom ter še v vasi Ščurki. Za njihovo popravilo je bilo potrebnega 70 kubikov kamna oz. gramoza. Popravilo je opravil zasebni podjetnik Franc Purkart, ki ima z občino sklenjeno pogodbo o vzdrževanju občinskih cest in o zimski službi.

STANE MIŠIČ NOVI SVETNIK

LOŠKI POTOK - Vzponredno z referendumom o volilnih sistemih so v prvi volilni enoti v nedeljo potekale še volitve za novega člana občinskega sveta. S precejšnjo prednostjo je bil izvoljen Stane Mišič iz Slovenske ljudske stranke. Drugi kandidat je bil iz SDS.

SLOVENKA LETA V VELIKIH LAŠČAH - Dr. Metka Klevišar, proglašena za Slovenko leta, je te dni obiskala osnovno šolo Primoža Trubarja v Velikih Laščah, kjer se je srečala z učenci 7. in 8. razreda in se z njimi pogovarjala o pomoči umirajočim in neozdravljivo bolnim. V razgovoru so ugotovili, da je dolžnost tudi mladih pomagati neozdravljivo bolnim, jih vzpodbujati in jim nuditi tolažbo, ne pa jih prepuščati njihovim črnim mislim in obupu. (Foto: Edi Zgonc)

V Velikih Laščah šola za starše

Pomoč tudi slabšim učencem - Več zanimivih predavanj in nepričakovano dober obisk

VELIKE LAŠČE - Pri osnovni šoli Primoža Trubarja v Velikih Laščah se je te dni začela šola za starše, z delom pa so začele tudi delavnice za pomoč otrokom, ki imajo pri posameznih predmetih težave, in njihovim staršem. Oboje organizira Irena Budič-Pavlič, svetovalna delavka-psihologinja.

"V okviru šole za starše je najprej ravnatelj Edi Zgonc na prvem srečanju sveta staršev seznanil prisotne z novo šolsko zakonodajo, na naslednjem predavanju za starše pa je dr. Katja Bašič, kriminalistična inšpektorica za mladolletniško prestopništvo predavala o nasilju v družini, med mladimi in nad mladimi," je povedala Irena.

Pred kratkim je v šoli za starše predavala dr. Martina Zmuc-Tomori, predavateljica na medicinski in pedagoški fakulteti, pedi-

atrinja Centra za mentalno zdravje, ki je napisala tudi že nekaj strokovnih in drugih knjig o problemih mladih. Njeno predavanje

Irena Budič-Pavlič, svetovalna delavka-pedagoginja, organizatorica šole za starše in delavnic za otroke in starše.

Dobrepoljski krompirčki

VODA IN GNOJNICA - "V primeru okvare vodovoda, ki poteka vzdolž občine, bi bilo potrebno zaprositi za pomoč prostovoljne gasilce iz občin Grosuplje in Kočevje. Prostovoljna gasilska društva v občini nimajo avtosternov. V skrajni sili je možno uporabiti cisterne za gnojeko v privatni lasti." Misel je vzeta iz Ocene ogroženosti občine.

DVE PRIJAVI NA RAZPIS - Občina Dobrepolje je razpisala kredite za kmetijstvo in dopolnilne dejavnosti na kmetijah po znižani obrestni meri. Do roka sta prispeli na občino le ena popolna vloga in ena nepopolna.

DELATA IN PREDAVATA - Zakonca Fabjan iz Predstrug, ki imata znano firmo Endovital, predavata, in sicer mož Anton o zdravem življenju (predavanja so na kočevskem radiu in v zdraviliščih Šmarješke in Dolenjske Toplice), žena Jožica pa o perma-kulturi, se pravi predvsem o raznih ekoloških problemih sodobnega sveta (tudi po lokalnih radijskih postajah in raznih krajih, nazadnje je predavala 9. decembra v Kočevju).

KDO NA TRUBARJEVINO?

VELIKE LAŠČE - Poročali smo že, da je gostišče na Trubarjevi domačiji že nekaj mesecev zaprto, zaradi česar obiskovalci negodujejo. Občina je oddala domačijo (gostilna Kukelj v Velikih Laščah), ki pa je ni uveljavila, saj gostišče na Trubarjevini ni bilo izpraznjeno, ona pa ni bila zainteresirana za nakup opreme. Zato je Damjaničeva pogodbo odpovedala. O teh in drugih zapletih so kar redno razpravljali na sejah občinskega sveta. Nazadnje so se svetniki na korespondenčni seji odločili, da bodo razpis za oddajo gostišča ponovili. Rok za oddajo ponudb bo uradno potekel ta petek, 13. decembra, se pravi, da bodo upošteevane ponudbe, ki bodo prišle do ponedeljka, 16. decembra, ko je napovedano tudi odpiranje ponudb in izbiranje najugodnejšega ponudnika. Mesečna najemnina je 1200 DEM.

KONCERT NA TURJAKU

TURJAK - Božično-novoletni koncert bo na Turjaku v četrtek, 26. decembra, na Štefanov dan, posvečen pa bo tudi dnevu samostojnosti. Nastopila bo pihalna godba iz Dobrepolje, v kateri igra tudi več Turjačanov oz. Turjačank in dva domača pevski zbora, ki delujeta v okviru KUD Marij Kogoj.

BOŽIČNO-NOVOLETNI KONCERT V RIBNICI

RIBNICA - Tudi letos bo 26. decembra tradicionalni Novoletni koncert v dvorani športnega centra, na katerem se bodo predstavili vsi ribniški kulturni ustvarjalci. Nastopili bodo pevski zbori, posamezniki in instrumentalisti. Godba na pihala. Nastopajoči bodo predvajali filmsko glasbo oziroma uspešnice iz priznanih filmov.

M. G.

Dvakrat B, enkrat C

V Velikih Laščah in Dobrepolju za večinski volilni sistem

VELIKE LAŠČE, DOBREPOLJE, OSILNICA - V manjših občinah zahodne Dolenjske je bila udeležba na nedeljskem referendumu daleč nad državnim povprečjem. Občine sadijo pod različne upravne enote, zato so tudi zbrani podatki na različne načine in za občino Dobrepolje tudi neuradni.

VELIKE LAŠČE - Po uradnih podatkih - posredoval jih je član volilne komisije v Velikih Laščah Janez Košir - je znašala v občini volilna udeležba 49,54 odst. (od 2715 volilcev). Neveljavnih glasovnic je bilo 7,73 odst., vse trikrat proti pa je glasovalo 2,01 odst. volilcev. Predlog A je dobil 9,14 odst. glasov, predlog B 64,46 odst. in C 16,21 odst. glasov.

OSILNICA - V občini je 336 volilnih upravičencev, glasovalo pa jih je 208 ali skoraj 62 odst.; od tega je bilo veljavnih 196 glasov (oddatnih na treh voliščih: Osilnica, Bosiljiva Loka, Papeži). Predlog C je dobil največ (73 glasov), B 71 glasov, ostale glasove, se pravi najmanj, pa predlog A.

DOBREPOLJE - Iz te občine smo pri županu Antonu Jakopiču lahko zvedeli le neuradne podatke, ker imajo uradne na sedežu upravne enote v Grosuplju. Volilna udeležba v vsej občini je znašala okoli 50 odstotkov. Na območju Strug, kjer so znani najbolj zanesljivi podatki, je bila volilna udeležba tudi 50-odstotna, od tega je kar 64 odstotkov glasov dobil predlog B.

J.P.

Bo komisija kolektivno odstopila?

Komisija za statutarno-pravna vprašanja pri ivanškem občinskem svetu pričakuje od odgovornih oseb, ki so degradirale njeno delo, opravičilo - Sporni odlok o JRM

IVANČNA GORICA - Komisija za statutarno-pravna vprašanja je na 22. seji ivanškega občinskega sveta sredi novembra ob obravnavi osnutka zakona o javnem redu in miru (JRM) doživela povsem neupravičeno kritiko. Če bi utegnili pred sejo proučiti sejno gradivo in ga primerjati z veljavno ureditvijo ter še kakšno ureditvijo v sosednjih in drugih občinah po Sloveniji, bi lahko ugotovili, da si komisija ni izmislila nobene prepovedi, ki v ivanški občini ne velja že od leta 1987 dalje, poudarja ivanški občinski svetnik Franc Godeša v pismu županu Jerneju Lampretu, predsedniku občinskega sveta mag. Juriju Gorišku, tajniku ivanške občine Vinku Blatniku ter občinskima svetnikom Nikolaju Erjavcu in Igorju Bončini.

V občini Ivančna Gorica za zdaj še velja odlok o prekrških zoper javni red in mir iz let 1987 in 1993, sprejet še v bivši grosupeljski občini. Ta odlok med drugim prepoveduje zadržanje mladine do 15. leta starosti brez spremstva staršev po 21. uri v gostinskih lokalih, točenje alkoholnih pijač pred 7. uro zjutraj, prenočevanje po senikih, železniških postajah, metanje petard, draženje in plašenje živali, sankanje, smučanje, drsanje, kotkanje ali igranje na javnih cestah in ulicah, krošnjarenje itd.. Po tem odloku je na primer prepovedano tudi uničevati, trgati ali pobirati sadje, poljske in vrtno pridelke brez dovoljenja lastnika, prepovedano pa je

tudi streljati s fračo, lokom ali drugimi napravami, kjer je lahko ogrožena varnost ljudi in premoženja.

Tudi 30. marca letos sprejeti zadevni odlok za sedanjo grosu-

• **Komisija za statutarno-pravna vprašanja bi bila zelo zadovoljna, če bi ji županstvo ivanške občine za njene seje pripravljalo tako izdelane splošne akte, da bi lahko dajala v smislu 33. člena občinskega statuta zgolj mnenja in stališča o njihovi usklajenosti z ustavo, zakoni in statutom in da bi le po sklepu občinskega sveta tudi sama pripravljala posamezne splošne akte.** Franc Godeša je prepričan, da bo pregled splošnih aktov in njihovih pripravljalcev, ki bo izdelan za letošnje leto, pokazal enako podobo kot na decembrski seji v letu 1995. Godeša grozi, da je ob nespremenjenem odnosu odgovornih ivanških občinarjev do komisije za statutarno-pravna vprašanja pričakovati kolektivni odstop njenih članov.

peljsko občino ohranja večino prejšnjih prepovedi in dodaja nove, denimo prepoved točenja alkoholnih pijač mladini pod 18

letom starosti. Kot primer močne ureditve prekrškov zoper javni red in mir, se Godeša sklicuje tudi na odlok črnomaljske občine, objavljen v Uradnem listu RS 29. novembra letos.

Godeša, ki je tudi član komisije za statutarno-pravna vprašanja (v njej je 5 diplomiranih pravnikov, med njimi dva notarja, vodi pa jo Franc Urbančič), pričakuje od odgovornih oseb, ki so zaradi nepoznavanja tega področja povzročili degradiranje Urbančičeve komisije in k temu pritegnili tudi del članov občinskega sveta, opravičilo za svoje ravnanje, še zlasti predsedniku komisije Urbančiču. Komisija je namreč na seji sveta in pozneje v tisku, po Godešovem prepričanju, doživela za svoje brezplačno in studiozno delo, neupravičeno kritiko.

P. PERC

ŠE VEDNO BREZ TURISTIČNE PISARNE

TREBNJE - Svetnica Zvonka Falkner (ZLSD) se je na zadnjem trebanjskem občinskem svetu zavzela, da bi imenovali podoben odbor kot za 200. obletnico rojstva Barage še za 110. obletnico rojstva pesnika Pavla Golice, ki bo aprila 1997. Menila je, da bi morali oba spominska dneva obravnavati enakopravno. Sploh pa bi morali Trebanjci razmejiti med mestom Trebnjem in centrom občine. Falknerjeva je še vprašala, kaj je s turistično pisarno v Trebnjem, saj je bil že dvakrat razpis za najprimernejšega izvajalca neuspešen!

Župan bi najraje tožil ministrstvo

Navkljub popravljenim izračunom ministrstva za finance trebanjska občina dosegla le 87,9 odstotka povprečne zagotovljene porabe, morala pa bi najmanj 90 odstotkov

TREBNJE - Ministrstvo za finance je sredi julija letos seznanilo trebanjsko občino z izračunom javne porabe za leto 1996, ta pa je pomenil veliko znižanje denarja za zagotovljeno porabo, to je za celih 90 milijonov tolarjev. To je pomenilo le še 86,06 odstotka povprečne zagotovljene porabe na prebivalca v Sloveniji, kar ni v skladu z 52. členom Zakona o lokalni samoupravi, ki nalaga, da se občinam, ki so pod 90 odstotki, zagotavljajo dodatna sredstva.

Občina Trebnje se je s takim izračunom znašla v silno kočljivem položaju, kajti v tem času je že porabila 70 odstotkov. Pri sestavi tega proračuna pa so trebanjski občinarji upoštevali največjo možno 10-odstotno zadožitev. Ne oziraje se na pripombe občine na izračun zagotovljene porabe, pa so morali upoštevati v znižanih sredstvih za zagotovljeno porabo prenos nalog na državo na področju izobraževanja za 25 milijonov tolarjev. V primeru nespremenjenih meril za izpolnitev proračunskih obvez trebanjskega občinskega proračuna, sprejetega 5. junija letos, bi tako primanjkovalo 65 milijonov tolarjev.

Ministrstvo za finance je novembra obvestilo trebanjske občinarje, da je njihove pripombe tokrat le v večji meri upoštevalo in je za 25 milijonov tolarjev zmanjšalo primanjkljaj. Trebanjci pa so brž ugotovili, da denarja za občinski malhi navkljub temu le ne bo zadosti niti za pokrivanje nujnih nalog občine, sprejetih v letošnjem proračunu. Po zadnjem izračunu ministrstva za finance je zagotovljena poraba za trebanjsko občino za letos 653.797.000 (skupaj s 5 milijoni tolarjev za naložbo v izobraževanje). S tem izračunom pa dosegajo komaj 87,9 odstotka povprečne zagotovljene porabe na prebivalca v Sloveniji, kar še vedno ni v skladu z zakonom o lokalni samoupravi. Župan Ciril Pungartnik je skupaj z ocenjenimi viri za druge potrebe v višini 277.438.000 tolarjev in s planirano zadolžitvijo 83 milijonov tolarjev predlagal rebalans proračuna občine Trebnje za leto 1996 v višini 1.014.235.000 tolarjev. Ta predlog so občinski svetniki sprejeli z nekaj manjšimi spremembami v posameznih postav-

kah, niso se pa opredelili glede predloga župana Pungartnika, ki

SLAKOVA CORDOBA VNUKU - V ponedeljek je eden največjih dealerjev Porsche Slovenija, trebanjski podjetnik Tone Slak (na posnetku levo), izročil ključe avta Seat Cordoba najboljšemu hokejistu ljubljanske Olimpije Hertza v Alpski ligi in domačem prvenstvu - Tomažu Vnuku. Vnuk bo 30. aprila 1997 vrnil cordobo trebanjskemu podjetju Avto Slak Trebnje, ki je letos prodalo že okrog 500 volkswagnov in seatov. (Foto: P. P.)

ZLATI JUBILEJ LD MOKRONOG - Od osmih ustanovnih članov LD Mokronog (zgodilo se je v Majcnovi gostilni v Mokronogu) žal ni nikogar več med živimi. Prvi predsednik je bil Aleksander Majcen, Janez Mevželj je bil tajnik in blagajnik hkrati, Anton Strupeh pa gospodar. Največ je mokronoška zelena bratovščina štel 28 članov, danes jih je 24. Lovišče so povečali od 2020 ha na 3152 ha (lovnih je 2800 ha površin). Na sobotni slovesnosti ob 50-letnici LD v Mokronogu je lovčev čestital ob jubileju tudi trebanjski župan Ciril Pungartnik, predsednik LD Franc Hribar je podelil zaslužnim članom priznanja, med drugim KS in OŠ Mokronog (na posnetku izročila sliko ravnateljici Marici Murenc), Hribarju pa je Bojan Fink izročil znak za lovske zasluge 2. stopnje. (Foto: P. P.)

BIZJAKOVA ŠE RAVNATELJICA VRTCA

TREBNJE - Tukajšnji občinski svet je sprejel predlog komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja, da bi izmed treh kandidatov, prijavljenih na razpis za delovno mesto ravnateljice Vzgojno-varstvenega zavoda (VVZ) Trebnje, dali pozitivno mnenje dosednji ravnateljici Marinki Bizjak.

je povsem določno predlagal, naj občina toži ministrstvo za finance, za kar ima po zakonu o lokalni samoupravi vso pravico; naposled pa so Trebanjci še lani dosegali republiško povprečje 98-odstotno, zdaj pa so padli celo pod 90 odstotkov!

P. P.

Gradbinci si popravljajo ugled

SGP Posavje Sevnica lani med 500 najhitreje rastočimi slovenskimi podjetji 435. - Letos okrog 1,2 milijarde tolarjev - K. Makari: "Vse preveč je formalnih razpisov!"

SEVNICA - Splošno gradbeno podjetje Posavje Sevnica si je v zadnjih letih močno popravilo ugled. Sevniki gradbinci so si s kakovostnim in v rokih opravljenih delih, zlasti v Posavju in na Dolenjskem, že dodobra ustvarili sloves zanesljivega poslovnega partnerja. Direktor SGP Posavje Karel Makari pravi, da jim je to uspelo v veliki meri tudi s tem, da so pomembno izboljšali kvalifikacijski sestav 185-članskega kolektiva. "Največ, kar nam je odprlo številna vrata pa so kratki roki," poudarja direktor Makari.

V SGP Posavje bi radi zaposlili še vsaj 2 gradbena inženirja za visoke gradnje, a teh strokovnjakov, čeprav so po plačah v vrhu gradbeništva, zaenkrat še niso dobili. Povprečna plača v septembru je dosegla pri sevnških gradbincih do 84 tisočakov, na vrhuncu sezone junija in julija celo 90.000 tolarjev. Letos so v začetku leta dobili dela pri izgradnji boštanjske osnovne šole s telovadnico in jih končali v zadovoljstvo vodstva šole v zelo kratkem času, da so se čudili šolniki in krajanj.

Lani so pričeli z gradnjo Sred-

ODBOR ZA 200-LETNICO BARAGOVEGA ROJSTVA

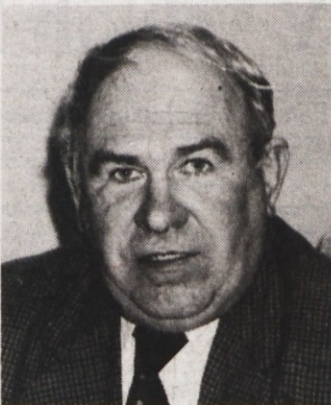
TREBNJE - Občinski svet trebanjske občine je v iniciativni odbor za praznovanje 200. obletnice rojstva Friderika Barage imenoval dr. Marjana Pavlina, Cirila Pungartnika, Antona Straha, Antona Zaletla in Pavleta Rota.

nje ekonomske šole v Brežicah, za katero je rok 2 leti; posel je (bil) še toliko bolj zahteven, ker so morali sevnški gradbinci vzeti v račun brežiški dijaški dom. V uporabo so predali sodobne poslovne prostore prodajnega centra Radanovič v Brežicah, Vinske kleti Istenič, Dolenjske banke v Brežicah, Krškem in Sevnici, prostore in vodohran ETI Izlake. V Radečah je SGP Posavje delalo podhod za tamkajšnjo železniško postajo; letos so dokončali zadrževalnik

• "Tako dobre kadrovske strukture še nismo imeli od leta 1968, ko je okrog 40 delavcev SGD Beton začelo prve korake na poti sedanjega podjetja. Imamo 2 inženirja, 11 tehnikov, ostali zaposleni so visoko kvalificirani in kvalificirani delavci iz Posavja in Zasavja. Nekvalificiranih delavcev dejansko nimamo več. Dobro sodelujemo s sevnško območno enoto Republiškega zavoda za zaposlovanje pri prekvalifikaciji oz. pridobivanju primerno usposobljenih delavcev. Letos pričakujemo okrog 1,2 milijarde tolarjev realizacije, polovico zmogli-vosti že imamo zapreženih za leto 1997. Na natečaju smo dobili gradnjo doma starejših v Trebnjem. Pripravljamo se na natečaj za gradnjo krške srednje šole, kjer štartamo z vsemi silami. Moti nas, ker se na splošno ne spoštujejo za licitacije razpisani pogoji. Formalnih razpisov je odločno preveč, in mislim, da bi morala tod vlada energičneje poseči vmes," poudarja direktor Makari.

naplavin v Sopotu, dozidali osnovno šolo v Mokronogu...

P. PERC

Karel Makari, direktor SGP Posavje Sevnica

Krjavljeve iskrice

STROGOST - Že bežna primerjava veljavnega ivanškega in črnomaljskega odloka o prekrških zoper javni red in mir pokaže, da je slednji še obsežnejši in v glavnem strožji kot ivanški akt. Le glede v tem letnem času perečega puščanja motornih vozil z delujočimi motorji ali ogrevanja motorjev v strnjenih naseljih so Črnomalci nekoliko bolj mili, saj je to dovoljeno 2 minuti dlje kot v ivanški občini, kjer je to, ne le za okolje, ampak tudi za žep lastnika jeklenega konjička dokaj drago razkošje, dovoljeno "le" 3 minute. Sicer pa utegne biti res zanimivo, če se bodo tisti, ki so o tem in še nekaterih t.i. komunalnih odlokih največ "lapani" kot o "skrupalu", morda le ugriznili v jezik, ko bodo ugotovili, da so kritizirali stvari, ki so že urejene, a tega morda niti niso vedeli.

TOBAČNI ZAKON - Na ivanškem županstvu naj bi tobačni zakon najbolj prizadel tajnika občine Vinka Blatnika. Prostore, kamor gre še sam presvitli cesar peš, je namreč Blatnik pričel obiskovati nenavadno pogosto in dobro obveščeni trdijo, da niso vzrok Vinkove želodčne težave zaradi kakšne salmonele, ampak pretirana kadilska strast.

Trebanjske iveri

DENARNICA - V blagovnici oz. prodajalni v metropoli Bavar-ske - Muenchnu je trebanjski župan Ciril Pungartnik ob koncu gala slovesnosti v tamkajšnjem rokokojevskem gledališču ob podelitvi letošnjih evropskih nagrad in priznanj za obnovo vasi (med slavljenci je bila tudi Knežja vas!) na hitro kupoval drobnarije. Nakupovanje se je zanj klavno končalo, kajti ko je odložil suk-njič, je iz njegovega žepa, v katerem je bila denarnica z okrog 120 tisočaki (nekaj v francoskih fran-kih, ostalo pa v markah in tolar-jih), čudežno izginila.

PO PUNGARTNIKU METELKO? - Dobro obveščeni pravi-jo, naj bi župan Ciril Pungartnik (LDS) v poslanskih klopeh držav-nega zbora zamenjal strankar-skega kolega dr. Janeza Drnov-ska, ki se mu najverjetneje obeta mandatarstvo in ponovno vodenje slovenske vlade. V trebanjski občini je SLS že pred volitvami, kjer je z naskokom zmagal Pungartnik nad Lojzetom Metelkom (SLS), opozarjala na nezdružljivost poslanske funkcije in župa-novanja. Domnevajo, da je bila to "priprava terena", če Metelku ne bi uspel še tretji (najsokov v par-lament in bi tako Metelko kot edini resni kandidat sedel na Pungartnikov županski stolček...

Sevniški paberki

PRETEP - Klub malega nogome-ta Mizarstvo Krošelj je med vodilnimi ekipami tovrstne žogo-brarske družščine oziroma - prve slovenske lige. V zadnjem kolu so mizarji v sevniški šolski telovad-nici imeli v gosteh tudi zelo moč-no moštvo, ki ga poznavalci bolj poznajo pod imenom Inženiring Šarbek, čeravno si je klub že spet našel drugega pokrovitelja. Gost-je iz Litije so se v Sevnici odliko-vali ne le z dobro in borbeno igro, ampak tudi z grobostmi. Ko je sodniška piščalka oznanila, da bo enega gostujočih grobijanov po za zdravje sevniškega nogome-taša zelo nevarnem startu ven-darje poslala malo na hladno, se ta niti njegovi sodrugi niso hoteli pomiriti. Najprej so skušali obrač-unati s sodnikom, potem pa so ji bili za vso "nesrečo" krivi še domači igralci in celo gledalci, ki so se tako, ne po svoji volji, zelo dejavno vključili v vsesplošen pre-tep. Kljub temu da so Litijani ob prekinitvi tekme vodili, bodo naj-verjetneje tekmo za zeleno mizo izgubili zaradi nešportnega po-četja v sevniški dvorani. Tudi domačini bodo gotovo občutili kakšno posledico, ker so doslej mislili, da sploh ne potrebujejo redarske službe ali policije na rokometnih tekmah.

REPUBLIKANCI - Štorma-novi Republikanci so pred držav-noborskimi volitvami onesnažili številne stavbe s svojimi grafi-ti. Tudi na fasado Slomškovega doma na sevnškem Glavnem trgu so načelili "Republikanci, rešite nas". Verjetno pa bi bilo zahteja bolj, če bi ponižno zapro-sili vsemogočnega, naj reši nje, kajti, kot so pokazali volilni izidi, so pristali v sevnškem 7. volilnem okraju le pri 31 glasovih (0,33 odst.!).

OTROŠKI ŽUR V AFRICI

TREBNJE - V novi trebanjski diskoteki Africa bo 26. decembra ob 16. uri pri-reditev za otroke in njihove starše z naslovom Maxov le-denik 012. Nastopila bo sku-pina Babilon in pevka Moni Tkalec. Poleg tega bo tudi lutkovna igrara, nastop čaro-deja, velika nagradna igra za otroke in starše, žrebali bodo vstopnice, vsak otrok pa bo dobil brezplačno sok in peci-vo. Posebno presenečenje bo Benettonova nagradna igra in dedek Mraz. Tam bo seve-da tudi celotna ekipa Radia Max, ki je stvar tudi organizi-rala. Vstopnice s popustom dobite v predprodaji na Ra-diu Max.

KO GRE TELEFONISTKA NA WC

SEVNICA - V okviru gledališkega abonmaja za sezono 1996/97 priredi sevniška zveza kulturnih organizacij drevi, 12. decembra, ob 19. uri v kulturni dvorani PGD Sevnica gostovanje gledališča Zakaj tako - Svoboda Ljubljana Zalog. Gre za komedi-jo Branka Rozvina in Braneta Kraljeviča Ko gre telefonistka na WC. Tisti, ki nimajo abonmajskih vstopnic, lahko kupijo vstopnice še uro pred predstavo.

V PRIČAKOVANJU DIREKTORJA TELEKOMA

MIRNA - Podjetnik Toni Kotar, tudi trebanjski občinski svetnik (SDS), je nekako pred sedmimi meseci začel na Mirni akcijo zbiranja podpisov somišljenikov, da je treba glede obupne telefonije nekaj ukreniti, da se bodo razmere izboljšale. Vsak 2. dan je poslal pismo Telekomu, naposled pa je njenega generalnega direktorja mag. Adolfa Zupana povabil za tri ure v svojo pisarno, da se bo sam prepričal o resnično obupni telefoniji. Kotar, ki mesečno plačuje za telefonske storitve 150 do 160 tisočakov, tako že od avgusta zama-nčka na obljubljeni prihod "generala" Telekoma. Podobne zagate imajo pod-jetniki v Velikem Gabru, kjer si lahko le za silo pomagajo z mobiteli, zato se že dogo-varjajo, da bi vprašanje tele-fonije rešili v sodelovanju s sosednjo ivanško občino.

SVETNIKI - Krški občinski svet deluje naprej z nezmanjšano zmogljivostjo. Svetniki nizajo vprašanja in predloge. Tako je Martin Kodrič na zadnji seji rekel, naj o tej in tej temi "svetniške skupine ločeno pripravijo usklajen predlog". Naj predlog razume, kdor more.

PONOVNO V IZGNANSTVO? - Izgnanstvo je vseslovenska moč. Tako je funkcionar krajevne organizacije slovenskega izgnanskega društva ne upa več stopiti v gostilno ali na cesto. Razlog je ta, da ga skoraj lovijo izgnanci, češ kaj ste sploh naredili funkcionarji, da bi mi, navadni izgnanci, dobili odškodnino. Omenjeni "preganjani" funkcionar kajpak ne more in ni mogel narediti ničesar v korist izgnancev, saj z odškodninami zavlačuje država. Kakor koli, omenjeni leskovaški funkcionar je kot mnogi njegovih kolegov v nezavidljivem položaju. Ali bo moral ponovno v izgnanstvo.

ESKADRONI - Dogajalo se je ob državnih volitvah. Ker pove veliko o stanju stvari, lahko omenimo zdaj. Potem ko so nekatere "nepomladne" stranke postavljale podnevi svoje plakate na oglasne deske in na posebej izdelane panoje, je ena od strank pošiljala v temnih nočeh po vsej občini nekakšne svoje eskadrone teptalcev. Ti strankarski aktivisti so lomili in odstranjevali vse, kar je predtem postavila politična konkurenca. Iz katere stranke so bili razbijalci, si bo vsakdo mogoče odgovoril sam, če ne takoj, pa čez čas.

Novo v Brežicah

GNEČA - V Brežicah so decembrski nakupi očito v polnem razmahu. Mesto nad sotočjem Save in Krke, ki si počasi vrača sloves trgovskega mesta, so preplavili avtomobili in ljudje s slovenskimi, hrvaškimi in tudi nemškimi registracijami. Na robu mesta so parkirišča bolj ko ne polna, v mestnem središču pa boste zelo težko našli prazno parkirno mesto. Če bi se decembrski vrvež še malo povečal, bi meščani dobili avtomobile gostov celo v dnevne sobe.

SODOBNO - Renato Zorko iz Brežic, glavni in odgovorni urednik "Veterana", pripravlja tretjo številko glasila Združenja veteranov vojne za Slovenijo. Ko se časopis postavlja na noge, vsakega urednika tarejo skrbi. To se najbrž dogaja tudi Zorku. Veteranov "odgovorni in glavni" pa si verjetno ne beli glave, kako bo dobival pisma, saj ima tudi elektronsko pošto. Slednja danes sicer ni več nikakršna posebnost, res pa je, da nekateri časopisi v sosesčini, ki izhajajo nekaj let ali celo desetletij dlje od Veterana, nimajo elektronskih povezav s svetom. Kdo je torej spredaj in kdo zadaj?

CESTA IN LJUDJE - Cesta na Pizelsko je v gradnji, in to že kar nekaj časa. Nepoučenemu obiskovalcu, ki se pelje tam skozi, pride na misel, da čisto gradijo tako počasi, kakor da bi se je domačini branili. Če se Bizelsko res brani ceste, je eden redkih slovenskih krajev s takimi nagnjenji.

V času od 8. do 21. novembra so v brežiški poročnišnici rodile: Majda Zorko iz Dolnjega Leskovca - Jana, Snežana Klemenčič iz Spodnjega Starega Grada - Hermino, Romana Čizel iz Brezine - Ano Lucijo, Anica Prah iz Trnovca - Nino, Natalija Božič iz Brežic - Žiga, Andrejka Komplet iz Brežic - Katjo, Maja Cvetkovič-Hribar iz Dobove - Janjo, Marija Prah iz Sromelj - deklico, Marija Terihaj iz Jesenic na Dolenjskem - Dorotejo, Vida Vintar iz Jelovca - Žiga, Klavdija Plavotšek iz Dramlje - Dorotejo, Mojca Znidaršič iz Loga - Blaža, Tatjana Močnik iz Reštanja - Uroša, Vladimira Zorko iz Beštanice - Janjo.

V času od 21. novembra do 3. decembra so v brežiški poročnišnici rodile: Mirjana Orešnik iz Gornjih Skopir - Metoda, Klara Jeler iz Krškega - Črta, Klavdija Vodeb iz Dolenje vasi - Miha, Alenka Volčanšek iz Brežic - Luka, Sidonija Brajdič iz Dobruške vasi - dečka, Ria Prižljec iz Župjeka - Sebastjana, Martina Omerzu iz Dolenjega Leskovca - Ano, Patricija Kostrevc iz Krškega - Nina Emanuela, Monika Rešnik z Zdol - Majjo, Suzana Škulj iz Župeče vasi - Špelo, Martina Grojzdek iz Župeče vasi - Emo, Andreja Jarh iz Dolnjega Leskovca - Tilna, Milena Sprčić z Malega Obrežja - Karmen, Tatjana Pavlič s Senovega - Aljo, Ivanka Salamon iz Sevnice - Anžeta.

Čestitamo!

MARIBORČANKA IRENA POLANEC V MOKRICAH

MOKRICE - V gradu Mokrice so v petek, 6. decembra, odprli razstavo slikarke Irene Polance iz Maribora. O slikah in delu je spregovorila umetnica sama. Prvi njeni nastopi so se začeli leta 1970, nadaljevali v Parizu, kjer je dobila tudi priznanje. Razstavljalna je še v Monaku in ostalih evropskih državah, doma pa bolj malo. Slika predvsem ženske v močnih barvnih kontrastih, s katerimi prikazuje notranje doživljanje in razpoloženje. Slikam dodaja različne okrasne predmete, ki dopolnjujejo njen pomen. Slikarka je svojo predstavitev zaključila z besedami: "Umetnost ni kruh, je pa vino!" Ob otvoritvi razstave, ki bo na ogled do 6. januarja 1997, je nastopila pevka Tereza Kesovića. Del razstave je na ogled v prostorih Hotela Čatež.

NASTAJA ODLOK O OBČINSKIH SIMBOLIH

BREŽICE - Brežiški občinski svet je sprejel osnutek odloka o simbolih občine Brežice. Ta predvideva poleg grba in zastave tudi znak občine. Nov odlok, če bo sprejet v predlaganem besedilu, bo razveljavil obstoječi odlok o grbu, ker se bosta z uvedbo znaka in zastave spremenila značaj in uporaba starega grba.

Več denarja za otroška igrišča

Pobuda Zveze prijateljev mladine Krško - Nekatera igrišča nevarna

KRŠKO - Občinska Zveza prijateljev mladine Krško se je pred časom s pismom obrnila na vse krajevne skupnosti v občini. Nazadnje je podobno pismo naslovila tudi na člane krškega občinskega sveta. Gre za pobudo, da se v občinskem proračunu za naslednje leto namenijo sredstva za zgradnjo in vzdrževanje otroških igrišč. Le-ta so, če sploh obstajajo, zelo zanemarjena, v nekaterih primerih so celo nevarna za igro najmlajših.

Pobudo podpira tudi odbor za družbene dejavnosti pri občinskem svetu. Odbor je tudi predlagal, naj strokovne službe pripravijo posnetek stanja in predlagajo, kako kar najbolje urediti in opremiti igrišča v občini. OZPM Krško pričakuje, da bo predlog, ki ga bodo pripravile strokovne službe, deležen podpore v občinskem svetu in da bodo že naslednje leto v občinskem proračunu namenili sredstva za gradnjo in vzdrževanje otroških igrišč.

B. B.

Dom starejših najbrž do februarja

Vse kaže, da bo Dom starejših občanov Krško le dokončan do konca februarja - Bo občina še enkrat plačala že plačano opremo? - 200.000 mark prihranka v zadnjih dveh mesecih

KRŠKO - Prejšnji teden so krški občinski svetniki nadaljevali 21. redno sejo, ki so jo pred štirinajstimi dnevi zaradi nesklepčnosti prekinili v trenutku, ko bi morali glasovati o predlogu rebalansa občinskega proračuna. Rebalans so naposled potrdili, niso pa sprejeli poročila o reviziji poteka zgradnje Doma starejših občanov Krško.

Revizijo kot tudi izmere na objektu je opravilo tujsko podjetje

NOVA OBČINA

BREŽICE - Brežiška občina bo verjetno kmalu manjša za nekaj kvadratnih kilometrov, saj se v krajevnih skupnostih že govori, da bo ena od teh postala občina. Potem ko so nekateri trdili, da se vse dogaja po načelu en termalni vrec-ena občina, najnovejši dogajanje tega ne potrjuje. Čatež s slovitimi Termami namreč ostaja pod brežiško "krono", prav tako za zdaj ne misli postati občina Bušča vas, ki so jo zaradi poznanih Klunovih toplic uvrstili tudi med zanimivosti učne poti cerkljanske osnovne šole. Res pa je, da bo predvidena nova občina imela svojo toplo vodo, in to ne samo v kuhinjskih loncih, ampak tudi v bazenih.

• Ne delajte! Tisti, ki nič ne delajo, se nikdar ne zmotijo. (Banville)

• Še pomnite, tovariši? Tovariši so pozabili. (Petan)

Lah, d.o.o. Njegov direktor Janez Lah je na seji sveta zavrnil očitke nekaterih svetnikov, da je revizijsko poročilo pomanjkljivo in nestrokovno pripravljeno, ter zahteval argumente za take trditve. Po njegovih besedah je revizijska potekala uspešno, naredili so vse izmere in pripravili poročilo. Objekt je v zaključni gradbeni fazi, in če ne bo nepredvidenih zapletov, ga bo možno dokončati do februarja prihodnje leto. Težave imajo z dobavo opreme, saj podjetje Interier, d.o.o., ki je že leta 1994 prejelo avans za dobavo opreme, ni sposobno izpolniti pogodbenih obveznosti. Zato bodo te dni objavili ponovni razpis za dobavo opreme, kar pomeni dodaten strošek za krško občino.

Prostor bo v trgovski šoli

Svetniki primer most odložili za prihodnjič - Razprava o bodočnosti Slovenske vasi in Obrežja

BREŽICE - Brežiški občinski svet je imel na dnevnem redu predlog ureditve prometnega režima na mostu čez Savo in Krko. To temo so uvrstili na dnevni red sveta, potem ko je promet na mostu župan dal urediti drugače, kot narekuje pred otvoritvijo mostu sprejeti sklep občinskega sveta. Svet je po predhodni razpravi omenjeno točko umaknil z dnevnega reda.

Svetniki so obravnavali osnutek sprememb in dopolnitev dolgoročnega in srednjeročnega načrta

Moteči zlasti pisci osnutka?

Nastajanje krškega odloka o skladu stavbnih zemljišč

KRŠKO - Zadnji odstavek 117. člena statuta občine Krško določa, da mora občinski svet v dveh mesecih po sprejemu Statuta sprejeti odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o ustanovitvi sklada stavbnih zemljišč. Ker urad župana omenjenega odloka do danes še ni dal na svetniške klopi, so se dela lotili v skupini svetnikov LDS, kar so pokazali tudi na zadnji seji sveta. Zavedajoč se, da niso pravniški strokovnjaki, so pripravili osnutek odloka. Najmanj, kar so člani LDS pričakovali tako od urada župana kot tudi od svetnikov, je bilo, da bodo njihov izraz dobre volje podprli ter v vsebinski razpravi odpravili pomanjkljivosti in napake v predlaganem osnutku. Žal si je županov urad po mnenju svetniške skupine LDS vzel čas le "za iskanje kar najbolj žaljivih opazk in revanšističnih pamfletov". "Moti jih prav vse, tudi nekateri kozmetični drobci iz preteklega izrazoslovja. Doslej pa jih ni motilo nič v še vedno veljavnem odloku, ki pa je v nasprotju tako s statutom občine kot tudi z zakonom o lokalni samoupravi."

Na zadnji seji občinskega sveta so predlagani osnutek odloka preimenovali v delovno gradivo. Nekateri svetniki iz vrst SKD je bolj motilo dejstvo, da je predlog prišel iz vrst svetnikov LDS, kot sama vsebina. Gradivo so vrnili v obravnavo odborom in komisijam. Predno bo prišlo ponovno v redno proceduro v občinski svet, bodo morali uskladiti mnenja svetniških skupin in županovega urada.

B. B.

občine Brežice s programskimi zasnovami in z osnutki odlokov za več območij v brežiški občini. Tako so razpravljali med drugim o gospodarski coni Slovenska vas pri Mokricah in o t.i. gospodarskem terminalu na Obrežju. Svetniki so vzeli v precep tudi predloge o bencinski črpalki in čistilni napravi na Obrežju, kar je bilo že doslej večkrat tema vročih pogovorov v različnih ustanovah v brežiški občini. Omenjene predlagane osnutke prostorskih dokumentov skupaj z ustreznimi pripombami je svet po živahni razpravi sprejel.

Svet je na seji med drugim tudi obravnaval in podprl sklep, ki ga je predlagal župan in ki se nanaša na odpravljanje sedanje prostorske stiske v brežiških šolah. Tako je soglašal, da v Brežicah preuredijo in povečajo trgovsko šolo na Bizelski cesti za potrebe Glasbene šole Brežice in Osnovne šole Brežice. V ta objekt se bosta omenjeni šoli vselili potem, ko bo trgovska šola dobila prostor v stavbi Srednje ekonomske šole, ki so jo v mestu začeli graditi letos.

Od skupno 19 točk dnevnega reda so svetniki sicer "premelili" glavnino. Zaradi nesklepčnosti ob koncu seje niso govorili o osnutku odloka, ki zadeva plačevanje nadomestila za uporabo stavbnih zemljišč. Prav tako ob koncu seje zaradi premajhnega števila prisotnih svetnikov niso razpravljali o predlaganih kandidatih za direktorja brežiške lekarne in direktorja Zavoda za šport Brežice ter predstavnik občine v Projektni odbor za reševanje mladinske problematike v občini Brežice.

L. M.

SVETNIKI ZA GRADNJO VERIGE ELEKTRARN

KRŠKO - Krški občinski svetniki so se na zadnji seji seznanili s projektom izgradnje verige savskih elektrarn ter s potekom razpisa o podlitvi koncesije. Projekt so svetniki podprli in predlagali vsem trem posavskim županom, naj preučijo možnost ustanovitve koordinacijske službe pri svetu posavskih občin, ki bo načrtovala in usklajevala aktivnosti pri uveljavljanju interesov posavskih podjetij pri omenjenem podjetju. Svetniki podpirajo takšen izbor koncesionarja, ki bo zagotovil največje vključevanje posavskega in slovenskega gospodarstva. Pri tem pričakujejo maksimalno vključevanje Območne gospodarske zbornice Posavje.

SMEH NI GREH - V osnovni šoli v Brestanici so pred dnevi predstavili pesniško zbirko za otroke, ki jo je napisala Jožica Vogrinc in ima naslov Smeh ni greh. Knjiga z ilustracijami Marjana Mančka je izšla pri založbi DZS v Ljubljani novembra letos. Poezijo iz omenjene zbirke je predstavila avtorica v sodelovanju z učenci. Mladi poslušalci so se s ploskanjem in smehom odzvali na vsebino pesmi, za konec pa so svojo gostijo nagradili tudi z rožami. (Foto: L. M.)

Delnice Term zanimajo tudi tujce

Terme Čatež je obiskalo več kot 20 tujih investicijskih družb - Izplačevanje dividend ne bo ogrozilo likvidnost družbe - Terme se ne bodo priključile nobeni verigi

MOKRICE - Terme Čatež so prva delniška družba v Sloveniji, ki je pritegnila tuje investicijske družbe za nakup njenih delnic. To kaže na trdnost delnice in na zanesljivo poslovanje firme, kot poudarja Borut Mokrovič, direktor zdraviliško turističnega podjetja Terme Čatež.

O pozitivnem gibanju vrednosti delnic Term govori tudi dejstvo, da je Terme obiskalo letos več kot 20 investicijskih družb iz vsega sveta in da so zlasti tiste, ki so kupile delnice, potrdile svoj namen biti poslovno čim bližje Termam. Druge v slovenskem turizmu še čaka, da bodo prišli do te stopnje, pravi direktor Mokrovič. Na borzi kotira 419.654 delnic Term Čatež, ki so ene najbolj stabilnih na ljubljanski borzi, kot navaja finančni direktor Term Zvonko Krulc. V naslednjih 5 letih je odveč bojazen, da bi izplačevanje dividend ogrozilo likvidnost družbe.

Terme s takimi poslovnimi dosežki dosegajo v finančnem pogledu načrt za iztekajoče se leto, ki z obdobjem slabega vremena ni bilo naklonjeno kopališčem. V letošnjem letu firma dosega s prodajo storitev in blaga 2,2 milijarde tolarjev celotnega prihodka, pohvali se s 450.000 gosti, 40.000 tujimi prenočitvami in s 700.000 vstopi v bazene.

Zdraviliško-turistično podjetje na Čatežu ob Savi je letos izboljšalo in povečalo ponudbo z več novostmi. Tako je odprlo v Breži-

cah objekt, kjer je med drugim slaščičarna. V kampusu na Čatežu je zgradilo nove apartmaje, deloma je posodilo grad Mokrice, ki ga bo z novimi vlaganji postopoma preuredilo v hotel najvišjega razreda. Terme so letos tudi prenovile nekdanji hotel Zdraviliški dom in trgovino ter posodobile računalniški sistem.

Borut Mokrovič

Z načrti, kot jih je nedavno v glavnih točkah predstavil direktor Mokrovič, Terme Čatež postajajo veliko zdraviliško središče, ki bo v naslednjih letih dobilo precej novih objektov, med drugimi posodobljen in povečani hotel Terme in zimsko termalno riviero. Ob vsem tem se Terme Čatež ne bodo priključile nobeni od verig hotelov ali termalnih rivier, ampak bodo kvečjemu ustvarile svojo lastno, kot je povedal na nedavni tiskovni konferenci direktor Borut Mokrovič.

M. LUZAR

ENOTNO POSAVJE

BREŽICE - Brežiški svetniki bodo rekli besedo ali več o najnovejših pobudah, da bi znova obudili v življenje svet posavskih občin. Skupna predstavniška ustanova Posavja - svet občin je svoje čase že delovala, vendar je nekako zlezla sama vase. Brežiškim svetnikom ne bo lahko, ko jo bodo znova dvigovali iz prahu, podobno trpljenje pa čaka tudi njihove kolege v Krškem in Sevnici. Poskusiti velja, če ne zaradi drugega, zato, da bi prehiteli dolenjske občine, ki podobne skupne ustanove nimajo.

"Nimam nikakršne mafije za seboj!"

Podjetnica leta oporeka govoricam - Kakšna je resnična zgodba?

KOČEVJE - Nekdanja podjetnica leta in lastnica diskoteke Luxor v Mrtvica pri Kočevju Ana Dejanovič-Jankovič je v torek dopoldan sklicala tiskovno konferenco, na kateri je skupaj z direktorjem ATT iz Maribora, ki upravlja z objektom, Milanom Cvetkom, odvetnico Jožico Bratož in direktorico agencije za kvaliteto življenja Mileno Trkovnik ovrгла vse govorice, ki se širijo o njej, in predstavila svojo plat "celotne zgodbe", ki se je začela odvijati že tedaj, ko je bila Dejanovičeva še poslovno uspešna lastnica podjetja Feniks.

"Ničesar nisem naredila, za kar bi se morala sramovati, in moja edina napaka je bila, da sem žive-la v tem okolju in bila preveč uspešna, s čimer pa se nekateri niso mogli sprijazniti," je povedala Jankovičeva ob pojasnitvi, kje naj bi bili po njenem mnenju vzro-

• V pojasnitvi razlogov za sklic tiskovne konference je Jankovičeva povedala, da želi javnosti predložiti svojo zgodbo zaradi njenih poslovnih partnerjev, ki so investirali v Luxor in ki jim go-nja, ki jo vodijo proti njej osebno zaenkrat še neodkriti, a očitno močni in vplivni ljudje, škoduje. "Meni nimajo več kaj vzeti. Vzeli so mi že vse, tudi streho nad glavo," je dejala in dodala, da je zato povsem jasno, da nima nobenih zvez z mafijo, saj če bi jih imela, potem prav gotovo ne bi prišlo do tega, da je s svojimi tremi otroki praktično že na cesti.

ki za "perfidno igro", kot jo je poimenovala, ki se že vsa leta vodi proti njej in ki je presegla že vse meje človečnosti. Da nekomu njeno delo v kočevskem prostoru ni povšeči, naj bi se prvič očitno pokazalo že pred tremi leti. "Še danes mi ni jasno, zakaj je SDK dala predlog za stečaj Feniksa, ki

ga je sodišče zavrnilo, ker so bile terjatve podjetja večje kot dolgo-vi. Feniks je bil tedaj namreč uspešno podjetje," je povedala Jankovičeva. Vendar pa se je od tedaj naprej ves čas srečevala s številnimi ovirami, ki so ji jemale čas, energijo, voljo in denar.

Zaradi spletka, ki so jih kovali proti njej z namenom, da jo uniči-jo, kot je dejala, je Feniks propad-el, sedaj pa naj bi se to zgodilo tudi z Luxorjem. Nikakor si namreč ne more pridobiti uporabnega dovoljenja. "Poskusili smo že čisto vse. Urgirali smo že pri vseh možnih ministrstvih, pri varuhu človekovih pravic... pa nič. Čeprav

V INPLETU OPLEMENITILNICA NA DOPUSTU

DOLNJE BREZOVO - Letošnje poslovno leto bo po besedah direktorice Marije Jazbec Inplet uspešno zaključil. Lani so zaključili poslovanje z izgubo, zato so tudi sprejeli sanacijski program, ki že daje rezultate in kaže na večjo realizacijo kot lani. Jazbec je odločno zanimala govorice, da naj bi se ustavila cela tovarna, res pa bo zaradi zamud pri do-bavi egiptovskega bombaža in ker v Inpletu ne delajo skoraj nič več na zalogo, ampak za znanega kupca, predvidoma teden dni stala oplemenitilnica, kjer ima večina od 29 zaposlenih še precej svojih ur in dopusta neizkoriščenih. Jazbec je računala, da bo pred božičem oplemenitilnica spet stekla s polno paro.

REVIJA O KONJIH ŠT. 12

LJUBLJANA - Zadnja letošnja številka prinaša obsežen prispevek o otrokom tako ljubi pasmi konj - ponijih, nadalje poročilo o srečanju mednarodnega združenja rejcev lipicancev, o kasaškem maratonu v Ljubljani, sejmu v Veroni, hipodromu Brege pri Krškem, delovnem kasu, varnem rekreativnem jahanju in drugih za ljubitelje konj zanimivih temah.

Statistika za uspešno ekonomijo

Odprta vprašanja na statističnih dnevih v Radencih - Mednarodna udeležba - Bo pripravljena na reorganizacijo države - Koliko upravnih enot na Dolenjskem?

RADENCI - Letošnje, po vrsti že šesto tradicionalno mednarodno statistično posvetovanje v Radencih je konec novembra poteklo v letu, ko Slovenija zaokrožuje pet let samostojnosti. V prizadevanjih, da bi se čimprej otresla pridevnika "v prehodu", ima pomembno vlogo tudi statistika, brez katere ni mogoče oblikovati ustrezne ukrepe makroekonomske politike in zagotavljati pogoje za normalizacijo poslovne prakse.

Statističnih dnevo '96, ki so bili zajeti z besedami "Ekonomija Slovenija-Evropska unija", se je udeležilo 148 ljudi; 53 avtorjev je

pripravilo 42 prispevkov. Med avtorji je bilo 10 gostov, strokovnjakov iz mednarodnih organizacij OECD in Eurostat ter iz državnih statističnih uradov Avstrije, Kanade, Velike Britanije in Makedonije. Zbornik referatov (urednici Irena Ograjšek, Irena Tršinar) je izšel na zajetih 500 straneh v 4 tematskih sklopih. Prvi je obravnaval makroekonomske statistike, drugi zbrane referate strokovnjakov, ki se ukvarjajo z registri, vzorci in s klasifikacijami, medtem ko je tretja tema zajela prispevke z območja poslovnih statistik. Napredovanje, modeliranje in analiza podatkov je bilo predstavljeno kot četrta tema,

PRED DRUGO MILIJARDO

Banka Slovenije je v svojih rednih mesečnih informacijah objavila, da je letošnji devetmesečni devizni izkupiček od turizma dosegel 902.258.000 ameriških dolarjev, kar je za 12 odstotkov več kot v istem časovnem obdobju lani. Skoraj polovico deviznega dohodka od turizma znaša odkup gotovine in čekov od tujcev, za dobro petino je prodaje blaga in storitev tujcem, za dvanajstino je zdravstvenih storitev, enak delež dohodka so prispevale igralnice; prodaja blaga v prostocarinjskih prodajalnah za tujo gotovino, pa so k skupnemu dohodku od turizma prispevale le 7,7 odstotka. Najbolj se je povečal delež dohodka v igralništvu, kjer znaša indeks povečanja 1,13.

ni prav nobenega razloga in nobenega pravnega, administrativnega, ali kakršnega koli drugega zadržka, uporabnega dovoljenja ne moremo dobiti," je povedala odvetnica Jožica Bratož. Zato pa bo, kot je povedala Jankovičeva, potrdil pa tudi direktor ATT Milan Cvetek, kljub visokim kaznim, ki jih plačuje, ker nima uporabnega dovoljenja, in kljub temu da je SKB banka za v petek razpisala licitacijo za njegovo prodajo, diskoteka Luxor delala še naprej.

M. LESKOVŠEK-SVETE

KMETOVALEC ŠT. 12

SLOVENJ GRADEC - Decembrska številka glasila Društva kmetijskih svetovalcev Slovenije prinaša strokovne sestavke o kakovosti moke, prehrani krav, ekskurziji članov govedorejskega društva in strojnega krožka po Avstriji, razstavi kmetijske tehnike v Bologni, razstavi mlečnega goveda v Cremona, prehrani čebel, požarni varnosti na kmetiji idr. V reviji sta objavljena tudi seznam za kmetijstvo pomembnih zakonov in kazalo letnika.

Prostocarinska cona v Češči vasi

Formalne zahteve pripravlja območna zbornica - Ljubljanski BTC bi sovlagal - Dolgoročno zanimivo za trgovanje s trgi bivše Jugoslavije bolj kot z Evropsko zvezo

NOVO MESTO - V območni gospodarski zbornici Novo mesto ta čas pripravljajo sklep, da bi v okviru kompleksa BTC v Češči vasi ustanovili prostocarinsko cono, v kateri bi dobila prostor podjetja, ki so s svojo proizvodnjo orientirana predvsem v izvoz. Proizvodnja v okviru prostocarinjskih con je oproščena carin in delno davka od dobička.

Prostocarinsko cono sicer ustanovijo podjetja, ki bodo v njenem okviru organizirala proizvodnjo, območna gospodarska zbornica pa se je zavezala, da bo za njeno ustanovitev pripravila formalne pogoje. Ko bo sklep pripravljen in usklajen, ga bodo poslali vladi, ta potem s pomočjo posebne komisije, sestavljene iz strokovnja-

kov večih ministrstev, presodi, ali prosilci ustrezajo določenim pogojem.

Naročili so tudi že elaborat o ekonomski upravičenosti projekta, ki ga bo pripravilo podjetje Espri iz Novega mesta. Prostocarinske cone so zanimive tako za mala kot tudi za večja podjetja, ki pa morajo biti proizvodno usmerjena predvsem v izvoz.

Dolgoročno ustanovitev prostocarinske cone, ki jo imajo že v Ljubljani, Kopru in v Mariboru, ni toliko zanimiva zaradi proizvodnje za trge Evropske zveze, s katero Slovenija postopno obojestransko ukinja carine, pač pa utegne biti prostocarinska cona še kako dobrodošla za izvoznike na Hrvaško in druge trge nekdanje Jugoslavije, saj z novonastalimi državami Slovenija še nima sklenjenih ustreznih sporazumov, glede na ovire pri dogovarjanju in tempo pogajanj pa sporazumov z njimi še

krivi. Niso večji izstavljati račune tako, da bi ti imeli značaj javne listine in bi prek sodišča lahko izterjali denar po skrajšanem postopku. Ne zaračunavajo zamudnih obresti, ker je treba poznati postopek. Znano je, da so predpisane zamudne obresti 25-odstotne in če k temu prištejemo še inflacijsko stopnjo, zneso oboje skoraj 35%.

Direktorica Davčnega urada je povedala, da se dela na tem, da bi tudi pri nas dobili davčne svetovalce, kakor je to v nekaterih drugih državah Evrope. Od podjetnika, ki zna delati in prodajati, ne moremo pričakovati, da se bo spoznal tudi na vedno bolj zahtevne davčne predpise in postopke. Pri davčnih uradih bo delovala tudi posebej organizirana služba za informiranje in svetovanje davčnim zavezancem. Novo je tudi to, da bodo vsi državljani v kratkem dobili svoje davčne številke, ki jih bodo morali uporabljati na vseh davčnih napovedih in v drugih pisnih stikih z davčno oblastjo. M. CETINSKI

dolgo ne bo.

Za ustanovitev prostocarinske cone v Češči vasi kaže zanimanje tudi ljubljanski BTC, ki je že izrazil pripravljenost za sovlaganje. Podobno kot v Novem mestu razmišljajo tudi v posavski območni gospodarski zbornici, kjer si želijo ustanoviti prostocarinsko cono v Slovenski vasi.

I. VIDMAR

NOVA TELEFONSKA CENTRALA

GRADAC - Telekom je 22. novembra v Gradcu v Beli krajini priključil telefonsko centralo s 300 priključki, 27. novembra pa še naročniško enoto na Krasincu s prav toliko priključki. Hkrati je Telekom vključil na relaciji Gradac-Mirna gora nov sodoben digitalni radijski sistem, ki služi za medkrajevno povezavo s telefonsko centralo v Metliki. Na območju telefonske centrale Gradac že nekaj mesecev sanirajo tudi obstoječe telekomunikacijsko omrežje.

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 14. decembra, bodo odprte naslednje prodajalne živil:

• Novo mesto: od 7. do 19. ure: Nakupovalni center
od 7.30 do 21. ure: trgovina Anita pri gostišču Kos
od 7.30 do 21. ure: trgovina Sabina, Slavka Gruma
od 7.30 do 21. ure: trgovina Brin, Trdinova ulica
od 7. do 20. ure: market Saša, K Roku
od 7. do 20. ure: trgovina Sabina, Slavka Gruma
od 7.30 do 20. ure: trgovina Brin, Trdinova ulica
od 7. do 19.30: mlečni diskont Vita, Šmihel
od 7. do 14.30: market Maja, Bučna vas
od 7. do 19. ure: trgovina Cekar v BTC, Bučna vas
od 7. do 20. ure: samopostrežba Azalea, Brusnice
od 7. do 14.30: market Maja, Bučna vas
od 7. do 19. ure: trgovina Cekar v BTC, Bučna vas
od 7. do 20. ure: samopostrežba Azalea, Brusnice
od 7.30 do 14. ure: market Pri kostanju, Prečna
od 8. do 17. ure: trgovina Brat, Smolenja vas
od 7.30 do 13. ure: trgovina Pod lipo, Smolenja vas
od 8. do 13. ure: trgovina Dule, Smolenja vas
od 8. do 16. ure: market Pero, Stopiče
od 8. do 16. ure: trgovina Sabina, Stopiče
od 8. do 20. ure: market Perko, Šentpeter
od 8. do 18. ure: Urška, Uršna sela
od 7. do 20. ure: trgovina Marks, Vavta vas
od 6.30 do 17. ure: market Malka, Mestne njive
od 6.30 do 17. ure: pekarna Malka Žužemberk, prodajalna Kandija
• Šentpeter: od 7. do 17. ure: Market
od 7. do 18. ure: trgovina Klas, Šmarje pri Šentpeterju
• Metlika: od 7. do 21. ure: trgovina Prima
V nedeljo, 15. decembra, bodo odprte naslednje prodajalne živil:

• Novo mesto: od 8. do 11. ure: Prodajalna Glavni trg, Samopostrežba Mačkovec, Market Ljubljanska, Market Ragovska, Market Drska, Market Kristanova, Market Drska, Samopostrežba Šmihel, PC Ločna, Nakupovalni center

od 7.30 do 21. ure: trgovina Anita pri gostišču Kos
od 7. do 13. ure: Vita, trgovina Darja, Ljubljanska
od 8. do 13. ure: market Saša, K Roku
od 7. do 20. ure: trgovina Sabina, Slavka Gruma
od 8. do 13. ure: trgovina Sabina, Mirana Jarca
od 8.30 do 20. ure: trgovina Brin, Trdinova ulica
od 7. do 19.30: mlečni diskont Vita, Šmihel
od 8. do 11. ure: market Maja, Bučna vas
od 8. do 12. ure: trgovina Cekar v BTC, Bučna vas
od 8. do 12. ure: samopostrežba Azalea, Brusnice
od 7.30 do 11. ure: market Pri kostanju, Prečna
od 8. do 12. ure: trgovina Brat, Smolenja vas
od 8. do 12. ure: trgovina Pod lipo, Smolenja vas
od 8. do 11. ure: trgovina Dule, Smolenja vas
od 8. do 12. ure: market Pero, Stopiče
od 8. do 14. ure: trgovina Sabina Stopiče
od 8. do 12. ure: market Perko, Šentpeter
od 8. do 12. ure: Urška, Uršna sela
od 8. do 17. ure: trgovina Marks, Vavta vas
od 7. do 12. ure: market Malka, Mestne njive
od 7. do 12. ure: pekarna Malka Žužemberk, prodajalna Kandija
• Straža: od 8. do 11. ure: Prodajalna Straža
• Šentjerneje: od 8. do 11. ure: Market
od 8. do 12. ure: trgovina Klas, Šmarje pri Šentpeterju
• Žužemberk: od 8. do 11.30: Market
• Škocjan: od 7.30 do 10. ure: Pri mostu
• Trebnje: od 8. do 11. ure: Samopostrežba Blagovnica
• Mirna: od 7.30 do 11. ure: Grič
• Mokronog: od 8. do 11. ure: Samopostrežba
• Črnomelj: od 8. do 11. ure: Pod lipo, Market Čardak
• Semič: od 7.30 do 10. ure: Market
• Metlika: od 7. do 21. ure: Prima

Kočevske gostince protikadilski zakon udaril po žepu

Gostinci menijo, da je zakon neživljenjski

KOČEVJE - Že prvi dan po začetku veljavnosti zakona o omejevanju porabe tobanih izdelkov so inšpektorji v Kočevju izrekli kar nekaj kazni zaradi kršitve prepovedi reklamiranja tobanih izdelkov v gostinskih lokalih. Zakon o omejevanju kajenja je bil zato ena osrednjih tem na nedavni seji sekcije gostincev pri kočevski območni obrtni zbornici.

Gostinci so poudarili, da je zakon presterog, kar zadeva prepovedi reklamiranja tobanih izdelkov, če naj bi veljalo tisto tolmačenje zakona, po katerem v gostinskem lokalni ne bi smelo biti niti pepelnikov, ur, senčnikov ali česarkoli drugega, kar nosi napis tobanih podjetij oziroma kar je povezano s cigaretami. Slednje bi sicer še lahko sprejeli, so menili, če bi jim bilo natančno in za vse enotno pojasnjeno, kaj je tisto, kar lahko imajo, in kje je to lahko in kje ne. Ob tem so opozorili, da sedaj obstajajo različna tolmačenja, ali je "šank" prodajni pult ali ne, da pa bi to moralo biti razjasnjeno, "da ne bi po nepotrebnem, ker nekateri pravijo tako, drugi drugače", zaradi tega plačevali kazni.

Precej bolj kritični pa so bili gostinci do zakonskega določila o ločevanju prostorov za kadilce in nekadilce. Poudarili so, da gostincev s hrano v večini primerov to določilo ne bo prizadelo, čeprav bodo imeli zaradi tega tudi nekaj težav, da pa je zakon kljub temu povsem neživljenjski, saj je veliko lokalov, kjer tega tehnično ne bodo mogli izvesti. Menili so, da bi zakon zato moral dati takšnim lokalom možnost, da se opredelijo za kadilce ali nekadilce.

M. L.-S.

• Marsikdo ima tako debelo kožo, da ne potrebuje hrbenice.

Kaj je novega na borzi?

Teden, ki je za nami, ni na borzi prinesel nič presenetljivega. Tu in tam je že kazalo, da bo trgovanje postalo živahnije, vendar se pričakovanja niso uresničila, je pa res, da so tečaji precej stabilni oziroma počasi narasčajo. Od 52 delnic, s katerimi borzni posredniki sklepajo posle na organiziranem trgu, je kar 36 takih, katerih tečaj je pridobil na vrednosti oz. je ostal nespremenjen.

Seznam delnic na organiziranem trgu se bo v kratkem podaljšal še za dve novi imeni. V borzno kotacijo B so namreč bile sprejete delnice Etola in Cetisa. Družba Etol, Tovarna arom in eteričnih olj iz Celja, je zaključila postopek lastninskega preoblikovanja 21.3.1996, v borzno kotacijo pa so sprejete navadne delnice na ime z oznako A in G. Nominalna vrednost delnice je 10.000 SIT, oznaka delnic za potrebe borznega trgovanja pa bo ETOG. Družba Cetis, grafično podjetje iz Celja se je vpisala v sodni register 15.11.1996, v borzno kotacijo pa so za zdaj sprejete delnice z oznako G. Nominalna vrednost delnic je 12.000 SIT, oznaka za potrebe borznega trgovanja pa bo

CETG. Obe podjetji morata začeti kotirati v treh mesecih po sprejemu v borzno kotacijo, tako da bosta datuma začetka kotacije objavljena naknadno.

Od že kotirajočih delnic so lep dvig tečaja ponovno zabeležile delnice nekaterih dobrih slovenskih podjetij. Z delnicami Leka se ponovno trguje po okoli 20.000 tolarjev, cena delnic Kolinske je spet presegla 2.000 tolarjev, ravno tako je nekaj več kot 1.000 tolarjev pridobil enotni tečaj delnic Droge, ki je tako dosegel 22.300 tolarjev. Precejšen dvig tečaja je v enem tednu zabeležila tudi delnica Term Čatež (5%), čemur so precej botrovale govorice o nameravani kotaciji na tuji borzi. Delnice SKB banke, katere že pridobiva dovoljenje Banke Slovenije za povečanje deleža tujih naložb, pa vztrajajo na nivoju okoli 42.000 tolarjev. Na OTC trgu so še vedno najprometnejše delnice Mercatorja, katerih cena vztrajno narasča, tako da je cena spet presegla 4.000 tolarjev.

MARIJETA ČIČ

Dolenjska borznoposredniška družba

Novi trg 5, Novo mesto

Tel.: 068/323-553, 323-554

SREČA SE VAM NASMIHA V RAČNI

RAČNA - V Račni pri Grosupljem se bo v soboto, 14. decembra, ob 18. uri pričelo v okviru velike nagradne akcije Sreča se vam nasmiha, ki jo pripravljajo Kmečki glas, AM Cosmos in SAME, zrebanje 50 vabljenih nagrad in glavnega dobitka - traktorja Same Solaris. V bobnu bodo vsi kuponi, ki bodo na uredništvo tednika Kmečki glas prišli do petka, 13. decembra. V soboto, 14. decembra bo v kulturnem domu v Račni gost večera predsednik SLS Marjan Podobnik. Za prijetno počutje bodo poskrbeli učenci osnovne šole Kopanj, mešani pevski zbor in folklorna skupina iz Račne, humorist Obložki Tonček in brata Štrukelj. Vstopnine ne bo, nekaj nagrad pa bo tudi za obiskovalce z vseh koncev Slovenije. Po prireditvi bo za vse, ki jih bodo srbele pete, do onemoglosti godel trio Petra Zabukovca.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

V ponedeljek so branjevale ponujale: solato, radice in cvetačo po 200 tolarjev kilogram, korenje, kolerabo, repo in redkev po 150, rdečo peso po 200, fižol po 500, rdeče zelje po 150, česen po 400, ocvirke in krvavice po 700, domačo slanino po 1200, kozarec svinjske masti po 300, sirček po 400, lonček smetane po 600, jajca po 20 do 30, orehe po 1000 do 1200 za kilogram, lešnike po 1000, med po 600 do 700, posušeno sadje (polkilogramski zavitek) po 300 in hruškovo žganje po 700 tolarjev liter.

sejmišča

BREŽICE - Na sobotnem sejmu so imeli naprodaj 80 prašičev, starih do 3 mesece, 40, starih 3 do 5 mesecev, in 60 starejših. Prvih so prodali 35 po 280 do 300 tolarjev kilogram žive teže, drugih 30 po 240 do 280, tretjih pa 25 po 180 do 220 tolarjev kilogram žive teže.

kmetijski nasveti

Še pikasta pegavost gomoljev

Letošnji zaradi preobilice dežja nepričakovano dobri pridelek krompirja je še zaostrial znano temeljno neskladje: Slovenija pridelava preveč krompirja in mora zato zmanjšati izdatno njivske površine pod to poljščino. Letni presežek znaša že nad 100.000 ton in bi zato moral vsak tretji ali četrti kilogram pridelka izvoziti, za kar pa po razpadu Jugoslavije ni več možnosti. Sedanja za kmeta dobesedno ponižujoča odkupna cena je posledica prevelike ponudbe in rekordnega pridelka. V takih razmerah ima vsaj delno uspeh tisti pridelovalec, ki zna bolje tržiti in ki ima boljše blago: zdrav, lep, sortiran, čist krompir željenih sort.

Na uskladiščen krompir preži vrsta nevarnosti: bela trohnoba, prašnata krastavost, uvelost, nitavost, počrnelost, obročasta gniloba, oslajenost idr., ki jih izzovejo bolezenske klice ali pa neustrezne skladiščne razmere. Vsem tem nevarnostim se je v nekaterih drugih predelih Slovenije, na Hrvaškem in sosednjih srednjeevropskih deželah pridružila še ena: pikasta pegavost krompirjevih gomoljev (Polyscytalum pustulans), o kateri smo na tej strani nekaj malega že poročali, več pa lahko izvmemo iz obsežnejšega opisa v novembrski številki Sodobnega kmetijstva.

Pikasta pegavost okužuje podzemne in nadzemne organe krompirja, vendar slednje mnogo redkeje. Znamenja okužbe se pojavljajo šele v skladišču, in to v dveh oblikah: kot drobne, mehurjaste vzbokline, pod katerimi sčasoma nastane porjavela plast celic, in kot nekaj milimetrov velike ugreznine s privzdignjenim središčem, ki postopoma dobi temnejši nadih z značilnim motnim bleskom. Prvi in drugi znaki bolezni ne sežejo globlje v gomolje, jih pa izkazujejo, posebno še, ker zaradi ranjene povrhnjice začno izgubljati vlago in se rahlo grbančijo. Tržna vrednost takih gomoljev se zato naglo zmanjša.

Gliva, ki povzroča pikasto pegavost, se prenaša z okuženimi gomolji in se v vlažnih tleh lahko ohrani dalj časa. Saditev zajemljeno zdravega semena in kolobarjenje preprečita njeno širjenje.

Inž. M. L.

Vlada je omejila porabo gnojil

Uredba o vnosu nevarnih snovi v tla že velja - Dosedanja priporočila o gnojevki in gnojnicah so sedaj uzakonjena pod grožnjo visokih denarnih kazni

Vlada Republike Slovenije je izdala uredbo o vnosu snovi in rastlinskih hranil v tla. Določene so mejne vrednosti, količine, ki so še dovoljene vnašati v tla v določenem časovnem obdobju in ne škodujejo zdravju ljudi ali okolja.

Tako letno ne smemo preseči pri gnojenju z živinskimi gnojili 210 kg dušika, 120 kg fosforja in 300 kg kalija na hektar. Tega ne presežemo, če redimo do 3 glave velike goveje živine (GVŽ) oziroma 2 GVŽ, če gre za prašiče ali perutnino, na 1 ha kmetijske zemlje (1 glava velike živine pomeni 500 kg žive teže živali). Kolikor kmečka gospodarstva redijo večjo število živine na 1 ha, morajo narediti pogodbo z drugimi lastniki zemljišč, kamor bodo razvozili organska gnojila; sicer pa se tudi lahko predelajo in prodajo na trgu ali odstranijo skladno s pred-

pisi o varstvu okolja. Prav tako se rastlinska hranila ne smejo odlagati v gozdu razen v določenih primerih.

Za vodovarstvena območja so strožji predpisi glede dolžine prepovedi in tipa tal kot tudi količine hranil. Na območjih varstvenega pasu za zajem vode ne sme presegati gnojenje z živinskimi gnojili 50 kg/ha dušika na lahkih tleh in 80 kg/ha na srednje težkih tleh. Na razdalji do 200 m od objekta za zajem vode je prepovedano gnojenje z dušikom in preoravanje travinja.

Dosedanja priporočila, naj na

"CVIČEK" NA KONGRESU - Otto Sevshek, gostilničar, vinogradnik, sommelier in podpredsednik Zveze društev vinogradnikov Slovenije, Franc Martinčič, trsnicar in vinogradnik iz Šentjermeja, in Zdravko Mastnak, enolog v centrali cvička v kleti KZ Krško, so nazdravili s kongresnim vinom cabernet sauvignon iz kleti Vinakoper. (Foto: M. Vesel)

Prvi vinogradniški kongres

V portoroškem Bernardinu uspešen prvi slovenski vinogradniško-vinarski kongres - Kakšne naloge še čakajo

PORTOROŽ - Med približno 400 udeleženci prvega slovenskega vinarsko-vinogradniškega kongresa, ki je bil prejšnji teden v portoroškem kongresnem centru Bernardin, je bilo tudi nekaj dolenskih in posavskih vinarjev, vinogradnikov in drugih poznavalcev te dejavnosti.

Udeleženci so v treh dneh obdelali vinogradništvo, vinarstvo, zakonodajo in trženje vina. Dogovori in zaključki naj bi v naslednjih letih usmerjali vse pomembnejše dejavnosti s področja vinogradništva in vinarstva, ki pri nas še niso dorečene. Med drugim je bilo poudarjeno, da pridelujemo za evropske razmere primerljiva vina, vendar imamo še preveliko razdrobljenost, neurejen nadzor nad vinogradi, veliko obilico vin-

skih "vrtničarjev" prodaja na črno in podobno. Ko se bomo morali ravnati po vinorodnih deželah EU, bo moralo biti vse drugače.

Prvi slovenski vinogradniško-vinarski kongres je v sodelovanju z ministrstvom pripravila slovenska vinska akademija Veritas, ki je v dveh letih, kar obstaja, naredila za zgledno predstavljanje vinogradniško-vinarske dejavnosti več kot druge poklicne službe v preteklih desetletjih. Kar nekaj spremljajočih prireditev je popestrilo tridnevno druženje vinskih poznavalcev. Med drugim so okronali novo slovensko vinsko kraljico: Belokranjca Lidija Mavretič iz Drašičev je po enem letu predala krono Selmi Lukač iz okolice Marezig, iz kraja, poznanega po pridelovanju rdečega vina refosk. M. VESEL

TEČAJ KLETARJENJA

METLIKA, SEMIČ - Društvo vinogradnikov Bele krajine bo organiziralo začetni in nadaljevalni tečaj kletarjenja. Prijave bosta do konca decembra zbirala Nada Hančič v trgovini KZ Semič (tel. 67-198) in Zdravko Cajnar iz Križevske vasi pri Metliki (tel. 58-209).

MIKLAVŽEVA TRGATEV - Pri Prusovih s Krmačine pri Metliki so imeli v bližnji vinski gori Repici na miklavževno eno zadnjih letošnjih trgovatv Beli krajini. Na 500 trtah so natrgali za 150 litrov mošta rumenega muškata. Grozdje so tako dolgo varovale pred vsiljivimi pičci mreže, sicer pa so le štiri dni prej pri Prusovih trgali laški in renski riling. Kot je povedal gospodar Jože (na fotografiji skupaj z ženo Anico), bodo vsa vina iz tega grozdiča opredeljena kot izbor. Tudi drugo grozdiče so letos trgali precej pozno. Trgači, ki jih je spremljal kmetijski inšpektor Jože Urh, so trgali po snegu, pri 6 stopinjah Celzija pod ničlo in zato v rokavicah, gospodar pa je bil s pridelkom zelo zadovoljen. Tudi sicer sodijo Prusova vina že nekaj let v sam vrh ne le belokranjskih, ampak sploh slovenskih vin.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: dr. Julij Nemanič

Biološki razkis

Bakterije, ki se na trgu dobijo v suhem stanju, drobnih zrnčih, podobnih suhim kvasovkam, imenujemo štarter kulture za jabolčno mlečno vrenje (JMV) v vinu. Priporočam samo bakterije Leuconostoc Oenos (LO), kar mora biti na embalaži vidno označeno. Ni veliko podjetij v svetu, ki se ukvarjajo s proizvodnjo in selekcijo štartnih kultur bakterij. Odbira bakterij tudi ni dosegla take stopnje izpopolnenosti, kot je to pri kvasnicah. Prizadevanja mikrobiologov so velika, selekcije tečejo in veliko jih je, ki v tem vidijo svojo uveljavitev in dobiček. Vinarji upamo, da bo uspelo čimprej vzgojiti bakterije LO takih sposobnosti, ki bodo z gotovostjo opravile to zlahkno spremembo v vinu kislih letnikov, a tudi kislih sort. Nekatere sorte vsebujejo veliko kislin tudi ko, dosežejo tehnološko zrelost. Ni modro pregodaj trgati čes da se bomo lahko količino kisline zmanjšali z razkisom, in dodali sladkor. Od takšnega vina ni mogoče pričakovati kaj več. Štarne kulture LO se lahko aktivirajo v vinih, če je:

- prosti SO₂ zelo nizek, skupni SO₂ ne nižji od 50 mg/l,
- temperatura vina med 17 in 19° C,
- pH vina najmanj 3,2,
- prisotna jabolčna kislina,
- zadostna količina bakterij v vinu.

Zanimivost letošnjega letnika vin je visoka vsebnost kislin in sorazmerno visoka pH vrednost, ki znaša praviloma čez 3,2. Letnik je torej dal idealne pogoje za potek JMV, če sami nismo s prevelikim žveplanjem blokirali bakterij. Ponavadi

kažejo vina, ki imajo veliko kislino, tudi nižje pH vrednosti, celo pod 3,0. Letos ni primanjkovalo dežja, zato je bil potek vode preko trte močnejši in je jagodni sok bogatejši z minerali, kar je dvignilo pH vrednosti. Kletarji se znajdejo v letih, ko so kisline potrebne nižanja, a je pH pod 3,0, tako, da z majhnim kemičnim razkisom dvignejo pH vina vsaj na 3,1 in stem omogočijo delovanje bakterij.

Kako pa zagotoviti zadostno količino bakterij v vinu, da bo proces lahko stekel? Pri cepitvi sladkega mošta s kvasnicami se priporoča 10 g suhih kvasnic na hektoliter. Za zanesljivo JMV pa mora biti v mililitru vina po osenitvi 10⁷ celic bakterij. Če srečno prevre, se jabolčna kislina spremeni v mlečno kislino približno v enem mesecu. V posodah, kjer razkis ni stekel, so dodali ponovno celotno količino bakterij čez 14 dni in so tako vzbudili razkis.

V Sloveniji je prišlo do škodljive usmeritve v vinarstvu, ko se je z ostankom nepovrtega sladkorja skušalo zaokrožiti okus belih vin normalne trgateve pa tudi nekaterih rdečih. Znano je, da deluje v ustih mlečna kislina polneje, bolj harmonično kot jabolčna. Znano je tudi, da vina, ki so doživela jabolčno-mlečno, razkis potrebujejo manj žvepla. Vina, ki vsebujejo mlečno kislino, so tudi bolj pitnejša. Ali drugimi besedami: pravilneje je izoblikovati mehkejši okus belih in rdečih vin z biološkim razkisom, zgrešeno pa pridelovati polsuha vina. Polsuha vina vsebujejo tudi več žvepla, zato je neogovorno, če brez potrebe povečujemo količino žvepla v vinih za vsak dan.

(Konec)

dr. JULIJ NEMANIČ

DOLENJSKI LIST

IZJEMNO USPES POSVET O DROBNICI

POSTOJNA - Revija Drobica, ki jo izdaja Kmetijska založba iz Slovenj Gradca, je v sodelovanju z univerzo ob koncu novembra priredila tridnevno posvetovanje o možnostih reje drobnice v Sloveniji. Glavni pokrovitelj posveta je bila novomeška tovarna zdravila Krka, ki jo je zastopal Jože Primc, direktor Krke Veterine. Odziv je bil

izjemen, saj je referate, ki so jih pripravili najboljši poznavalci te stroke (Pogačnik, Zagožen, Kompan, Erjavec idr.) spremljalo nad 250 poslušalcev. Številna udeležba vzbujala upanje, da bo ta desetletja zapostavljena kmetijska panoga znova oživila, za kar se že kažejo tudi nekateri drugi znaki. Vsa predavanja bodo izšla v Zborniku, ki ga lahko naročite pri Kmetijski založbi (tel. 0602/43-143).

HELENA MRZLIKAR gospodinjski kotichek

Namesto slaščic raje med

Ugotovljeno je, da smo Slovenci precej sladkosnedi in veliki porabniki belega sladkorja. Poraba medu je zanemarljiva, saj po statističnih podatkih pride letno le slab kilogram medu na enega prebivalca. Veliko bolj kot danes so cenili med že pred davnimi štirimi tisočletji. Uporabljali so ga kot sladilo in zdravilo za najrazličnejše bolezni. Veliko je o njegovem pomenu najti v ljudskem izrazoslovju in pregovorih in pomeni simbol vsega dobrega, kar je narava podarila človeku.

Naravni čebelji med je sladek, gost in viskozen. Medonosne čebele ga izdelujejo iz nektarja cvetov ali izločka živih delov rastlin, kot so iglavci in listavci, pravimo mu mana. Ko ga čebele nabirajo, mu dodajajo izločke nekaterih svojih žlez in odlagajo nabrane zaloge v satovje, da dozore pod voščenimi poklopci. Po sestavi je med močno zgostena raztopina sladkorjev (gluko-

ze, fruktoze in saharioze), ki jih spremlja še manjša količina dekstrinov, beljakovin, raznih kislin encimov, vitaminov, mineralnih in aromatskih snovi ter barvil.

Med je občutljivo živilo. Njegova hranilna in zdravilna vrednost se spreminja pod vplivom temperature nad 40° Celzija spreminja pa se tudi aroma pod vplivom raznih vonjav iz okolja. Med kot živilo se priporoča v vseh starostnih obdobjih, predvsem raztopljen v tekočinah. Stari Grki so najraje med materi ne dušice mešali z vinom v prepiranju, da pijača podaljšuje življenje.

Med sodi v vsako domačo shrambo. Uživali naj bi ga vsak dan, in ne le v času prehlada, bronhitisa in podobnih težav. Med najbolj bakteriциdne vrste sodijo smrekov, lipov in hojov med, najbolj milega okusa je akacijev med, za blaženje želočih težav pri prebavnih motnjah pa je priporočljiv kostanjev med.

"KRKINI SLIKARJI" - Otvoritve razstave se je od šestih udeležencev slikarske kolonije udeležilo pet: Zvest Apollonio, Zora Stanič, Jože Kotar, Milan Todić in Črtomir Frelih.

PREDSTAVA "DVE ŽOGI"

LJUBLJANA - Danes, v četrtek, 12. decembra, bo ob 20. uri v Mali galeriji Moderne galerije Ljubljana otvoritev razstave Uri Tzaiga z naslovom Dve žogi. Razstava je sestavljena iz objektov / različnih medijih, vsi pa izhajajo iz zamisli nogometne tekme z dyema žogama, ki jo je spočel Uri Tzaig v Izraelu januarja 1996.

Glava kot neizčrpna tema

V Dolenjskem muzeju razstava del hrvaškega umetnika Miroslava Šuteja - O avtorju dr. Andrej Smrekar

NOVO MESTO - Sad sodelovanja Hrvaškega kulturnega združenja (HKZ) Novo mesto in Dolenjskega muzeja je nova razstava del uveljavljenega hrvaškega akademskega slikarja Miroslava Šuteja, ki jo je v četrtek, 4. decembra, zvečer v prostorih Dolenjskega muzeja z mislijo, da umetnost vedno združuje, odprl sekretar za kulturo, šport in mladino na novomeški občini Robert Judež. Miroslav Šutej, doma iz Duge Rese, se je najprej šolal na zagrebški Šoli uporabne umetnosti, nato pa na Akademiji likovnih umetnosti v Zagrebu, kjer je leta 1961 diplomiral iz grafike pri prof. Marijanu Detoniju, sedaj pa na tej akademiji tudi sam poučuje. Sa-

mostojno je začel razstavljati takoj po diplomi in do sedaj je pripravil že okrog 150 samostojnih razstav po vsem svetu, udeleževal pa se je tudi skupinskih razstav. Eden izmed dobrih dokazov o umetnikovi kvaliteti, pa je tudi ta, da je njegove slike mogoče najti v mnogih znanih muzejih in galerijah v Evropi, Ameriki in Aziji.

V novomeškem muzeju si je mogoče ogledati Šutejev ustvarjalni opus 40 let, saj je avtor izbral 65 del, ki so nastala od študentskih let pa do danes. Tema razstave je glava - profil in portret. "Izbral sem jo kot primer originalnosti, raznolikosti in neponovljivosti vsakega človeka. Motiv glave mi pomeni izziv samo kot izraz neskončnih možnosti variranja čiste likovnosti," pravi Miroslav Šutej. Dr. Andrej Smrekar je predstavil širše likovne tokove od začetka umetnikovega ustvarjanja, poudaril pa je Šutejevo "ne-nehno bombardiranje očesnega živca". Na ta način opozarja na vrednote, na površno sprejemanje optičnih informacij itd. Zvrsti ga zanimajo le kot prehod iz ene v drugo. Orodja in sredstva, ki jih Šutej uporablja so zelo različna: osnovni je papir, ostala pa so svinčnik, kemični svinčnik, tuš, čopič, pero, gvaš, kolaž, fotokopija. Velik razpon izraznih sredstev dosega tudi z njihovim skladnim kombiniranjem. Vsekakor zanimiva razstava, vredna ogleda. Priložnost imate do 23. decembra.

L. MURN

DELA OD ŠTUDENSKIH LET DO DANES - Na razstavi se z ustvarjalnim delom 40 let predstavlja umetnik Miroslav Šutej (na desni), o njem in njegovem delu pa je spregovoril dr. Andrej Smrekar. (Foto: L. M.)

OB 196. OBLETNICI PREŠERNOVEGA ROJSTVA - V torek, 3. decembra, so obiskovalci novomeškega Kluba Vida zvečer z veseljem prisluhnili literarnemu večeru ob 196. obletnici rojstva Franceta Prešerna. O pesniku in njegovi vezanosti na Novo mesto, kjer je živel in je pokopana Prešernova velika ljubezen Primčeva Julija, je spregovoril Rudi Škof (prvi z leve), ki je organizator prireditve, sicer pa so v programu nastopili (od leve proti desni) Tomaž Koncilija, novomeški pesnik Smiljan Trobiš ter kot Julija Klavdija Kotar (spredaj). Za prijetno vzdusje, ki ga je nudil že sam ambient s starinskimi kaminom, je z zvokom citer poskrbel citrar Rudi Mlinarič (prvi z desne). (Foto: L. Murn)

KNJIGA SLOVENSKO PESNIŠTVO UPORA III

KRŠKO - Valvasorjeva knjižnica Krško in Dolenjska založba Novo mesto vabita danes, v četrtek, 12. decembra, ob 18. uri v prostore krške knjižnice na predstavitev 3. knjige Slovenskega pesništva upora. Knjigo bo predstavil dr. Boris Paternu, pesmi bodo recitirali Vidka Kuselj, Ivan Mirt, Drago Pirman in Barbara Pungercar, glasbeni program pa bodo izvajali učenci in učitelji Glasbene šole Krško.

Knjigo zna približati tudi mlajšim

Mira Grahek uspešno vodi šentjernejsko in škocjansko knjižnico - Dobro sodelovanje z obema občinama - Različne prireditve - V kratkem računalniška oprema - Novost: zloženki

ŠENTJERNEJ - Knjižnica Franceta Prešerna v Šentjerneju, ki je bila ustanovljena leta 1950, je vzajemna enota Knjižnice Mirana Jarca iz Novega mesta, Občine Šentjernej in KUD Šentjernej. Posebno zadnja leta je opaziti velik napredek, predvsem pri obiskovalcih, saj njihovo število, tako mlajših kot starejših, vztrajno raste. Velike zasluge za to je pripisati knjižničarki Miri Grahek, sicer profesorici defektologije, ki se je v Knjižnici Mirana Jarca zaposlila leta 1989, zadnja tri leta pa vodi šentjernejsko in dve leti škocjansko knjižnico.

Knjižnica v Šentjerneju je bila ob prihodu Mire Grahek še v stari šoli, od leta 1994 pa ta knjižni hram domuje v novi občinski stavbi. In čeprav je prostor manjši, je bolj urejen. Grahkova je poveda-

la, da je vesela dobrega sodelovanja s tamkajšnjo občino oz. Petrom Pucljem, višjim svetovalcem za pravne in finančne zadeve ter kulturo in šport pri šentjernejski občini. "Občina skrbi za vzdrževanje prostorov in nabavo knjig. Letos smo že dosegli 35 odstotkov normativa, kar pomeni, da imamo približno 470 novih knjig". V glavnem gre za otroško, mladinsko, leposlovno in strokovno

PLESNI PROJEKT TERPSIHORE DANCE COMPANY

NOVO MESTO - Terpsihora Dance Company v petek, 13. decembra, ob 20. uri v KC Janeza Trdine predstavlja plesni projekt Andreje Obreza Iluzija in Igorja Sviderskega Pari intervalo I. Gost bo plesna skupina Freda Lassera. Predprodaja vstopnic je v KC (ZKO).

PROF. JANEZ BOLE OBISKAL "ADORAMUS"

NOVO MESTO - Novomeški oktet Adoramus je v okviru svojega rednega dela na strokovno predavanje in na praktično delo povabil prof. Janeza Boleta, priznanega strokovnjaka na področju zborovodstva. V svojem bogatem življenju je bil prof. Bole dolga leta umetniški vodja Slovenskega okteta, predavatelj na Akademiji za glasbo in zborovodja številnih zelo dobrih pevskih sestavov. Na seminarju so največ časa posvetili področju vokalne tehnike, pridobljena znanja pa so v praksi podkrepili ob koncu izobraževanja. Naslednji seminar čaka oktet Adoramus že spomladi.

Dolenjska, nikoli izčerpan navdih

V Galeriji Krka odprli razstavo izbranih del, ki so nastala na letošnjem Krkinem srečanju slikarjev - Na otvoritvi nastopila hrvaška pevka Josipa Lisac

NOVO MESTO - V Galeriji Krka so v petek, 6. decembra, zvečer odprli razstavo izbranih likovnih del, ki so nastala v letošnji slikarski koloniji, že sedemnajsti po vrsti. Pod imenom Krkino srečanje slikarjev jih omogoča in pripravlja KUD Krka, ki prav letos slavi 25 let svojega delovanja. V koloniji je šest znanih slikarjev: Zvest Apollonio, Jure Cihlar, Črtomir Frelih, Jože Kotar, Zora Stanič in Milan Todić, ustvarjalo po svobodni tematski izbiri nove umetnine, ki so obogatile Krkin umetniški fond in hkrati Dolenjsko kot motiv in vir umetniškega navdih-a še čvrsteje zasidrale v svetu slovenske likovne umetnosti.

Izbir del je za razstavo opravila kustodinja Obalnih galerij iz Pirana Nives Marvin, ki je tudi sicer strokovno spremljala srečanje, na slovesni otvoritvi razstave pa je na kratko označila ustvarjene umetnine. Marvinova je dejala, da je šest udeležencev - slikarka in pet slikarjev - ustvarilo motivno in formalno zelo raznolika dela. Zvesta Apollonia je pritegnila slikovita atmosfera jesenske krajine Otočca, ki jo je interpretiral v svojem znanem slogu, za katerega so značilne vehemente poteze in barvna intenzivnost. Jure Cihlar je ob reki Krki našel ustvarjalni izziv za slikanje barvno razčlenjenih realističnih odslikav, medtem ko je Črtomir Frelih, zvest svojemu analitičnemu pristopu v reševanju likovnih problemov, ustvaril abstraktnije pejzaže s kompozicijsko harmonično urejeno barvno površino. Novomeški slikar Jože

Kotar, ki nadaljuje tradicijo dolenjskih krajinarjev, je v svojski in prepoznavni likovni govorici, za katero je značilno zrcaljenje obrežij in neba v vodnih površinah, ustvaril nove slikovite podobne dolenjske krajine, realistično odslikane izseke krajin, ki pa z impulzivnimi kolorističnimi učinki odlikavajo avtorjevo intimo doživljanje in videnje rodnega in bivanjskega okolja. Zora Stanič (poznamo jo predvsem kot izvrstno grafičarko in dobitnico nagrad z novomeških grafičnih bienalov) je ustvarila slike, za katere so značilne izčiščene arhitektske forme, nosilke svojega modernističnega likovnega razmišljanja in raziskovanja. Najmlajši in edini udeleženec, ki je bil prvič na Krkinem srečanju slikarjev, Milan Todić, je v koloniji ustvaril pejzaže in študijsko akta v klasični tehniki in s tradicionalnim prijemom v reše-

vanju slikarskih probemov. Da je bila Krkina galerijo ob otvoritvi razstave nabito polna, je gotovo pripomogla hrvaška estradna umetnica Josipa Lisac, ki je ob spremljavi Gojka Tomljanovića v svojem značilnem slogu odpela nekaj pesmi. Prireditve je povezovala Božena Petrov.

M. MARKELJ

NOVOMEŠKA KNJIŽNICA VABI V ČETRTEK IN PETEK

NOVO MESTO - Knjižnica Mirana Jarca vabi danes, v četrtek, 12. decembra, ob 18. uri v veliko čitalnico študijskega oddelka na predstavitve faksimila po najlepšem izmed ohranjenih primerkov Trubarjevega Katekizma iz leta 1575. Delo bo strokovno predstavil Mihael Glavan, vodja rokopišnega oddelka v NUK-u. V petek, 13. decembra, pa bo ob 18. uri ravno tako v študijski čitalnici potopisno predavanje o jamarski odpravi v Izrael Izтока Trčka. Predavanje ima naslov "Izrael iz žabje perspektive".

"DOLENJSKI OBRAZI" NA HRIBU

NOVO MESTO - Knjiga "Dolenjski obrazy", ki je v založbi Dolenjskega lista prav te dni zagledala luč sveta, bo prvič javno predstavljena v sredo, 18. decembra, ob 17. uri v gostilni Na hribu pri Novem mestu. Avtor Tone Jakše je v njej zbral 182 reportažnih zapisov o ljudeh in njihovih fotografij, ki so bili v osemdesetih letih objavljeni v rubriki "Obrazy" v Prilogi Dolenjskega lista. Na predstavitvi bo poleg podrobnosti o tem, kako nastaja ta novinarska zvrst, moč slišati tudi zanimive magnetofonske zapise razgovorov z ljudmi, ki nastopajo v knjigi, razstavljeno pa bo tudi več fotografij iz tistega obdobja. Predstavitve bodo poživili zvoki domačih citer. Vabljeni!

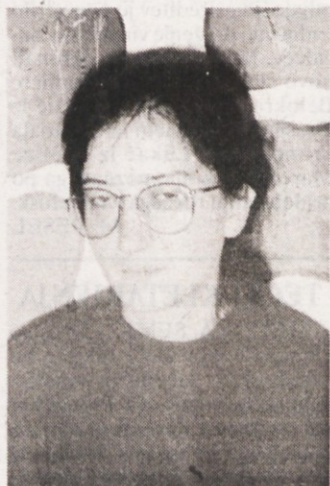
Obisk Vitana Mala

Gost 16. šentjernejskega knjižnega sejma

ŠENTJERNEJ - OŠ Šentjernej je skupaj z novomeško Mladinsko knjigarno tudi letos pripravila knjižni sejem, tokrat 16. po vrsti. Tako je bila od 4. do 6. decembra v prostorih domače osnovne šole na ogled in naprodaj knjižna bera naših založb zadnjega leta, predvsem pa je šlo za otroško in mladinsko literaturo.

Organizatorji so obiskovalce, predvsem mlajše, tudi tokrat razveselili, ko so na sejem povabili zanimivega gosta, mladinskega pisatelja, novinarja in scenarista znanih mladinskih filmov Vitana Mala iz Ljubljane. Pripravili so mu kulturni program, v katerem so brali odlomke iz njegovih knjig, plesali ipd., šentjernejska osnovnošolka Petra Klepec pa je gosta, ki je pred kratkim praznoval srečanje z Abrahamom, veselo presenetila s svojo pesmico, ki jo je napisala prav za to priložnost. Vitan Mal je v dveh nastopih, najprej za učence od 1. do 4. razreda, kasneje pa še za ostale, pripovedoval: o začetkih svojega pisateljevanja - napisal je 24 knjig (Ime mi je Tomaž, Vanda,...), za katerega so bile "krive" punce oziroma njegove prve ljubezni - pa predvsem o tem, kako nastaja film. Za mlade poslušalce so bili še posebej razburilivi utrinki s snemanjem njegovih filmov Sreča na vrvi in Poletje v školjki.

L. MURN

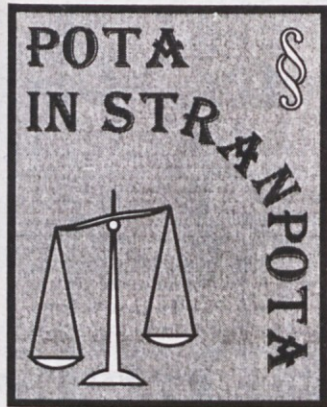
Mira Grahek

literaturo, saj knjižnica spada med splošno-izobraževalne. Obiskovalci lahko v knjižnici berejo revije in uporabljajo gradivo iz priročne knjižnice.

Grahkova je v knjižnico znala pritegniti mlajše bralce. Začela je z raznimi mesečnimi prireditvami, kot so ure pravljic, razgovori ob

SREČANJE Z MLAJŠIMI - Vitan Mal (spredaj) je z zanimivim pripovedovanjem pritegnil tudi mlajše osnovnošolce. (Foto: L. M.)

dežurni poročajo

ODNESEL PRENOSNI TELEFON - Neznana mlajša moška sta 5. decembra ob 17. uri stopila v trgovino Oprema v Sevnici. S police s prenosnimi telefoni sta v času odsotnosti prodajalca ukradla karton s prenosnim telefonom in zapustila trgovino. Telefon je znamke, Panasonic tip KX T2355. Trgovina Mercator Sevnica je tako oškodovana za dobrih 50 tisočakov.

POSEKALA VEČ OD DOGOVORJENEGA - M. V. in K. V. iz Drame pri Šentjerneju sta se dogovorila za posek in prodajo lesa iz gozda, ki ga ima M. V. na Velikem Trnu pri Krškem. Za posek je bilo označenih okoli 116 kubičnih metrov lesa. K. V. je sečnjo in spravilo lesa opravil do konca februarja letos. Ko pa je šel oškodovanec marca letos v gozd pogledat, je ugotovil, da mu je iz gozda zmanjkalo še nekaj več kot 80 kubikov lesa. K. V. in K. M. sta s tem posekom M. V. ja oškodovala za okoli milijon tolarjev, saj mu te količine lesa nista plačala.

VLOMILI V TRGOVINO - V noči na 7. december je neznanec vlomil v prodajalno Brin v Trdinovi ulici v Novem mestu in ukradel več prehramnih izdelkov, več zavitkov cigaret, razbil blagajno, iz katere je vzel denar, prav tako pa je vzel nekaj denarja iz predala pulta. S tem je lastnico J. S. iz Novega mesta oškodoval za okoli 190 tisoč tolarjev.

V AVTO PO ORODJE IN ŠE KAJ - V noči na 7. december je neznanec vlomil v Mestnih njivah v Novem mestu vlomil v prtljažnik osebnega avta in ukradel več orodja, ribiško palico s priborom, ročno svetilko in novo volansko ključavnico. S tem je lastnika J. R. iz Novega mesta oškodoval za 180 tisočakov.

PO DENAR V BLAGAJNO - Med 7. in 9. decembrom je neznanec vlomil v trgovino KZ Krka v Žabji vasi in iz večjih blagajn vzel denar. Neznanec, ki ga policisti še iščejo, je trgovino oškodoval za okoli 80 tisočakov.

S POLICISTI, FOTOGRAFOM IN KNJIŽNIČARKO - V letošnjem letu so se malčki vrtca Šentjernej zopet družili s policisti postaje Šentjernej, ki so malim šolarjem prikazali svoje delo in pomembnost varnosti na cesti. Pomembno je, da že najmlajši spoznajo pomen prometne varnosti in kulture obnašanja na cesti, saj prav cestni promet zahteva največ otroških življenj. Bili so tudi pri fotografu, kjer so si ogledali njegovo delo in pestrost fotografškega poklica. Videli so, kako iz filma nastane fotografija, in tudi sami so poskusili fotografirati. V knjižnici pa je otrokom prijazna knjižničarka prikazala svoje delo. (Sebastijan Podobnik)

KRONIKA NESREČ

CESTA JE BILA PREVEČ SPOLZKA - V petek, 6. decembra, ob 14.55 je 36-letni B. M. iz Krške vasi vozil osebni avto po regionalni cesti od Krške vasi proti Čatežu ob Savi. Pri Velikih Malenah hitrosti vozila ni prilagodil mokremu in spolzkemu cestišču, zato je pričelo vozilo bočno drseči na drug vozi pas. Po 15 metrih drsenja je trčilo v avto, ki ga je vozila 27-letna M. T. iz Brežic, ki je pred trčenjem zavirala in se umikala v desno, a trka ni mogla preprečiti. V nesreči so se hudo poškodovali oba voznika, 55-letni G. M. in 2-ter 6-letni otrok.

Gospodarskega kriminala vse več

Gospodarska kriminaliteta predstavlja 12,5 odstotkov celotne kriminalitete, s povzročeno škodo 13,8 milijarde tolarjev pa kar tri četrtine škode vseh kaznivih dejanj

LJUBLJANA - V letošnjem letu število odkritih gospodarskih kaznivih dejanj narašča in se je v prvih devetih mesecih v primerjavi z enakim obdobjem lani povečalo za 4,5 odstotka. Tako gospodarska kriminaliteta z 3.222 odkritimi dejanji predstavlja 12,5 odstotka celotne kriminalitete, z gospodarsko kriminaliteto povzročena škoda 13,8 milijarde tolarjev pa je predstavljal kar 73,9 odstotka škode, povzročene z vsemi kaznivimi dejanji. Po višini nastale škode so izstopale poslovne goljufije, sledijo pa zlorabe položaja ali pravic in davčne zatajitve.

Število osumljencev za gospodarska kazniva dejanja se je povečalo na več kot 4 tisoč, med ovadenimi pa je bilo največ direktorjev. Kot je na novinarski konferenci Ministrstva za notranje zadeve v Ljubljani povedal vodja sektorja za gospodarsko kriminaliteto in svetovalec ministra Jaka Demšar, so direktorji večjih podjetij v

Jaka Demšar, vodja sektorja za gospodarsko kriminal in svetovalec ministra

manjšini, prevladujejo pa direktorji in hkrati lastniki raznih družb z omejeno odgovornostjo.

Vlada RS je spremljanje in odkrivanje nezakonitosti pri procesu lastninskega preoblikovanja družbenih podjetij opredelila kot prioriteto dela kriminalistične službe. Ta je s tem delom oziroma z akcijo Strelec, kakor jo imenuje-

jo, pričela leta 1990 in je do začetka oktobra državnih tožilstvom podala 401 ovadbo zaradi suma storitve kaznivega dejanja. Razen teh primerov naj bi kriminalisti po Demšarjevih besedah

• 400 ovadb zaradi suma storitve kaznivih dejanj pri lastninskem preoblikovanju podjetij, s katerimi je bilo družbeno premoženje oškodovano za skoraj 12 milijard tolarjev, je gotovo dokaz, da je kriminaliteta pri lastninjenju pri nas močno prisotna, čeprav lahko verjetno z gotovostjo trdimo, da velik del le-te ostane neodkrit. Odkrivanje je zaradi specifičnih lastnosti oteženo, sledi pogosto ni, storilci znajo močno otežiti dokazovanje in odkrivanje, za nameček pa nadzorne ustanove dostikrat delujejo neusklajeno.

obdelali še enkrat toliko primerov, vendar pri njih niso odkrili kaznivih dejanj. Kriminalistična služba je ugotovila sum oškodovanja družbenega premoženja v višini 11,8 milijarde tolarjev, kar se razlikuje od višine oškodovanja, ki jo je ugotovila Agencija RS za revidiranje lastninskega preoblikovanja, ki jo ocenjuje na 100 milijard tolarjev.

Kriminalisti se pri svojem delu srečujejo s številnimi težavami, kot so časovno odmaknjene zadeve, zaradi česar so zaradi sprememb lastništva na položajih novi ljudje, dokumentacija je pogosto "izgubljena", kriminalisti imajo težave pri sodelovanju z nekateri-

mi stečajnimi upravitelji, kriminalisti pa ne morejo sproti obdelati vseh poročil SDK. Na UNZ Ljubljana imajo na primer dela dovolj za dve leti, seveda če ne bi dobili v obravnavo novih zadev. Številni kriminalisti se zaradi boljših delovnih pogojev in plače raje odločajo za nova delovna mesta; tako danes na področju gospodarske kriminalitete dela 100 ljudi, samo v lanskem letu in prvi polovici letošnjega leta pa je to delovno mesto zapustilo kar 26 kriminalstov.

T. GAZVODA

USODEN UDAREC Z LOPATO PO GLAVI

HINJE - Družini L. in N. sta že več let v sporu zaradi mejnih zadev. 2. decembra popoldne sta se 69-letni S. L. z Vrha pri Hinjah in sovaščan 41-letni J. N. sprla zaradi čiščenja zasnežene poti. Med preprirom sta se stepla in pri tem uporabila lopato in leseno palico. Oba sta se hudo poškodovala in sta poiskala tudi zdravniško pomoč v zdravstvenem domu v Žužemberku, od koder je bil S. L. napoten v novomeško bolnišnico, kjer so mu rano na glavi oskrbeli in ga zadržali na viscelarnem oddelku. Okoli polnoči se je S. L.-ju stanje močno poslabšalo. Kljub operativnemu posegu je 5. decembra v jutranjih urah umrl. Preiskovalna sodnica okrožnega državnega sodišča je odredila obdukcijo na Inštitutu za sodno medicino v Ljubljani, na podlagi katere bo pojasnjen vzrok smrti.

Pajek marsikomu prekriža načrte

Pajek ne odvaža le od tam, kjer je tabla s takšnim opozorilom - Kmalu bodo grozile tudi lisice - Odvoz lahko odredi policist ali komunalni nadzornik - Višje cene parkiranja

NOVO MESTO - V Novem mestu že kar nekaj časa dela red pajek. Nekateri so prepričani, da odvoz ni vedno upravičen in da pajek svoje kremplje v Novem mestu prepogosto steguje; drugi zagovarjajo nasprotna stališča. In prav primer Andreja Petrinčiča, enega od pajkovih žrtev, nas je spodbudil, da se tudi mi spoprimemo s pajkom, ki dela red v mirujočem prometu, kaj kmalu pa mu bodo družbo delale tudi lisice.

Novomeščan Andrej Petrinčič je bil v zadnjih dneh novembra zaradi poledice in slabih gum prisiljen avto pustiti v mestu. Kot sam pravi, ga je parkirnal na Kandijsko 5, kjer je sicer privatno parkirišče. "3. decembra ob 9. uri zjutraj so prišli k meni trije policisti in mi rekli, naj avto do 12. ure umaknem od tam, sicer mi ga bo odpeljal pajek. Ko sem prišel ob 10. uri na Kandijsko cesto, avta ni bilo več tam, zato sem šel na policijo, kjer mi je policist rekel, da to njega nič ne briga in da naj pokličem Komunalno, saj je mogoče avto že odpeljal pajek. Kot sem izvedel, je bil avto že nekaj čez deveto uro zjutraj na

Cikavi za ograjo," je pripovedoval Andrej. Povedal je tudi, da je njegovemu jugu sicer potekla registracija, ker ga je dal generalno obnoviti, vendar to po njegovem prepričanju ne sme biti razlog za odvoz avtomobila. "Na parkirišču tedaj ni bilo table, ki bi prepovedovala parkiranje in opozarjala na odvoz s pajkom, pač pa je stala tam že naslednji dan," je zatrdil Andrej.

Kot nam je pojasnil vodja komunalnega nadzora iz mestne občine Novo mesto Jože Kobe, takšna tabla ni pogoj za odvoz, saj se lahko ta odredi tudi v drugih primerih, na primer če je avto na prehodu za pešce, na

DELA ZA PAJKA DOVOLJ - Takšnih in še hujših kršitev je v Novem mestu veliko, zato se mnogi pritožujejo, da bi moral biti pajek še bolj aktiven.

po dolenjski deželi

• Za nami je kar miren teden kljub pričakovanjem, da bo zaradi predferendumske vročice in nedeljskega glasovanja bolj živahno. In če je bilo vroče pri pogovorih o referendumu, glavni temi nedelje, so bile naše ceste v znamenju nizkih temperatur. Številni vozniki še vedno ne verjamejo, da so ceste lahko spolzke. Žal so morali nekateri to spoznati na lastni pločevini, nekateri pa tudi na koži.

• A nekateri so se ukvarjali ne le s poledico, pač pa tudi z alkoholnimi hlapi. Tako se je prejšnji terek v Krškem mudil 37-letni Ljubljčan R. D. Očitno je bil nad Posavjem kar navdušen in je z veseljem zlival vaze kozarec za kozarec. Da mu ne bi vročina preveč stopila v glavo, se je šel malo hladiti na svež zrak, seveda z avtom. Pri obhodu so nanj naleteli tudi policisti in mu v znak prijateljstva ponudili pojočo travico, vendar jo je Ljubljčan odločno zavrnil. Zato je moral možem v modrem izročiti vozniško dovoljenje, v zameno pa so mu prepovedali vožnjo. To ga ni odvrnilo od večernega pohoda in ogleda posavskih cest. Vendar je spet padel v mreže policistov. Tokrat se mu je iz njih uspelo rešiti šele proti jutru, saj je spoznaval tudi notranjost policijske postaje v Krškem.

• V četrtek je v Krškem vinoko kapljico poizkušal tudi Gorenjec 26-letni Franc N. Očitno je bil nad kvaliteto pijače kar navdušen in jo je pridno zlival vaze, saj je alkotest pokazal kar 2,71 promila alkohola. Tudi ta vztrajnejš je spoznal, kakšen je v Krškem prostor za treznjenje.

Policist ranil devet oseb

Namesto praznega pomotoma vzel poln nabojnik

KRŠKO - V petek, 6. decembra, so imeli delavci nekaterih služb Ministrstva za notranje zadeve obrambni dan, ki so ga po odločbi ministrstva izvedli v Krškem. Po programu so imeli v prostorih UNZ Krško tudi predstavitev nekaterih vrst pehotnega strelnega orožja. Pooblaščen delavec UNZ Krško P. S. je imel na mizi razstavljenih več vrst orožja in praznih nabojnikov, med njimi tudi poln nabojnik s pravimi naboji, ki pripada kompletu avtomatske puške.

Pri prikazu delovanja je premaknil regulator ognja na posamične strele, pomotoma vstavil v puško nabojnik s pravimi naboji, jo repetiral, usmeril pod kotom 45 stopinj v zrak in pritisnil na sprožilec puške. Pri tem se je sprožil naboj v cevi in zadel strop sobe, kjer se je naboj razletel. Delci naboja so se skupaj z drobci ometa razpršili po prostoru in poškodovali devet oseb. Poškodovanim so takoj nudili pomoč v krškem zdravstvenem domu, nato pa so bili odpeljeni v urgentni blok UKC Ljubljana. Dve poškodovani osebi, H. Z. in M. I., sta ostali v Kliničnem centru na zdravljenju. O dogodku sta bila obveščena preiskovalni sodnik okrožnega sodišča Krško in okrožni državni tožilec iz Krškega, zoper P. S. pa bodo ustrezno zakonsko ukrepali.

T. G.

DOLENJSKI LIST

vaš četrtkov prijatelj

Željko Zrilič

"Lastnik vozila je nesporno naredil prekršek, zato je izjava, da se z odvozom ne strinja, neumnost," pravi Jože Kobe. Petrinčič je zato, ker je prepričan, da odvoz ni bil zakonit, dejal, da avta ne bo odpeljal in da ga zanima tudi, koga bodo bremenili stroški ležarine in odvoza. Tega še ne vemo, vodja komunalnega nadzora pa je pojasnil, da lahko izvajalec JP Komunalna poleg stroškov odvoza vozila zaračuna tudi stroške hrambe vozila in stroške izterjave, pri čemer bi prišla v poštev tudi prodaja deponiranega vozila. Po besedah Slavka Mesojedca, vodje sektorja splošne Komunalne, se prodaje in zaračunavanja ležarine še niso poslužili, saj lastniki avto ponavadi dvignejo še isti dan. Tik pred zaključkom redakcije je Andrej Petrinčič poklical Dolenjski list in nam povedal, da se je odpravil na Cikavo, kjer pa je ugotovil, da v avtomobilu ni akumulatorja.

"Policisti damo pri odvozu prednost tistim vozilom, ki ovirajo promet, saj je to naša osnovna naloga, medtem ko ima redar, kar se mirujočega prometa tiče, večja pooblastila," je dejal Željko Zrilič. Policisti vsak mesec napišejo 180 do 200 listkov za nepravilno parkiranje, ki kršitelja bremenijo s plačilom 2.250 tolarjev kazni. Sicer pa bodo, kot kaže, v No-vem mestu red delale tudi lisice. Odlok o tem je bil že objavljen v Uradnem listu, medtem ko postopek sprejemanja pravilnika, ki bo natančneje določal pravila igre, še teče.

TANJA GAZVODA

Na Otočcu v evropsko prvo ligo

Slovenija je na Otočcu na zadnji tekmi premagala na papirju precej boljše Madžare in se uvrstila v evropsko prvo ligo - Prvi reprezentančni nastop za novomeški klub Krka

OTOČEC - Teniška dvorana na Otočcu je bila od petka do nedelje prizorišče največjega tekmovanja, odkar je bila pred dvema letoma zgrajena in predana namenu. V njej so se za napredovanje v prvo ligo evropskega ekipnega prvenstva v tenisu pomerile reprezentance Cipra, Belorusije, Madžarske in Slovenije. Napovedi naših fantov, ki so nastopili brez svojega najboljšega moža Iztoka Božiča, da bodo na turnirju zmagali, so bile glede na uvrstitev Madžarov na svetovni računalniški lestvici hudo optimistične.

Razpored tekem je bil tak, da so reprezentance prva dva dneva odigrale manj pomembna srečanja, o napredovanju in izpadanju iz druge lige pa se je odločalo v nedeljo. Tako so Madžari v petek s 3:0 premagali Belorusce, Slovenci pa z enakim izidom Ciper. V soboto so Madžari in Slovenci zamenjali nasprotnike, izid pa so bili enaki.

Potem ko je novi član novomeške Krke Gregor Krušič tekmo s precej slabšim Ciprčanom slabo začel, a se je le zbral in ga premagal, je v nadaljevanju turnirja premagal tremo in zaigral bolje.

V nedeljo dopoldne so najprej Belorusi že po posamičnih partijah izrinili Ciprčane iz druge lige, igre dvojic pa po vodstvu Belorusov z 2:0 sploh niso odigrali. Popoldne se je odločalo o novem prvoligašu. Gregor Krušič je igral prvi dvoboj z Zoltanom Nagym. Začel je dobro, dobil prvi niz s 6:2, potem pa je izkušenejši Madžar našel njegove

slabe točke in preostala niza dobil s 6:3. Kranjčanu Borutu Urhu ni preostalo nič drugega, kot da je v drugem dvoboju premagal na svetovni računalniški lestvici za nekaj sto mest boljše uvrščenega prvega igralca madžarske ekipe Attilo Savolta. Čeprav je Urh na videz zlahka s 6:2 dobil prvi niz, pa vse le ni bilo tako enostavno, kar se je pokazalo v drugem nizu, ki je bil precej bolj izenačen, a naš reprezentant ni pustil in izid dvoboja sosednjih držav je bil izenačen na 1:1, o prvotnega pa je odločala igra parov.

Prav igra parov je bila adut naše reprezentance. Če sta bila prej Nagy in Savolt v igri posameznikov enakovredna Krušiču in Urhu, se madžarski par Savolt - Bardoczky nikakor ni mogel prav uspešno upirati uigranima in dobro razpoloženima Urhu in Marku Poru. In približno 200 gledalcev, ki so na montažni tribuni ob osrednjem igrišču vztrajali skoraj šest ur, kolikor je trajal

ČESTITKE - Blaž Trupej (levo), ki je v vlogi kapetana namesto poškodovanega Andreja Jerasa na Otočcu vodil svoje siceršnje soigralce, je iz rok Bojana Budje, predsednika teniškega kluba Krka, ki se je izkazal po organizacijski plati, prejel pokal za prvo mesto. Obema pa je za dobro opravljeno delo zaploskal direktor turnirja Fredi M. Reicher. (Foto: I. V.)

Murn prvak še med osemnajstletniki

Skoraj vse zlato Tomu

MIRNA - Badmintonisti mirskega Toma so tudi na zadnjem večjem tekmovanju v letošnji sezoni nastopili izjemno uspešno, saj so na državnem prvenstvu za igralce do 18. leta v Ljubljani od petih naslovov državnega prvaka osvojili kar štiri, prvo ime na tekmovanju pa je bil spet Novomešan Aleš Murn, ki je trem zlatim medaljam med 16-letniki v isti sezoni dodal še zlato med dve leti starejšimi tekmeči, v polfinalu je v treh nizih premagal Miho Poharja, v finalu pa tudi po treh nizih Gregorja Hawlina.

V finalu deklet ni bilo dvoma o tem, ali bo zmagovalka iz Toma, saj sta se med sabo pomerili tomovski Urša Plahutnik in Nina Šumi, zamagala pa je dve leti starejša Urša, ki je tako z naslovom prvakinja za vedno zaključila nastope med mladinkami. Seveda je bil naslov prvakinja njun tudi v igri ženskih parov.

Nina je zlato osvojila v mešanih dvojicah, kjer je nastopila z Ljubljancem Markom Krofličem, Urša in Aleš pa sta bila v igri mešanih parov tretja. Tretja sta bila tudi Aleš in Uroš Kirm v igri fantovskih parov.

• Človekovo zdravilo je človek. (Nigerijski pregovor)

• Tudi za najlepše ideje raje živimo, kot umremo. (Cjuha)

BESEDO IMAJO ŠTEVILKE

KOŠARKA

Moški, A-1 liga, 9. kolo - LITOSTROJ SLOVAN : INTERIER KRŠKO 85:62 (40:29); INTERIER KRŠKO : AVSENAK 4, Murovec 12, Bošnjak 12, Ademi 12 (6 skokov), Krajcar 15, Kralj 4, Vukić 3; LITOSTROJ SLOVAN : RAZIČ 15, Lerič 15 (11 skokov) itd.

LESTVICA: 1. Smelt Olimpija 18, Helios 15, 3. Kovinotehna Savinjska 14, 5. Interier Krško 13 itd.

V soboto, 21. decembra, bo Interier igral doma s Heliosom.

A-2 liga, 9. kolo - JEŽICA : ISKRA LITUS 64:73 (40:37); ISKRA LITUS : JUVAN 17, Japič 12, Kandžić 14, Škrjanc 4, Bassin 6, Čeko 18, Kalinger 2; JEŽICA : MAČEK 24 itd.

BREŽICE : LOKA KAVA 54:65 (26:29); BREŽICE : B. Rozman 16, Antolovič 16, Marčetič 11, Krošelj 6, Kajba 2, Stregar 1, Rostohar 2; LOKA KAVA : VUKSANIČ 30 itd.

KRKA : TRIGLAV 83:81 (45:49); KRKA : SAMAR 12, Stipančič 20, S. Petrov 11, Smodiš 17, Bajc 18, M. Petrov 5; TRIGLAV : DROBNJAK 20, Jankovič 20 itd.

LESTVICA: 1. Loka kava 17, 2. Ilirija 16, 3. Krka 15, 4. Comet 14... 6. Iskra Litus 14... 11. Brežice 11 itd.

V soboto, 21. decembra, bo Krka igrala v gosteh z Zagorjem, Brežice prav tako v gosteh s Slivnico, Iskra Litus pa doma z Loko kavo.

ODBOJKA

Moški, 1.A liga, 12. kolo - MARIBOR : KRKA 3:0 (6, 9, 13); KRKA : ŠMETOVŠ, Babnič, Goleš, Prah, Mohorčič, Balodis, Zunič, Krevs.

LESTVICA: 1. Salonit Anho-vo 22, 2. A banka Olimpija 18, 3. Pomgrad 14... 6. Krka Novo mesto 8 itd.

V 13. kolu se bo Krka v petek, 14. decembra, ob 18.30 doma pomerila s Salonitom.

1.B. liga, 12. kolo - ČRNUČE

ŽUŽEMBERK 2:3 (10, -5, -10, 11, -11); ŽUŽEMBERK : PEČAR, Novak, Brulec, Gotenc, Lazič, Repar, Kosmina, Pucelj, Perko, Oberstar

LESTVICA: 1. Šostanj Topolšica 24, 2. Kamnik 22, 3. Žužemberk 12, 4. Termo Lubnik 12 itd. V 13. kolu bodo Žužemberčani v soboto doma igrali z Zirovnico.

Ženske, 1.A liga, 12. kolo - TPV NOVO MESTO (proste): zaostala tekma 11. kola - INFOND BRANIK : TPV NOVO MESTO 3:0 (7, 5, 8)

LESTVICA: 1. Infond Branik 18, 2. Kemiplas Koper 14, 3. TPV Novo mesto 14, 3. itd. V 12. kolu bodo odbojkarice TPV-ja proste.

1.B liga, 12. kolo - MARSEL PTUJ : LIK TILIA 3:0 (8, 3, 10); LESTVICA: 1. Sobota 16... 7. LIK Tilia 4. V 13. kolu bo LIK Tilia igrala v gosteh s Taborom.

ROKOMET

Moški, 1. liga, 10. kolo - KRŠKO : AKRIPOL 20:20 (8:11); KRŠKO : ŠKOF, I. Deržič 1, Iskra 2, Dragar, German 1, Urbanč 5, Kukavica 3, S. Deržič, Privšek 1, Čurak 1, Bašič, Vertovšek 6; AKRIPOL: Törlo, Makarevič 1, Višček 1, Bregant, Počervina 5, Čopič 8, Šavrič 1, Veščigaj 2, Zarabec 1, Bilbija 1, Ojsteršek, Dvornik;

AFP DOBOVA : ELEKTROPROM RUDAR 30:27 (17:13); AFP DOBOVA : DENIČ, Dapo 7, Begovič 2, Mijačinovič 8, Ogorlec, Voglar 2, Ocvirk 3, Glaser 3, Kranjc, Levec 5, Kostevec;

LISCA : PREVENT 21:24 (9:11); LISCA: Marcola, Blagojevič 9, Plazar 1, Sirk 1, Sečki, Šenica, Lupše 2, Teraš 2, Mitrovič 4, Simončič, Šunta, Rupret 2.

LESTVICA: 1. Pivovarna Laško 20, 2. Krško 15, 3. Prevent 13, 4. AFP Dobova 12... 7. Akripol 10 itd.

V 11. kolu, 14. decembra, bo Akripol igral doma z Velenjem, Krško v gosteh pri Preventu, Lisca pri Andorju in AFP Dobova pri Pivovarni Laško.

Gregor Krušič je bil najmlajši igralec na turnirju, a mu je le malo manjkalo, da ni kar trikrat zmagal.

odločilni dvoboj, so se lahko glasno oddahnili - naši tenisarji so izpolnili optimistične obljube in se tako kot

• Člani teniškega kluba Krka so za odlično opravljeno delo dobivali čestitke tako od predstavnikov slovenske teniške zveze kot tudi od mednarodnih teniških funkcionarjev, v prostoru za pomembne goste pa je dr. Oto Kugovnik, direktor domačega turnirja, očaran nad polno tribuno in zavzetimi organizatorji ob vrčku semiškega domačega piva glasno razmišljal, da bi domačjski turnir kazalo preseliti na Otočec.

pred štirimi leti v Velenju uvrstili v prvo evropsko teniško ligo. I. VIDMAR

BOŽIČNO NOVOLETNI TURNIR

ČRNOMELJ - Nogometni klub Bela krajina iz Črnomlja pripravlja za 21. in 22. december tradicionalni božično novoletni nočni turnir. Prijave sprejemajo do 19. decembra, ko bo ob 19. uri žrebanje v klubskih prostorih. Vse informacije na telefon 068-51-383.

INŽENIRING ŠARBEK: LISCA 4:41 (2:23)

LITJA - V predzadnji tekmi za kadete lige - jug so kadeti sevniške Lisce katastrofalno visoko premagali vrstnike v Litiji. Največ zadetkov so za Sevničane dosegli Dražetič (8) ter Požek in Rupret po 7.

Komac brez tekmeča na TOP 12

V finalu je moral s Sašom Ignjatovičem igrati pet nizov - Hribar izgubil finale druge skupine

NOVO MESTO - Kljub temu da na namiznoteniškem pozivnem turnirju za TOP 12 v mariborski dvorani Tabor konec preteklega tedna ni bilo nekaterih boljših igralcev, med njimi Robija Smrekarja, Stefana Kovača in Gregorja Škafarja - vseeno velja, da je Kočevce Gregor Komac, ki sedaj nastopa za novomeško Krko, še enkrat dokazal, da letos na slovenskih tleh nima dostojnega tekmeča, in po težkem boju v finalu s Sašom Ignjatovičem zmagal.

Čeprav Gregor sam predvideva, da je Robi Smrekar, ki sicer letos nastopa v Nemčiji, še nekoliko boljši od njega, mu na poti do finala v Mariboru ni bil nihče od igralcev, ki nastopajo v slovenski ligi, ni bil kos. V finalu je Gregor naletel na zanj vedno neugodnega Saša Ignjatoviča, ki si namiznoteniški kruh služi v Jugoslaviji, kjer nastopa za Sinte-

lon iz Bačke Palanke. Prvi niz je Gregor dobil z 21:14, naslednja dva niza pa je bil Sašo boljši (21:18, 21:17). V nadaljevanju se je Gregor bolj zbral in z 21:21 in 21:18 v preostalih nizih dobil turnir.

V finalnem obračunu druge dvonajsterice oziroma druge kakovostne skupine je nastopil drugi krkaš in Gregorjev ligaški partner v igri parov Marjan Hribar, ki je moral priznati premoči svojemu lanskemu soigralcu v Krkini ekipi Borutu Benku, čeprav tudi tu ni šlo zlahka. Tudi Benko, ki letos nastopa za Arcont, je tako kot Gregor, da bi prišel do zmage, moral s Hribarjem odigrati pet nizov.

Od Krkinih igralcev sta na turnirju nastopila še Matjaž Retelj, ki je po porazu z 0:3 s Tokičem iz ljubljanske Olimpije osvojil 4. mesto v skupini, in Tomaž Kralj, ki je bil na koncu v drugi skupini deseti.

Športnik leta 1996

Izbira športnika Novega mesta je tudi letos priložnost, da bralci Dolenjskega lista s svojimi glasovi najboljši še enkrat nagradijo za dosežene uspehe, ki niso ravno majhni. Da bi izbirali čim bolj objektivno, vam poleg imen kandidatov navajamo še nekaj njihovih osebnih podatkov in njihove največje uspehe v letu 1996, na osnovi katerih boste lažje izbrali najboljšega. Na glasovnico zapišite imeni športnika in športnice ter ime kluba, za katere menite, da so letos dosegli največ. Med bralci Dolenjskega lista, ki nam bodo poslali glasovnice najkasneje do torka, 17. decembra, bomo izžrebali 20 nagradencev, ki bodo v sredo prejeli po 2 vstopnici za zaključno prireditve "Športnik leta 1996". Sicer pa so vstopnice po 500 tolarjev napredaj v bifeju Rezelj v novomeški športni dvorani. Ena izmed plačanih vstopnic bo izžrebana za nagrado, najverjetneje barvni televizor.

Prireditve, na kateri se bodo predstavili in dobili tudi zaslužena priznanja tudi vsi športniki novomeške občine, ki so letos nastopali v državnih reprezentancah ali osvojili medalje na državnih prvenstvih, bo v četrtek, 19. decembra, ob 19. uri v novomeški športni dvorani. Prireditve bo vodil Sašo Hribar, pela bosta Nace Junkar in Helena Blagne, igrali Napoleoni, plesala bo skupina Terpsihora, svojo lepoto in oblačila bodo predstavile manekenke skupine Helena, gostje najboljših novomeških športnikov pa bodo srebrni olimpijec Andraž Vehovar, evropski veslaški prvak Simon Hočevar in Brita Bilač.

KANDIDATI ZA ŠPORTNIKA LETA 1995

MOŠKI

IGOR PRIMC - atletika (met diska), član AK Krka Novo mesto, 30 let, profesor telesne vzgoje na srednji gostinski šoli, član državne reprezentance, udeleženec olimpijskih iger v Atlanti, kjer je osvojil 24. mesto, 1. mesto na pokalu Evrope Bruno Zauli v Velenju, 1. mesto na mednarodnem prvenstvu Bavarske, letos je s 62,72 m postavil državni rekord, zimski in letni državni prvak ter zmagovalac atletskega pokala Slovenije, tretji najboljši atlet v državi.

UROŠ MURN - kolesarstvo, član kolesarskega društva Krka - Telekom Novo mesto, študent 2. letnika gradbene fakultete, državni reprezentant, udeleženec evropskega prvenstva za kolesarje do 23. leta v Angliji, kjer je zasedel 14. mesto, udeleženec svetovnega prvenstva za kolesarje do 23. leta v Luganu v Švici, kjer je uradno zasedel 45. mesto, zmagovalac Velike nagrade Roga, 3. mesto na državnem gorskem prvenstvu na Lisci.

TOMAŽ BOŽIČ - atletika, tek na 100 in 200 m, član atletskega kluba Krka Novo mesto, 26 let, absolvent fakultete za organizacijske vede, državni reprezentant, letos postavil državne rekorde na 100 m (10,47) in 200 m (21,64 in 20,98) ter sodeloval pri rekordih na 4 X 100 m in 4 X 200 m v dvorani, državni prvak na 60, 100 in 200 m, 5. mesta na evropskem pokalu Bruno Zauli na 100, 200 in 4 X 100 m.

MATJAŽ VRHOVNİK - smučanje, član smučarskega društva Krka Rog Novo mesto, 24 let, elektrotehnik, član državne reprezentance, 14. mesto na tekmi za svetovni pokal v Park Cityju, zmaga na FIS-veleslalomih na Rogli in na Ravnah.

MATJAŽ RETELJ - namizni tenis, član namiznoteniškega kluba Krka Novo mesto, 17 let, učenec 3. letnika gradbene srednje šole, mladinski državni reprezentant, 9. do 16. mesto na mladinskem evropskem prvenstvu v igri parov, četrtfinalist medite-

ranskih iger med mladinci med posamezniki v Splitu, 3. mesto na mladinskem državnem prvenstvu med posamezniki in dvojicami.

ALEŠ TOMIČ - atletika, tek na 800 in 1500 m, član atletskega kluba Krka Novo mesto, 19 let, študent 2. letnika fakultete za šport, mladinski in članski državni reprezentant, udeleženec mladinskega svetovnega prvenstva v Sydneyu, kjer je dosegel 16. mesto, zmagovalac APS na 1500 m, mladinski državni prvak na 800 in 1500 m, 2. mesto na državnem prvenstvu med člani na 1500 m, 6. mesto na evropskem pokalu Bruno Zauli (člani), mladinski državni rekord na 800 m (1:54,50), 1500 m (3:45,85) in 1 miljo (4:12,2).

BOGDAN RAVBAR - kolesarstvo, član kolesarskega kluba Krka - Telekom Novo mesto, 27 let, avtoelektričar, državni reprezentant, 7. mesto v skupni razvrstitvi in 2. mesto po točkah na gorskih ciljih na dirki za svetovni pokal Po Avstriji, državni prvak v cestni vožnji, 3. mesto na Veliki nagradi Kranja in 4. mesto na Veliki nagradi Krke.

GREGOR KOMAC - namizni tenis, v sezoni 96/97 član namiznoteniškega kluba Krka Novo mesto (prej Melamin Kočevje), 27 let, strojni tehnik, samostojni podjetnik, državni reprezentant, državni prvak v igri mešanih in moških dvojic in drugi med posamezniki, zmagovalac slovenskega TOP 12, 17. mesto na olimpijskih kvalifikacijah, 17. mesto na mednarodnem prvenstvu Avstrije, član slovenske ekipe, ki je bila 12. na evropskem ekipnem prvenstvu.

ŽENSKE

MATEJA UDOVČ - atletika (tek na srednje proge), članica atletskega kluba Krka Novo mesto, 25 let, diplomirana ekonomistka, zaposlena v Krki Zdravilišča, članica državne reprezentance, zmagovalka atletskega pokala Slovenija v teku na 3.000 m, 2. mesto na državnem prvenstvu v krosu, 7. mesto v teku na 3.000 m na evropskem pokalu Bruno Zauli v Lizboni.

JANA VERNIG - odbojka, članica ženskega odbojarskega kluba TPV Novo mesto, 19 let, študentka, članica članske reprezentance Slovenije, 10. nastopov za člansko reprezentanco - najbolj odmeven na pomladnem pokalu v Brnu, kjer so Slovenke zasedle 10. mesto. Z ekipo TPV-ja je osvojila 3. mesto v državi.

KATKA JANKOVIČ - atletika, tek na 110 m z ovirami, članica atletskega kluba Krka, 21 let, študentka 4. letnika filozofske fakultete, dvoranska državna prvakinja na 60 m ovire, 2. mesto na letnem državnem prvenstvu, 3. mesto na APS na 110 m ovire, 1. mesto na mednarodnem mitingu v Veroni.

EKIPE

Med klubi in društvi kandidirajo za najboljšo ekipo leta 1996:

- Kolesarski klub Krka (ekipni zmagovalci slovenskega pokala in zmagovalci kriterija slovenskih mest, 7. mesto ekipno na dirki za svetovni pokal Po Avstriji, ekipna zmaga na dirkah Po Hessnu in Po Hrvaški)

- Atletski klub Krka (na ekipnem državnem prvenstvu 2. mesto med člani, 3. mesto pri članicah, 4. mesto med mladinkami in 4. mesto med mladinci, drugi med mlajšimi mladinci in pionirji),

- Ženski odbojarski klub TPV Novo mesto (3. mesto v državi, 2. mesto na turnirju 2. kroga pokala CEV v Novem mestu).

- Namiznoteniški klub Krka (udeleženci evropskega klubskega pokala, med člani - 3. mesto v državi, med mladinci - 3. mesto v državi),

- Košarkarski klub Krka (mladinci 3. mesto v državi, člani 13. mesto v državi oziroma 3. mesto v A-2 ligi)

Športnik leta 1996

MOŠKI

ŽENSKE

EKIPA

VAŠ NASLOV:

Sporna prijaznost, žaljivost in strokovnost gimnazijskega profesorja

Na Gimnaziji Novo mesto je letos zelo pestro. Jeseni je praznovala častitljiv jubilej, 250-letnico obstoja, istočasno pa se je ubadala še s čisto drugačnimi skrbmi. 30. oktobra je bil z delovnega mesta profesorja zgodovine in sociologije na šoli začasno odstavljen Živojin Gavrilović. Dijaki pravijo, da je bilo njegovo poučevanje pedagoško zelo nekaliteto in obnašanje v razredu večkrat čudaško, na kar so v letu dni in pol, kolikor je prof. Gavrilović na šoli poučeval, ravnateljica Heleno Zalokar sproti obveščali, omenjeni profesor pa trdi, da gre za politične razloge, da bi se ga ravnateljica na vsak način rada znebila s šole in da se je s sodelavci ter učenci dobro razumel. Gavrilović je sedaj v disciplinskem postopku, 17. decembra pa bo potekala tretja obravnava.

Zgodba se je začela sredi šolskega leta, ko so na Gimnaziji Novo mesto januarja 1995 ostali brez profesorja zgodovine in sociologije. Na razpis se je javil le prof. Živojin Gavrilović iz Ljubljane, in ker je ustrezal vsem pogojem, je službo dobil.

"Javil sem se, ker sem se želel preizkusiti v nekaj domačem okolju in ker mi je Novo mesto zelo všeč, čeprav sem imel še eno možnost zaposlitve na neki osnovni šoli v Ljubljani. Sprejet sem bil za nedoločen čas in sem službo nastopil takoj po zimskih počitnicah 15. februarja 1995," je povedal Gavrilović, ki se je rodil v Beogradu, otroštvo pa preživel v Ribnici na Dolenjskem. Gimnazijo je obiskoval v Črnomlju, eno šolsko konferenco tudi v Novem mestu, od leta 1970 pa živi v Ljubljani, kjer je na Filozofski fakulteti leta 1975 diplomiral iz zgodovine in sociologije. Njegova prva zaposlitev je bila mesto učitelja na ljubljanski srednji kovinarski šoli v Vrhovcih, večkrat je delal za nedoločen čas, pred prihodom na novomeško gimnazijo pa je bil, kot sam pravi, osem let dober vzgojitelj svojim in drugim skupinam v dijaškem domu Vič. "To delovno mesto sem za razliko od novomeške gimnazije, kjer sem se razumel z vsemi razen z gospo ravnateljico, zapustil predvsem zaradi problemov s kolegi, toda to je druga zgodba in verjetno bom šel v tožbo," je povedal Gavrilović.

"Afera Wagner"

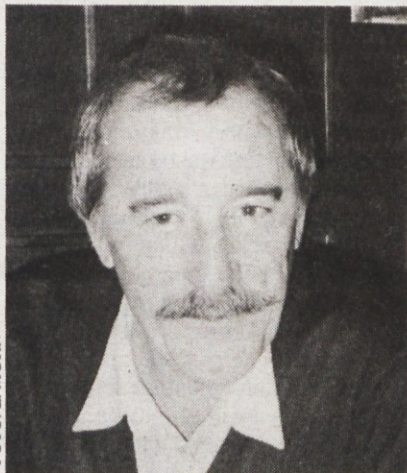
Gavrilović je dejal, da je bil takoj na začetku poučevanja na novomeški gimnaziji razočaran nad neopremljenostjo razredov, "ki je na ravni 17., 18. stoletja. Edino pomagalo sta mi bila kreda in tabla, nobenega zemljevida. Prišel sem na nezorano njivo, saj učenci pred mano 2 do 3 mesece niso imeli pouka zgodovine in sociologije. Ves problem je v tem, da ravnateljica ni sposobna organizirati stvari, čeprav je pridna kot mravlja". Zalokarjeva je povedala, da vsaka učilnica nima vseh pripomočkov, na primer svojega diapojektorja itd., da pa si učitelji med sabo pomagajo in sponjajo stvari, vsaj predmetni. Toda on, tudi po izjavi ene izmed profesorice iste predmetne skupine, ni kazal znakov sodelovanja, prej obratno, in je bil pogosto razlog nesporazumov in neugodnega počutja tudi med profesorji. Za pouk pa so, kolikor se je le dalo, poskrbeli z nadomeščanjem.

Prvi konflikt lahko imenujemo kar "afera Wagner", do njega pa je prišlo že tri tedne po začetku Gavrilovičevega poučevanja na šoli, ko je enemu izmed kolegov, ki je med pripravami na uro na ves glas poslušal Wagnerjevo glasbo, dejal: "Veš kaj, kolega, Wagner je kič. Res, da ima lahko vsak svoje mnenje o stvarih, toda Wagner je kič. Daj, utišaj radio!" Ta je razburjen odšel po ravnateljico. "Skušala sem mu povedati, naj ne

vsiljuje svojega mnenja drugim, še posebej ne o stvarih, kot je glasba, ki je stvar osebnega okusa in presoje, in naj ne moti sodelavcev," je povedala Zalokarjeva in nadaljevala, da so se že približno dva meseca po Gavrilovičevem službovanju pojavile prve pritožbe (najprej ustne, nato pisne) s strani razrednikov in dijakov na račun njegovega nekalitetnega dela v razredu in da se dekleta v razredu pri njegovih urah počutijo neugodno, kar so potrdili tudi starši na 1. svetu staršev spomladi 1995.

Dijaki morajo snov sami predelovati doma

Pisne pritožbe - kar nekaj jih je, ki jih je ravnateljica pokazala - se že od vsega začetka nanašajo predvsem na njegovo poučevanje, s katerim dijaki očitno niso bili zadovoljni, saj je v njih najti tudi naslednje stavke: "Doma moramo predelati 10 ali več strani in naslednjo uro to snov že sprašuje, tako da praktično v šoli ničesar ne jemljemo in nismo deležni nobene razlage. Profesor je hitro menjaval razpoloženje. V razred je prišel povsem dobre volje, čez minuto pa je že vpil na nas. Potem je brez besed odšel iz razreda za nekaj minut in se spet vrnil. Njegova predavanja so bila popolnoma nesistematizirana."

Prof. Živojin Gavrilović

tična, saj je profesor kar skakal tisočletja naprej in nazaj in se ni nikoli držal teme, ki smo jo trenutno obravnavali. 22. marca 1996 je bil med uro zgodovine celo močno vinjen. Dve dijakini lahko potrdita to izjavo, ker sta se pogovarjali s profesorjem in sta začutili močan zadah po alkoholu iz njegovih ust. Prav tako se je pri pouku obnašal zelo nenavadno, kar lahko prav tako pripišemo vinjenosti." Ravnateljica je povedala, da ji je profesor na enem izmed njunih pogovorov razložil, da do takega zadaha pride, ker jemlje inzulin. Gavrilović ima namreč že 17 let hud diabetes, zaradi česar je bil veliko odsoten in ga v lanskem šolskem let skoraj ni bilo v šoli.

V pritožbah dijakov, pod katerimi so njihovi podpisi, so tudi stavki: "Izven

pouka vabi učenke na pijačo in jih spravlja v neugodno situacijo", da zelo rad pripoveduje vice v zvezi s seksom. Ravnateljica je dejala, da je Gavrilovića po prvih pritožbah poklicala na razgovor, ga opozorila, toda tudi potem ni bilo bolje. Šolsko leto je šlo h koncu, pripravljali so se na maturo in tako so se stvari utišale. Je pa Gavrilović po ravnateljicinih besedah že med maturo kršil delovne obveznosti - 15. junija letos je kot nadzorni učitelj za 5 minut med pisnim izpitom iz matematike zapustil šolo in odšel na dva kozarca vina v bife Rezelj, zaradi česar bi bil lahko suspendiran, toda na njegovo prošnjo, naj ne ukrepa in da si bo kar najhitreje poiskal službo drugje, iz tega ni bilo nič.

"Ne želimo, da nas uči prof. Gavrilović"

Že v začetku novega šolskega leta 1995/96 je Gavrilović zbolel in bil od začetka septembra do začetka marca prihodnje leto na bolniški, še preden pa se je vrnil poučevati (vmes so njegove ure prevzeli kolegi s šole) je po ravnateljicinih besedah prišla pisna prošnja dijakov 3. b razreda, da ne želijo, da jih spet uči Gavrilović. "Lani smo bili zelo nezadovoljni z njegovim poukom zgodovine. Snovi sploh ne razlaga, ampak po eden izmed učencev bere na glas snov iz učbenika, profesor pa samo včasih še sam kaj pove. Poleg tega vpraša pet učencev na uro, tako da mu na koncu zmanjka časa za novo snov in je ves jezen na nas... Prosimo, če bi lahko za predmet zgodovine obdržali prof. Štiha, za sociologijo pa vas. Na oba profesorja smo se namreč ravno kar navadili in smo z njihovim delom zadovoljni. Upamo, da boste naši želji lahko ugodili." Dijaki so ravnateljici zatrdili, da stojijo za svojimi izjavami in da se bojijo, da njihovo znanje iz obeh predmetov na maturi in kasneje pri študiju ne bo zadovoljivo.

Zalokarjeva meni, da če bi bil profesor tako zelo demokratičen in prijeten, kot je bil ustvarjen vtis v televizijskem Tėdniku, potem ne vidi razloga za take prošnje dijakov po njegovi zamenjavi.

Ravnateljica nenapovedana pri pouku

Na prošnjo dijakov 2.g, ki so ji po prihodu Gavrilovića z bolniške povedali, da se pritožujejo nad neodgovornim delom profesorja, je ravnateljica nenapovedano prisostvovala uri zgodovine, profesor pa je ni opazil. Gavrilović pravi, da kljub njegovemu večkratnemu povabilu ravnateljica v letu in pol ni v njegovem razredu imela nobene hospitacije, ker je rekla, da za to ni kompetentna, ter je predlagala kolegico zgodovinarico. Potem pa se je v razred kar skril. "Po funkciji nadzora grem lahko kadarkoli v katerikoli razred in tako sem odšla k eni uri zgodovine ter dejansko videla, da je bila ura neurejena, nesistematizirana, slišala sem tudi pripombe na moj račun," je povedala ravnateljica.

Dijaki so kasneje njegove ure špicali, ravnateljici pa so v pismu med drugim sporočili, da "so se do konca tega šolskega leta pripravljene odpovedati vsem uram zgodovine in ob koncu narediti izpit za zadnji semester, da pa bi še raje videli, da bi dobili drugega profesorja".

Profesor začasno odstavljen

Piko na i je dal dogodek 26. septembra letos v 2. c razredu pri uri zgodovine, po kateri so dijaki razburjeni in ogorčeni - ena od dijakinj je jokala - spet napisali pritožbo nad obnašanjem prof. Gavrilovića, v kateri med drugim piše: "Med uro zgodovine smo kot že večkrat opazili nenavadno vedenje našega profesorja Živojina Gavrilovića. Najprej je v nas zbudil smeh z nenadnim prihodom v razred. Uro je začel z neumestnimi pripombami, na primer o dobri razvitosti fantov, da o razvitosti deklet sploh ne govorimo. Rekel je, da bo treba večkrat menjati modrce. Nato se je ena izmed sošolk javila za spraševanje, profesor pa se je po krajšem uvodu začel smejeti in dajati pripombe o njenem oprsju, opis je tudi podkrepil z rokami. Ko je dala sošolka prst v usta,

Ravnateljica Helena Zalokar

ji je profesor rekel, naj ga da ven, ker ve, kje ga je že imela, saj tudi njemu včasih paše. To je sošolko zmedlo, vendar jo je, ko je končno lahko nadaljevala, spet ves čas prekinjal z neumestnimi pripombami. Seveda v tej uri nismo naredili ničesar od predpisane snovi, sošolka pa je po uri planila v jok, ker jo je profesorjevo ravnanje zelo prizadelo. Zaradi vseh teh dogodkov menimo, da je bil profesor vinjen in da je tokrat prestopil vse meje dobrega okusa. To pa sploh ni bilo prvič. Že 3. septembra je v uvodni uri zgodovine natančno opisal rojevanje svoje žene, ki je bila prej po njegovih besedah 24 mesecev noseča. Opisal je, kako je razkrenjenih nog ležala na porodni mizi in kako so vse bolniške sestre popadale nazaj, ko so ga videle nagega (ob njegovi oborožitvi)..."

V nadaljevanju pisma so dijaki opisali tudi nekaj dogodkov iz preteklih ur, med drugim tudi "njegove perverzne vice, ki jih profesor med uro pripoveduje dvoumno, in kadar jih ne razumemo, pravi, da je tako boljše za nas..." Gavrilović pravi, da na obravnavi nobena od vprašanih deklet ni vedela, kaj je to perverznost, zato so te obtožbe smešne in ne razume, da se ga dijaki bojijo, če pa se njegovim pripombam smeji.

Ravnateljica se je tako 30. septembra odločila za suspenz in uvedbo disciplinskega postopka zoper prof. Živojina Gavrilovića.

"Ravnateljica se me skuša znebiti"

Gavrilović meni, da je ozadje spora politično, da se ga ravnateljica skuša znebiti, ker ni eden njenih privržencev, in da hoče z usmeritvijo pozornosti na

njegov problem prikriti ostale težave na šoli. Gavrilović je razlagal, da se je po "aferi Wagner" zvrstilo še polno neljubih dogodkov, na primer z njegovo udeležitvijo na seminarju za zgodovinarje na Bledu, ko mu te informacije na šoli niso povedali, ampak je zanj izvedel preko drugih kolegov; ko so mu odbili predlog, da bi zgodovinarji šole imeli strokovni posvet; ko mu ravnateljica ni dovolila upravičenega izostanka zaradi zdravstvenih razlogov s pohoda po Jurčičevi poti brez zdravniškega spričevala, čeprav so zdravniki ravno takrat stavkali in zahtevanega dokumenta ni bilo mogoče dobiti (ravnateljica pravi, da pohod ni bil tako zahteven) itd.

"Zaman so bile tudi moje prošnje, da pri oblikovanju urnika upoštevajo, da vsak dan prihajam iz Ljubljane in da ne bi imel čisto prvih oziroma zdaj v popoldanskem terminu večernih ur, ker sem ves dan samo potoval, domov prihajal utrujen in pozno, ko je vsa družina že spala," je povedal prof. Gavrilović. Ravnateljica pa je povedala, da je Gavrilović prve pol leta dobil sobo na Kmetijski šoli. "Narobe je bilo tudi to, da sem vse učence 3. letnikov, ki so šli na maturantski izlet v Španijo, pri uri vprašal, če jih je kdo poučil o spolni zaščiti in ko so rekli, da ne, sem jim dejal, naj vzamejo preservative in se zavarujejo, ker grozi aids." Da je bilo vse skupaj drugače, je povedala ravnateljica, ki je dejala, da je Gavrilović kar med odmorom dvema dekletoma na hodniku dejal, naj v Španijo vzamejo kondome, kar je slišal eden izmed profesorjev, ki je bil ogorčen nad načinom podajanja Gavrilovičevih nasvetov. Naslednji dan je ravnateljico razburjen poklical eden izmed staršev teh deklet.

Gavrilović pravi, da to, kar je v pisnih dijakov, ne drži in da se je z njimi tako kot s sodelavci dobro razumel. "Svoj poklic imam zelo rad in ravno tako te mlade ljudi. Pravim, da gre za politične zadeve. Je pa res, da moje obnašanje verjetno nekaterim staršem ni po godu, ker so tu ljudje še zelo konservativni in mislijo, da se vzgaja le doma. Toda za otroke mora poskrbeti tudi družba in učitelji z vzgojo. Sem človek, ki razvija individualnost in svobodo v človeku, cenim visoke moralne vrednote, sem za sproščenost v razredu in nasploh sem človek razpoloženja. Stvari povem naravnost, da mladi na svet ne gledajo preveč idealno in da niso kasneje preveč razočarani. Morda res še ne spadam v to okolje. Lahko pa rečem, da se v svoji zgodovini nikoli nisem dotaknil nobenega dijaka ali ga užalil," je povedal Gavrilović, ki meni, da se da vsaka stvar obrniti proti človeku, če se hoče. Čimprej si želi vrniti med dijake.

Pomembno je znanje

Profesor je sedaj začasno odstavljen z delovnega mesta in potekali sta že dve obravnavi pred disciplinsko komisijo, ki sta za javnost zaprti, tretja pa bo 17. decembra. Potem bo imel besedo disciplinski senat ter Svet šole. Ravnateljica je povedala, da kadrovsko izgubo sedaj rešujejo z nadomeščanjem in da pouk poteka. Prav gotovo je prav in zaželeno, da zna učitelj z učenci vzpostaviti lep, prijeten in sproščen odnos, še bolj prav pa je, da jih tudi kaj nauči. Še posebej, če gre za gimnazijce, ki bodo šolanje gotovo morali nadaljevati na fakulteti, če bodo hoteli priti do željenega poklica.

LIDIJA MURN

Pri tamburanju izžarevajo energijo

FOTO: M. BEZEK-JAKŠE

Sodevski tamburaši na enem svojih zadnjih nastopov novembra letos v Starem trgu ob Kolpi (od leve proti desni): Tone Grahek (berda), Peter Barič (druga bugarija), Jože Kobe (prva bugarija), Jože Mihelič mlajši (prva biserica), Jože Mihelič starejši (prvi brač), Jure Kobe (drugi brač).

Legendarni sodevski tamburaši bodo jutri v Starem trgu ob Kolpi pripravili celovečerni koncert ob 50-letnici igranja na tamburice. Toda ob prebiranju njihove bogate in predvsem zanimive zgodovine se človeku mimogrede utrne misel, ali s tem sicer častiljivim jubilejem ljudski godci iz Sodevcev ne delajo krivice tistim, ki so v tej vasi ob Kolpi na skrajnem jugu Slovenije godli že pred šestdesetimi, sedemdesetimi in še več leti.

A prvi vtis o zapostavljanju prvih sodevskih godcev je varljiv, kajti sodevski tamburaši ne zanikajo zgodovine tamburanja, kot po domače rečejo igranju na tamburice. Nasprotno, ponosni so, ker se lahko pohvalijo, da so v Sodevcih pričeli tamburati prej, preden so za tamburice poprijeli Jože Kobe, Peter Barič in Jože Mihelič starejši. Prvi namreč igra s sodevskimi tamburaši že 60 let, ostala dva pa po pol stoletja. Ob tem ne pozabijo poudariti, da Kobe, ki je pričel igrati s šestnajstimi leti, izhaja že iz druge generacije ljudskih godcev, Barič in Mihelič iz tretje, medtem ko Jože Mihelič mlajši, Jure Kobe in Tone Grahek pripadajo že četrti generaciji.

Sodar, ki je delal tudi tamburice

Kar zapletena zgodovina tamburašev torej. Da pa se njihove zgođe in nezgođe tako kot doslej ne bi ohranjale le v pripovedovanju ljudi, saj je ljudski spomin lahko marsikdaj zelo varljiva stvar, se je Jože Mihelič starejši, ki je vodja in duša sodevskih godcev, odločil napisati njihovo zgodovino od leta 1923 do danes. Kot sam pravi, je bil to že skrajni čas, kajti doslej kronike niso pisali, tistih, ki se vsaj po pripovedovanju spominjajo začetkov tamburanja, pa je tudi že malo. Ko bodo ljudje prebrali njegovo kroniko, se bo morda še kdo spomnil česa zanimivega. Mihelič pa se je oprl predvsem na pripovedovanje Franca Kobeta, rojenega v Špeharjih, Jožeta Radeta, ki se je rodil v Sodevcih, Sodevčana Jožeta Kobeta, na svoj spomin, do marsikaterega podatka pa so mu pomagale priti cerkvene knjige.

Zgodovina sodevskih tamburašev sega torej v leto 1923, ko je začel Jakob Panjan učiti vaške fante igranja na tamburice. Panjan je bil vešč igranja na vse tamburice in na harmoniko. Zanimivo je, da se je tamburanja naučil pri svaku Francu Kobetu iz Špeharjev, ki je bil sodar, poleg sodov in kadi pa je izdeloval tudi tamburice. Zato ne čudi, da so imeli tudi v Špeharjih vse do druge svetovne vojne tamburaško skupino.

Sodevčan Jože Rade, po domače Radeč, ki jesen življenja ob bogatih spominih preživlja v domu starejših občanov v Črnomlju, pripoveduje, kako so leta 1923, ko se je sovaščan Jakob Panjan ženil v sosednjih Blaževcih onkraj Kolpe, prišli hrvaški fantje na obisk k Jakobu ter s seboj prinesli tamburice. Panjan pa je imel iz Špeharjev sposojeno bugarijo, medtem ko je prvo berdo naredil sam. Rade je kot dvanaajstletni fantič opazoval blaževske fante pri igranju, in ko so imeli odmor, je poskusil sam zaigrati. To ni ušlo Panjanu, ki ga je začel učiti tamburanja. Kmalu so se pridružili še Radetov brat Peter, Miha Mihelič ter Jože Barič, ki še vedno živi v Novem mestu.

Pisec kronike Jože Mihelič zatrjuje, da je bila to prva generacija sodevskih

godcev, ki pa ji ni bilo najbolj z rožicami postlano. Svojo ljubezen do tamburanja so morali plačati na za današnje čase kaj nenavaden način. Pred vajami, ki so jih imeli ob večerih, so morali pri učitelju Panjanu najprej opraviti kmečka dela. Da pa bi jim ostalo čim več časa za igranje, so se marsikdaj znašli po svoje. Tako so neko jesen polovico jabolk, ki bi jih morali zmelati, raje skrili. Ko je Panjan naslednji dan opazil prevaro, se ni preveč jezil, delo pa so seveda morali dokončati.

Sicer pa je bil Jakob ponosen na svoje učence in njihovo znanje, zato so se skupaj odločili, da bodo kupili tamburice. Dva brača in bugarijo so kupili v Dragatušu, berdo pa je izdelal domači mizar Bukovec iz Dečine. Za štiri instrumente so odšteli 900 dinarjev, kolikor je takrat stala ena krava. Potem so začeli igrati po gostilnah v sosednjih vaseh, a brez učitelja, ki pa je še vedno čutil odgovornost do godcev, zato si je vedno vzel čas, da je hodil za njimi po gostilnah in uglašil instrumente, ker jih sami niso znali.

Iz druge generacije le še Jože Kobe

Medtem ko je Jože Mihelič v prvo generacijo sodevskih godcev uvrstil štiri godce, rojene v letih 1909-1912, pa so bili člani druge generacije tamburaši, rojeni od leta 1915 do 1923. Jože Kobe je, kot že rečeno, začel tamburati kot šestnajstletnik pred šestimi desetletji in edini iz svoje generacije igra še danes. Za igranje ga je navdušil Jože Rade, ki se je ukvarjal s krošnjarnjenjem, in ker ga dlje časa ni bilo doma, ga je prosil, naj ga nadomesti. V drugi generaciji so poleg Jožeta Kobeta in Jurija Panjana, ki živi v Ljubljani, igrali še Ivan Rade, Jože in Jurij Barič, Ivan Panjan ter Jurij Mašič, ki so žal že vsi pokojni.

Pred drugo svetovno vojno je bil v Starem trgu tudi učitelj, ki je igral na violino in ob nedeljskih popoldnevih je velikokrat igral s sodevskimi godci. Njihovo godenje se je končalo 12. avgusta 1942, ko so bili vsi tamburaši iz prve in druge generacije internirani v italijansko Padova. Prizaneseno je bilo le Juriju Panjanu, ki se je šolal v Ljubljani. Godci so zopet zaigrali leta 1946. Kobe še vedno hrani fotografijo iz Gradca, kjer so 28. aprila tega leta nastopili skupaj s starotrško folklorno skupino.

Za strune italijanski kabli

Tretje obdobje sodevskih tamburašev se torej prične leta 1946. Takrat je začel kot dvanaajstletni fantič igrati avtor kronike Jože Mihelič starejši. Imel je srečo, da so mu doma kupili prvi brač. Novica se je hitro razširila po vasi in stari tamburaš Miha Mihelič se je ponudil za učitelja. Kmalu so se našli v vasi še štirje Jožetovi vrstniki Peter Barič, Ivan Medved, Miha Šterk in Albert Samec ter začeli tamburati. Ta skupina je ostala sku-

paj zelo dolgo časa, Mihelič in Barič pa igrata še danes. Nikoli jim ni bilo škoda časa za igranje, še posebej težko pa so čakali na nedeljske popoldneve. Bili so redni gostje na plesih in ohceti v vaseh tostran in onstran Kolpe.

Le malokdo od poslušalcev pa je vedel, kakšne težave so morali prebroditi, da so lahko iz instrumentov privabili prijetne melodije. Namesto strun, ki jih po drugi vojni ni bilo moč dobiti, so uporabili kar jeklene žice iz vojaških telefonskih kablov. Drsalico, kot pravijo Sodevčani peresu, pa so izdelali iz češnjeve skorje ali volovskih rogov. A njihove tamburice niso utihnile niti takrat, ko je moral kateri od njih služiti vojaški rok, saj ga je nadomestil godec iz prejšnjih dveh generacij.

“Dobro se še spominjam, da smo s folklorno skupino iz Starega trga prvič nastopili leta 1960, ko je bila v Adlešičih proslava ob 100-letnici šole. Štiri leta pozneje pa smo prvič nastopili s folkloristi na jurjevanju v Črnomlju, kjer v vseh letih do danes nismo prav nikoli manjkali,” pripoveduje Jože Mihelič starejši, potem pa začne naštevati, kje vse so igrali v zadnjih desetletjih. Pri tem se prav nič ne boji, da bi ga izdal spomin. Ali, kot pravi v svojih zapisnikih: “Sedaj pa, kje smo vse nastopili, naštel bom vse”. Nastopov je bilo toliko, da jih tu ne moremo omeniti, res pa je, da so si prav povsod, pa naj bo po Sloveniji ali v tujini, sodevski

tamburaši hitro pridobili naklonjenost občinstva.

Igranje je dobro, če se orosi čelo

A mnogim se ni usedel v uho le njihov posebni način igranja, ampak so jim padle v oči tudi poljske narodne noše, v katerih občasno nastopajo. Prav sodevski godci so krivi, da pokrivala na moških glavah nimajo več cofov. Ko so pred približno tremi desetletji nastopali na Primorskem, je ena od poslušalk vprašala, kaj delajo pri njih Črnogorci. Eden od Sodevčanov je bil zaradi te pripombe tako jezen, da si je odtrgal cof s pokrivala, hitro pa so ga posnemali tudi drugi. Letos se jim je na kmečki ohceti v Semiču zgodilo, da so jih mojstri domače obrti sprasovali, če so morda prišli iz Like. A takšnih pripomb so Sodevčani že navajeni in se ob njih le nasmehnejo. Vse prej kot do smeha pa jim je bilo ob nekem nastopu v Kopru, ko je Jože Mihelič starejši, ki vedno začne z igranjem prvi, nato pa mu sledijo drugi, za trenutek pozabil melodijo. “Še sreča, da je šlo zares le za trenutek. Ko so poslušalci videli, da sem v zadregi, so začeli ploskati in spomin se mi je zopet povrnil,” pripoveduje o grenki izkušnji Jože.

Sodevski tamburaši so zagotovo edinstveni ne le v Beli krajini, ampak v vsej Sloveniji. Igrajo po posluhu in brez not. Tako so jih učili njihovi predniki in tako

želijo oni učiti mlajše. Čeprav so nastopili na mnogih elitnih prireditvah, si pridobili velik sloves, izdali samostojno kaseto in na zgoščenki, ki je izšla v Nemčiji, predstavljajo Belo krajino, ostajajo takšni kot nekdanj. Prepričani so, da sta jim prav njihova skromnost ter dejstvo, da se ne želijo izneveriti svojemu repertoarju, kakršnega nima nobena druga tamburaška skupina v Beli krajini, dvignila ugled. Belokranjske pesmi igrajo namreč le, ko spremljajo folklorno skupino. Sicer ostajajo zvesti valčkom in polkam, ki so jih igrali Sodevčani že pred sedmimi desetletji, ne taji pa, da je v njihovem igranju čuti hrvaški vpliv.

Njihova značilnost je tudi, da nikoli, ko jih prosijo za nastop, ne rečejo ne. Mnogokrat so v zadnjem trenutku iz zagate rešili organizatorje prireditve. Pustili so delo na polju, v zidanicah, hlevih, in če je bilo potrebno, že čez eno uro stali na odru. “Vedno smo bili v polni zasedbi. Če ni bilo enega, ga je nadomestil drugi. Zato verjamem, da nas je prav ta povezanost tako dolgo obdržala skupaj. In ko nastopamo, izžarevamo neko energijo, ki je pri igranju drugih tamburašev ni čuti. Če nam ne bi tekel pot s čela, naše igranje ne bi bilo dobro,” pravi Mihelič. Tudi to je ena od skrivnosti uspeha sodevske tamburaške skupine, ki je tem bolj priljubljena, čim starejša je.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

DEDIŠČINA

Mali muzej starin

Mnogo ljudi kaj zbira in shranjuje; nekateri znamke in značke, drugi razglednice in pisma, spet tretji pa tudi večje predmete, na primer pohištvo ali orodje. Nekateri to počnejo predvsem v svoje veselje, zaradi nostalgije in lažjega obujanja spominov, spet drugi pa morda zato, da bi mlajšim pustili kakšno sled za sabo, svojim načinom razmišljanja, dela in življenja. Jože Bevc iz Dolenje Dobrave pri Trebnjem se je odločil za staro kmečko orodje in v 25 letih se ga je na steni njihovega gospodarskega poslopja nabralo veliko. Najstarejše, ki se ne uporablja več, je staro preko 200 let.

Prav gotovo je k uspešnemu začetku zbiranja starin pripomoglo to, da imajo Bevcovi sami kmetijo in seveda tudi orodje, ki je sčasoma zastarelo in so ga izpodrinili stroji. Bevcova Jože in Ivanka nista prav domačina - Jože je doma iz Brezij pri Trebnem, Ivanka pa v Dečji vasi. “Kmetijo sva dobila od sorodnikov, ker so med drugo svetovno vojno Nemci v tej vasi pobili vse moške. Tako je ta domačija v Dolenji Dobravi ostala prazna. Midva sva začela spet s kmetovanjem, sedaj pa tradicijo nadaljuje najin sin Jože. Imamo približno 10 hektarov zemlje, v hlevu pa trenutno 12 glav živine, tako da je dela dovolj,” je povedal oče Jože. Seveda pa se kmetovanje danes močno razlikuje od nekdanjega. Razvoj in napredek sta naredila svoje in tako je počasi staro orodje zamenjalo novo, boljše, lažje. “Smilile so se mi stare stvari in ni mi šlo v glavo, da

pomagal tudi sin Jože in da je nasploh sedanja zbirka rezultat truda vse družine.

Leta 1974 je na leseno steno gospodarskega poslopja Jože obesil prvo starino in še sedaj ve, da so bile to športne sanke. “Dolga leta smo jih rabili pozimi, ker takrat ni bilo avtomobilov in traktorjev, pa je bilo vseeno treba koga peljati k zdravniku, pa žito v mlin, pa za ohceti, ko smo konjem obesili zvonce, da je bilo bolj svečano,” je razložila Ivanka in nadaljevala, da sedaj sneg s traktorjem vedno hitro odrinejo in se lahko kam gre, takrat pa je bilo drugače in so bile sani nepogrešljive. V vasi jih ni imel vsakdo. Med starinami se nahajata tudi dva jarma za vprego z voli: eden je starejši od 200 let, drugi, manjši, pa je iz leta 1814. Jarne so Bevcovi dobili, ker jih sami niso uporabljali, delali so namreč s konji. Tako so razstavljali tudi komati za konje. Čez 200 let stare vage so na “gift”. Kar nekaj je predmetov, ki so jih dobili ali pa kupili od kmetov iz bližnjih vasi.

Med najstarejšimi predmeti je še plug, ki je tudi že praznoval 200. rojstni dan. “S sinom Jožetom sva ga očistila, premazala, tako tudi ostale starine, da so lepše in predvsem zaščitene. To je treba vsake toliko časa seveda ponoviti,” je povedal Jože. Marsikdo od mlajših verjetno ne ve, kaj je to “putrh”. Tudi tega je mogoče videti pri Bevcvih. “To je sodček za vino, ki so ga kmetje včasih jemali s sabo na njivo in kosci; ko so se zgodaj odpravili na travnik. Imamo pa tudi majoliko, ki so jih rekli “nežka”, v njej so gospodinje shranjevale kis,” je razložil Jože. Ponošen je na sedlo iz turških časov - od takrat imajo tudi dva bajoneta - pa na furmansko laterno. Ta je bila privezana na vozu. Na steni visijo stare luči za h kočiji, pa svetilka, ki jo je imel sprevodnik pripeto na prsih, da se ga je videlo v temi. Te svetilke so delale na karbid.

Od poljedelskega orodja je v Bevcovi zbirki starin mogoče najti cepce za

ročno mlatev pšenice, staro reto za čiščenje žita, trlico za trenje lanu, železni greben za čiščenje lanu, lesene brane; poleg lesenih grabelj, vil, kose, srpa pa še “osonk” iz kravjega roga. Marija je z veseljem povedala, da imajo ohranjen tudi prvi pralni stroj, velik ribežen za zelje, 5-litrsko majolko, vezano z žico, pa kolovrat, grebljo in burkle za v krušno peč, likalnik na žerjavko in takega z železnim šamotnim vložkom, lesen sklednik z latvicami, sobno petrolejko, leseno čutaro, lesena kopita za izdelovanje čevljev, “cug” žago za drva, Jože pa je dodal, da hrani tudi prvi stroj za žetev pšenice - gre za poseben srp s lokom, ki pa ga še ni obesil v zbirko.

Shranjenih predmetov imajo Bevcovi res veliko, njihova vrednost pa se z leti gotovo večja, saj vedno bolj “izumirajo”. “Najbolj se mi zdi to zbiranje zanimivo in koristno, ker veliko mladih, tudi kmečkih otrok, teh orodij sploh ne pozna,” je povedal oče Jože. Zato velja dodati, da bi bilo verjetno zanimivo, da bi tja šole organizirale kratke ekskurzije za svoje učence. Bevcovi bi jim z veseljem pokazali shranjene starine ter jim razložili njihovo uporabo. Do sedaj so si jih ogledali vaščani in nekateri iz bližnjih vasi, Jože pa se je spomnil, da so bili nad zbirko pred

V zbirki starin je mogoče najti tudi orodje, staro več kot 200 let

leti navdušeni tudi neki Italijani in Francozi, ki so slučajno zavili z bližnje avtoceste in jih obiskali.

Dediščina domačega orodja prav gotovo pomeni tudi spoznavanje hitrega razvoja in načina dela ter življenja naših staršev in starih staršev na deželi. Nobena stvar ni bila kar tako, vse je imelo svoj namen, opaziti pa je tudi, da se je funkcionalnost pogosto ujemala z estetikom. Vsekakor gre Bevcovim pohvala in zahvala za ohranjanje tovrstne dediščine, kajti brez preteklosti ni prihodnosti.

LIDIJA MURN

Bevcova Jožeta, oče in sin, ki vztrajno zbirata staro kmečko orodje

bi jih metal proč. Najprej sem celo mislil, da jih bomo še kdaj potrebovali, zdaj pa vidim, da ne bo tako. Nasploh pa sem imel vedno veselje do starin in so mi veliko pomenile,” opisuje začetke zbiranja Bevcov Jože in pove, da mu je pri tem rad

Država je v njihovih rokah

FOTO: M. LUZAR

Branko Janc

“Z izvolitvijo se šele začne trdo delo. Izvolitev ni samo priznanje, je tudi zahtevna naloga, ki jo mora vsaj poskusiti opraviti najbolje. O sebi lahko rečem, da se bom maksimalno trudil. Če bo parlament zaživel, se bom dejavno zavzemal za vse ljudi, tako za tiste, ki so me podprli, kot za tiste, ki so mislili, da so drugi boljši. Kot poslanec v parlamentu ne bom v posemeh Dolenjski in Posavju.” Tako je po izvolitvi povedal Branko Janc, poslanec državnega zbora, ki je kot kandidat LDS na volitvah dobil v 6. volilnem okraju 30,66 odstotka, kar pomeni 4.316 glasov.

Janc je bil poslanec tudi v prejšnjem državnem zboru. Prepričan je, da ima prednost pred novinci, kdor pride ponovno v parlament. Zato o sebi misli, da bo že v samem začetku lahko uspešno delal. Čeprav se torej zaneša nase in v tem vidi zagotovilo za dobro delo v parlamentu, misli, da parlamentu kot celoti ne bo ravno lahko. “V preteklih štirih letih je nastala negativna slika poslanca. Tako stanje je posledica načrtnega prizadevanja, da se spravi ugled parlamenta na čim nižjo raven. Že če pogledamo nekaj držav v okolici, opazimo težnje po predsedniškem sistemu. Take težnje so tudi v Sloveniji razlog za diskreditiranje parlamenta kot ustanove,” niza svoja opažanja Janc, ki bi se v parlamentu rad ponovno osredotočil posebej na gospodarstvo in infrastrukturo.

Pomembnejši od večnega vračanja v bližnjo preteklost podjetij in gospodarstva v celoti je za Janca pogled naprej z jasnim ciljem. “Dolenjska in Posavje potrebujejo nov investicijski cikel, ker nas edino ta lahko potegne naprej. Če naj bi poslanec po svojih močeh pri tem pomagal, je verjetno na boljšem tisti, ki je ponovno izvoljen. Ta je verjetno v svojem dosedanjem parlamentarnem delu že spoznal pravila igre, zakulisna dogajanja in podrobnosti, ki vplivajo na delitev denarja za naložbe v posamezne dele Slovenije. Pri vsem tem je pomembno, da smo čim bližje odločanju v parlamentarnih odborih,” zatrjuje Branko Janc, ki se bo v parlamentu potegoval za predsedniško mesto v odboru za infrastrukturo.

Natančno skozi ta odbor po Jančevem mnenju vodi pot do nekaterih pomembnih razvojnih naložb na Dolenjskem in v Posavju. Med taka vlaganja v dobro temu območju spadata gradnja “južne” avtomobilске ceste in gradnja elektrarn na spodnji Savi in z vodenjem omenjenega odbora bi Janc, kot zagotavlja, pripravljaval vse potrebno za čimprejšnji uspešni zaključek omenjenih dveh, sicer državnih projektov, katerih uresničevanje je mogoče na pol poti.

Tako pri postavitvi omenjenih elektrarn kot pri gradnji avtoceste bi morala v največji možni meri dobiti delo podjetja s tega območja, kot meni Janc. Za tako zaposlitev lokalnih zmogljivosti je več možnosti, če bo tukajšnje gospodarstvo navzven nastopalo enotno. Tako je prepričan Janc in prav zato je pred časom predlagal skupni sestanek dolenjsko-posavskih podjetij, do katerega je tudi prišlo. Tak Jančev poziv k sestanku za skupno mizo mogoče tudi potrjuje njegovo v začetku omenjeno obljubo, da se bo kot poslanec zavzemal za vse volilce ne glede na njihovo prepričanje in naklonjenost.

Jančeva obljuba, da se bo dejavno brez razlikovanja zavzemal za ljudi, je, po vsem sodeč, že delovala v praksi. To lahko sklepamo po besedah Vlada Deržiča. Predsednik upravnega odbora Društva izgnancev Slovenije je namreč pred meseci pohvalil Jančevo parlamentarno delo.

“Ko smo se zavzemali za pravice izgnancev, smo prosili za sodelovanje skupino poslancev. Tako so Društvu posebej veliko pomagali Miran Potrč iz Združene liste, Danica Šimšič iz demokratske stranke, Franc Černelič iz Podbočja iz krščanskih demokratov, Alojz Metelko iz Trebnjega iz ljudske stranke, Branko Janc iz Krškega iz LDS, Marjan Šetinec, brežiški poslanec in član LDS, dr. Jože Pučnik socialdemokrat in Zmago Jelinčič iz nacionalne stranke. Ti poslanci so veliko storili v korist Društva izgnancev Slovenije takrat in tudi še pozneje, ko je šlo za nova odprta vprašanja glede pravic izgnancev. Tej skupini se moram zahvaliti.” Tako je takrat rekel Vlado Deržič, ki je sicer dejaven član druge stranke, ne “Jančeve” LDS.

Ali omenjena dejavna navzočnost v skupini različno prepričanih ljudi potrjuje, da Janc premišljeno kuje politični kapital, ali to, da plemenite cilje ceni bolj kot slepo pokornost katerikoli stranki in kot željo po prevladi za vsako ceno? Kot predsednika krškega občinskega odbora Liberalne demokracije Slovenije ga bodo še skušali na to temo tudi v krški občini, kjer imajo, tako vsaj je videti, oblast v rokah krščanski demokrati, ki se miselno pogosto napajajo v še eni “pomladni” stranki, pri socialdemokrati.

MARTIN LUZAR

Benjamin Henigman

V novi sestavi državnega zbora je približno tretjina poslancev, ki so bili v parlamentarnih klopeh že v prejšnjem mandatnem obdobju. Med njimi je Benjamin Henigman, ki je tudi na letošnjih državnoborovskih volitvah kandidiral v 2. okraju 4. volilne enote na listi krščanskih demokratov. Volilci so mu namenili 15,43 odstotka glasov, kar ga je sicer uvrstilo šele na četrto mesto po volilnih rezultatih v okraju, vendar pa na prvo med strankarskimi kolegi v volilni enoti, saj so na območju 4. volilne enote največjo podporo stranki SKD izkazali volilci s širšega območja ribniške občine. Henigman, ki je bil pred sedmimi leti eden izmed pobudnikov ustanovitve stranke SKD v Ribnici in je danes eden njenih najaktivnejših članov, je zato prišel v parlament brez potrebnih večjih preračunavanj.

Poleg izkazanega zaupanja stranki SKD pa Henigmanova ponovna izvolitev v parlament pomeni tudi priznanje njegovega delu v zadnjih štirih letih. Kot nekdanjega gospodarstvenika, ki je pri 33 letih prvič prevzel poslansko delo po devetih letih dela v Donitu Sodražica, v katerem je bil kot delavec s končno višjo upravno šolo več let vodja plansko-ana-

FOTO: M. LESKOVŠEK-SVETE

litske službe in kasneje finančne službe, kratek čas, pred izvolitvijo v parlament pa vršilec dolžnosti direktorja, ga je zanimalo predvsem področje gospodarstva. Ob sprejetih zadolžitvah, ki jih je opravljal kot član odbora za gospodarstvo, predsednik preiskovalne komisije za Iskro, član odbora za zdravstvo, delo, družino in socialo in član komisije za spremljanje in nadzor lastninjenja, pa se je njegovo zanimanje za reševanje vprašanj s področja gospodarstva, lastninjenja, denacionalizacije ter regionalnega razvoja podeljela in obmejnih področij povečevalo tudi zaradi vse slabšega gospodarskega stanja v ribniški občini.

Benjamin ali Beno, kot ga kličejo prijatelji, je namreč Ribničan z dušo in telesom. Trudi se, kot pravi, da bi za Ribnico storil kar je največ možno, bodisi da pri

tem deluje kot član ribniškega občinskega sveta ali državni poslanec. Tako mu je s pomočjo strankarskih kolegov v državnem zboru uspelo doseči, da je bilo v zadnjih štirih letih v ribniško dolino in Loški Potok iz državnega proračuna dodatno vloženih več kot milijarda tolarjev. “Brez SKD v kočevsko-ribniški dolini ne bi bilo toliko obnovljenih in zgrajenih cest, kot jih je bilo v zadnjih treh letih, ko smo samo na območju Ribnice in Loškega Potoka posodobili 25 kilometrov cest. Prav tako ne bi bilo novih občin Loški Potok in Osilnica, nad katerima ljudje sprva niso bili navdušeni, ker so se bali, da jih bo država zaradi njihove majhnosti puščala na obrobju, kasneje pa spoznali, da je bila to dobra odločitev,” deli Benjamin svoje zasluge za doseženo z ostalimi poslanci iz vrst SKD, ki so ga podprli tudi v njegovih prizadevanjih, da je danes v Ribnici sedež državnega sklada za razvoj podeželja, pa tudi, da je podjetje Inles še ne tako dolgo nazaj dobilo dodatno finančno pomoč za ohranitev delovnih mest.

Prav ohranjanje obstoječih delovnih mest v občini, ki ima glede na število prebivalstva največjo brezposelnost v državi, in iskanje tistih razvojnih programov, ki naj bi sedanje kritično brezposelnost vsaj za pol zmanjšali, kot pravi Beno, pa bo vodilo njegovemu delu tudi v prihodnje. “Prizadeval si bom za hitrejši razvoj obrti in malih podjetij s pocenitvijo države, ugodnimi krediti in poenostavitvijo gospodarske zakonodaje, posebej za širše območje ribniške občine pa tudi za določitev ustreznega statusa izdelovalcem suhe robe,” pravi Beno, ki se bo ob podpori žene Nevenke, ki med njegovo pogosto odsotnostjo skrbi za njune štiri otroke, novih zadolžitvah, za katere kot pravi, bodo po vsej verjetnosti ponovno s področja gospodarstva, privatizacije pa tudi financ, lotil z enako vnemo, kot jih je opravljal do sedaj.

MOJCA LESKOVŠEK-SVETE

Jože Avšič

V 6. volilni enoti v 5. okraju je bil na listi LDS izvoljen Jože Avšič, župan občine Brežice. Zanj je glasovalo 31,54 odst. ali 3.824 volilcev.

“Moja volilna obljuba - rad bi podudril, da to ni bila volilna propaganda, ampak povsem resen namen, ko sem kandidiral - je bila, da bom opravljal tudi funkcijo župana do izteka tega mandata. Razlogi, da sem se odločil povezati delo poslanca in župana, so ti, da smo župani že doslej bili pravzaprav primorani večji del svojega dela namenjati obiskom ministrstev in tudi državnega zbora, če smo hoteli kaj doseči. Dokler sedanjí centralizem v Sloveniji nekoliko ne popusti, bo funkcija in vloga županov v državnem zboru zelo pomembna. Prepričan sem tudi, da bomo v dveh letih do novih lokalnih volitev dosegli, da bodo lokalne skupnosti lahko delovale lažje kot zdaj,” pojasnjuje Avšič svojo odločitev iti med poslane.

Avšič, eden izmed 25 županov v državnem svetu, začelja svojo parlamentarno kariero z mislijo, da morajo v državnem zboru narediti nekaj povsem novega v korist občin. Prepričan je, da lahko župani-poslanci dosežejo veliko za lokalno skupnost, saj o občinskih in krajevnih življenjskih problemih vedo veliko več kot drugi poslanci državnega zbora. “Poslanci-župani bomo znali argumentirano zagovarjati občinske zahteve. Dokazali bomo, da je dobro tudi za državo Slovenijo, ko se razvijajo kraji, kot so npr. Brežice. Prav Brežice lahko pomenijo ob uresničenih nekaterih temeljnih pogojih za slovensko gospodarstvo okno na hrvaški trg,” pravi Avšič.

Če bo s pomočjo poslanskih kolegov županov prispeval k izboljšanju financiranja lokalnih skupnosti, bo naredil verjetno največ, kar občina potrebuje. O tem je prepričan.

Čemu bo v dveh letih, dokler bo še župan, uspelo doseči, da bodo začeli graditi avtocesto in verigo savskih elektrarn, misli, da bodo v Posavju in na Dolenjskem močno spodbudili razvoj, saj ob takih velikih projektih zaživi vrsta dejavnosti. “Potrebujemo ta dva velika projekta, ki bi se v bodoče odvijala na našem območju. Če s posavskimi in dolenjskimi po-

slanskimi kolegi dosežemo, da bodo projekta začeli uresničevati, bomo naredili velik premik tukaj na jugovzhodu Slovenije. Ker vlada ni odločila o podelitvi koncesije, čeprav je bil opravljen razpis, je naša naloga po oblikovanju vlade, da dosežemo sklenitev pogodbe, podelitev koncesije in začetek gradnje. Veriga savskih elektrarn je izjemno pomemben projekt, ki bo lahko vsaj za obdobje 20 let oblikoval življenje in delo v Posavju,” trdi Avšič.

Kar zadeva občino Brežice, je v njej po Avšičevem mnenju vodilna panoga turizem, kjer so paradni konj in ponos občine Terme Čatež. Prostor občine Brežice ponuja za razvoj turizma še veliko več. Tako župan vidi dobre možnosti za turizem na podeželju. Nekoč je bil v brežiškem turizmu donosen tranzit, vendar je zaradi znanih političnih in drugih sprememb v zadnjem obdobju precej

FOTO: M. LUZAR

zamrl. Turizem ni samo gostinstvo in ne samo spanje, pač pa tudi tržna možnost za kmetijstvo in druge dejavnosti, je pravilo, ki ga podpira tudi Avšič. Turizem je tudi t.i. šoping turizem, o katerem po Avšičevem mnenju v Brežicah govorijo vse preveč sramežljivo. Mogoče je razlog za tako ravnanje povezan s pičilim financiranjem občin in s tem, da država zajema vse prometne davke in vse koristi iz trgovine. Korist, ki jo imajo od trgovine Brežice, je po Avšičevih navedbah samo v tem, da je stopnja zaposlovanja v tem sektorju bila najvišja v zadnjih dveh letih. Vendar trgovina prinaša tudi težave. “Prav zaradi dobro obiskanih trgovin imamo velike komunalne probleme, kot so neustrezna križišča, premalo parkirišč ipd. Reševanje tega je ena od nalog v mojih poslanskih prizadevanjih za boljše financiranje občin. Vendar so razmere zamegljene. Ne moremo, na primer, dobiti podatka, koliko v brežiški občini skupno ustvarijo prometnega davka. Sistem pobiranja davkov je država postavila tako, in če hočeš tej in številnim podobnim sistemskim skrivnostim priti do dna, boš to dosegel ne v občini, ampak zunaj nje. Župan, ki je hkrati poslanec, je tu lahko neprimerno uspešnejši kot župan, ki ni v parlamentu, kot sem že poudaril,” pravi Jože Avšič.

MARTIN LUZAR

Rafael Kužnik

Od 90 poslancev prejšnjega parlamenta jih je več kot 80 kandidiralo tudi na zadnjih volitvah, ponovno pa je bilo izvoljenih 32. Med njimi je tudi Rafael Kužnik, poslanec Slovenske nacionalne stranke, ki je bil tako kot prvič izvoljen v 6. volilni enoti v 2. volilnem okraju. 38-letni Rafael Kužnik je doma s Sel pri Dolenjskih Toplicah, po poklicu je električar, poročen, oče dveh otrok, žena je zobotehničarka in ima doma privatno prakso. Kužnik je že 22 let dejaven član novomeškega Kluba za podvodne aktivnosti, je motorni pilot, jadralni padalec, športni strelec s pištolo in puško in še kaj.

Kmalu po prvi izvolitvi za poslanca je Kužnik “zamrznil” svojo firmo. “Ne moreš opravljati dveh del hkrati,” pravi. “Če hočeš voditi firmo, se moraš temu posvetiti, moraš biti z delavci, iskati in organizirati posel. Poleg tega pa mi zakon kot poslancu ne dovoljuje poslovati z državnimi ustanovami, kot so šole, policija, zdravstvo itd., jaz pa sem prej več kot 80 odst. posla imel prav s takimi ustanovami.” Skratka - zadnja leta je Kužnik “poklicni poslanec”.

Kužnik je član Slovenske nacionalne stranke tako rekoč od njene ustanovitve

in je tudi soustanovitelj novomeškega območnega odbora SNS. Po volitvah leta 1991 je SNS imela v parlamentu kar 12 poslancev in je bila tako četrta najmočnejša parlamentarna stranka. Potem je prišlo do razcepa in poslansko skupino SNS je zapustilo kar 9 poslancev, ostali so le trije, Zmago Jelinčič, Polona Dobrajc in Rafael Kužnik. “Od letošnjih volitev sem pričakoval, da bo izvoljenih vsaj 5 ali 6 poslancev naše stranke, smo bili pa štirje. Za ta relativni neuspeh na volitvah so v precejšnji meri krive razprtije oziroma, točneje povedano, politična nezrelost tistih poslancev, ki so zapustili našo poslansko skupino, še bolj pa mediji, ki o delu naše poslanske skupine v parlamentu niso poročali korektno, včasih pa sploh ne, čeprav smo mi trije poslanci SNS postavili v Državnem zboru relativno največ poslanskih vprašanj in dali največ pobud - kar 28 odst. vseh.”

Pred štirimi leti je SNS dobila več glasov na podeželju, na zadnjih pa v mestih. Najboljši rezultat je dosegla v Ljubljani, Mariboru in Novem mestu, Kužnik pa je dobil absolutno največje število glasov od vseh kandidatov SNS, ki so kandidirali v vseh volilnih okrajih po Sloveniji. “Medtem ko sem bil v prejšnjem mandatu edini poslanec iz novomeške občine, je tokrat izvoljen še Janez Mežan iz SDS, tako bova interese Dolenjske zastopala dva in si prizadevala za njen napredek. Gotovo se nama bo pridružil še črnmaljski župan Fabjan, in prepričan sem, da bomo dobro sodelovali, čeprav smo iz različnih strank in čeprav bosta najbrž njuni stranki v vladni kolaciji, SNS pa bo v opoziciji. Ampak strankarske stvari so eno, ko gre za interes Dolenjske, za konkretne stvari, pa ni vrag, da ne bi potegnili skupaj in še koga dobili na našo stran!”

SNS se bo, zagotavlja Kužnik, še naprej prizadevala za stvari, ki jih je obljubljala že pred prvimi parlamentarnimi volitvami, pa jih prav zaradi razcepa v stranki in odhoda devetih poslancev niso mogli uresničiti. “Vsaj 80 odst. našega programa bi uresničili, a predvsem velikim strankam ni do tega, zato so si na vse načine prizadevale za zmanjšanje naše moči. Tako so blokirale naš zakon o ukinitvi dvojnega državljanstva. Za to si bomo prizadevali še naprej, saj smo sicer ženojni” Slovenci v slabšem položaju kot tisti, ki imajo dvojno državljanstvo in s tem številne ugodnosti. Prav tako SNS še naprej vztraja pri preverjanju upravičenosti do pridobitve slovenskega državljanstva, saj so naše državljanstvo dobili tudi taki, ki so se z orožjem borili proti Sloveniji, danes pa imajo dobre službe, stanovanja, pokojnine. Naša stranka ima

FOTO: A. BARTELJ

precej zaslug, da se bo gradnja dolenjske avtoceste začela prej, kot bi se sicer. Čimprejšnja gradnja dolenjske avtoceste v celoti bo tudi v tem mandatu naša prednostna naloga. Tu je še vprašanje meje s Hrvaško, kjer se mi zavzemamo za mejo v Istri na reki Mirni, ki je edina mednarodno priznana meja. Zavzemamo se za pravično in pošteno južno mejo, saj je znano, da je bil del Žumberka po koncu 2. svetovne vojne slovenski, nasploh pa so si ga Hrvati ob razpadu Vojne krajine pridobili s ponarejanjem zgodovinskih dejstev. Naša stranka je odločno proti vračanju gozdov tujcem in Cerkvu, kar pa se tiče vključevanja v Evropo, smo za počasnejšo in preudarnejšo pot, da se bo naše gospodarstvo in kmetijstvo pravočasno prilagodilo.”

Kužnik trdi, da kot poslanec nima nobenih privilegijev. “Moja poslanska plača znaša 2.700 nemških mark, od tega za najemnino za enomestno stanovanje v Ljubljani plačam 700 mark na mesec. Nimam službenega avtomobila, 4-krat na mesec mi pripada denar za avto-bus od Ljubljane do Novega mesta in nazaj.”

ANDREJ BARTELJ

Dežela lepote in različnosti

Hoteli, pa naj bodo na Japonskem, v Ameriki ali Afriki, se bistveno ne razlikujejo med seboj. V brazilskih hotelih sicer ni radiatorjev ali kakšne druge oblike notranjega ogrevanja, saj so tudi zime precej tople, imajo pa zato obvezno klimatsko napravo. Ugodje je odvisno od plačila in v hotelih za deset dolarjev te kaj lahko presenetijo še kakšni manjši nepovabljeni prebivalci. In da bi spoznali še pravi brazilski način življenja, nam je prijatelj iz Fortaleze predlagal, naj nekaj dni preživimo v majhni turistični vasi, ki da je "več kot čudovita in pravi raj na zemlji".

V 180 kilometrov oddaljeno Canoa Quebrado smo se odpravili s popularnim avtomobilom bagijem, ki smo ga najeli v Fortalezi, v mestu z milijon in pol prebivalci, v katerem je bilo še pred leti kar 15 tovarn bugijev, ki so zaradi slabšanja gospodarskega stanja v državi vse propadle.

Trije Slovenci smo se tako z najnunejšo prtljago napokali v bagija, za katerega je bilo očitno, da je iz izposojevalnice, saj je bilo njegovo stanje bolj slabo, čeprav smo morali zanj dnevno odšteti 50 realov (oziroma dolarjev). To je tudi najnižja cena najetih avtomobilov. Za takšno ceno lahko dobiš le še golfa, Volkswagnov avto, ki bi ga lahko po obliki uvrstili med golfa in pola, po udobju pa precej nižje. Sicer pa lahko v večini brazilskih avtomobilov zastoj iščete gretje. Seveda tudi v bagiju, v katerem zaradi skromne strehe nad prvima dvema sedežema prav prijetno piha, kar je prišlo v vroči pomladi (oktobra) še kako prav,

medtem ko že nekajminutno izpostavljamo vročemu soncu pušča potniku na zadnjem sedežu vidne posledice.

Na poti do cilja smo dvakrat naleteli na policijsko kontrolo, na katero se lahko prej pripraviš, saj je že kilometer prej tabla, ki napoveduje policiste. Ti del ceste ogradijo in jo speljejo na parkirišče, kjer pregledujejo mimoidoča vozila. Kazni so sicer stroge (za uporabo mobitela med vožnjo moraš na primer odšteti sto realov), vendar so policisti zaradi nizkih plač prav lahko podkupljivi. Ob manjših prekrških so zadovoljni že z nekaj dolarji, ob hujših pa z nekaj desetimi.

Vas na pesku

Po 150 kilometrih vožnje smo prišli do dolgega nižjega hriba iz belega peska, za katerim naj bi bil naš cilj. Besede, da nas za hribom čaka presenečenje, so se uresničile. Presenečenje da, a ne ravno veselo. Turistična vas Canoa Quebrada, ki je

FOTO: I. GAZVODA

Če veljajo Brazilci za precej počasne, to ne velja za glasbo, ki sproži pravi plesni val. Točilni pult in gostje ob njem niso ovira.

bila nekoč majhna vasica ribičev in je postala svetovno znana zaradi neskončnih belih peščenih sipin, je dajala vse prej kot urejen videz že zaradi nizkih, neurejenih in revnih hišic.

V vasi na pesku so zaradi razvijajočega se turizma našli svoj kruh številni gostilničarji, ki imajo lokale eden poleg drugega na glavni "ulici", med gostilnami pa so posejane prodajalne s spominki. Če so te hiše, namenjene turistom, kar ure-

jene, je vse ostalo daleč od urejenosti. Nekaj metrov široka pot med hišami ni tlakovana, pač pa iz drobnega peska, ki ga veter, ki se nikoli ne umiri, prelaga sem ter tja. Po pesku se sprehajajo številni sestrani psi, mačke, vmes se najde še kakšna kokoš in celo kak prašič. Zaradi smeti in iztrebkov ni priporočljivo hoditi bos, po pesku, ki se ti udara pod nogami, pa so edina primerna obutev le natikači. Superge ne pridejo v poštev, saj so v trenutku polne peska. Le kaj bi si mislili domačini, če bi nas videli v boljših "ta kmašnih" čevljih, ki smo jih vzeli s seboj, saj smo se odpravili v raj na zemlji?

Med hišicami smo se prebijali do vikenda prijateljevega strica. Bližje smo bili notranjosti vasi, bolj nas je bilo strah, kaj nas čaka, saj nas je pričakal smrad in po-

Popularni McDonald's

To se odraža tudi v hrani. Večerja v restavraciji stane tudi 30 in več dolarjev, medtem ko se lahko v bolj ljudskih gostilnah najde že za nekaj dolarjev. Višina plačila tudi ni zagotovilo, da gostilno zapustiš s polnim želodcem, saj se tamkajšnja hrana močno razlikuje od naše. Vendar naj bo hrana draga ali poceni, Evropejce kaj lahko presenetijo želodčni krči in driska, saj naši na njihovo hrano občutljivi želodci ne prenesejo vsega, kar domačini sicer pojedjo brez posledic. Zato je še kako dobrodošlo upoštevanje nasvetov, da mora biti vsa hrana prekuhana ali pečena.

Da to še kako drži, so občutili trije fantje naše 8-članske ekipe po Braziliji, saj so jih želodčni krči za en dan dobesedno priklenili na posteljo. Tako je postala previdnost naša zvesta spremljevalka, ki nas je kar se hrane tiče, vodila v sicer znano nezdravo verigo restavracij, a v Braziliji za naše želodce očitno najbolj idealno, v McDonald's.

Morda je bila za prej omenjene težave kriva tudi voda, s katero se po navodilih nekaterih ne bi smeli niti umivati zob. Že v hotelih je bila bolj rjavkaste barve, da o tisti v Canoa Quebradi ne govorim, saj se je vaški vodovod napajal iz kapnice. In prav zanimivo je bilo "nastajanje" pitne vode v tej vasi.

Vodo tamkajšnji ljudje skozi filter nalijejo v nekajlitrsko lončeno posodo, potem pa vanjo brez merjenja zlijejo nekaj kapljic klora, kar se okusu vode še kako pozna. In prav neprijeten občutek dobiš v gostilni, sok z ledom bolj okus po kloru kot po sadju. In natakarkaj hitro pojasni, da je led sicer naredil sam, vendar brez skrbi, saj je vodo prej kloriral.

Ni torej čudno, da je v Braziliji, ki se sicer ponaša z največjim porečjem na svetu ali kar s petino svetovne sladke vode, pitna voda zelo cenjena. Za dvodecilitrski lonček vode, ki je embalaran tako kot pri nas jogurt, smo ponekod plačevali celo po en dolar, medtem ko velja v trgovini takšna cena za litrsko steklenico. In tiste, ki v gostilni naročijo vodo, teh pa je zelo veliko, natakarkaj ne pogleda prav nič začudeno, saj je cena pitne vode v gostilni precej podobna ceni soka ali coca-cole.

V treh tednih potovanja po Braziliji je bilo možno to eno največjih držav sveta le delno spoznati. Dežela je namreč po velikosti primerljiva s 420 Slovenijami, v njej pa kljub petkrat redkejši poseljenosti prebiva več kot 150 milijonov ljudi. In kljub številnim lepotam te južnoameriške države, neskončnim razdaljam, ki prinašajo številne različnosti, so mi bili prav ljudje najbolj všeč. Kljub revščini uživajo

FOTO: I. GAZVODA

V Salvadorju, ki je bil tri stoletja prestolnica Brazilijske, v družbi domaćink s kokosom v roki. Prav kokosovo mleko iz še neposušene kokosa je zelo popularna pijača, s katero ti za en dolar postrežejo v številnih kioskih, ki so posejani ob obali.

življenje. Pa ne zaradi dobrin, ki jih je mogoče kupiti z denarjem, pač pa zaradi radosti, ki jo lahko pričara že glasba.

In kaj lahko rečeš človeku, ki je z roko posegel v tvoj avto le zato, da je prižgal radio in da je zaplesal na ulici? Odgovoriš mu lahko z dvignjenim palcem, kar je v Braziliji splošno znamenje za zadovoljstvo, z nasmeškom in dobro voljo. Kajti vse to ti dajejo tudi tamkajšnji ljudje. Pa čeprav morda niti ne vedo, kje bodo zvečer spali ali kaj bodo večerjali.

TANJA GAZVODA

TURJAŠKE GAVGE

Ko so gavge še škripale

FOTO: J. PRIMC

Turjaški grad je danes ena glavnih zgodovinskih zanimivosti ne le zahodne Dolenjske, ampak vse Slovenije, vednar še ni v turističnem in gospodarskem oziru primerno izkoriščen.

V spomin na čase, ko so Turjaški še izvajali krvno sodstvo in obešali nepokorne tlačene in zajete Turke, je na hribčku pri vasi Laporje ostala le jama. Zadnji leseni ostanki vešal so propadli pred dobrimi tridesetimi leti.

"Iz otroških dni se spominjam, da so bili tam na hribu nad Laporjem leseni ostanki gavg (vešal), ki so jih postavili turjaški grofje, in tam so obešali tiste, ki jih je grajsko sodišče obsodilo na smrt. O tem je veliko vedel in mi tudi pripovedoval že pokojni Franc Grebenc, udeleženec prve svetovne vojne," je začel pripovedovati Štefan Gruđen iz Laporja, ki je, kot pravi, odkrival gavge. Pravzaprav ni odkrival vešal, saj so zadnji ostanki, leseni stebri, propadli nekje okoli leta 1960. Odkrival je le jama, nad katero so bila vešala, preko nje pa je bil gotovo ploč, ki so ga obsojencu zmaknili, da je obvisel na vrvi in se zadušil. Iz jame je Štefan metel, kar se je nabralo v njej, dokler se ni ustrašil, da ne bi v tem kraškem svetu šel pregloboko in bi se odprla nova jama, v kateri bi lahko izginil za vedno.

Obsojenca so pripeljali po stari poti do kraja, ki mu še danes rečejo Bogec. Tam je bila nekdanja kapelica ali pa je morda stal le križ z jezusom. Tu se je sprevod ustavil, da je lahko obsojenec zmolil še nekaj molitvic, nato pa so ga odpeljali do gavg.

Štefan je povedal - kot mu je pripovedoval že omenjeni Franc Grebenc - da so tam obesili največ ljudi, ko so Turjačani gradili grad na Vodica. Kdor izmed podložnikov se je izmikal delu ali upiral, so ga obsodili na smrt in ga tu obesili. Ruševine gradu Vodice so kaki dve uri hoda od kraja obešanja proti vzhodu, obsojali

pa so na Turjaku, ki je nekoliko severoahodno od kraja obešanja.

Niso pa tu obešali le domačinov, ampak tudi Turke, ki so jih Turjačani ujeli v bojih. Tudi Turki namreč niso preveč lepo ravnali s Turjačani. Tako so leta 1575 pri Budačkem presenetili Herberta VIII. Turjačana, ga pobili in obglavili skupaj s Friderikom Višnjegorskim.

V knjižici Turjak skozi čas Polona Šega takole opisuje sprejem trupla v Ljubljani: "Črna tančica je prekrila žalujočo

FOTO: J. PRIMC

Štefan Gruđen pri jami pod nekdanjimi vešali na hribčku pri vasi Laporje. Ostankov vešal ni več, jama pa je Gruđen delno očistil.

deželo. 25. septembra so žalno oblečeni deželni stanovi pri Pisanih vratih na koncu Florjanske ulice v Ljubljani sprejeli truplo ljubljene deželne glavarja. Deset zbranih mož je dvignilo rakev in jo med špalirjam žalujočega ljudstva poneslo v protestantsko cerkev sv. Elizabete. Tu je truplo ležalo, dokler ni bila odkupljena še glava - pravzaprav s slamo napolnjena koža z obraza, kajti lobanjo si je pridržal Ferhad-paša...Herbertovim sorodnikom se je posrečilo, da so dobili za odkupnino 20.000 tolarjev obe nagačeni glavi. Do leta 1943 sta bili shranjeni v skrinjici iz cipresnega lesa v grajski orožarni, po napadu na grad 19. septembra 1943 pa je skrinjica brez sledu izginila. Za visoko odkupnino je Ferhad-paša zgradil v Banjaluki čudovito džamijo, ki so jo imenovali Ferhadija..."

Zaradi vsega tega ni čudno, da Turjačani niso bili prijazni s Turki in da so jih tudi obešali. Sodišče je običajno zasedalo kar pod znamenito turjaško lipo.

Med Turjakom in razvalinami gradu Vodice, zaradi gradnje katerega je bilo na že omenjenih gavgah obešenih največ podložnikov, pa je vas Škocijan, ki je po besedah Štefana Grudna zanimiva, ker je tam okoli dno nekdanjega morja. Na Škocijanu so še danes mlakuže in ostanki živega blata, nekdanjega morja, ki so videti kot kraterji oziroma luknje. V novejši, a za nas še stari zgodovini so bili tu pragozdovi, v katerih se je izgubil eden izmed turjaških grofov, ki je šel sem na lov. Tri dni in tri noči je taval po gozdovih, a poti na grad ni našel. V stiski se je zaobljubil, da bo na čast tistemu svetniku, ki bi ga obhajali na dan njegove vrnitve, sezidal lepo kapelico, če se bo srečno vrnil domov. Tisti dan je godoval sv. Kancijan. Uslišal je grofovo prošnjo. Še tisto uro so ga našli grajski psi. Grof je ostal zvest svoji obljubi. Na kraju, kjer so ga našli psi, je dal sezidati lepo kapelico na čast sv. Kancijanu, v strop pa je velel vzditi svoj grb - tura. Iz te kapelice je nato nastala lepa škocijanska cerkev, ki je bila središče škocijanske župnije, ustanovljene kar 200 let pred ljubljansko škofijo in podrejene oglejski patriarhiji.

Turjačani-Auerspergi so posegali v izključno cerkvene zadeve večkrat, kot bi smeli, ker so se najbrž sklicevali na patronat nad župnijo. Spori s cerkvijo so doslegli vrh v času reformacije, saj so Auerspergi navdušeno podpirali reformacijo.

JOŽE PRIMC

FOTO: I. GAZVODA

Pri vsakdanjem opravi

gled na veliko revščino, ki bi bila primerljiva z romskimi naselji, a še številni naši Romi živijo bolj urejeno življenje. Pred hišami so posedali vaščani, večinoma so uživali v brezdelju, nekatere ženske pa so si krajšale čas z vezenjem prtov.

Pogled na enega najboljših vikendov v vasi, kjer smo preživeli tri dni, ni obetal prevelikega udobja. Namesto steklenih oken so bila le lesena polkna, stropov v hiši ni bilo, pač pa le strešna opeka, tako da je veter neusmiljeno pihal pod streho v notranjost hiše. Prostori so bili skoraj neopremljeni. V predsobi le dve leseni klopi, dve sobi, ki pa sta bili brez vrat, sta imeli vsaka po eno sezidano posteljo s tanjšo gobo na njima. Za silo urejena kuhinja in stranišče sta očitno v vasi že nadstandard. A nobena od hišic ni bila brez gugalnih mrež in obveznih kavčev na stenah, kamor jih domačini lahko obesijo, saj je ležanje v njih v Braziliji zelo popularno. V našem vikendu je bilo prostora in obešalnikov kar za 13 mrež.

Kljub razočaranju nad življenjskim standardom je v "deželi svetlobe in morja" kaj videti. Plaže, ki veljajo za ene najlepših na svetu, čisto morje, ki je zaradi odprtosti precej razburkano, lagune, vse bolj turistično zanimiva pa je tudi vožnja z bugijem po neskončnih peščenih sipinah, čeprav je lahko prevelik pogum tudi usoden, saj v bleščanju belega peska ne moreš videti strmo odsekanih sipin, ki so nepoznavalec že stale življenje. Prav zato je še kako dobrodošla pomoč domačinov, ki obiskovalcem za kak dolar z veseljem pokažejo varno pot. Tudi to je eden od načinov, da zaslužijo nekaj drobiža za preživetje, čeprav potrebe po razkošju tamkajšnji ljudje ne kažejo.

Pet Jurijev in ena Julijana

Težke in goste snežne krpe se že oprijemljejo cestišča na vzpetini pred Starim trgom, ko pa zavijem na levo na še ne dograjeno cesto, ki vodi proti Vinici, se sneg spet spremeni v dež. Dež me spremlja tudi v Dolenje Radence, v dolino Kolpe.

Petletni Aljaž, najmlajši iz Kuretovega rodu, je vesel mojega prihoda. Predvsem zato, ker vidi snežne sledove na avtomobilu, in ko mu povem, da bo sneg verjetno kmalu prišel za mano v dolino, mu zasijejo oči v pričakovanju. Nemir ga ne zapusti niti potem, ko posedemo kuhinji in ga njegov oče Jurij Kure vzame v naročje. Kmalu se mu velika želja uresniči in veselo vzkligne, ko skozi okno uzre prvo belo liso, ki se utrne od svinčenega neba. Debele deževne kaplje se druga za drugo pred njegovimi očmi spreminjajo v bel kosmičast ples in dolina počasi potone v tiho zimsko pravljico. Aljažek presrečen strmi v ta ples, ki celo odrasle nekoliko vznemiri.

Le njegova prababica Julijana zaradi snega ne kaže vznemirjenja. V svojem devetdesetletnem življenju je videla že mnogo takih prehodov. Malo pa je vendarle vznemirjena zaradi novinarjevega obiska pa tudi zato, ker se bo popoldne udeležila srečanja starostnikov v Starem trgu, kjer bo kot najstarejša udeleženka deležna posebne pozornosti. Tě pa prej ni bila vajena. In njen odgovor na prvo moje prvo vprašanje, kakšni so njeni spomini na mladost, je kratek in odločen: "Nič lepega ni bilo!"

Skoraj osupel sem nad takim odgovorom. Pričakoval bi vse kaj drugega, ko jo takole gledam ob pravniku, vnuku, sinu in snahi v toplem domu, medtem ko zunaj naletava sneg in toplota in domačnost kar puhti iz vsakega kotička Kuretove kmečke kuhinje. Pa počasi le razvozlamo, od kod ti grenki spomini na mladost. Julijana pojmuje kot mladost obdobje, ko je rojevala otroke. "Devetkrat sem rodila. Od leta tisočdevetsopetindvajset do enainpetdeset sem rojevala," pravi Julijana, in to obdobje je močno zaznamovalo njeno življenje. A ženička ima še dober spomin. Le pobrskati je treba globlje po njem in na dan pridejo tudi stvari, ki so se zgodile v njeni rani mladosti. Iz sive preteklosti se prikaže s soncem obsijana dolina in brezskrbna bosonoga deca, ki jo s tablico pod pazduho ubira proti vaški šoli. Takrat je bila šola še v vasi, učitelji pa so bili edina inteligenca v dolini. Avstrijska šolska oblast jih je pošiljala sem, Baričeva gospodinja Marija, Julijanina mati, pa je zanje kuhala. "Učila nas je učiteljica, doma iz Orehovice pri Sentejernej. Jakše se je pisala, mislim pa, da ji je bilo ime Silva. Zapišite to,

morda ima še kje svoje potomce." Tako pripoveduje Julijana. Vsa čast njemu spominu, kajti v šolskih klopih je sedela takrat, ko so še grmeli topovi na frontah prve svetovne vojne.

Julijana je bila rojena pri Baričevih v Srednjih Radencih. Imela je dva brata in tri sestre. Njen brat Jože je odšel v Kanado, Jurij pa je ostal doma in prevzel Baričev mlin na Kolpi. Življenje v Radencih pa je bilo vseskozi eno samo poslavljanje. Ljudje so tu odraščali, potem pa so se izselili iz doline in le redki so bili, ki so se še vračali.

Julijanin brat Jože je na primer za vedno ostal v Kanadi, v Ameriki pa njen tast Jože Kure. Zasulo ga je v rudniku zlata. Doma je zapustil petero otrok. Jurij, ki se je pozneje poročil z Julijano, je bil eden od njih. Vendar je tudi njega zmamila tujina, saj v domači dolini zanj ni bilo zaslužka. A ga tudi v Argentini, kamor ga je vodila pot, ni bilo bogve kaj. Po dveh letih se je vrnil domov. Takrat je bilo njegovemu sinu Juriju, ki je sedaj najstarejši moški pri Kuretovi hiši, tri leta.

Že skoraj prirojeni nagon videti svet in v njem iskati svojo usodo, pa se je nadaljeval tudi v njegovem rodu. Temu, da so kar trije Julijanini sinovi odšli v svet, pa ni botroval le ta nagon, ampak čisto preprost račun, saj dolina ob Kolpi lahko preživi le omejeno število ljudi. Niko in Janez sta odplula celo v daljno Avstralijo. Janez še sedaj živi tam, Nika pa je že pokrila zemlja. Jurij ni odšel tako daleč. Dolga leta je delal v Nemčiji, a je pogosto prihajal domov, kjer si je z Anico iz Dečine ustvaril družino. Ko je pred leti stopil v pokoj, se je za stalno vrnil.

Sedaj si je poleg njegove hiše postavil lasten dom njegov sin Jurij, čigar dve deklici že hodita v osnovno šolo v Stari trg, najmlajši, Matjaž, pa iz varnega naročja šteje prve snežinke. Medtem pa midva z Julijaninim vnukom Jurijem poskušava prešteti, koliko otroškega drobiža je nastalo iz dolgotrajnega rojevanja, ki mu Julijana pravi "ena sama muka". Devetnajst vnukov še nekako naštejeva, a pri pravnukih se že zatakne, saj njihovo število še vedno narašča. Odočiva se, da jih je nekaj deset. Občutno lažje delo pa imava, ko prideva do najmlajše generacije: le eno pravnukinjo, in sicer v bližnjem Predgradu, ima Julijana. Sicer pa so sadiji Baričevega in Kuretovega rodu raztreseni skoraj po vsej Sloveniji in širom te zemeljske oble.

Ko se poslovim od Kuretovih, je dolina že povsem zasnežena, iz sivih oblakov pa še vedno siplje. Le reka sredi doline je kot črn pas. To je Kolpa, ki tiho odteka iz doline, a nikoli ne odteče. Tako kot tukajšnji rodovi ne.

TONE JAKŠE

Voda za dober vid

89-letna Ivana Šega svoj še vedno bistri vid pripisuje zdravilni vodi.

Vraževernost je bila in je še značilna za Potočane. Oddaljeni, vedno odvisni le od lastne iznajdljivosti, so svoje težave in zdravje iskali v različnih luninih obdobjih, zaupali so raznim urokom pa tudi naravi, ki hrani v svojem naročju zdravilne zeli pa tudi zdravilne izvire, kot je studenček v Zahlevih. Pomagal naj bi k boljšemu vidu, po pripovedki, ki je še živa med okoličani, pa naj bi celo ozdravil neko slepo deklico.

Pred dnevi sem se oglašil pri Ivani Šega in njenemu sinu, ki poletne mesece preživljata v zaselku Matevčjek v Loškem Potoku. Ivana ima 89 let in se dobro spominja, da so ljudje prihajali po vodo k studenčku še, ko je leta 1927 prišla za "ta mlado" k tej hiši. Studenec je od njene hiše oddaljen le streljaj. Sama pravi, da si je često izpirala oči, in prav temu pripisuje, da ima še danes izreden vid.

Tudi sin Anton, ki je izobražen človek in ni vraževeren, večkrat pelje vodo iz tega studenca v Ljubljano za ženo in prijatelje. Ko je nekoč pozabil dalj časa na zaprti steklenico, je kar bušnilo iz nje, kar daje slutiti, da nekaj je v vodi, čeprav pri pitju ni zaznali kakšne posebnosti. Po tej vodi menda radi posegajo tudi lovci za boljši pogled, dobra pa je tudi za uživanje. Anton sklepa, da voda teče preko kakšne zdravilne rudnine.

Shojena stezica priča, da ljudje še vedno prihajajo k studencu. To je malo večji tolmun pod leskovim grmom. Iz njega je speljana nekaj metrov dolga struga, na koncu pa voda ponikne v rušo. Ko sem se pozneje pogovarjali z vaščani Šegove vasi, se je izkazalo, da nekateri za vodo vedo in jo tudi stalno uorabljajo za izpiranje oči, živa pa je tudi zgodba o tem, kako je voda ozdravila slepo deklico. Ker je v ljudskem izročilu vedno zrno resnice, bo že nekaj na tem, da je studenec dober za oči. Voda iz izvira je sicer bila bolj cenjena v prejšnjih časih, ko ljudje niso poznali drugačnega zdravljenja, a tudi danes najbrže ni prevelik greh, če jo kdo poskusi, če drugega ne, ga bo odžejala.

Deklica je spregledala

V zvezi s studentem je med ljudmi še vedno živa sledeča pripovedka.

Neke jesenske noči sta Oglarjeva, oče in sin Jernač, visoko gori pod Jazbino kuhala ogelje. Tisto noč, ko je Jernač pazil na kopo, je kopa zagorela in celoletno delo je šlo v nič. Že tako revni družini je zapretila lačna zima. Fant se je najbrž zelo ustrašil in je neznano kam izginil. Vsa soseska ga je iskala po skalnih kraških prevsih, a o njem ne duha ne sluha.

Tekla so leta in Jernač je bil že pozabljen, ko se je nekega dne pred vaško krčmo ustavila kočija. Iz nje pa je stopil plečat, gosposki človek z ženo in s kakih deset let staro deklico. Može so strmeli vanje. Le kaj dela gospoda v njihovi vasi? Starejši vaščani pa so v gospodu prepoznali Jernača. Ko je stopil v krčmo, so utihnili, da bi bilo slišati miš teči. Vsem je naročil pijače. Nobenemu ni ušlo, da je zapitek plačal z zlatom iz mošnje, kar je dalo slutiti, da ima Jernač več cvenka, kot ga premore vsa srenja.

Po kraju je zašumelo, iz zgodbic so nastajale zgodbe, denarja v zlatu so videli polno skrinjo, a kje se je klatil Jernač deset let, ni vedel nihče. Jernač se je začasno nastanil v napol porušeni bajti, v kateri je še živel stara Oglarica, ki pa so jo še tisto leto odnesli k večnemu počitku pri sv. Barbari. Jernač je z družino ob nedeljah zahajal v cerkev in ženske so kmalu opazile, da njegova žena ne zna

slovenskega jezika, deklica Jerica pa je kmalu čebljala z vaškimi otročaji.

Še tisto leto je Jernač pripeljal tuje zidarje, ki so mu sezidali mogočno napol kmečko, napol gosposko hišo z velikimi hlevi. Kupil je okoliški svet, velik gozd in kar tri pare konj, ki so bili v tistih časih velika redkost. Najel je hlapce in sekače in kmalu so dan za dnem po poteh škripali težki vozovi, naloženi z lesom. Po bočje hriba je uredil v pašnike za govede, še više gori v gričih pa so se belile črede ovac. Veljal je za poštenega plačnika, zato so se pri njem udinjali najboljši delavci in dninarice, gospodinja pa je slovela po jedeh, ki jih vaščani niso še nikoli okusili.

Mala Jerica je zrasla v postavno črnolaso dekle. Fantje so često uporabljali pesti zaradi nje, a je bilo le malo upanja, da bo kateri od njih dobil bogato nevesto. Tisto pomlad je Jernačeva žena umrla, kot bi ugasnila sveča. Odraščajoč hči je prevzela gospodinjstvo, Jernač pa ni kazal zanimanja za nobeno drugo žensko in življenje je teklo naprej po ustaljenem redu. Jernaču sicer ni ušlo, da se Jerica rada vidi s hlapcem Tončkom, ki je bil pri hiši, kot bi bil njegov sin. Ni mu bilo ravno po volji, ko pa je tuhtal svojo mladost, si je zamrmral v košato brado: "Zakaj pa ne, saj tudi sam nekoč nisem nič imel."

A hčerki so se začele dogajati čudne stvari: zdaj ji je padel lonec z burkelj, potem je skledo postavila na rob mize, da se je jed razlila po tleh, vse pogosteje se je spotikala ob prag. Med nekim pogovorom z njo je Jernač z grozo ugotovil, da njene lepe oči ne slede njegovim. "Slepa!" je kričnil, ko ga je preblisnila kruta resnica. Hči pa se je jokajoč zgrudila v njegovo naročje.

Ljudje, ki niso vedeli za nesrečo, so se čudili, kam Jernač vse pogosteje odhaja s kolesljem. Prekrižaril je vso deželo, iz mest je prinašal vse vrste maž in vodic, toda deklici se vid ni izboljšal. Popolnoma je oslepela in ni videla niti plamena

OBIČAJI

O jabolkih in orehih

Kaj bi bili adventni čas, Miklavž ali božič brez jabolk in orehov, teh slastnih reči, ki imajo tudi simbolično ozadje? Ne smejo manjkati na krščanskih daritvenih krožnikih niti v božični kuhinji, kajti orehi so bili od nekdaj prispodoba božje, nedoumljive odločitve. Če so pozlačeni, kažejo na to, da ima življenje dve plati, temno, skrito v nočrnost, in svetlečo, zlato v zunanosti. Sladki, mastni orehi so spadali že nekdaj kot tudi danes v božično pecivo, kajti predstavljali so bogastvo božje milosti.

Enako pomembno je bilo tudi jabolko. Adam je bil prvi človek in prebivalec paradiza, ki ga je moral, odet v figov list, zaradi enega samega jabolka zapustiti. Jabolko in Adamova "obleka" sta prinesla preganemu pokroviteljstvo nad vrtnarji in krojači. Da ne bi šla ta zgodba v pozabo, so v poznem srednjem veku v božičnem času prirejali rajske igre, ki so se prirejale

lešcherbe. Jernačevi hlevi so se praznili, nič več ni bilo vriskanja po senoženih in pokanja z biči. Gospodarstvo je šlo navzdol, vse manj hlapcev je bilo na domačiji. Zvest mu je ostal le hlapec Tonček, ki je opravljal nujna dela, medtem ko je gospodar iskal čudežna zdravila in kos za kosom prodajal posestvo. Ljudje so dejali: "Kakor je prišlo, tako bo odšlo!" A strašne nesreče mu ni nihče privoščil.

Jernač je čez čas ostal brez denarja, prehitro je ostarel in postal zagrenjen. Ko se je nekoč pogreznil v nemiren spanec, se mu je sanjalo, da je v bližini studenec z zdravilno vodo, ki bo storila, da bo hči spregledala. Ko se je ves prepoten zbudil, se je spomnil besed vedeževalke, ki mu je nekoč dejala: "Voda iz studenca bo hčeri povrnila vid. Išči ob polni luni!"

Jernač je bil poln upanja, a tudi skrbi: "Le kje naj iščem?" Okolica je bila sicer polna izvirov, toda kateri je pravi?

"Temu se je res zmešalo," so govorili ljudje, ko so ga videvali ob vsaki polni luni kolovratiti po poljih in obromkih Jazbine.

Poskusil je z vsemi izviri, a nobena voda ni pomagala. Od skrbi bi Jernača skoraj pobralo. Noč in dan je premišljeval kje je še kakšen izvir. Nekoč ob polni luni se je spomnil, da je prav na njegovem svetu visoko v gori polzeč izvir. Opetekajoč se je jel vzpenjati z vrčem v roki in v mesečevih svetlobi začel grebsti v mahovito zemljo, da je napravil majhen tolmun in zajel vodo. Ves nemiren je hitel domov, zbudil hčer in ji bogsigavedi kolikor iz-

Zdravilni izvir v Zahlevih

pral oči. To je počel dan za dnem. Neko jutro pa je zaslišal hčer: "Oče, svetlobo vidim!"

Jernač je mislil, da se mu sanja. Zbudil je Tončka in ga poklical v čumnato. Dekle je stegnilo roke, rekoč: "Moj Tonček!"

Pri Oglarjevih se je začelo novo življenje. Res, da so bili obubožani, a so složno prijeli za delo in že po letu dni so njihovi vozovi ponovno vozili, polno naloženi z lesom. Še tisto leto sta se Tonček in Jerica vzela. Kmalu je bilo slišati tudi otroški vrišč in so še dolgo srečno in v blagostanju živeli. Jernač je šele v poznih letih povedal: "Voda jo je ozdravila, tista na mojem svetu."

ALBIN KOŠMERL

Jurij Kure s sinom Matjažem in njuna babica in prababica Julijana.

Kako vojna vse sfiži

Naj strategiji vojne na Balkanu zadnje čase svetu še tako dokazujejo, kako se konec koncev le dajo ukloniti ljudski volji, dobrih poznavalcev razmer in tistih, ki so na svoji koži občutili zlo, katero so ga razpihivalci vojne še nedavno tega sejali naokrog, ne bodo preslepli. Tudi Avda Serdareviča, delavca novomeškega Pionirja, ne.

Ko se je Avdo pred osemnajstimi leti napotil v Slovenijo za kruhom, seveda ni mogel slutiti, kako usodno se bodo stvari zasukale. Takrat je bil Pionir še pojem uspešnega gradbenega podjetja z delovišči v Jugoslaviji in tujini. Avdo pa je v vasi Brda, občina Kalesija, pri Tuzli imel dom in družino, za katero je bil pripravljen, kot večina drugih Bosancev tisti čas, služiti kruh tudi daleč domačega kraja. Vse je bilo tako rekoč še norma. Žena Aika je doma skrbela za petero otrok, tri hčere in sinova Ramiza in Almira, in jih vzgajala v muslimanskem duhu, ki je bil za okolje, v katerem so odrasli, tradicionalen. Avdo je bil nekvalificiran delavec pri Pionirju in se je selil z delovišča na delovišče, kjer so ga pač potrebovali. Stanoval v samskih domovih, in kadar je le mogel, je odpotoval domov in v družino in dom vlagal vse svoje prihranke. Tedaj jih je še bilo nekaj, kajti Pionir je še cvetel, pa tudi tedanji skupni državi tudi najbolj črnogledi še niso prerokovali hitrega konca. Tudi Avdo je bil tedaj še sorazmerno mlad, rojen je bil leta 1941, in ni mu bilo mar za napore, čezurno delo in neugodne delovne razmere. Važen je bil prihranek in da se je z njim lahko vračal v domača Brda, kjer ga je čakala peterica otrok, žena Aika in prijatelji.

A Jugoslavija je bila gnala že v svoji osnovi. Klica mednacionalne mržnje se je hitro razrasla in v nekaj letih je požrla Avdov in mnogih drugih trud. Njihove sanje je na hitro sesula v prah. Najhuje je bilo ravno v Bosni, tem pisanim spletu narodnosti, kultur in ver.

Danes živi Avdo v Pionirjevem samskem domu v Bršljinu. Težko bi človek na kratko opisal bolj temno, bolj brezizhodno stanje, v kakršnem se nahaja. Začnimo kar pri njem samem. Danes je s petinpetdesetimi leti že skoraj izločen iz hude konkurence, ki vlada v gradbeni branži. Poleg tega je bolan. Samo letos je bil dvakrat operiran, enkrat za kilo, drugič za žolčnimi kamni. Že štiri mesece je na bolniški. A kdo je večji bolnik, on ali njegova firma? Pionir, kjer je pustil osemnajst najbolj aktivnih let svojega življenja, je v razsulu. Vsak dan lahko spremljamo poročila o njegovem krčenju. Premoženje, ki je zraslo s trdom mnogih žuljavih rok, hitro kopni in odteka. Vprašanje je, če bo Avdo še imel zaposlitev, ko bo ozdravel.

A kam naj bi se zatekel? Tukaj je že sam na robu preživetja, še huje pa je v njegovi rodni vasi. Dom je na pol porušen in popolnoma izropan. Njegova družina - kolikor je je še ostalo, vse tri hčerke so že poročene - je našla zatočišče v bližini Tuzle, sedaj pa se je vrnila med puste stene doma, ki stoji ravno v razmejitvenem pasu med muslimanskim in srbskim ozemljem. Na obdelovalno zemljo, ki je že več let v pušči, se ne upajo niti stopiti, kajti nihče še ni preveril, kaj se skriva v njej. Četniški plenilci pogosto zakopljejo vanjo svoje "pozdrave" v obliki smrtonosnih min.

Najhuje pa je z Avdovim starejšim sinom Ramizom, ki mu je sedaj triindvajset let. Ko se je vse skupaj začelo, je služil redni vojaški rok v jugoslovanski armadi. Poslan je bil na hrvaška bojišča. Tam je padel v jetništvo, iz njega pa je prišel v bošnjaško armado. Maja leta 1993 ga je sovražni ostrostrelec zadel v glavo. Rana je bila huda, a ne smrtna. Na nevrološki kliniki v Tuzli so ga pozdravili in ga nato v rehabilitacijskem centru prav tako v Tuzli spravili pokonci. Zdaj je Ramiz spet hodil in se normalno pogovarjal. A bolnikovi možgani so na ranjenem mestu ostali nezaščiteni, kajti del lobanjske kosti je manjkal. Zdravniki so se odločili Ramiza poslati v Namčijo, kjer naj bi mu vstavili zaščitni vložek in opravili plastično operacijo. Oktobra leta 1994 je bil Ramiz v Ulmu res operiran, a po operaciji so nastale komplikacije, tako da od takrat mladenič ni več vstal iz bolniške postelje niti spregovoril. Vstavili so mu tudi cevke, preko katerih sedaj diha in se hrani.

Od junija lanskega leta je Ramiz spet v tuzelski bolnišnici, nepokreten in odvisen popolnoma od tuje pomoči. Razmere v bolnišnici so katastrofalne. Posteljino in obleko morajo domači zanj priti sami, čeprav so precej oddaljeni, hrana je nezadostna, zdravilom, ki jih v Bosno prejemajo preko mednarodne pomoči, je pogosto že potekel rok.

Na to, zakaj je pravzaprav prišlo do poslabšanja, ko naj bi operacija pravzaprav prinesla izboljšanje, bi dala odgovor le temeljita strokovna analiza. Ta pa stanja ne more spremeniti niti Avda potolažiti. On ima že zdavnaj svoje mnenje, porojeno iz gneva, nemoči in obupa.

Kako naj bi človek pač racionalno razmišljal v tujem okolju, brez sredstev za preživljanje, medtem ko samo vožnja do razbitega in izropanega doma in do nepokretnega sina v bolnici stane okroglih sto mark, to pa je polovico njegovega mesečnega prejema? A že to je za Avda veli-

ka sprememba na boljše. Prej tri leta ni imel nikakršnega stika z domačimi. Sin Ramiz je bil že nepokreten in ni mogel govoriti, ko sta se po tolikem času spet videla v Nemčiji. Le solze so povedale svoje.

TONE JAKŠE

FOTO: T. JAKŠE

Ramiz Serdarevič je po operaciji ostal nepokreten

Avdo Serdarevič v Pionirjevem samskem domu v Bršljinu. Z njim sta še njegova rojaka Mehdi in Mujo.

RAČUNALNIŠKI PRIROČNIKI

Knjige za "telebane"

V romantičnih časih računalništva so navdušenci za novo tehnologijo sicer prav uvideli, da so računalniki prihajajoča prihodnost, vendar pa so v nadušjenju radi preveličevali njihov pomen. Govorilo se je, da bodo računalniki kot za šalo pometli s knjigami, ki bodo postale nepotrebne, saj bo vse mogoče prebrati in dobiti na zaslonih. To se seveda ni zgodilo, lahko bi rekli, da se je dogodilo prav obratno, pohod računalnikov v naš vsakdanjik je pravzaprav dodatno spodbudil pisanje in izdajanje novih in novih knjig, med njimi pravo morje takih, ki so namenjene prav razumevanju te sodobne tehnologije.

Med založbami, ki pri nas izdajajo računalniško literaturo, zavzema Pasadena posebno mesto ne samo po velikem številu doslej izdanih računalniških knjig, ampak tudi po tem, da je k nam pripeljala "prijazne" knjige slovite svetovno uspešne zbirke Za telebane. Gre za priročnike, ki na poseben način obravnavajo računalniško strojno opremo in priručnike, in sicer tako, da z duhovitim, preprostim in vsakomur razumljivim podajanjem, ki pa kljub temu temelji na strokovnosti in izkušnosti, "telebanom" (to smo seveda po svoji prav vsi nestrokovnjaki) omogoča, da zberemo pogum in toliko znanja, da zagrabimo računalniškega bika za roge, potem pa ugotovimo, da je stvar, ki smo ga gledali s takim strahospoštovanjem, pravzaprav ubogljiva in koristna stvarca.

"Telebanom" so namenjene štiri novitete, ki obravnavajo ta čas vroče računalniške teme. Knjiga Douga Loweja OMREŽJE ZA TELEBANE pojasnjuje skrivnosti v zvezi z delom v računalniških omrežjih, ki so že, še bolj pa bodo standardna postavitev računalnikov. Uporabniki omrežja vedo za programski jezik Java, ki se z Internetom in spletnimi stran-

mi hitro uveljavlja, zato je prevod knjige Aarona Walsha JAVA ZA TELEBANE prišla kar pravi čas na naš knjižni trg. Prav tako nič ne zamuja priročnik Andyja Rathbonea in Sharon Crawford WINDOWS NT 4 ZA TELEBANE, saj si ta najnovejša omrežna inačica priljubljenega operacijskega sistema zelo hitro utira pot in s svojo veliko stabilnostjo in omrežno usposobljenostjo obeta postati splošen operacijski sistem jutrišnjega dne. Program Autocad je sicer že dolgo v uporabi in z njim dela že veliko ljudi, je pa še vedno dovolj "telebanov", ki potrebujejo dobrega in zabavnega vodiča v najnovejšo verzijo tega zmogljivega programa za izdelavo tehniških in drugih strokovnih risb, prav njim pa je namenjen prevod knjige Buda Smitha AUTOCAD ZA TELEBANE.

V zbirki Za telebane pa so začeli izdajati tudi žepne priročnike, ki so za večjo uporabnost in priročnost manjšega formata in vezane s spiralo. Prvi trije žepni priročniki zajemajo tri najbolj pogosto uporabljane programe: Word, Excel in Access, se pravi Microsoftove programe za pisanje besedil, urejanje preglednic in skladišča podatkov iz paketa MS Office za Okna 95. Priročniki upoštevajo izrazje poslovenjenega Worda in Excela, navajajo pa tudi angleške izraze in so primerni za uporabnike izvirnih in poslovenjenih programov.

Izvirna slovenska novost pa je knjiga Mihe Manzinija UKROTITE WORD!, v kateri je avtor nanizal vrsto koristnih in zanimivih podrobnosti o tem zelo razširjenem besedilniku. Knjiga je bolj kot za začetnike primerna za tiste, ki so Word že nekoliko resneje potipali, niso pa še odkrili številnih prednosti, ki jih ta program vsebuje.

MILAN MARKELJ

KNJIŽNA POLICA

Kronika človeštva

Zgodovina je učiteljica, pravi star rek, v čigar verodostojnost sicer nihče ne dvomi; če drugega ne, nas poznavanje zgodovine nauči vsaj to, da se človeštvo v več tisoč letih civilizacijskega razvoja in vzpona iz lastnih preteklih izkušenj ni kaj prida naučilo, kako se ogniti vojam, tiraniji, krivicam in uničevanju vseh vrst. No, morda bo z današnjimi generacijami bolje in bodo dovezetnejše za govorico magistralne historije. Zanimanje za zgodovino je menda kar precejšnje. Ob zgodovinskih filmih in televizijskih oddajah po vsem svetu izhaja še ogromno strokovnih in poljudnih knjig, ki na najrazličnejše načine poskušajo posredovati zgodovinsko izkušnjo. Med založniškimi podvigi je prav gotovo zanimanja vreden mednarodni projekt Kronika človeštva, ki ga je zasnoval in potem uredniško vodil Bodo Harenberg, speljala pa muenchenska leksikografska založniška družba Bertelsmann. Izdaja je bila zelo uspešna, saj se je projektu s svojimi izdajami pridruživlo že 23 evropskih, ameriških in azijskih držav, kot 24. tudi Slovenija. Po zaslugi Mladinske knjige smo pred kratkim dobili zares zajetno in bogato KRONIKO ČLOVEŠTVA tudi v slovenski izdaji.

Gre za 1147 strani obsežno kroniko, ki prikazuje, kot so zapisali, "zmage in poraze, blišč in bedo zgodovine, dejanja cesarjev in kraljev, dela genijev in šušmarjev, pa tudi slasti in trpljenja ljudi v petih tisočletjih. Kronika je hkrati leksikonski priročnik in zanimivo branje, slikovna dokumentacija in podatkovnik obenem". Kronika je zasnovana tako, da bralcu omogoča kar najlažje in hitro odkrivanje pomembnih zgodovinskih podatkov in mu hkrati nudi dovolj osnove za nadaljnje iskanje in premislek. Pet tisoč let zgodovine človeštva je v knjigi razdeljenih na več poglavij. Uvaja jih zgodovinski koledar, ki po časovnem zaporedju navaja pomembne zgodovinske dogodke, urejene po celinah. Vsebinsko in slikovno dopolnilo koledarskemu prikazu so obsežnejši opisi pomembnih dogodkov, osebnosti ali smeri, besedilo pa dodatno osvetljuje še obilje barvnih ilustracij. Ob vsem tem pa je v knjigi še trideset sintetičnih pregledov, ki strnjeno obravnavajo pomembna obdobja v zgodovini človeštva in razgrinjajo medsebojne povezave. Za lažje iskanje podatkov je na koncu knjige natisnjeno imensko kazalo, v njem pa so ob osebnih imenih navedene letnice rojstva in smrti in strani, na katerih so posamezne osebe omenjene ali upodobljene.

Slovenska izdaja Kronike človeštva je dopolnjena z najnужnejšimi podatki iz dogajanja na Slovenskem. Za dopolnitev in tudi popravke nekaterih nejasnosti v izvirnem besedilu ter za priredbo zemljepisnih kart sta poskrbela Dušan Voglar in Martin Ivanič.

MILAN MARKELJ

Atlas Slovenije

Pred enajstimi leti je Mladinska knjiga izpeljala zahtevno založniško nalogo, ko je v sodelovanju z Geodetskim zavodom Slovenije izdala Atlas Slovenije, prvo knjigo zemljepisnih kart v merilu 1:50.000, s katerimi je bilo prikazano celotno ozemlje Slovenije, tedaj še "dežele" v Jugoslaviji. Karte so nastale na osnovi nekaj let starejšega temeljnega geodetsko-kartografskega projekta "pokritja" vse Slovenije. Že takrat se je porodila zamisel, da bi izdali tudi javnosti dostopni atlas, vendar so bili časi nenaklonjeni takim pobudam. Po tedanji prevladujoči miselnosti, zapisani tudi v ustreznih zakonih, se na karte marsikaj ni smelo vrisati denimo nekaterih stavb, daljnovodov ali vrtač in jam, kar vse naj bi menda s pridom uporabil sovražnik pri napadu na našo domovino. Kljub vsem oviram pa je Atlas Slovenije leta 1985 le izšel in takoj se je pokazalo, da je bila to prava poteza, saj je bila izdaja hitro pokupljena, doživela pa je še več ponatisov. Knjiga je postala nekakšen slovenski družinski priročnik in hkrati potrdilo slovenstva. Po osamosvojitvi je izšla prenovljena 2. izdaja s posodobljenimi kartami in dodanimi načrti 12 večjih slovenskih mest ter iz-

boljšanim slikovnim ilustrativnim gradivom. Tudi ta izdaja je šla dobro v prodajo. Atlas Slovenije je z obema izdajama in vsemi ponatisi dosegel zavidljiv tržni uspeh, saj je bilo prodanih več kot 135.000 izvodov. Z novimi meritvami in topografskimi snemanji, s številnimi spremembami uličnih in drugih topografskih imen ter s polno svobodo objavljanja vseh podatkov pa je zorela že tudi 3. izdaja, ki je ugledala beli dan pred kratkim. Zdaj imamo Slovenci kot eden redkih narodov na svetu ozemlje svoje države prikazano v eni knjigi, s pravimi topografskimi kartami v merilu 1:50.000.

Temeljna novost novega atlasa je namreč ta, da so vse karte opremljene z geografsko stopinjsko in pravokotno kilometrsko koordinatno mrežo, kar pomeni, da je vsaka točka prostorsko natančno določena, s tem pa atlas omogoča orientacijo in navigacijo ne samo s kompasom in drugimi pripravami, ampak tudi z naj-sodobnejšim satelitskim sistemom GPS. Ob tej temeljni spremembi je bilo opravljenih še 20.000 drugih vsebinskih posegov, pregledana in dopolnjena je bila cestna mreža, odpravljena okrajšava krajevnih imen, dopolnjena so doslej manjkajoča imena cerkva, domačij in drugih objektov, kartirane so jame, daljnovodno omrežje ipd. Prejšnjim 12 mestnim načrtom se je pridruživlo še 32 novih, tako da so v Atlasu zdaj načrti vseh slovenskih mest, ki imajo več kot 5.000 prebivalcev. Ustrezno je bilo popravljeno in dopolnjeno tudi obsežno kazalo imen na kartah. Besedilo, ki je dodano katografskemu delu in ki bralca vodi po slovenskih pokrajinah, pa je obogateno z nekaterimi novimi barvnimi posnetki.

MILAN MARKELJ

Prijazne poti

"Svet je čudovit in ljudje so v vsej svoji različnosti enkratni," je trdno prepričan svetovni popotnik Zvone Šeruga, doma iz okolice Novega mesta. In kar verjeti mu moramo, saj ima za seboj že tisoče in tisoče kilometrov popotovanj po vseh celinah sveta. Najprej je potoval sam, potem s svojim dekletom, ki je lepega dne postala njegova žena, ko pa se jima je rodila hči in prerasla pleničke, se je na pot po svetu odpravila kar celotna mlada družina: oče Zvone, svobodni novinar, mama Romana, novinarka pri Delu, in štiriinpolletna Kaja. Če se je Zvone poprej klatil tudi po divjinah, brezpotjih in nevarnih poteh ter obiskoval krizna območja tega nemirnega sveta, je za družinsko potovanje okoli sveta izbral prijazne poti, take, ki so mu potrdile misel o lepoti sveta in enkratnosti ljudi. Družinska trojka je na poti okoli sveta obiskala štirinajst držav na štirih celinah, s potovanjem pa sta se Zvone in Romana, kot se za novinarja spodobi, pridno oglašala za Delo in Nedeljski dnevnik. A časopis je časopis, danes je pri roki, jutri ga že ni. Knjiga je nekaj čisto drugega. Tako sta Romana in Zvone popotne zapise s tega družinskega popotovanja pripravila še v knjižni obliki in v samozaložbi spravila na svetlo knjigo PRIJAZNE POTI s podnaslovom Z malo Kajo okoli sveta. Nastala je lepo in pregledno oblikovana knjiga, ki bralca popelje preko Velike luže v Brazilijo, na sloviti otok Galapagos, potem v Ekvador in na Castrovo Kubo pa v Združene države Amerike in nato proti zahodu na tiho-morska otočja ter v državo Indokino in nazadnje še v veliko Kitajsko. Pisanje ni obremenjeno s podatki o tujih krajih in običajih, ampak mimogrede seznanja s pomembnejšimi podatki o posamezni deželi in o razmerah, poglavitna nit pripovedi pa je osredotočena na osebne izkušnje in na srečanja z ljudmi, kar potopisu daje mikavnost in bralnost. Posebno poglavje so fotografije, ki so zares dobre in daleč od običajnih potopisnih razglednic. So več kot samo dopolnilo besedilu, saj pripovedujejo tudi same zase.

Zvone Šeruga je iz gradiva pripravil tudi knjigo INDIJANCI BREZ PERJA, ki pripoveduje o istem potovanju, a primerno otrokom.

MILAN MARKELJ

120 LET GASILSTVA V NOVEM MESTU – Organizirano gasilstvo se je začelo razvijati v drugi polovici prejšnjega stoletja. Prvo gasilsko društvo je bilo ustanovljeno pred 150 leti v Durlachu v Nemčiji. V Novem mestu so stekle prve priprave za ustanovitev društva že leta 1875, naslednje leto so bila potrjena predložena pravila in 19. marca 1876 je bil ustanovni občni zbor prostovoljnega gasilskega društva v Novem mestu. V prvih letih so gasilci delovali ob finančni pomoči občine in prostovoljnih prispevkih občanov ter seveda s prostovoljnim delom članstva. Za opremo niso imeli lastnega prostora. V društvu je prihajalo do ostrih trenj med slovensko in nemško usmerjenim članstvom, predvsem so se kopja lomila v zvezi s poveljujočim jezikom. Do leta 1890 do povejevali v nemščini, potem pa v slovenščini. Na sliki so člani odbora društva leta 1886. (Pripravila zgodovinarica Majda Pungerčar)

Iz Tadinovih zapiskov

Kakšni so Dolenjci – Dolenci slabo žive, zadovoljni da le za pečo duhan puhajo, zato slabi, suhi, mršavi, ker ni dosti in dobre hrane. Rekruti mali, slabotni le za lovce dobri. Verjamo D-i le starih ljudem, plovonom, zdravilom nasvetovanim od starih ljudi. Odvetnikom ne zaupajo, če prav rajtajo tod malo po razmeri. Zato dajo se v roke za kotnim pisčem, n.pr. Vekliču, ki popularno z njim ongovijo, v krčmi z njim pijo, vpijejo, s palico po mizi bijejo in se bahajo s svojo oblastjo in znanjem. Sicer pa je D-ec, če je trezen, kaj pohlevna, servilna duša; če se ravna z njim lepo, ne bo razsajal, če mu se vzame tudi grunt. V pijanstvu se zelo pretepa. Slepjarji mu so naj bolj nevarni, ker ga lahko ujamejo.

Pozdrav – "Bog žegnaj" pravi se tod povsod i pivcem.

7

Rastafarijci so za razliko od nekaterih vsiljivih Jamajčanov v svojem pristopu do tujcev veliko bolj umirjeni in sproščeni, najbrž zaradi bogatega duhovnega življenja in marihuane, ki jim pomaga doseči duhovne višave. Pravi rastafarijci vsak dan prebirajo biblijo in so z mislimi pri bogu, kadarkoli se jim pač zazdi. Pri stikih s tujci za razliko od mnogih domačinov nimajo v mislih le zaslužka, temveč tudi širjenje svojega kulta, ki se je od iskanja črnih korenin in poudarjanja črne rase spremenil v strpen odnos do ljudi vseh ver, ras in prepričanj.

V njihovi zavesti še vedno živi Marley in pogoste so besede: "Jah (Bog) živi, Bob živi, njegova glasba živi, rastafari živi - za vedno!"

Na rastafarijce me vežejo lepi spomini, saj sem med njimi preživel najbolj zanimive dni. Dobil sem občutek, da živijo pošteno, spoštujejo vsakogar in skušajo uživati prav v vsakem dnevu življenja, pač v skladu s svojimi možnostmi. Edini "greh", ki bi jim ga morda prisodil, je kajenje marihuane, ki pa jim najbrž ne more škoditi, saj jih naredi le še bolj mirne, zadovoljne tudi z najbolj preprostim življenjem. Seveda so nekateri med njimi tudi zelo podjetni, drugi skušajo pomagati okoliči.

Poroke so bolj formalnost

Po zapuščeni peščeni plaži, kjer sem užival v prijetnem hladu kokosove palme, se je prismejal Steve. Sledil je spontan pozdrav s pestmi, ki pri rastafarijcih pomeni več kot formalnost. Glasno ali zgovorj v mislih želim poudariti enakost vseh ljudi: vsi smo enake krvi, naj nas združujeta ljubezen in enotnost (one blood, one love, unity). Mimogrede mi je prodal kaseto z vročo reggae glasbo in podaril izkupiček fantiču, ki je priracal za njim. "Moj sin," ga je ponosno predstavil in v isti sapi priznal, da trenutno živi v mamu pri novem izbrancu. "Poroka na Jamajki res ne pomeni veliko, lepo pa je, če potem skrbiš za otroke," je nadaljeval, ko je mali že izginil na poti do vaše trgovine.

Kot mnogi rastafarijci se tudi Steve ukvarja z glasbo, ljubiteljsko sicer, a očitno je dovolj dober, da vsake toliko časa za nekaj mesecev z reggae skupino odide v Evropo. Zaslužek z igranjem je dober in mu zadošča za mesece ali celo leta lenarjenja na Jamajki. Že kar na začetku je poudaril, da ni eden tistih rastafarijcev, ki še vedno hrepenijo po vrnitvi v Afriko in po boljšem posmrtnem življenju. Steve hoče uživati življenje že na tem svetu, a za to ne potrebuje gore denarja. Zaenkrat si želi le terenski motor, ki

Igor Fabjan

Življenje v ritmu reggaeja

bi bil primeren za luknjaste jamajske ceste. Kar predstavljal sem si ga, kako drvi naokrog s plapolajočimi kačastimi lasmi, rahlo omamljen z marihuano.

"Pri vas v Evropi je lahko. Imate dobre ceste," je začel obujati spomine na zadnji obisk stare celine. Lahko sem mu le prikimal, saj so celo slovenske ceste odlične v primerjavi z jamajskimi, ki so praviloma ozke in ovinkaste ter še posebno zunaj turističnih krajev luknjaste, kot bi jih čistil najhujši orkan.

"Kako sem letel rahlo zadet od hašiša po teh krasnih, ravnih cestah... Ja, v Evropi se res nimam česa bati. Ah, saj sem pazil. Pri vas je res varno," se je Steve kar naprej smehljaj ob spominu na nore vožnje po širokih avtocestah.

V vasi pri Black Riverju sem spoznal rastafarijca, ki je organiziral športna srečanja, da bi bili mladi s čim zaposleni in ne bi zašli na kriva pota. Slednje pri nadpovprečno visoki stopnji nezaposlenosti (preko 30 odstotkov) niti ni tako težko. Zaprošil je za kakršnokoli pomoč in bil zadovoljen tudi s simboličnim prispevkom. "Daš, kolikor pač lahko pogršaš," je hvaležno dejal. "Spoštujem to!"

Na koralnem grebenu

Žal vse lepe stvari hitro minejo in če sem hotel spoznati še druge oblake Jamajke, sem moral oditi tudi v turistično bolj razvite kraje. Eden izmed prijetnejših je Negril, ki obiskovalcem nudi vse, kar obljublja barviti jamajski prospekti: sonce, neskončne peščene obale, senco kokosovih palm, toplo morje, celodnevno zabavo in še več: marihuano, dekleta in postavne fante za denar. Hotelskih gigantov k sreči v Negrilu ni, je pa obala na gosto posejana z bolj ali manj privlačnimi bungalovi. Nekaj kilometrov brezhibno bele peščene obale je dovolj velik magnet za množico turistov. Toda Negril ni namenjen le najbolj petičnim gostom, saj so cene čisto dostopne tudi za običajne smrtnike in popotnike z nahrbtniki. Cene ne posebno razkošnih dvoposteljnih sob se začnejo pri 20 ameriških dolarjev na noč, seveda zunaj sezone. V zimskem času, ko Jamajko obišče največ turistov, cene v turističnih krajih narastejo za več kot sto odstotkov. Ob obali se vrstijo številne restavracije in barčki z obvezno reggae glasbo ali vsaj karibskimi ritmi. Toda tudi tu ni miru pred vsiljivimi prodajalci.

Sicer pa je sedaj še posebno primeren čas za take reči, kajti v velikem tednu smo..."

Očitno so bile moje besede ganljive, saj so privabile solze v oči njej, njenemu možu in meni. Sosea, vidno ganjena, se je odločila in odšla kar z menoj. O kako lahkih korakov in veselega srca sem stopala pred njo proti domu!

V sobi, kjer je ob peči sedel tudi oče, sem sosedo razkrila nekatere do kraja izpite dele materinega telesa, da jih je sosedo lahko videla. Pogled na izpito telo jo je do kraja pretresel. Obupno je pričela sklepati roki in ganjeno govoriti: "Ojoj, ojoj! Ja kakšna pa je? Saj jo je čisto izpilo. Pa tako debela je bila. O Bog, o Bog! Saj to ni mogoče, ni mogoče..." Solze so ji kar tekale po licu. Stopila je bliže k njeni glavi, jo z eno roko priela za desnico, ki je negibno ležala na odeji, z drugo pa jo je pričela božati po obrazu, govoreč: "Teta, teta, me slišite? Teta, zaradi mene... lahko v miru... umrete... jaz... jaz nisem nič jezna na vas."

Glas se ji je tresel, besede trgale, solze so ji polzele po licih in kapale na odejo. Govorila je dalje: "Teta, teta, me razumete?... Dajte mi vsaj en znak, da bom vedela, da me razumete. Prosim, vsaj malo pogledjte!"

Prizor je bil ganljiv. Z očetom sva se spogledala in oba sva imela solzne oči. Sosea je še naprej prigovarjala materi in jo prosila odpuščanja ter za kako znamenje, da jo sliši in razume. Kar precej časa je bilo treba, da smo vsi trije hkrati opazili, kako je delno odprla oči in jih spet zaprla. Sosea je ganjena povedala, da ji je bolnica rahlo stisnila roko. Vsi trije smo si oddahnili in po kratkem molku obrisali solzne oči. Sprava je uspela. V sobi je zavel val veselja nad nečim velikim, jaz bi rekla, nad nečim odrešujočim.

Tó se je dogajalo ob deseti uri dopoldne, popoldne ob štirih pa je mati zaspala za vedno. Pretreslo me je, a v veri, da sem storila dobro delo, sem dahnila: "O Bog, kako skrivnostna so tvoja pota!"

Sedi na razmajanem stolu v šolski avli, okrašenimi s smrekovimi vejicami. Polmrak je, le tu in tam po posveti oranžna, rdeča, zelena, rumena ali modra žarnica. Sedi med ostalimi novopečenimi prvčki, vse polno sošolk je okrog nje in skupaj zrejo na plesišče. V prebliskih svetlobe išče znan obraz v množici plesalcev in plesalk. Najde ga in pri srcu jo stisne: "Le zakaj sem šele prvčka? Ne bo se zmenil zame. Starejši je."

Vroče si želi, da bi zaplesala z njim. Počuti se tako majhno, neugledno. In čeprav je trmasta in zelo vztrajna, da je celo malo zoprna in vsiljiva, je zdaj nemočna in plaha. Ta trenutek sovraži ljudi. Zdi se ji hinavski in priliznjeni, lep obraz samo kažejo. Ne mara tudi drugih deklet, ki se delajo pred fanti tako neobgljene in iščejo pri njih zaslonbe in zatočišče. Sama ni čaka, zato se težko živi v tak način druženja. Ni jim nevoščljiva, a ni ji tudi vseeno. Njeno pravo zavetje niso fantje, ampak posteljna blazina.

Gleda dekleta, kako se narejeno smehljajo, da bi čim bolj ugajale. Opazuje, kako se sprehajajo od stola do stranišča, da bi pokazale svoje negovane postavice. Opazuje tudi njega, kako poskakuje v ritmu, potem pa se zazre v tla in čaka. Čaka, da bo minil mučni čas. Tako rada bi plesala, pa se nihče ne zmeni zanj...

"Bi rada plesala?" se oglasi nekdo. Dvigne pogled in zagleda njega. Komaj verjame, da je res, zato jo mora še enkrat vprašati, če bi plesala. Vstane, odideta na plesišče. Molči. Srce ji razbije in vriska obenem, da je v obraz podobna zrelemu paradižniku.

Pleše. Pleše z njim. Samo ta misel jo preveva. Pleše in uživa. Pogovarjata se in se smejita, nenarejeno veselo. Preda se glasbi in roki soplesalca, sledi mu in pazi, da bi plesala dobro in elegantno. Rada bi mu ugajala...

Potem spet sedi v poltemi. Drugi plešejo. Lepo je bilo. Malo prej mučen večer se ji je spremenil v čudovitega. Plesala je z njim. Šolska avla se je iz mračnega prostora spremenila v veselega, ljudje okoli nje pa v srečna in vesela bitja. Tako malo je bilo potrebno za vse to, le ples z njim.

Precej več uspeha imajo prodajalci jamajske specialitete - na posebnem žaru pečene svinjine ali piščancev (jerk chicken), pri katerih se lahko čisto spodobno najež za dobra dva dolarja. Pestro okrašeni vozički z žarom v sodu so prava popestritev živahne ulice, ki jo z obeh strani obdajajo bungalovi, trgovnice in izposojevalnice motorjev. Stojnica "Jerk chicken" seveda ne bi mogla prav zaživeti brez črne domačine z bisernim nasmeškom in belo kuharsko kapo na glavi.

Čekave prodajalce je treba sprejeti mirno, na jamajski način, brez razburjanja, naglih kretenj ali povzdigovanja glasu. Treba si je vzeti čas, da občutiš pravi utrip življenja na otoku sonca. Tu se prav nikomur nikamor ne mudi, pa naj gre za prihod na delo, kjer so odvisni od nerednih prevoznih sredstev, čakanje na avtobus ali taksi.

Nočno življenje

Večeri v Negrilu so namenjeni posedanju v preprostitih resavacijah in barih, ki so še posebno polni ob nastopih lokalnih muzikantov. Reggae party na plaži napovedujejo domačini z megafonom in smislom za čakanje v stilu najboljših radijskih napovedovalcev. V času lenarjenja na neskončnih plažah sem bil deležen le ene zabave na obali. Žal je bila skupina z obveznimi kitkami in rastafarijskimi simboli zanimiva le na prvi pogled. Začetek je še nekoliko spominjal na reggae, kakršnega poznamo pri nas, potem pa so se izgubili v karibskih ritmi in starih uspešnicah. Zadeva s pijanim zabavljajem je zelo smrdela po hotelskih večerih v Dalmaciji. Tudi nekaj modernih reggae vložkov me ni moglo več navdušiti. Nasploh so mi bili najnovejši dodatki, ki spominjajo na rap, prav zoprni. Prijetni ritmi se namreč kar naprej izgubljajo v kričanju in kruljenju, ki še najbolj spominja na riganje. Sledijo eho efekti in podobna navlača sodobne elektronike. Vse skupaj bi težko imenoval reggae, toda takšna glasba je med domačini nadvse priljubljena. Najbrž tudi zato, ker razumejo patois, neuradni jamajski jezik, od katerega sem uspel razvozlati le nekatere angleške popačenke.

Kot se spodobi, so zabavo na plaži popestrili še požiralec ognja in plesalci karibskega plesa limbo. Bolj kot dogajanje na odru me je pritegnilo vzdusje za šankom, med mizami, polnih pijače, in ležalniki, ki jih turisti niso uspeli pospraviti čez dan. Dogajanje je pritegnilo pisano družino, od rdečeličnih turistov, temnopoltih domačinov in rastafarijancev pa do mešanih parov, pri katerih so bile v večini primerov dekleta belke.

TEŽKO DO KOŠA - Košarkarji novomeške Krke so se tokrat pošteno namučili, da so se prebili do koša kranjskega Triglava, tako kot si je Primož Samar (z žogo) le stežka izboril prostor za met. (Foto: I. V.)

REKREATIVNA LIGA V KOŠARKI

NOVO MESTO - Agencija za šport Novo mesto razpisuje rekreativno ligo v košarki, ki se bo v novomeški športni dvorani začela 5. januarja. Informacije o prijavi in druge pomembne podatke o tekmovanju lahko zveste na Agencijo za šport in po telefonu 322-267.

PREDSTAVITEV ŠKOFIJSKE GIMNAZIJE

STOPIČE - Društvo Podgorski zvonovi bo v sodelovanju z osnovno šolo v prostorih šole danes, 12. decembra, ob 16. uri priredilo javno predstavitev škofojske klasične gimnazije v Šentvidu (Ljubljana). Vabljeni!

Šentjernej je bil središče rokometar

Slovensko žensko rokometno reprezentanco sta prevzela Dolenjca - Marta Bon je kot trenerka in selektorka za sodelavca izbrala svojega nekdanjega trenerja Janeza Štruklja

ŠENTJERNEJ - Za Dolenjsko lahko mirne duše rečemo, da je poleg ljubljane zibelke ženskega rokometar v Sloveniji, a danes v državnem merilu ne pomeni prav dosti, saj je že nekaj let brez prvoligaške ekipe. Da bi dali nov zalet prizadevanjem, da bi se šentjernejski pa tudi novomeški in škofojski ženski rokomet čimprej vrnil na svoje nekdanje mesto, je bila konec minulega tedna v Šentjerneju v gosteh oziroma na krajših pripravah slovenska državna reprezentanca, Šentjernej pa je obiskalo tudi predsedstvo rokometne zveze, ki je imelo tu svojo sejo.

Zakaj kar naenkrat taka pozornost vrha slovenskega ženskega rokometar do Dolenjske in Šentjerneja? Pred kratkim je namreč vodstvo slovenske ženske reprezentance prevzela najuspešnejša slovenska rokometna trenerka Marta Bon, ki je svoje prve rokometne korake naredila na Mirni, nadaljevala v Novem mestu ter vrhunec igralske kariere končala v Olimpiji v njenih najboljših časih. Tudi kot trenerka je bila zelo uspešna, saj je Krim iz popolne anonimnosti popeljala na sam slovenski vrh in ga zasidrila v mednarodnih vodah.

Ko so Marti ponudili mesto trenerke in selektorke, je postavila

Šport iz Kočevja in Ribnice

PTUJ - Močno pomlajena ekipa Lik Tilic je izgubila prvenstveno tekmo proti ptujskemu Marselu, vendar so bile igralkice in trenerka Brigita Klun zadovoljne. Malo slabše so se odrezale v napadu, nekaj napak pa so naredile tudi pri sprejemu žoge, in zmaga je ostala v Ptuj. Klunova meni, da bo zamenjava igralkic naredila svoje, zato letos še ni mogoče pričakovati boljših izidov. Odbojkarji Kan Kovinar so v pomembni tekmi druge lige s pomembni Prvačino in še naprej vodijo na lestvici.

KRANJ - Pomembno gostovanje v Kranju se je za rokometarke Inlesa klavrno končalo. Domača Besnica jih je povsem zaslužno premagala in jih z dvema novima točkama spodrinila z drugega mesta. Inles je igral slabše v obrambi, edini svetli točki sta bila vratarja, ki sta skupaj ubrala 25 strel. Do 44. minute je kazalo, da bo srečanje negotovo, saj so se lesarji enakovredno kosali z domačinimi. Besnica je nato izkoristila svojih pet minut in zaslužno zmagala s 32:26.

RIBNICA - V predzadnjem

Interier se je razšel z Jelovcem

Premalo denarja za trenerja - S Slovanom tudi brez Jeklina - Novomeščani so komaj premagali mlado moštvo kranjskega Triglava - Brežičani enakovredni vodilni Loka kavi

KRŠKO, NOVO MESTO, BREŽICE - Košarkarji krškega Interierja bodo v nadaljevanju sezone vadili in igrali pod taktirko včasih prvega, zadnja leta pa drugega trenerja Ranka Đuriča, saj je klub zapustil tudi Vinko Jelovac. Še dodatno oslabljeni se Krčani niso mogli dolgo časa upirati Litostroju Slovanu. Novomeščani so si zmago nad Triglavom priigrali v zadnji minuti, medtem ko so Brežičani doma morali priznati premoč vodilnih Škofjelčanov.

Dosedanji trener košarkarjev krškega Interierja Vinko Jelovac je za obubožan klub postal predrag in so se v Krškem z njim po dogovoru razšli, tako da je krmilo prevzel dosedanj drugi mož klopi Ranko Đurič. V Ljubljano so na tekmo z Litostrojem Slovanom Krčani prišli še dodatno oslabljeni, saj je ob poškodovanem Evericku Sullivanu manjkala še dirigent krške igre Walter Jeklin, ki so mu Krčani dovolili,

VOĐSTVO JE BREME

ČRNOMELJ - Vođstvo na prvenstveni lestvici zahodne skupine C lige je za Črnomalce težko breme, saj so imeli kar nekaj težav, da so premagali zadnjeevršeni anohovski Salonit. Po prvem polčasu so Črnomalci vodili s 46:30, ko pa je domači trener poslal na parket mlade, so se jim gostje v zadnji minuti približali na 2 točki, potem pa so Črnomalci le rešili zadevo in zmagali z 71:64. (B. F.)

PRVIČ V PARASKIJU

GAČE - V soboto, 7. decembra, so se jadralski padalci na Gačah nad Črmošnjicami prvič pomerili za pokal Dolenjske v parskiju. V skoku na cilj je zmagal Marjan Štubler nad Igorjem Podmiljšakom in Dragom Avguštinom, v veselomu pa Peter Rogelj nad Dušanom Gorencem in Slavkom Šenico. V skupnem seštevku je bil najboljši Štubler nad Gorencem in Rogljem.

da je šel svoje znanje pokazat turški ekipi Meysu Spor, ki se očitno resno zanima zanj.

Kljub temu so srečanje v dvorani na Kodeljevem začeli sorazmerno dobro in so bili domačemu moštvu večji del prvega polčasa enakovredni, potem pa so si ljubljancani priigrali občutnejšo prednost in jo z dokaj brezkrbno igro do konca še povečali. S tem porazom so Krčani zdrsnili na 5. mesto in imajo le še dve točki prednosti pred zadnjimi štirimi moštvimi, ki se bodo morala v končnici z drugoligaši boriti za obstanek.

Tekma v Novem mestu med Krko

VETERANI V ČRNOMLJU

ČRNOMELJ - V soboto, 14. decembra, se bo ob 9. uri v športni dvorani v Loki v Črnomlju začel veteranski rokometni turnir, posvečen spominu na Bojana Novaka. Nastopala bodo moštva Sviš iz Ivančne Gorice, novomeška Krka, Semič, Ilirska Bistrica, gostje z otoka Hvar in domači veterani.

SKRIVNOSTI JADER

NOVO MESTO - Jadralski klub Novo mesto bo nocoj ob 19. uri v novi sejni sobi Zavarovalnice Triglav na Novem trgu v Novem mestu pripravil zanimivo predavanje znanega jadralskega, jadralskega trenerja in vodje slovenske olimpijske jadralske reprezentance v Atlanti Ivana Štravsa. Govoril bo predvsem o jadrnih, pa tudi pogovoru o čem drugem se najbrž ne bo mogel izogniti.

in kranjskim Triglavom ni zadovoljila še vedno številnih gledalcev, čeprav je bilo ves čas napeto in razburljivo. Že v prvem polčasu so Kranjčani, ki v povprečju komaj presegajo 19 let, po zaslugi 207 cm najvišjega in z 29 leti daleč najstarejšega igralca v moštvu Slobodana Beniča ter 19-letnikov Dragiše Drobnjaka in Gregorja Jankoviča ves čas držali ravnotežje na igrišču in domačinom pred odmorom pobegnili za 4 točke.

V 7. minuti drugega polčasa je bil izid nazadnje izenačen, v naslednjih treh minutah pa so Kranjčani naredili delni izid 10:0. Srečni Novomeščani so jih ujeli šele v 19. minuti. Že po pisku sirene pa je imel ob novomeškem Spličanu Leonu Stipančiču najboljši igralec srečanja Gregor Jankovič pri izidu 83:80 za Krko na voljo še tri proste mete, a je na srečo Novomeščanov zadel le zadnjega.

Brežičani so proti prvouvršeni Loki kavi klonili šele prav na koncu srečanja, saj so še tri minute pred koncem vodili s 53:50. Prav v zadnjih minutah se jim je najbolj poznala odstopnost poškodovanih oziroma bolnih članov prve peterke: Franca Rozmana, Tineta Ogorevca in Šiniše Krivokapiča. V naslednjem krogu bodo Brežičani gostovali pri zadnjeevršeni Slivnici, ki še nima zmage, tako da si lahko obetajo dragocene točke v boju za obstanek v A-2 ligi.

I. V.

Na sejem, potem pa v tečaje

Novomeški smučarski sejem bo 14. in 15. decembra - Smučarska šola društva Krka Rog vpisuje v tečaje

Ceprav se je na Dolenjskem zima že dobro začela, pa še vedno ni prepozno, da bi si obnovili smučarsko opremo. Prav tako je dobro, če si tudi tisti smučarji, ki že kar večje vijugajo po belih strminah, pod vodstvom izkušenih vadiateljev in učiteljev smučanja obnovijo tudi smučarsko znanje. Za oboje bodo v naslednjih dneh poskrbeli prizadevni člani smučarskega društva Krka Rog iz Novega mesta.

Datum sejma so letos določili glede na izkušnje iz prejšnjih let nekoliko prepozno. Svoja vrata bo smučarski sejem v novomeški športni dvorani odprl v soboto, 14. decembra, ko bo trajal od 9. do 19. ure, in v nedeljo, 15. decembra, ko bo odprl od 9. do 16. ure. Vstopnine tudi tokrat ne bo, največ poslov pa bo kot ponavadi sklenjenih pri trgovanju z rabljeno smučarsko opremo, predvsem s smučmi, čevlji in palicami. Svojo rabljeno opremo boste lahko sami prodajali, ali pa zaupali članom smučarskega kluba, ki bo pripravil komisijsko prodajo. Vadiatelji in učitelji smučanja za pulom pa vam bodo pri nakupu opreme tudi brezplačno svetovali, saj ni vseeno, kakšne in kako dolge smuči bo imel otrok in če bodo vezi primerne smučarjevi teži, moči in znanju.

Poleg trgovanja z rabljeno opremo bodo na sejmu po ugodnejših cenah prodajali opremo znane športne trgovine Alp Sport, Čizman šport, Alpina in drugi, svojo stojnico bo imela tudi Zveza vadiateljev, učiteljev in trenerjev smučanja (ZVUTS); znani serviser smučarske opreme Toni

• Na sejmu bodo klubski trenerji in učitelji smučanja vpisovali v različne tečaje in šole smučanja, ki jih nameravajo organizirati letošnjo sezono na smučišču Rog Črmošnjice. Prvi tečaj, namenjen tako otrokom kot odraslim, začetnikom in tudi bolj izurjenim smučarjem, bo od 23. do 27. decembra. Cena tečaja je le 2.000 tolarjev, saj razliko do polne cene krije mestna občina Novo mesto. Sicer pa Šola smučanja SK Krka Rog na Gačah deluje vsak dan, učitelja smučanja pa lahko najamete tudi na uro.

Ravbar bo svojo delavnico z glavne trga z dva dni preselil na sejem, kjer vam bo lahko pričrtil vezi na nove ali rabljene smuči, zakrpal in namazal poškodovano drsno oblogo, nastavil vezi in postoril še marsikaj.

I. V.

Akripol je bil v Krškem pred zmago

V posavsko-dolenjskem derbiju bi si Trebanjci proti favoriziranim domačinom zaslužili zmago - AFP Dobovi proti Rudarju manjkala motiv - Težave Lisce z menjavami s Preventom

KRŠKO, DOBOVA, SEVNICA - Pred tekmo drugouvršenih Krčanov z rokometarji Akripola so verjetno le redki pomislili, da si bodo domačini v leskovski dvorani, kjer sta za pravo vzdušje posavsko-deolenjskega derbija poskrbeli tudi skupini Trebanjskih levov in domačih Nuclear Power Boysev, šele v zadnjih sekundah tekme "reševali kožo".

Zgodilo se je ravno to! Trebanjci so vodili skoraj ves čas tekme (Krčani so izenačili le pri 5:5), 17 minut pred koncem tekme pa je Akripol po zanesljivih obrambah Torla in zadetkih Čopiča, nerešljive uganke za tokrat presenetljivo razredčeno krško obrambo, vodil že s 5 zadetki razlike (16:11).

Če ne bi Trebanjci ostali v končnici le s tremi igralci v polju, bi verjetno Krčani težko 40 sekund pred koncem dosegli zade-

tek, s katerim so srečno rešili vsaj točko.

Dobovčani očitno še niso preboletli zadnjih porazov, zlasti visokega v pokalni tekmi proti Akripolu v gosteh, za nameček pa so tekmo z zadnjeevršnim trboveljskim Rudarjem odigrali zelo nemotivirano. Trener AFP Dobove Stane Ostrelčič upa, da bodo njegovi varovanci zimski premor dodobra izkoristili, igralci in gledalci pa upajo, da bodo do nadaljevanja le zakrpal streho ko-

maj 2 leti stare dvorane, da ne bo več močila parketa kot tokrat v tekmi z Rudarjem, ko se je tekma zaradi brisanja poda močno zavlekla, parket pa je bil še vedno nevarno spolek za igralce.

Navkljub temu da so rokometarji Lisce proti favoritu Preventu nastopili brez poškodovanih Čatra in Rantaha, je sevnica "operetno" občinstvo lahko spremljalo eno boljših predstav domačih. V začetku sta se moštvima menjavali v vodstvu, ko pa so Slovenjgraščani dosegli zadetek z igralcem manj v polju, Sevnica pa nobenega, je razlika prvokrat narasla na 3 zadetke (8:11) in gostje so dobili polčas z 11:9. V 2. polčasu so "lisjaki" ves čas lovili Prevent in kar petkrat izenačili, nazadnje na 19:19, predvsem po zaslugi zelo razpoloženega Blagojeviča, ki je tokrat pokazal najboljšo igro na domačem igrišču. Sevnica so novinci v 1. ligi, a takih napak si vseeno ne bi smeli privoščiti, če nečesto v ligi le vedrilo. Ob izključnem igralcu sta pri menjavi naenkrat stopila na igrišče dva domača rokometarja. Sodnika sta seveda napačno menjavo kaznovala s še eno izključitvijo in do konca je bilo Preventu lažje spet povečati razliko na tri zadetke, kot pa domačinom ublažiti neizbežen poraz.

P. P.

V odbojki že vse odločeno

Krka se je dobro upirala v Mariboru, a kot TPV-jevke izgubila z 0:3 - Žužemberčani tokrat z mladimi

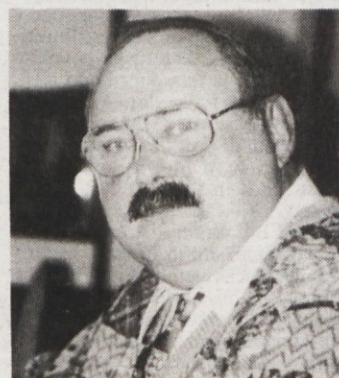
NOVO MESTO - Tako v ženskih kot v moških prvih ligah je tako rekoč že vse odločeno, vsaj kar se moštev z Dolenjskega tiče. Zaradi precej nesmiselnega sistema prvenstva so odbojkarji novomeške Krke izpadli iz 1. A lige že po prvem krogu, Novomeščanke so bile proste, zaostalo tekmo z vodilnimi Mariborčankami pa so gladko izgubile, a jih obstanek zagotovo ne skrbi. Enako je z Žužemberčani, ki sedaj lahko igrajo tudi le z mlado ekipo skoraj brez pomoči izkušenih veteranov. Žal pa je vse odločeno tudi v Kočevju, saj so še pred kratkim stalne članice prve lige Kočevke s tako prazno klubsko blagajno obsojene tudi na izpad iz 1. B lige, kjer so že sedaj trdno usidrane na zadnjem mestu.

Novomeščani si v Mariboru niso prav veliko obetali, a na parketu dvorane Tabor niso bili ravno neboleži. Mariborčanom, nekdanj daleč najboljšemu odbojarskemu moštvu v Sloveniji, so se dobro upirali predvsem na začetku vseh treh nizov, v tretjem so že vodili celo z 12:9, a so na koncu le izgubili z 0:3.

Žužemberčani so si na tekmi pri zadnjeevršeni Črnučah lahko privoščili stopiti na parket z močno pomlajeno ekipo, v kateri je namesto kaznovanega Aleša Smrketa vloga podajalca odigral Samo Gotene, od moč prve postave pa je glavno vlogo tokrat igral le Novak, medtem ko so ostali vstopili le po potrebi. Mladi so upravičili zaupanje trenerja Brulca. Naslednje tekmo, ki jo bodo odigrali doma z Žirovnico, pa si bo ogledal tudi trener članske reprezentance Slovenije prof. Vladimir Jankovič, nekdanji učitelj večine starejših žužemberških odbojkarjev.

SVETOVNE MEDALJE V JU-JITSU - Slovenska reprezentanca v borilni veščini ju-jitsu je pred kratkim izredno uspešno nastopila na svetovnem prvenstvu v Parizu, kjer so se izkazali člani in članice krškega kluba Policist. Slovenija je bila na prvenstvu med 18 državami ena od treh s popolno ekipo. V ponedeljek se je reprezentanca, ki jo pretežno sestavljajo policisti in kadeti, predstavila na Čatežu, kjer so domače tekmovalke povedale, da jih uspehi s svetovnega prvenstva obvezujejo tudi vnaprej. Na sliki (z leve) zgoraj: domači trener Damir Urek in svetovni prvak Jure Pignar, sedijo: članice krškega Policista Vanja Preskar, ki je v mešanem paru z Gorazdom Kostevcem osvojila 5. mesto, ter Mojca Škof in Anita Strgar, ki sta se med ženskimi pari uvrstili med najboljših deset na svetu. Dekleta se ukvarjajo z ju-jitsujem dve leti in vadijo trikrat tedensko, v času pred prvenstvom pa so trenirale vsak dan. (Foto: I. V.)

Janez Štrukelj

Sporočilo bralcem

V zakonu o javnih glasilih, ki velja od 23. aprila 1994, so v členih od 9 do 23 natančno določena pravila za (ne)objavo odgovora in popravka že objavljenih informacij, s katero sta prizadeta posameznikova pravica ali interes. Tovrstne prispevke objavljamo pod skupnim naslovom "Odgovori in popravki po § 9...", vsi pa so opremljeni z naslovom prispevka, na katerega se nanašajo. Ker po zakonu odgovor in popravek ne sme biti spremenjen ali dopolnjen, ne objavljamo prispevkov, ki so napisani žaljivo ali z namenom zaničevanja, ali če so nesorazmerno daljši od informacije, na katero se nanašajo (13. člen).

vrnjene zemlje, podarimo tujcem vsaj tisto, kar na njej raste. Lahko le upamo, da je smreka, ki je morala zapustiti svoje stoletno prebivališče v kočevskih gozdovih, le osamljen primer, ki bo krasila tujo zemljo nekaj dni, nato pa izpuhtela.

Le kako je mogoče za nek simbol zbrati tako hitro toliko denarja, ko nekateri državljani stradajo, matere rojevajo v starih porodnišnicah, življenja ugašajo na nevarnih cestah in ostareli čakajo pred vrati domov toliko časa, da jih nekateri sploh ne utegnejo prestopiti. Ali smo res tako slepi, da ne vidimo, kako se nam še tuji- na smeji?

ALEŠ BLATNIK
Soteska

Nedostojno obnašanje do pacientov

Dol. list št. 49, 5. decembra

V demokraciji je dovoljeno skoraj vse, dovoljeno je, da si nekdo o nekom izmisli, kar hoče, in to tudi objavi v časopisu, prizade- ti se naj pa, ko je oblaten, pere, kakor ve in zna. Tako je v Dolenjskem listu št. 49 gospod Jakob Asani iz Črnomlja oblatil medicinsko sestro v Zdravstvenem domu Črnomelj. Julijano Bektaševič in na koncu svojega pisa- nja tudi celoten kolektiv zdravst- venega doma. V delu sestre Juli- jane je opazil njeno nedostojno obnašanje in nadiranje pacientov. Žal g. Asani ni navedel niti enega konkretnega primera, s katerim bi argumentiral svoje trditve. Trdi, da je bila sestra Julijana ustavlje- na in kontrolirana z alkotestom, ki je pokazal toliko in toliko promi- lov alkohola, ne pove, pa kdaj in kje je bilo to in od kod njemu ti podatki.

Julijana Bektaševič se je zapos- lila v Zdravstvenem domu Črno- melj kot medicinska sestra 7. 4. 1994. Ves čas je svoje delo oprav- ljala vestno in natančno v zadovo- lilstvo njenih sodelavcev in na- drejenih. Vedno je pripravljena pomagati sodelavki ali jo zame- njati, kadar je to potrebno. Na njeno delo in na odnos do pacien- tov ni bilo nobenih pripomb razen pripomb g. Asanija. Celo obratno: pacient, ki je bil zadovoljen z nje- nim odnosom, je to pismeno sporočil ministru dr. Volčju in mu predlagal, naj sestro Julijano Bektaševič in dr. Igorja Bostiča javno pohvali, in ju dal za vzor vsem zdravstvenim delavcem v Sloveniji. Gospod minister je to pismo poslal v Zdravstveni dom Črnomelj z željo, da oba imeno- vana javno pohvalimo.

Zdravstveni delavci v Zdravst- venem domu Črnomelj in v vseh zdravstvenih zavodih v Sloveniji niso štrajkali zato, ker jim je zmanjkalo denarja za alkohol, ampak zato, da bi bilo njihovo delo pravilno ovrednoteno, tudi delo s takšnimi pacienti, ki jih javno blatiijo.

Na koncu naj še dodam, da niti Julijana Bektaševič niti kdo drug od zaposlenih v zdravstvenem domu ni bil nikoli na delovnem mestu pod vplivom alkohola. Kaj vse se dogaja v Zdravstvenem domu Črnomelj, lahko vidijo in presodijo pacienti, ki jih vsak dan pride v naš zavod nekaj sto, gos- pod Jakob Asani pa je bil kot pa- cient v Zdravstvenem domu na- zadnje 17.6.1989.

ANTON MARENTIČ, dipl. inž.
za Zdravstveni dom Črnomelj

Zakaj poroča Radio Sevnica samo o nečem?

Dol. list št. 49, 5. decembra

Gospa urednica je na moj pri- spevek v Dolenjskem listu kar obširno odgovorila, vseeno pa bi rad še nekaj dodal. Znano mi je, da Radio Sevnica poroča o delu RK in njegovih akcijah, in to brezplačno, za to pa je dobil tudi zavalno in priznanje. Vse to mi je znano, ker sem že preko 40 let član odbora, nekaj časa pa sem bil tudi predsednik in tako sodeloval pri predeljevanju teh priznanj. Omenjeni radio je tako kot Do- lenjski list obširno poročal, ven- dar šele osem dni po proslavi, čeprav je bil na njej navzoč tudi novinar. Proslava je bila 16. no- vembra, obširno poročilo pa 24.

novembra. Morda je k temu pri- pomogel tudi moj zapis.

Sploh se v Dolenjskem listu ne bi oglasil, če bi o dogodku na martinovo nedeljo poročali v red- nem poročilu ob 13. uri, ne pa v humorni oddaji "Vse v enem košu". Da je tu hvala tema "obdelati" župana in župnika, je stvar našega programa. To akcijo na Martinovo mi prirejamo že vs- to let v naše zadovoljstvo in zadovoljstvo Lamberčanov. Vsak se nam lahko pridruži. Mogoče bi bila zadeva za bralca razumljivej- ša, če ne bi bil moj zapis objavljen v nekoliko okrnjeni obliki. Ne mislim biti noben županov ad- vokat, ker ga ta ne potrebuje, sva samo dobra soseda in med seboj sodelujeva.

TINE KLEMENČIČ
Sevnica

Nedostojno obnašanje do pacientov

Dol. list št. 49, 5. decembra

Rada bi povedala, da se stri- njam s prispevkom g. Asanija gle- de Julijane Bektaševič, ki je zapo- slena v Zdravstvenem domu Črno- melj. Na lastne oči sem jo vide- la vinjeno v Adlešičih in v Grib- ljah v gostilni Pezdire, naslednji dan pa je zjutraj bila v službi. Spominjam se, da me je napodila v zdravstveni dom, tako da nisem vedela, kam s svojim bolnim otro- kom. Nad njenim obnašanjem sem bila zgrožena in zdi se mi zad- nji čas, da o tem spregovorimo, ker se je grozno obnašala. Jakobu Asaniju se lepo zahvaljujem za prispevek, ker je z njim opogumil tudi mene. Upam, da se bodo v ZD Črnomelj poboljšali.

MARIJA MIHELIČ
Adlešiči

Štiri vprašanja izdelovalcu UZNM

Dol. list št. 49, 5. decembra

Gospod Jože Slak iz Mirne Peči je v Dolenjskem listu z dne 5. 12. 1996 podpisal 3 vprašanja izdelo- valcu urbanistične zasnove Novega mesta, ki jih je pospremil s podna- slovom Zakaj ni bilo ustrezne raz- prave po javni razgrnitvi urbani- stičnih zasnove Novega mesta. Pod- naslov verjetno ni bil mišljen kot do- datno ali uvodno vprašanje, ker je pisec že takoj na začetku povedal svojo (seveda neutemeljeno) trditev, da "...do razprave ni prišlo...". Gos- pod Slak je prezel nekaj daljših zapi- sov v knjigi pripomb, predvsem pa odlično organizirane in dobro ob- iskane (ter kar zavzete - in magneto- fonsko posnete) razprave po kra- jevnih skupnostih in v Društvu Novo mesto. Omeniti je tudi treba, da je bilo še pred uradno dvome- sečno (!) razgrnitvijo in razpravo nekaj ožjih strokovnih razprav o delovnem osnutku dokumenta. In končno, vsebina dokumenta je bila v povzetku Bogdane Dražič objavl- jena na dveh celih straneh Dolenj- skega lista...

Gospod Slak si je izmislil tudi "vzrok, zakaj do razprave ni prišlo", ki je, po njegovem v tem, da "...jav- nosti niso bile predstavljene nika- kršne strokovne podlage za predla- gane rešitve..." Ta vsekakor nena- vadna in neresnična trditev terja kratko pojasnilo. Javnosti, vsekakor pa strokovnjakom, kakršen je, sodeč po njegovem članku, g. Slak, je znano, da je urbanistično zasnov- o prvotno izdeloval podjetje Sava- projekt Krško, ki je z določenimi pomanjkljivostmi izdelalo tudi vse z zakonom in navodili zahtevane strokovne podlage. O teh je v letu 1992 tekla obširna in dobro doku- mentirana javna razprava. Urbani- stični inštitut RS je po naročilu takratne Skupščine občine Novo mesto v maju 1993 izdelal 36 strani obsegaajočo recenzijo, ki vključuje tudi komentar k pripombam k jav- ni razpravi in podrobno primerjal- no analizo vsebine strokovnih pod- lag oz. zasnove in zakonskih zahtev. V tekstualnem delu naše sinteze urbanistične zasnove, ki je bil tudi razgrnjen v Kulturnem centru Ja- nez Trdnja, so bile te strokovne os- nove povzete in dopolnjene sklad- no s prvotnimi pripombami in z novimi spoznanji, do katerih smo prišli v zadnjih letih. To pa še ni vse. Ze v Predlogu za nadaljevanje dela na urbanistični zasnovi Novega mesta z dne 3.6.1993 je bilo poja- snjeno, da bodo strokovne osnove dopolnjene zlasti na področju pro- blematike prometa oz. vzporedno z razvojem projektiranja nove avto- ceste. Tako je tudi bilo, saj smo bili v to delo ves čas vključeni.

Na novo je bila preverjena de-

mografska prognoza, sodelovali smo s strokovno organizacijo, ki je pripravila obsežno študijo optimiza- cije kanalizacijskega sistema, bili vključeni v koncipiranje bodočega visokošolskega, raziskovalnega in razvojnega centra, v razprave o lokacijah vseh pomembnih objektov in naprav, ki so se vršile v času izdelave končnega osnutka, ki je sin- teza dolgoletnega dela zelo dolge vrste strokovnjakov... Posebno pomembno pa je dejstvo, da je vzpo- redno z zadnjo fazo dela na urba- nistični zasnovi potekala "urbani- stična delavnica", ki je imela za cilj podrobnejšo preveritev in obdelavo glavne razvojne smeri Novega me- sta in pripravo osnov za izvajanje zemljiške politike v mestu kot kritič- ne prvine vsake urbanistične zas- nove in vsake smotne urbanistične politike. V tem Novo mesto pred- njači pred drugimi slovenskimi me- stili. Ne nazadnje: naročena je bila prometna študija, ki bo nove in (še vedno variantne) rešitve poteka nekaterih cest preverila z vidika nove strukture rabe tal in razpore- ditve dejavnosti v mestu.

Upam, da vsa ta pojasnila zado- ščajjo kot odgovor na prvo vprašanje g. Slaka. Drugo vprašanje, na kakšen način urbanistična zasnova rešuje notranjo preobrazbo mesta, ima dve podvprašanji, najprej o razmerju do starega mestnega jedra in nato o notranji preobrazbi "občutljivih sklopov bivših vasi Bršljin, Zabja vas, Mačkovec ipd.". V odgovoru moram najprej poudariti značaj "planskega dokumenta", kakršna urbanistična zasnova je. V njej je podana strategija dolgoročnega prostorskega razvoja in ustroja me- sta, namenska raba površin, orga- nizacija prostora itd. Obnavljana je celota mesta oz. njegovo "ure- ditveno območje", ki ga je občina zamislila s posebnim sklepom. Vsi kompleksi, ki jih navajajo g. Slak in drugi, ki jih ima v mislih, so oprede- ljeni po namembnosti, njihova pre- obrazba v podrobnejšem smislu pa bo opredeljena z izvedbenimi akti. Tudi to je bilo (celo po fazah) v smi- slu izvajalske strategije razgrnjeno javnosti in nešteto krat pojasnjeno na javnih obravnavah. Za staro me- stno jedro moram omeniti tudi Pro- storske ureditvene pogoje (UIRS, november 1991), ki so bili v občini sprejeti in objavljeni v uradnem biltenu (DL) pod številko 12/91. Podrobne smernice varstva, preno- ve in revitalizacije so še danes aktu- alne in skladne z vsebino urbani- stične zasnove. Nekaj podobnega velja tudi za PUP za ostalo mestno območje, ki pa so se v praksi izka- zali za zelo restriktivne (in neraz- vojne) in jih bo zaradi tega potreb- no čimprej novelirati. Za posamez- na območja, med njimi tudi za Bršljin, Zabjo vas z Drgančevjem in Mačkovec z Ločno in širšim pro- storom, ki je v vplivnem območju priključka na novo avtocesto, bodo postopno izdelani ureditveni načrti, ki bodo opredelili "notranjo pre- obrazbo občutljivih sklopov" in predstavljali osnovo za izdajanje lokacijskih in gradbenih dovoljenj za posege v prostor.

V tretjem vprašanju zanima g. Slaka naš odnos do "notranjih rezerv mesta". Menim, da smo bili glede tega v zasnovi in v razpravi, povsem jasni. Prikazali smo zaokro- ževanje in intenzifikacijo razpršene

ca, ki so postala središča novih občin...

G. Slak ima prav, ko v zadnjem odstavku svojega članka ugotovi, da je "...určanje prostora ... komplek- sen proces, ki mora kompleksno in strokovno relevantno upoštevati razvoj in realnost v konkretnih uli- cah, parkih ali hišah, tovarnah...", vendar mora tudi vedeti, kaj od tega je mogoče zajeti v urbanistični zas- novi in kaj v podrobnejših izvedbe- nih načrtih. Če bi g. Slak temeljite- je pogledal obravnavani načrt in si vzel čas, da bi poslušal katero od naših razlag, bi moral videti, da razmeroma dobro poznamo pro- storsko realnost Novega mesta in da s precejšnjim pogumom razmišlja- mo o njegovem razvoju v novem tisočletju.

Na koncu članka je g. Slak odprl še četrto, za nas nekoliko nenavad- no vprašanje: "Kakšno je strokovno stališče izdelovalca osnutka urbani- stičnih zasnove do vrste preteklih prostorskih dokumentov, še posebej do urbanističnih zasnove Novega mesta iz 70-ih let?" Urbanistični načrt sva tedaj pripravila novomeški rojak arh. Miha Kos in podpisani, zato je to vprašanje nekoliko nena- vadno. Tega načrta žal niso dosled- no izvajali, sosesko Irča vas-Brod so načrtovali drugače, onemogočili ko- ridor obvozne ceste, drugače loci- rali šolski center, pokopališče in še kaj. Vzroke za to naj raziskujejo drugi. Menim pa, da je bil UN iz leta 1972 prvi v Sloveniji, ki je opredelil sistem zelenih in zavarovanih po- vršin ter s tem podal tudi krajinske osnove za urbanistično oblikovanje. Vse glavne in še preostale prvine naravne in kulturne dediščine, ki določajo samobitnost našega mesta, pa so tudi ogrode nove zasnove.

VLADIMIR BRACO MUŠIČ

ŠTUKLJA ZA SLOVENCA LETA!

Ta čas potekajo akcije izbi- ranja osebnosti oziroma Slo- venca leta. Mislim, da bi se morali ob tem zavedati, da ni dovolj le sodelovati, ampak se tudi odločiti za tako ose- bnost, ki naj bo vzor in v po- nos vsem Slovincem ter naš ponos v svetu. Predsedniki države, parlamenta ali vlade torej ne morejo biti osebnosti leta ne glede na to, kakšni ljudje so, ker njihova de- janja izhajajo iz plačane funk- cije, in ne iz njihovih izred- nih dejanj. Drage sodržavl- jarke in sodržavljinj, nago- varjam vas, da se odločimo za ljudi, ki so za Slovenijo, njeno promocijo in sloves v svetu res nekaj storili. Med takimi osebnostmi se mi zdi primeren naš večkratni in ta- čas najstarejši živeči olimpij- ski zmagovalec 98-letni Leo Štukelj.

MARKO ZAJC
absolvent Ekonomske fakultete
iz Novega mesta

predmetne in obmestne pozidave ter bili s tem po mnenju nekaterih razpravljalcev (zlasti na razpravi v Regrč vasi) celo preveč restriktivni.

Nove, zlasti kmetijske površine smo načeli le tam, kjer bodo nove ceste višjega reda odprle razvoj. Na notranje rezerve računamo tudi v historičnem jedru in zlasti vzdolž Ljubljanske (med Bršljinom in Kamen- cami) in Sentjernejske ceste (med Zabjo vasio in Cikavo) pa tudi vzdolž Belokranjske ceste ob Go- tenskem borštu in drugod. Mimo- grede: pričakujemo, da bo bodoča prometna infrastruktura (nova AC s priključki, preobrazba ceste M1 in dr.) pospešila razvoj naselij, ki gravi- tirajo na Novo mesto kot regionalni center, npr. Mirna Peč in Otočec pa tudi obe bližnji zdravilišči in meste-

"SLOVENC V 20. STOLETJU"

LJUBLJANA - V Muzeju no- vejše zgodovine (Cekinov grad) je vsak dan razen ob ponedeljkih od 10. do 18. ure na ogled razstava "Slovenci v 20. stoletju", ki je postavljena v osmih dvorinah in prikazuje zgodovino Slovencev v mejah današnje Slovenije od začetka prve svetovne vojne, prvo vojno, čas t.i. stare Jugoslavije, drugo svetovno vojno, obdobje nove Jugoslavije, slovensko gos- podarstvo v tistem času ter osa- mosvojitve Slovenije. Razstava je zasnovana sodobno muzeološko.

V zadnjem času beremo o "bo- lečem odhodu predsednika" sve- ta KS Stopiče. Ti dogodki, o kate- rih pišejo, so novejši, ob njih pa se spomnimo še na druge stvari, npr. izpred 20 let, v krajevni skupno- sti Stopiče. V mislim imam vodo- vod ob Badovinca v novo naselje in medkrajevno cesto Stopiče-Mali Orehek.

Člani sveta krajevnne skupnosti, ki so bili bolj ali manj dejavni v letošnjem razpitem zaključnem pretepu članov sveta KS Stopiče, se hvalijo, koliko ima kateri od njih zaslug za napredek krajevnne skupnosti. Ne trdim, da niso dele- li, vendar so pred sedanjimi člani sveta KS delali v dobro posamez- nih krajev tudi drugi ljudje. Raz- lika je v tem, da dobijo sedanjí člani sveta za svoje delo v krajev- ni skupnosti "nagrade", pa smo pred dvajsetimi leti delali vse brezplačno. Celotno več, dajali smo denar. Tako je bilo npr. pri grad- nji omenjenega vodovoda. Za ta vodovod smo leta 1978 dali po 300.000 takratnih dinarjev. Torej: krajevni skupnosti smo plačali, ob tem pa smo vse organizirali sami, brez pomoči krajevnne skupnosti. Krajani imamo torej zasluge za razvoj tega dela Stopiče, če že naštevamo, kdo je zaslužen.

Glede vododa še to. Gradili smo ga na lastno pobudo in s svojim denarjem. Zato bi bilo lepo, ko bi krajevna skupnost, občina ali kdo drug vprašal nas, ali lahko na "našo" vodovodno cev priključi omrežje za druge, višje ležeče kraje, npr. Zajčji Vrh, Dolž itd. Nič ne nam ni niti omenil take priključitve in tako obnašanje se zdi za malo nam vsem, ki smo pred skoraj 20 leti krampali za cev. Mimogrede: takrat so nam ukazali, da moramo položiti v zemljo tako debelo cev, da bodo nanjo lahko priključili še nove porabnike, in te so dozdej že priključili.

Cesto, ki sem jo omenil, smo začeli delati od Stopič do Malega Oreha 1980. leta. Delali smo jo udarniško, zgodila se nam je nesreča, toda niti pri delu niti na zdravljenju po nesreči nas ni nihče iz takratne krajevnne skupnosti niti povohal! To omenjam le v pod- krepitev trditve, da smo res delali za dobro vseh, da smo delali požrtvovalno in brez dnevnice in nadomestil za nešteto opravljenih potov itd. Danes dobijo člani sve- ta krajevnne skupnosti, tudi tisti, ki so se za konec svojega mandata stekli, za svoje delovanje nagrado. Nisem jim nevoščljiv zaradi nji- hovega funkcionarskega zaslužka, le to bi rad povedal, da se je v kra- jevni skupnosti delalo tudi za- stonj, ne za materialne koristi. In še to: nam, navadnim krajanom, bo v veliko veselje, če se bodo naši krajevni funkcionarji iskreno trudili za napredek kraja, ne pa pri vsem krajevnem delovanju imeli v mislih le svoje materialne koristi, ki jih lahko prinese ak- tivnost v krajevni skupnosti.

FRANC UDOVČ
Stopiče 47

Zaradi pokanja petard trpijo tudi živali

Dosledno kaznovati

Decembra se po Sloveniji doga- ja grda in surova navada - meta- nje petard in drugih pirotehničnih sredstev. Tej surovosti so poleg ljudi nehoti najbolj izpostavljeni domače živali (priklenjeni psi čuvaji, brezdomne mačke) in tudi ptice, katerih edino skromno zatočišče v zimi je grmovje. Tudi živina v hlevih je vznemirjena, kadar pokajo petarde okrog gos- podarskih poslopj na podeželju. Zbeganje in preplašene živali dostikrat ne najdejo več svojega doma ali pa vse življenje trpijo posledice. Konec koncev pa ima- mo tudi zakonodajo (Zakon o jav- nem redu in miru...), ki naj brez- obzirne nasilne udari po žepu, če nočejo upoštevati predhodnih opozoril. Drastična kazen bi bila tudi, da metalce petard, ki bi se pri tem poškodovali, sploh ne bi zdravili, ampak bi jih prepustili lastni usodi.

LEA EVA MÜLLER
Svetovalna direktorica v svetovni zvezi
za varstvo živali London/Ljubljana

V začetku januarja bodo pričeli obnavljati prostore ljudske knjižnice v Metliki. Po dveh mesecih del bo dobila knjižnica novih 78 kvadratnih metrov prostora, kar je približno dvakrat več, vendar le kapljica v prostorskih zahtevah za ugodne republiške norme. Prihajajočem obdobju bodo v Metliki še druge tako imenovane negospodarske naložbe: bozidava osnovne in tekstilne šole ter vrta. To pa občinski svetniki, ki gledajo na problematiko v občini z drugimi očmi kot delavci v družbenih dejavnostih, že dviguje krvni pritisk. Težko se namreč odločijo dati cvenk za posodabljanje knjižnice, ko pa v nekaterih višje ležečih vaseh še rodovoda nimajo. Pa bo le tre pogoltniti cmok, zaskočen trg, sicer si bodo Metličani vrsto let izposojevali knjige v stisnjenih in premajhnih prostorih, in to v času, ko bodo drugi Slovenci posegali po njih sodobnih, računalniško opremljenih prostorih. Pri tej priložnosti, kaj je pomembnejše, asfaltirana cesta ali izposojevališče knjig, vedno potegne krajnjega konca slednje, kajti občinski svetniki so bolj praktični kot kmeti in nagnjeni ljudje. Podobno je tudi s kadri, ki naj bi delali v družbenih dejavnostih. Nikoli ni dovolj denarja za zaposlitev strokovno usposobljenega in prepotrebne knjižničarja (če ostanem samo pri tem in ne razpredam dalje delavcu za zvezo prijateljev mladine pa Zvezo kulturnih organizacij itd.), za kakšnega administrativnega molja pa se strojno najde tako pisarna kot tudi plača.

TONI GAŠPERIČ

Na Kočevsko padla atomska bomba?

Najvišja koncentracija radona v Sloveniji - Povečano sevanje v tleh in v zraku - Zanimivo poročilo o radioaktivnosti na Kočevskem v Poročevalcu državnega zbora

Čeprav smo imeli pred časom menjavo starih in novih poslancev v Državnem zboru, je mirno izhajalo njegovo glasilo "Poročevalec" z bolj ali manj duhomornimi poročili preiskovalnih komisij. V 50. številki je bilo pridrženo poročilo Uprave za jedrsko varnost in sorodnih ustanov za leto 1995. V njem ne najdemo le podatkov o delu naše edine nuklearne v Krškem, temveč o radioaktivnosti naslovov v državi, industriji in bolnišnicah. Človek ne bi pričakoval tako visoko ugotovljenih vrednosti za tako celinsko območje, kot je Kočevska.

V nekaterih krogih je bilo sicer znano, da je bila izmerjena povečana radioaktivnost zaradi dejavnosti rudnika v Kočevju. Tamkajšnja radioaktivnost je svoje čase celo privlačevala iskalce uranove rude. Zaradi natančnosti povzemamo cel odstavek zaključkov poročila v Poročevalcu: "V mestu Kočevje so ugotovljene doslej najvišje koncentracije radona na prostem v Sloveniji, ki jih pa na podlagi dosedanje študije ni mogoče pojasniti z emisijami iz bližnjega jalovišča rudnika. Zato bodo potrebne še nadaljnje raziskave," pravi objavljeno poročilo na strani 129.

Samo poročilo na prejšnjih straneh pravi, da leži Kočevska pač v zaprti kotlini, zato naj bi bile v stabilnih vremenskih razmerah pogoste močne temperature inverzije. Take razmere pa precej povečujejo koncentracije radona na prostem. "Tako je bila v centru mesta na prostem izmerjena v dnevnem povprečju okoli 80 bekerelov na kvadratni meter, z jutranjimi maksimalnimi vrednostmi celo preko 150 Bq/m³. Podobna vrednost kot pozimi je bila izmerjena tudi v poletnem času. Tě presenetljivo visoke koncentracije so bile še enkrat višje,

če jih primerjamo s tistimi, ki so bile istočasno izmerjene na ožjem območju Rudnika urana Žirovski Vrh," navaja poročilo. V nadaljevanju ponuja razloge kot posledico več dejavnikov: povečano vsebnost urana v zemlji, neugodnih vremenskih značilnosti, nedvomno pa tudi milijonov ton odložene premogovne jalovine in pepela v bližini mesta". Nato je objavljena tabela z grafikonom koncentracij radona v središču Kočevja in okolico Rudnika urana Žirovski Vrh pri Gorenji Dobrovi.

Navedeno je še, da je radioaktivnost Kočevskega jezera precej višja kot v ostalih površinskih vodah, in to najmanj za en velikostni razred. Radona so izmerili 30 Bq na kubični meter, urana pa 160 Bq na kubični meter. Koncentracija v jezeru je povečana (več kot 100 Bq na kubični meter) glede na normalni razred za površinske vode, to je 30 Bq na kubični meter. V tabeli so prikazane povečane vrednosti za izcedne vode iz Kočevskega jezera, reko Rinžo pred dotokom v jezerske vode in isto reko po tem dotoku. Poučna je naslednja tabela, ki prikazuje svetovno povprečje radona (6 Bq/m³), svetovno povprečje nad celinam (10 Bq/m³), okolica RUŽV od 8 do 20 Bq/m³, na odlagališču istega rudnika (od 60 do 70 Bq/m³), v okolici Ljubljane (15), odlagališču pepela pri šotanski termocentrali le od 10 do 12, v Kočevju pa kar od 80 do 150 Bq/m³, kjer znaša letno povprečje za Kočevje kar 40 Bq/m³. Najvišje vrednosti so v Kočevju merili ob dnevnih povprečjih ob stabilnem vremenu in najvišje vrednosti ob jutranji inverziji. Povalno je navedena tudi pilotna študija, ki je bila izvedena v sodelovanju s kočevsko gimnazijo in odsekom za jedrsko kemijo na Inštitutu Josef Stefan v letih 1992. V tej raziskavi so merili zunanje sevanje gama v odloženem materialu v okolici, analize na vsebnost radionuklidov, koncentracijo radona v bližnjih hišah, koncentracije radonovih potomcev na prostem in delno tudi radioaktivnost jezera.

In kje so bile izmerjene najvišje vrednosti? Na točkah na zahodni strani jezera, ob starem jalovišču in na mestih z odloženim pepelom vzhodno od jezera. Naravno ozadje (skupaj s črnoobilsko kontaminacijo) v okolici je bilo večinoma od 100 do 150 nanoGy na uro. V hišah iz opečnih zidakov je bilo večinoma izmerjeno okrog 150 nanoGy na uro! V osrednjem

zahodnem delu jezera so bile izmerjene vrednosti hitre doze do 330 do 400 nanoGy na uro. Poročilo navaja še, da izmerjene vrednosti predstavljajo 2- do 3-kratno sevanje naravnega ozadja v okolici Kočevja. Analize tal so pokazale, da vsebujejo vsi vzorci premoga in mešanice premoga ali pepela z zemljo znatne količine urana, radija v obsegu od 400 do 1.200 Bq/kg, izjemoma celo več kot 4.000 Bq/kg. Navedeno je še, da je bila običajna vsebnost torija in kalija v normalnih razponih (50-70 Bq/kg torija, od 250 do 350 Bq/kg za kalij).

Morda je kdo od vzornih kočevskih dijakov, ki so nekdanj sodelovali pri meritvah, že kaj napredoval v stroki, da bo someščanom lahko pojasnil, na kakšno bombo jih je postavilo nekdanje nenadzorovano rudarjenje in kurjenje tega premoga. Medtem namreč v sami nuklearni radioaktivnosti merijo v znatno manjših enotah severtih. Seveda jih vseeno ne merijo šolarji.

ALFRED ŽELEZNIK

TOMAŽ KRUŽNAR PREJME PRIZNANJE

LJUBLJANA - AIDS fundacija Robert kot prispevek k humanim prizadevanjem proti nevednosti in brezbriznosti tradicionalno podeljuje originalne strukture Robert. Letošnje priznanje je v ponedeljek, 9. decembra, na pobudo Rdečega križa Slovenije prejel Tomaž Kružnar za izvedbo številnih delavnic in predavanj na osnovnih in srednjih šolah z namenom širjenja informacij, ki so povezane z AIDS-om in prizadevanjem za doseg bolj kvalitetnega življenja.

ZAHVALA

Učenci in kolektiv OŠ Dragotin Kette - Novo mesto se zahvaljuje ge. Alenki Budna, ki nas je obiskala v prednovoletnem času in nas obdarila z večjo količino igračk. Popoldnevi, ki jih naši učenci preživljajo v domu šole, bodo prav gotovo tudi zaradi njene darila lepši. Iskrena hvala.

BREDA OKLEŠEN
ravnateljica

Res, Janko Saje v desetih knjig, zapisan ali nezapisan, pod mnogimi letnimi založniškimi programi, Janko Saje za besedili in avtorji, za ilustracijami in fotografijami, pod račun in izračuni knjižnih stroškov, avtorskimi pogodbami, prodajnimi potezami, za knjižnimi predstavami in, nena zadnje, Janko Saje tudi kot avtor ali soavtor nekaj vodnikov po Novem mestu in Dolenjski.

Rad je imel uredniško delo. Posvečal se mu je scela in ves. Ničliko večerov in pozno v noč je pretičal sklonjen nad teksti, lovil v njih grafične spodslajze - napake, da bi bile knjige neoporečne, še in še je premišljeval in odbral dela za založbo, iskal in vabil avtorje k njej, še zlasti Dolenjce, Belokranjce, zavedajoč se njene poslanstva in odgovornosti do življenja tukaj, vzdolž Kolpe in Krke.

Vesel je bil vsake izdane knjige, pa naj je bila le drobna pesniška zbirka - prvenka ali pa zahtevna, obsežna monografija. Z njim so nastajale in rasle vse zbirke Dolenjske založbe: Siga, Utva, Seidlova zbirka, Gorjanski škrt, Na mejah z neznanim, Monografije, Vodniki in zborniki, a bil je tudi na samem začetku pobude, naj se ve, da se iz trebanjske revije Samorastniška beseda ustanovi vsedolenski revija Rast.

Zadnja knjiga Dolenjske založbe, ki jo je ta moč držal v roki in ljubeče ter kritično listal, pa je bila monografija Novo mesto. Skoraj toliko časa, kot se je ukvarjal z založništvom, je to imenitno delo tudi nastajalo. Zdjaj ta knjiga skupaj z drugimi sameva na njegovih policah, zdjaj so tudi knjige njegovega uredniškevanja same - vendar z njegovim uredniškim imenom. In to ime bo v njih večno, se pravi, dokler bodo slovenske knjige dokler bo njih ljudstvo živelo.

FRANCI ŠALI

BAKRENE JEDKANICE ALEKSANDRA KEČKEŠA - Znani graver Aleksander Kečkeš iz Šentjerneja se v zadnjih petih letih ukvarja s posebno vrsto umetnosti, ki je zelo blizu njegovemu poklicu. Lotil se je izdelave bakrenih jedkanic, kjer slika tare motive. Najraje slika motive iz Valvasorjeve Slave vojvodine Kranjske, ki mu daje največji navdih. Gre za lepe spominke, po katerih ljudje radi segajo. Na sliki: Aleksander Kečkeš z bakreno jedkanico, na kateri vrag žene polhe na pašo. (Besedilo in slika: Slavko Dokl)

OBNOVA ŠKRABČEVE ROJSTNE HIŠE - Pred dvema letoma je bila v Ribnici osrednja prireditv ob 150. obletnici rojstva jezikoslovca patra Stanislava Škrabca. Da bi rojstna hiša v Hrovači pri Ribnici ohranili v nekdanji podobi, se je Škrabčeva družina odločila, da staro domačijo preuredi v sodoben muzej. Na njihovo pobudo so pred nekaj meseci stekle priprave za izdelavo vse potrebne dokumentacije, ki bo temelj za celovito ureditev domačije. K sodelovanju so povabili etnologe, arhitekto, zgodovinarje, slaviste in druge kulturne delavce. Denar za obnovo domačije, ki se bo predvidoma začela spomladi prihodnje leto, bodo prispevali člani Škrabčeve družine, ki bodo tako na Slovenskem ohranili še en pomemben kulturni spomenik. Na fotografiji: rojstna hiša patra in jezikoslovca Stanislava Škrabca v Hrovači. (Foto: M. Glavonjič)

DARILO ZA POSEBNO ŠOLO - Zadnji petek je Miklavž prinesel darila v novomeško šolo Dragotin Ketteja. Firma Budna, d.o.o., ki se ukvarja s prodajo baterij in ur, je igrače in video kasete, ki so jih dobili namesto gotovinskega plačila, podarila šolarjem te šole s prilagojenim programom.

Praga na pragu tisočletja

Hladen veter, ki piha s severa in se vali čez ruske stepe, je še edina vez med Česko in nekdanjo SZ

Tridnevni poldelovni obisk Prage ne dovoljuje reportažnega pristopa, zato tukaj le poskus kratke analize dogodkov in nekaj vesoljno priznanih resnic. Lorej: za povprečnega Slovence je Praga še vedno zelo poceni, čeprav je mnogo dražja od lastnega podeželja (tukaj seveda mislim na hrano in ostale življenjske potrebe). Državljan podalpskega sveta je tudi neprijetno presenečen, ko ga hladen veter ušcipne globoko do kostnega mozga. Vse to pa odtehta dejstvo, da je Praga še vedno eno od najlepših evropskih mest.

Zavetišče popotniku je ponudil Borut Peterlin, Stražan, ki že tretje leto obiskuje slovito praško akademijo za film in TV (FAMU), in sicer oddelek za fotografijo. No, prvi pogled na akademijo pokaže, da ni več tako slovita, saj z zidov odpada omet in je stavba potrebna temeljite obnove. Dplomant režije iz Ljubljane pa je povedal, da tudi profesorski kader ni več tako eliten, kot je bil v najboljših letih akademije pred desetletjem in več.

Morda je posledica nezmožnosti transformacije prestižne evropske akademije tudi močan vdor zahodnih "vetrov", proti katerim se ni videti prave alternative. Ameriški študentje, ki prihajajo v Prago v okviru izmenjave študentov, prinašajo s sabo svoj način življenja, ki ga sprejemajo tudi nekateri Čehi. Vse skupaj je seveda povezano

tudi z vdorom ameriškega kapitala, ki suvereno zaseda vse več objektov v samem centru mesta (avtor članka iz protesta ni govoril angleškega jezika in se je, kot z znakom pripadnosti Slovanom, posluževal le slovenščine).

Pogled na kulturno "dno" oz. na subkulturo, ki se dogaja v velikem številu praških klubov, priča o dekadentnem času. Težke poetike, ki mejijo na depresijo, vendar vseskozi ohranjanje točke pozitivizma, spominjajo na reško sceno, ki je v celoti temeljila na industrijskih ritmih. Člen, ki ju ločuje, je velika multikulturalnost glavnega češkega mesta, kar verjetno povzroča tisti delček pozitivne energije.

Svetovni problem narkomanije je viden tudi v Pragi. Predprodajalci opojnih snovi so v glavnem Arabci, ki poleg hašiša in marihuane, katerih vonj se svobodno širi po ulicah in lokalih, imajo v rokah tudi trgovino s heroinom. Policistov, ki naj bi ukrepali proti kršitvam zakona, v treh dneh obiska ni bilo videti.

Zaključek pripada državljanom nekdanje nam skupne domovine, ki so v Pragi poiskali zavetišče. Enakovredno so zastopane vse narodnosti, dela ki jih opravljajo pa so naslednja: natak, prodajalec robe iz Nepala, D. J., prodajalec lutk... Skratka, raj za jugonostalgike.

BORIS PETKOVIČ

Šoferji smo brez zaščite

Šoferji smo brez zaščite, zato potrebno takojšnje ukrepanje

V Zvezi združenj šoferjev in avtomobilov Slovenije ves čas opozarjamo težave, s katerimi se soočajo šoferji na mejnih preidih z Madžarsko, Hrvaško in

Na novo leto 1997

Na novo leto 1997, ki spet nas v slutnjo novega oblačja, ki ga upe in nam sne razpreda, ene sreča, drugim bo ujeđa, nekogar po svoje le novaci. Maternic življenje razkazuje vncem, mnogim hkrati grob zapira, to čez noč, od jutra do večera, vnežem pa znova dokazuje, tmo usode svoje gospodarji, tmo berači ali kot vladarji. Tristo petinšestdeset na leto teh kaj dano bo in kaj odvzeto?! Noli nas neskončno brezčasovja brezprostorja in v to zasajeni meči za milijarde let rojeni, njanja - nepreplezana gorovja um in vid, vprašanja nedognana - kdo usmerja pot tega čolnca? Mo sami v tem, nas vodi um Vodiča - nstran so zavesti le dognana. Tristo petinšestdeset na leto teh - kaj dano bo in kaj odvzeto?

mo se bogate in mogočne prostitutke, nune in poslanke delavce, umetnike, izbrance, mljene in kruto krvoločne. minjamo naravo v zabavišča in banke in tovarne, žitna polja, polni nas zdaj slaba, dobra volja, naj naselijo so - pokopališča. Tristo petinšestdeset na leto - kaj in njem novega bo razodeto?

em najhjem nve - kako vse raznoliko! iži žarkovja kaj vsakdo razžarja! makdo se s prihodnjim pogovarja, i upa, da razdelobil bo verigo: i lepoto, vključeno v naključje, i in tam, kjerkoli kaj? ga čaka, i zastoj ni enega koraka, i vsakdo ve, a v i tmi kje - res luč je?

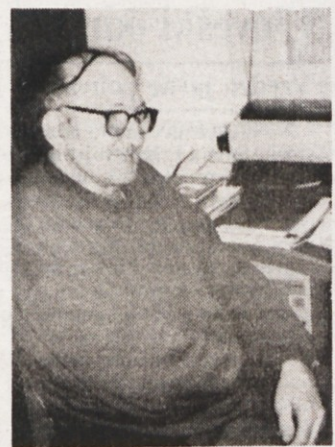
Tristo petinšestdeset na leto i račun prišeto, kaj odvzeto? i najhni smo, obenem smo veliki, i nemočni, skoraj vsemočni i kor kaplje v strugi smo razočni i milijonih raznolikih. i vse to - vsaj v slutnjah doumeli, i veličasti nas, kaj ponižuje, i ne bili bitje si le tuje, i hlatali ne, ampak živeli! i nam morda bo prišeto, i kot življenje doživeto.

JANEZ KOLENC

VAŠČANI OBNOVILI ZVONIK

BREG - Vaščani vasi Breg so potrebovali pol leta, da so z zbranimi sredstvi v vaseh Tenetiše, Zagorica pri Šmartnem in Breg ter s pridnimi rokami domačih obrtnikov obnovili zvonik na cerkvi sv. Katarine na Bregu. Je ostanek stavbe iz leta 1526, v njej pa je baročna oprema iz srede 18. stoletja, oltar v stranski kapeli iz leta 1749 in prižnica iz 1738 leta. Obnovitvena dela si je ob svojem obisku v Litiji ogledal tudi državni sekretar za kulturo Silvester Gabršček. Proslave in blagoslovitve obnovljenega zvonika se je poleg litijskega dekana in župnikov iz okoliških vasi udeležil še stiški opat Anton Nadrah, ki je vodil mašo in zvonik blagoslovil. Litijski dekan je štirim najzaslužnejšim domačinom podaril zahvalne križe. Obnova cerkve na Bregu poteka postopno. Najprej je bila obnovljena notranjost, sedaj so zaključili obnovo zvonika, spomladi pa bodo pričeli z deli na strehi in fasadi.

M. Š.

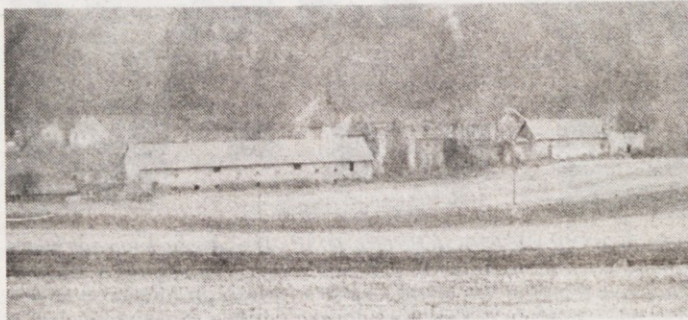
Janko Saje

Poldrugi teden bo že, odkar ga je temota povlekla na svoje grede večne tišine in neskončnega miru. Odšel je z njo, čeprav še ni vsega postoril. Pustil je nekaj nedokončanosti in prgišče zamislil. Zvonil bi v prazno, če bi ga hotel seznaniti, kako bo prav drevi v hramu Janeza Trdine v knjižnem ogledalu mesto zagledalo svojo podobo, zrl v svojo preteklost, zdobjnost in prek njiju za obzorja pričakujočega novega tisočletja, in potlej povabiti v prve vrste, kamor bi brez dvoma sodil. Zakaj bil je eden tistih, ki Novemu mestu spletajo knjižna gnezda, iz katerih vznikažjo prelepe knjižne ptice in poletajo h krošnjam človekove duhovnosti.

Z njim je torej prepleteno založništvo nekdanj pri Dolenjskem listu, Dolenjskem muzeju in zdaj v Tiskarni Novo mesto. Samo odpreti je treba knjige Dolenjske založbe izpred desetih let in še malo nazaj ali pa še do nedavnege, pa že oči bero uredniško ime Janka Sajeta.

PRIZNANJE ZA UREJENE DOMAČIJE - Turistično društvo Škocjan in Dolenjska turistična zveza sta letos organizirali natečaj za najbolj urejeno domačijo, lokal in naselje. 5. decembra so podelili občinska in regijska priznanja. Komisija je občinsko priznanje dodelila 24-im najbolj urejenim domačijam, podelil pa jih je predsednik turističnega društva Škocjan Franci Kocjan. Stiri regijska priznanja je podelil predsednik Dolenjske turistične zveze Alojz Serini. Ogledali so si tudi urejenost gostinskih in drugih lokalov. Najbolj urejeni kraj v občini so Hrastulje, novo naselje in zgornji del Škocjana. Ob tej priložnosti je Slavko Zgonc predaval o oskrbi okenjskih in balkonskih rastlin. V kulturnem programu je nekaj pesmi zapel Upokojenski pevski zbor iz Škocjana. Na sliki: priznanje prejema Milena Smrekar iz Stare Bučke. (Foto: J. Hartman)

POVALE VREDNA ODLOČITEV ZVNKD NOVO MESTO - Bivši Auerpergov hlev v Soteski, zgrajen istočasno s soteškim gradom leta 1680 v baročnem slogu, ki ga je že Valvazor opisoval kot enega najlepših na Kranjskem, je več desetletij sameval. Ker je to območje varstveno zaščiteno, je Zavod mnogim proslcem odbil prošnjo upravljanja. Pri natančnem ogledu skupaj s predstavniki Slovenskega tehničnega muzeja iz Ljubljane pa so ugotovili, da bi notranjost ustrezala namenski uporabi (stavba je dolga nekaj manj kot 50 metrov), da bi v stavbi ohranjali starinske stroje in orodja. Kdaj bo zamisel uresničena, je odvisno od denarja, povedali pa so, da se bodo za to trudili. Tako bi bil na desnem bregu Krke pred propadanjem obvarovan drugi projekt - znani Hudičev tunel je že rešen propadanja. Tako ta nekoč prelepa dolina ne bo "umrla", kar je spodbuda tudi za zeleno alternativo. (Tone Virant)

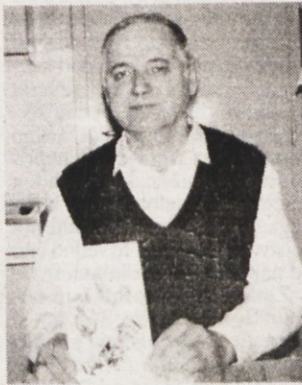
ZLATOPOROČENCA SINUR - 23. novembra pred 50-imi leti sta na skupno življenjsko pot stopila Frančiška in Alojz Sinur z Drečjega Vrha pri Trebelnem. Svojo zaobljubo sta obnovila v cerkvi sv. Antona na Blečjem Vrhu. Zlato poroko sta praznovala v krogu svojih domačih - hčerke Vide, Slavice in Fani ter sinov Alojza in Rudija z družinami.

Pesmi mu polnijo dušo

Gustelj Cvelbar izdal pesniško zbirko - Pesmi nosijo pečat sedanosti in preteklosti

ŠENTJERNEJ - Globoko in usodno rez v življenjski poti Avgusta Cvelbarja iz Sentjerneja je začrtala prometna nesreča, ki jo je doživel pred tremi desetletji. Zaradi poškodbe glave in možganov je bil cel mesec v nezavesti, z operacijo glave pa se je stanje izboljšalo. Po prebujenju iz kome se je znova učil živeti. Ni znal hoditi, misliti in ne govoriti. Bilo je potrebno veliko volje in truda, da se mu je v dveh letih stanje za silo izboljšalo. Kot se spominja Gustelj, tako mu namreč pravijo v domačem kraju, je imel po mnenju dr. Otona Bajca srečo, da je sploh ostal živ. "Živ sem ostal, posledice, ki se ne dajo odpraviti, pa tudi, zato so me invalidsko upokojili," pravi Gustelj.

Sentjernečan, sicer rojen v Čadrazah, je začel pisati pesmi že v 8. razredu, občutek za rime in lepoto izražanja pa si je pridobil z recitiranjem, igranjem na odru, petjem v cerkvenem pevskem zboru, kjer je bil aktiven kar 14 let, in v mešanem pevskem zboru Vlaste Tavčar. In prav pisanje pesmi mu je posebej pri srcu. "To mi polni dušo, in ko sem izvedel, da so mi pri Dolenjski založbi v zbirki pesnikov začetnikov pripravljene izdati pesniško zbirko, je

Gustelj Cvelbar

bila moja sreča na vrhuncu," pripoveduje. Tako je v zbirki Sentjernejske zbral pesmi o šentjernejskih posebnostih, o vinu, svetiščih in še o čem, tri pesmi pa so tudi uglasbene.

Av gust rad pove katero od svojih pesmi na kulturnih prireditvah v kraju, saj poskuša tudi na tak način ljudi zbližati. V letih ponovnega vračanja na tirnice življenja je namreč doživel marsikatero grenko izkušnjo in prestregel kar nekaj pikrih. To je sprejemal mirno, čeprav "se je vreča polnila in potrebno jo je bilo prazniti." To je počel preko poezije in tako plemenitil sebe in ljudi, ki mu prisluhnejo. T. G.

Dom krajanov je končno ozivel

Regreča vas le dobila primerno vaško središče - Pogovor z Aldom Šinkovcem - Večina mestnih krajevnih skupnosti po prenehanju samoprispevka le životari brez denarja

Vsako ima rad svoj dom, kotiček, v katerega se zateče k miru in počitku. Nič čudnega, če so si tudi v Krajevni skupnosti Regreča vas že pred leti zaželeli imeti svoj dom krajanov. Vendar se je dograditev začete stavbe, namenjene druženju krajanov, zaradi poredkih komunalnih potreb odmikala. Napol dograjena stavba je samevala, zdaj pa so le našli rešitev z najemnikom, ki jo je pomagal oživiti: Regreča vas je končno dobila primerno športno, sprostitveno in kulturno središče.

Sobesednik v Regreči vasi je Aldo Šinkovec, dolgoletni predsednik sveta KS. Prvo, kar pove, je, da že komaj čaka, da bo ob bližnjih volitvah razrešen. V časih, ko so območje še urejali, je bila neverjetna enotnost in pripravljenost za delo. Zadnje čase je moral člane Sveta KS vabiti na seje s pisemskimi povratnicami. Zato, da je onemogočil izgovore.

Krajevna skupnost Regreča vas je na zahodnem robu Novega mesta med KS Smihel, Težko vodo in KS Gotna vas. Pred dobrimi tremi desetletji je bilo tu le nekaj kmečkih domačij, nato pa se je začela zazidava. Danes šteje KS kakšnih 700 duš v okoli 200 gospodinjstvih. Za ustanovitev KS so se odločili, ko so številne mlade družine tu začele graditi hiše. Krajanji so bili pripravljeni sodelovati. Kar štirikrat so si naložili krajevni samoprispevek. Danes so asfaltirane vse glavne ulice, po vsej KS je napeljan telefon, na javno kanalizacijo so priključene vse razen treh hiš, javno razsvetljavo bi bilo treba še razširiti, dosedanjih 26 javnih luči je namreč premalo za obsežno območje. Ker je zmanjkovalo denarja iz samoprispevka,

so si pomagali s prostovoljnimi delom in denarnimi prispevki na gospodinjstvo. S tem dvojim so zbrali še veliko več kot s krajevnim samoprispevkom. Pri gradnji kanalizacije je bila dogovorjena obveznost 90 delovnih ur na gospodinjstvo, pri telefonu 50 ur. Nekateri posamezniki so pri kanalizaciji opravili tudi po 250 do 300 ur dela.

V Novem mestu je leta 1994 potekel zadnji samoprispevek, hkrati pa je propadel referendum z razpisom novega. Mestne KS so od takrat skoroda brez denarja in le životariji. Člani dosedanjih organov KS so se naveličali svojih dolžnosti. Postopek za volitve organov KS je enako zahteven kot za državne volitve, pristojnost KS pa je po novem zakonu v primerjavi s prej močno spremenjena in omejena. Volitve novih organov KS so bile hkrati z volitvami državnih organov 10. novembra. Od 11 mestnih KS je do predpisane roka vložilo kandidature le 7 KS, v Gotni vasi, Regreči vasi, na Mestnih njivah in v Zabji vasi pa jim kandidatur ni uspelo vložiti in bodo volili nove organe KS 8. decembra. Iz vloženih kandidatur je razvidno, da so si zanje veliko prizadevali dosednji predstavniki svetov. Kot predlagatelji kandidatov se pojavljajo tudi posamične politične stranke. Ob tem lahko na žalost ugotovimo le to, da stranke krajevnih skupnosti ne bodo rešile, rešitev zanje je le denar za delovanje.

Vrnimo se zdaj v Regrečo vas. Dom krajanov je končno ozivel. KS Regreča vas je nad delom zgoraj etaje postavila brunarico, za preostali del etaje pa so v Jelovici Skofja Loka dobili poceni montažne elemente iz opuščenih programov. Za napeljavo vode, elektrike in za priključek na kanalizacijo je zmanjkalo denarja, prav tako za ureditev centralne kurjave. Stavba je stala prazna in neuporabna, KS pa ni imela niti denarja za tekoče vzdrževanje. Zadevo so uredili tako, da so jo dali v najem. S podjetjem TAK (Trgovina, arhitektura, kultura) Novo mesto, d.o. (lastnica je Dušanka Cilka Hlavaty), so sklenili pogodbo o najemu. Najemnica je krajevni skupnosti zagotovila v stavbi zanj potrebne prostore in opravila dograditev. V spodnji etaži je prostor s fitnis napravami in okrepčevalnica, v zgornji pa prostor za aerobiko, borilne športe ter kulturne dejavnosti in tečaje. KS ima v stavbi pisarno, sejno sobo in skladišče za potrebe CZ in RK.

Podjetje TAK je ob stavbi že uredilo balinišče, urejena je ploščad v izmeri 30 x 30 m za prireditve na prostem (na tej ploščadi bo pozimi naravno drsališče), pri Roku urejena smučarska proga z vlečnico (umetni sneg!), uporabnikom je na voljo tudi trim steza. Pri kolesarski stezi, namenjeni tudi tekmovalcem z gorskimi kolesi, se je zataknilo, ker je po obstoječi zakonodaji ta "kot poseg v naravo" prepovedana...

V domu krajanov v Regreči vasi in ob njem je tako nastalo družabno in športno središče, ki bo s pestro ponudbo zagotovo privabljal ne le okoliške krajanje, pač pa tudi mnoge meščane in zlasti mladež. KS Regreča vas je uspešno premostila svoje težave z denarjem pri urejanju doma. Le upamo lahko, da ob zagati, v kakršni so vse KS, takšno reševanje ne bo postalo edino zveličavni recept!

MILOŠ JAKOPEC

Izseljenski koledar 97

Veliko zanimivega branja

Slovenska izseljenska matica je izdala tradicionalni Slovenski izseljenski koledar za prihodnje leto, namenjen predvsem Slovincem po svetu, vendar je po svoji vsebini zanimiv in privlačen tudi za Slovence doma. S svojim zunanjim videzom bo gotovo posebej pritegnil dolenjske rojake, saj je na naslovnici lep barvni posnetek Novega mesta, Dolenjska pa se predstavlja tudi na zavihku. Koledarski del je tokrat obogaten s slikami slovenskih domačij, kozolcev, znamenj, stiskalnic, čebelnjakov in drugih stvaritev ljudskega genija.

Bralni del prinaša vrsto zanimivih prispevkov o ljudskem ustvarjanju, o škofu Slomšku, o slovenski narodni manjšini v zamejstvu, o starih pustnih običajih, o francoski vojski na Slovenskem, o Slovincih v deželi faraonov in druge. V literarnem delu se predstavljajo izseljenski in domači literati, med njimi tudi Dolenjci, denimo France Papež, Cvetka Kocjančič in Anica Zidar. Ivan Cimerman je pripravil sprehod po Slovincih z vrsto barvnih fotografij, o življenju in delu Slovencev po svetu pa govore prispevki: Kratek oris Slovencev v Avstraliji od začetka do danes, Kanadski Slovinci v znamenju obletnice, Pisatelj, esejist, umetniški fotograf dr. Evgen Bavžar, O Slovincih na južnem Koroškem v Avstriji in drugi. Kot običajno je v koledarju dodan tudi del, napisan v angleščini.

MiM

Človeški odnos

Vreden javne pohvale

V petek, 6. decembra, sem spremljala M. Rozalijo na kontrolni pregled v Ljubljano. Morala bi bila priti že oktobra, vendar je zaradi gripe ostala doma. Naročila sem jo za december in dan mi je bil gornji datum. Šli sva s prvim vlakom kljub hudemu mrazu, da bi le prišla na vrsto. Na recepciji pa so nama rekli, da zdravnica ob petkih nima ambulantnih pregledov, pač pa le ob torkih (verjetno je prišlo do nesporazuma ob naročilu). Uslužbenka nama je predlagala, naj poiščeva zdravnico na oddelku v bolnici, kjer ima vizito. Tam sva bili prijetno presenečeni, kajti vse osebe od vratarja in čistilke do zdravnice je bilo prijazno. Našli sva tudi dr. Jakopinovo, ki je belokranjsko bolnico sprejela ne glede na to, da ni imela ta dan ambulantnih pregledov. Počakali sva kake četrt ure, vse formalnosti so bile urejene, čeprav je morala sestra v drugo stavbo po karton.

Taki ljudje, kot je dr. Jakopinova z Onkološkega oddelka, so še premalo plačani za svoje delo. Pokazala je pravega človeka, ki razume stisko ženske, ki se je pripeljala od daleč vsa premražena in na tešče. Premnogokrat pa se zgodi, da nam v domačem kraju piše na vratih kakšnega urada "Danes ni uradnih ur!" ali pa nam kakšen birokrat zabrusi: "Pridite jutri!"

V. DERGANČ
Črnomelj

ČAKA KC JANEZ TRDINA NA PRVO NESREČO?

Tako kot smo veseli prenove velike dvorane v Kulturnem centru J. Trdine in prvih prireditev njej, tako se mnogi obiskovalci tega hrama kulture zaskrbljeno vprašujejo, kdaj bo urejena še razsvetljava pred domom. Ko ljudje zvečer iz razsvetljene velike veže stopajo skozi steklena vrata na stopnišče pred poslopjem, se začno muke in težave. Zlasti starejši meščani s tipajočimi koraki iščejo opore na stopnicah, ki jih tema pred domom nevarno skriva. Bilo je že nekaj padcev, a ne zavoljo poledice ali snega! Ljudje zavoljo teme ne vidijo stopnic in njihove globine, pa se spotikajo in jezijo.

Se v Trdinovem hramu zavedajo nevarnosti nesreč, ko ljudje zapuščajo prireditve? Bajje so kablji za razsvetljavo že nekaj časa v zemlji, osvetlitev prostorov pred domom pa le še ni v redu.

Doklej?

-ek

NOVOMEŠKI UPOKOJENCI IMAJO LIKOVNI KROŽEK

NOVO MESTO - Novomeški upokojenci smo ustanovili novo interesno skupino - likovni krožek. Dobivamo se vsako sredo v likovni delavnici OŠ Grm. Vabimo vse, ki vas veseli skikanje, da se nam pridružite. Vse potrebne informacije dobite na tel. št. 212-14.

K.Z.

knjigi spominov "Kar sem živel"

Moje mnenje o njej in njenemu avtorju, Rupnikovem propagandnem ministru

Prelital sem knjigo domobranskega propagandnega ministra Stanka Kocipra "Kar sem živel". Med listanjem so mi misli segle nazaj v leto 1944. V zvezi s tem gospodom sem se spomnil naslednjega dogodka:

Nekje sredi leta 1944 je iz udarna brigada NOV zasedla položaje med Trebnjem in Dolenjem v okolici vasi Krušni Vasi. Ko sem si v neki hiši pripravil prostor za krajši nočni počitek, sem opazil dva kosa papirja, očitno iztrgana iz neke revije. Pozorno sem si ogledal dve sliki. Prvi sliki: na nekem odru z na stropu odprtimi usti in naprej nekako navzgor iztegnjeno roko meščak, v ozadju nekaj nemških oficirjev. Na drugi sliki taisti gospod elegantno oblečen v nemško uniformo, v družbi generala Rupnika in visokih nemških SS oficirjev. Takrat niti nisem prav razumel, kaj gre. Zaznal sem le, da je gospod visok belogardistični vojak. Vse skupaj sem oddal sekretarju SKOJ-a. Pozneje (v Gorjancih) so v štabu zvedeli, da ta šef belogardistične propagande tekmuje s propagando nemškega stroma tretjega rajha Goebbelsa in da presega po sposobnosti ruske in angleške propagandne ministre. Štab brigade je skupek preko novomeških domobranov Kocipra čestitati in zaželeli uspeha v tekmovalstvu z Goebbelsom lažeh.

V Slovenijo se je vrnil "hrani junak" Kociper, dvakratni izdajalec. Prvič je izdal slovenski narodni prisegel, da se bo kot pogost okupatorju boril proti lastni mu narodu - proti NOG; drugič, ko se je tik pred koncem vojni poživljal na svojega tasta in mandanta vseh belogardistov Rupnika, na svoj narod in ne zadnje na svojo vojsko - belogardiste, češ naj se rešijo, kakor so in znajo. Vrnil se je pod okom nekdanjega zvestega domobranca Antona Drobniča, danes pravi moža, ki uspešno popravlja "kose", ki so se zgodile zvestim pogostem italijanskega in nemškega okupatorja. Vrnil se je človek, napiše knjigo, človek, ki je soba da je slo veliko slovenskih fantov v smrt, in ne nazadnje človek, zopet dela na tem, da se naš rod ponovno spre.

Veliko knjig sem prebral, veliko neresnic z ene in drugi strani, vendar toliko neresnic, jih je v knjigi Stanka Kocipra ne! Po božji zapovedi "Ne lažaj mu bog oprosti!"

VILI DOLŽI
Majerjeva 12, Maribor

ZAHVALA DRUŠTVU NOVO MESTO

NOVO MESTO - Društvo Novo mesto se po uspešni izpeljani simpoziju "Mesto vloga, pomen in razvoj novega mesta v prihodnjem tisočletju" in po izidu zbornika, enakim naslovom iskreno zahvaljuje vsem, ki so omogočili tako organizacijo in izvedbo simpozija kot izdajo zbornika. Zahvala velja avtorjem: Stanetu Grandi, doc. dr. Janezu Gabrijelečiču, Joži Miklavčiču, prof. dr. Bogomiru Kovačiču, Marjanu Osoiniku, mag. Dr. rinki Miklavčič, prof. dr. Jožetu Gričarju, dr. Juliju Nemanju, Vlado Petroviču, prof. dr. Mihi Japlju, doc. dr. Janezu Useniku, Jovu Grobovsku, Andreju Smrekarju, dr. Marjanu Ravbarju, prof. mag. V. dimiru Bracu Mušiču, Marjanu Lapajnetu, Božu Kočevanju, Vlado Stariču, Simu Gogliču, Branku Vlašiču in Andreju Mamiloviču.

Zahvaljujemo se sponzorjem: Krki, Revozu, Dolenjski banki, Mestni občini Novo mesto, Tabakumu, Neapolju, Snežniku iz Kočevske Reke, Bramacu, Golfu, Miramaru, Ljubljane, OZ Hrasti, Krki, Novoterm, Vesni iz Maribora, G-M&M iz Grosuplja, Basu, Pionirju MKI, VGP, Deru, Ljubljane, Pamu, Mizarstvu, Bobič, Vašemu kanalu in Dolenjskemu listu.

Vsem želimo veliko uspeha v novem letu. Društvo Novo mesto

Nataša Mihelič gre po maminih in očetovih stopinjah

SODRAŽICA - Marca letos je nadarjena pevkica Nataša Mihelič iz Sodražice posnela kaseto, aprila pa še zgoščenoko pod nazivom "Naj zapojem". Izdelek je bil med poslušalci in gledalci zelo lepo sprejet tudi zaradi tega, ker sta nekaj pesmi skupaj zapela z Otom Pestnerjem, ki je tudi avtor več skladb. Pesem "Ostal je spomin" poje Nataša z mamo Bernardo, zato je bila deležna naklonjenosti poslušalcev srednje generacije.

Nataša izhaja iz znane glasbene družine Mihelič; oče France je s svojim ansamblom več kot dve desetletji v samem vrhu slovenske narodno-zabavne glasbe. Še posebej je zaslovela na mariborski Veseli jeseni, saj je zmagala s pesmijo "Ati, daj, še enkrat zaigraj". Avtorja pesmi sta Oto Pestner in Ivan Sivec, na harmoniki pa je zmagovalko spremljal oče France.

Sedaj se pripravlja za številne prireditve in novoletne nastope. 25. decembra bo v sodražski župnijski cerkvi do brodelni božični koncert, na katerem bodo nastopili: domači pevski zbor in deklška skupina, ki deluje v okviru Društva prijateljev mladine iz Sodražice, Nataša in skupina New Swing Quartet. Ves izkupiček s prireditve bodo namenili pred kratkim ustanovljenemu društvu Kresniček, ki je že pripravilo izdelovanje adventnih vencev. V portoroškem hotelu Palas bodo snemali novoletno odjajo za TV-3.

"Za prihodnje leto imam v načrtu novo zgoščenko in kaseto. Nekaj skladb imam že pripravljenih, druge zbiram, več skladb bom skomponirala sama. Tudi tokrat bo imel pri nastajanju kasete in zgoščenke pomemben delež Oto, ki je hkrati tudi producent," pravi Nataša.

M. GLAVONJIČ

Knjižna vzgoja že v vrtcih

Dodatna spodbuda v Novem mestu: diplome MALČEK BRALČEK in nagrade za najmlajše ljubitelje knjig

Že kar nekaj let mnogi pedagogi, knjižničarji in starši pa tudi babice in dedki opažajo, da naši otroci vedno manj bero. Ob tem zlasti starejši ljudje radi povedo, kako so nekoč živeli bolj preprosto, a hkrati bolj zdravo življenje, ko so našli čas tudi za lepo knjigo. Zdaj, v dobi silnega znanstveno-tehničnega napredka (ob katerem pa se narava hkrati vedno bolj duši v smeteh), marsikdo ugaša zanimanje za leposlovno besedo, otroško in poljudnoznanstveno knjigo.

"V naše življenje smo sprejeli radio, televizijo in računalnik in vse to je nekako spodrinilo branje. Ker želimo iti s časom v korak, smo vsa čuda tehnike spustili tudi v vrtec, nikakor pa ne želimo zavreči tistih vrednot iz nekega prejšnjega obdobja, ki so se pokazale kot dobre za otrokov razvoj."

Stemi besedami je 3. decembra popoldne Majda Kušer-Ambrožič, pedagoška voditeljica novomeških vzgojno-varstvenih organizacij, v vrtcu Pedenjpod na Drski govorila staršem in vzgojiteljicam o pomembnem načrtu zgodnje knjižne vzgoje naših najmlajših. Že drugo leto vodi projekt, ki so mu v VVO namenili prednostno nalogo. Lani so jo začeli uresničevati s tem, da so v vrtcih in njihovih oddelkih vpeljali knjižne kotičke. Večina vrtcev je uvedla tudi izposojni projekt domov, letos pa so starše in otroke dodatno spodbudili: uvajajo diplom MALČEK BRALČEK, namenjeno tudi otrokom, ki hodijo v vrtec in so stari vsaj tri leta. Če bodo skupaj s starši v tem šolskem letu prebrali vsaj tri knjige in dali o tem kakršnokoli povratno informacijo, bodo

dobili diplomu in nagrado.

V novomeških vrtcih se dobro zavedajo, kako pomembno je otroku že v predšolski dobi približati prekrasen svet pravljic, mu prek njih bogatiti besedni zaklad, negovati ljubezen in občutek za materni jezik, z vsem tem pa vsajati v razvijajoči se mladi um veselje do spoznavanja prvih, drobnih skrivnosti velikega sveta. S tem otrokom na široko in zgodaj odpiramo vrata do knjig.

Sklop zgodnje knjižne vzgoje podpirajo z vzporednimi dejavnostmi za otroke, starše in vzgojitelje. Pripravili bodo obisk pravljčarja, pesnika, pisatelja, ilustratorja in predavateljice knjižničarke za starše. Dodatno bodo izobraževali vzgojiteljice, obiskovali bodo pionirske in šolske knjižnice pa razstave in še kaj.

V vrtcu Pedenjpod so za ta namen predzadnji terek popoldne pogumno zaorali eno izmed hvaležnih brazd. Povabili so starše in njihove otroke, zapele so članice ženskega pevskega zborčka VVO Novo mesto, ravnateljica vrtca Metoda Turk pa je po predstavitvi projekta pozdravila pisateljico Ivanko Mestnik in akademskega slikarja Jožeta Kumra iz Dol. Toplice. Pisateljica je kratko spregovorila o svojih dosedanjih petih mladinskih knjigah, slikar pa je pokazal izvirne ilustracije za knjigo Veseli december, ki so jo obiskovalci srečanja lahko tudi kupili.

Vsi so hkrati toplo pozdravili upanje Majde Kušer-Ambrožič, da bodo "v vrtcu radi natisnili ob koncu šolskega leta vsaj tisoč diplom MALČEK BRALČEK, kar bodo naredili z največjim veseljem!"

T. GOŠNIK

BOŽIČNO-NOVOLETNE DELAVNICE V DOLENJSKEM MUZEJU - November je bil v muzeju posvečen spoznavanju dveh obrit: pletarstvu in tkanju. Ob razstavi Pletarstvo v Topliški dolini je pletar Cveto Kastelic predstavil svoje delo in material, nato pa so učenci tudi sami poskusili opletati steklenice, plesti koške itd. (na sliki). Pri tkanju so se učenci najprej seznanili s pridelavo in predelavo lanu, nato pa so sami na preprosti tkalski napravi stkali okrasno zapestnico. Dolenjski muzej prijazen vabi otroke 18., 19. in 20. decembra od 13. do 15. ure na božično-novoletne delavnice, ko bodo izdelovali razna darila ter okrasje za jelko iz slame in gline. (Ivana Tanko)

SPODBUJANJE GIBALNEGA RAZVOJA OTROK - V vrtcu Žužemberk že vrsto let ugotavljamo, da vzgojno delo brez pomoči staršev in njihovega sodelovanja ne bi bilo uspešno. V letošnjem šolskem letu smo si oddelki VVE zastavili skupen prednostni cilj - spremljanje otrokovega gibalnega razvoja na vseh starostnih stopnjah v predšolskem obdobju. V ta projekt so vključeni starši in zunanji sodelavci. Prvi korak k temu je že storjen. S pomočjo vodstva šole in staršev smo s preureditvijo garderobe dobili prostor za vsakodnevna razgibavanja. Janov očka Miha je izdelal dve lestvi, Urškin očka Rafko ju je pritril na steno v garderobo. Na njih bodo otroci preizkušali svojo moč, pogum, zadostili potrebo po gibanju ter imeli več možnosti za razgibavanje z dodatnimi sredstvi. Za pestro razgibavanje je poskrbela še Dominikova mamica Klavdija, ki je izdelala krajše palice za osvajanje preprostih osnovnih gibalnih vzorcev, pri petju, kot ritmični instrument in k večji komunikaciji, saj jim palice služijo celo za mikrofoni. (Olga Longar, VVE Žužemberk)

Za nove občine

Iz litijskega občinskega sveta

LITIJA - Na podlagi vladnega obvestila za lokalno samoupravo v septembru pa tudi že prej se je na območju občine Litija pojavilo več predlogov za oblikovanje občin. Mestna skupnost Litija predlaga ustanovitev dveh občin: Litija naj bi zajemala območja sedanjih krajevnih skupnosti: Jevnica, Kresnice, Ribče, Vače, Mestna skupnost Litija, Sava, Polšnik, del Jablaniške doline (Breg, Zagorica, Tenetiše) in naselje Mošnik iz občine Zagorje. Občina Šmartno naj bi zajemala KS Velika Štanga, Štangarske Poljane, Šmartno pri Litiji, Veliko Kostrevnico, Jablaniško dolino (Gradiške Laze, Gradišče, Jablaniške Laze, Jablaniški potok, Cerovica, Bukovica, Selšek, Zgornja in Spodnja Jablanica), Primskovo, Gabrovko in Dole pri Litiji.

Vloge za ustanovitev svoje občine so oddale še KS Dole, Šmartno pri Litiji, Kresnice, krajani naselja Kostanjevica za pripojitev k Občini Trebnje. Svetniki so na zadnji seji konec preteklega tedna z zaskrbljenostjo in skrbjo pregledali vloge in ugotovili, da za bodočnost Litije ne pomenijo nič dobrega, kajti prizadeto bo območje celotne občine, če pride do odcepitve večjega dela. Litija bo postala majhno podeželsko mesto v središču Slovenije.

M. ŠUŠTERŠIČ

ŠOLI TELEFONSKO GOVORILNICO

VELIKE LAŠČE - V osnovni šoli Primoža Trubarja bo Telekom v kratkem postavil telefonsko govorilnico. Dela bodo opravili brezplačno. Namenjena bo predvsem šolarjem.

RADA POLSUŠAM RADIO MAX

Občina Trebnje ima sedaj svojo radijsko postajo z imenom Max. Ta radio predvaja zelo dobro glasbo. Vsaj jaz mislim tako. Všeč mi je, da predvajajo predvsem techno glasbo. To pa zato, ker mi domača zabavna glasba ni niti najmanj všeč. Kadar sem sama doma, vedno poslušam radio Max, še posebej pa rada prisluhnem pesmim skupine Caught in The Act. Napovedovalci se prav pristrčno pogovarjajo s poslušalci in se tudi pošaljijo. Najbrž jih tudi zaradi tega radi pokličejo. Jaz na radio Max še nisem poklicala, bom pa to kmalu storila.

ALEKSANDRA KRALJ, 6.r. OŠ dr. Pavla Lunačka, Šentrupert

NARAVOSLOVNI DAN

12. oktobra smo imeli naravoslovni dan. Z avtobusom smo se odpeljali v Arboretum Volčji Potok. Videli smo veliko različnih dreves in živali. Najlepsi mi je bil labod. Ko smo si vse ogledali, smo se z veseljem odpeljali domov. Moj prvi naravoslovni dan mi bo ostal v lepem spominu.

IGOR VOGRIN, 1.r. OŠ Velika dolina

PREMALO ČASA IMAJO ZAME

Sedim pri mizi in premišljujem, kako naj začnem. Kako z besedo na dan? Ali me bo mama razumela? Sedim v kuhinji in jo gledam. Bila je tišina, le ropotanje posode se je slišalo, ker je pomivala. Tedaj pričnem. "Veš, mama... Počutim se osamljeno. Oče in ti veliko delata in se obremenjujeta z raznimi deli: ti z gostinstvom, ata pa s kmetijstvom. Ob vsem tem čisto pozabita name. Ni nedelje, da bi šli skupaj na kakšen izlet. Ni ni. Ali sploh veš, da imam velike in majhne težave? Mislim, da ne." In mislim naprej. Kako bi ji povedala, da ima psica mladiče. Ati mi grozi, da mi jih bo pobil, in ponoči se mi sanja o tem. Ah, to bom še pustila in razmisliła.

FANI BOGOLIN, 8.a OŠ Artiče

IZLET NA URŠLJO GORO

Ati nas je povabil na planinski izlet s sodelavci na Uršljo goro na Koroškem. Že dan prej smo pripravili rezervna oblačila, čokolado, lešnike, sendviče in sokove. Zjutraj smo zgodaj vstali, se oblekli in najedli. V Novem mestu nas je že čakal avtobus. Ker je bilo hladno, je šofer vključil gretje, toda začelo se je ka-

Nestrpnost se pojavlja, a ni skrb vzbujajoča

Občinski otroški parlament

NOVO MESTO - Občinska zveza prijateljev mladine Novo mesto je bila organizatorica občinskega otroškega parlamenta, ki je zasedal 28. novembra v mali sejni dvorani Zavarovalnice Tilia. Učenci osnovnih šol novomeške, šentjernejske in škocijske občine so razpravljali o Pravilniku o pravicah in dolžnostih učencev v osnovni šoli.

Razpravo, ki je potekala zelo kritično, je vodil predsednik parlamenta Grega Hudovornik, učence OŠ Grm. Učenci so menili, da se teorija in praksa pravilnika mnogokje razhajata, krivdo za to pa so iskali tako na strani učencev kot učiteljev. Predvsem so se strinjali s tem, da je zelo velik problem pomanjkanje dobrih učiteljev, nedisciplin, ki ima za posledico slabo znanje določenega predmeta, krivično ocenjevanje nekaterih učiteljev pri ustnem izpraševanju in odnosi učitelju-učencev, ki so v nekaterih šolah že prav skrb vzbujajoči.

Prepričani so, da se težave lahko rešijo brez večjih posledic s sprotim reševanjem konfliktov najprej v razredni skupnosti in šele nato pri svetovalni službi ali pri ravnatelju. V razpravi so se dotaknili tudi teme nestrpnosti med učenci in ugotovili, da se ta sicer pojavlja, vendar še ni zaskrbiljujoča.

Na koncu so izbrali še dva predstavnika, ki bosta zastopala njihovo mnenje na otroškem parlamentu v stavbi Državnega zbora, ki bo v sredini decembra. To sta učence OŠ Grm Grega Hudovornik in učenka OŠ Šmarjeta Eva Durič.

IRENA PUGELJ

MODNI KOTIČEK Zakaj jemo siti

Hranjenje je človekova osnovna potreba, ki jo mora zadovoljevati, če želi preživeti. Vendar gre tudi za užitek. Kar spomnimo se zavaljenih Rimljanov, ki so dneve in dneve ležali ob bogato obloženih mizah z najrazličnejšimi vrstami okusne hrane! Niso bili lačni, ampak požrešni. Niso poslušali svojega glada, pač pa apetit. Tega so se seveda tudi zavedali, saj so organizirano gradili tako imenovana "bruhališča", kamor so zaužito izločili, in nadaljevali z uživanjem v basanju s hrano. Danes živimo v drugačni družbi in se taki obredi ne dogajajo, toda požrešni ostajamo vseeno. Zakaj jemo, kadar nismo lačni?

1. Dolgčas nam je in začnemo motoviliti po kuhinji, kjer nas premami poln hladilnik.
2. Hrana ima dober okus.
3. "Sami smo in čas je, da nekaj zaužijemo."
4. Nekaj pretresljivega se nam je zgodilo, zato zaslužimo prigrizek.
5. Mame so nas vedno silile s hrano.

6. Pogosto hranimo stres namesto lakote.
7. Pomirja nas.
8. Veliko časa preživimo pred televizijo.
9. Ker jo imamo pred seboj.
10. Maščevanje: partner želi, da shujšamo.
11. Življenje ni pravično - nekateri pojejo gore hrane in so suhi.
12. Žejo zamenjamo za lakoto.

Glavna znaka za lakoto sta: kruljenje v želodcu in slina v ustih. Če vas med obroki mika hrana, se poskusite zamotiti z aktivnostmi ali pa pojejte kos sadja, jogurt. Vsekakor pa si tu in tam lahko privoščite dan za "požrtijo", saj je to ne nazadnje del našega uživanja. In ne pozabite na telovadbo!

JERCA LEGAN

Z GODBO V NOVO LETO TUDI LIDIJA POLŠAK - novovzhajajoča popevkarska zvezda Lidijska Polšak bo to soboto ob 20. uri zgoledela v metliški športni dvorani na prireditvi Z godbo v novo leto. Lidijska je pred kratkim izdala svojo prvo kaseto, za nastop v Metliki pa jo je navdušilo celjsko podjetje Švagula. Godbeniki pričakujejo gledalce tudi iz sosednjega Črnomlja, saj bo v programu sodelovala tudi tamkajšnja godba na pihala. Obeta se prijeten, vznemirljiv in duhovit večer.

V ŠOLI PRI SV. GREGORJU - V podružnični šoli pri Sv. Gregorju mladi učiteljci Nataša Mihelič in Milena Bracovič poučujeta 19 otrok. Učilnice in drugi šolski prostori so stisnjeni nad trgovino večnamenske stavbe. Čeprav smo ta mali, a zelo zanimivi kolektiv matične sodraške šole obiskali v popoldanskih urah, je v učilnicah kar mrgolelo. Učiteljci sta povedali, da otroci radi hodijo v šolo, po pouku pa ne odhajajo domov, ker se v šoli prav lepo počutijo, saj imajo prijateljev v razmetanih vaseh bolj malo. Prosti čas jim izpolnjujejo številni krožki. Sicer pa se delovne razmere v šoli izboljšujejo. Letos so jim napeljali telefon, uredili sanitarije, do konca leta bo nared še garderoba. Žal imajo učenci telovadbo še vedno v učilnicah, športnih pripomočkov nimajo, poleti pa telovadajo na asfaltu pred gasilskim domom. "Pomembna pridobitev za šolo in starše je kombi za prevoz," pravi vodja podružnične šole Milena Bracovič. Na območju "Gregorije" namreč grozi nevarnost medvedov, čeprav v zimskem času ne, saj pravijo, da mrcina pozimi spi. To pa ne drži povsem, kar prav dobro vedo učenci, ki so se z živaljo že srečevali tudi na snežni odeji. (Foto: M. Glavonjič)

TELEVIZIJSKI SPORED

Televizija si pridržuje pravico do morebitnih sprememb sporedov!

ČETRTEK, 12. XII.

SLOVENIJA 1

9.45 - 0.25 TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.10 OTROŠKI PROGRAM
POLICAJ IN CEFIZELJ
10.40 NAJHUIŠI DAN V MOJEM ŽIVLJENJU, avstra. film
11.10 TEDENSKI IZBOR
PUSTOLOVŠČINE IN ODKRITJA, italij. dok. serija, 19/26
11.40 PO DOMAČE
13.00 POROČILA
13.05 KOLO SREČE, tv igrice
15.30 TEDENSKI IZBOR
DOSJE
16.20 ALICA, evropski kulturni magazin
17.00 TV DNEVNIK 1
17.10 OTROŠKI PROGRAM
DELFINI IN PRIJATELJI, špan. naniz., 25/26
17.35 HUGO, tv igrice
18.00 PO SLOVENIJI
18.30 DODOJEVE DOGODIVŠČINE
18.35 RISANKA
18.50 KOLO SREČE, TV IGRICA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.00 V ŽARIŠČU
20.25 TEDNIK
21.25 ZLATA ŠESTDESETA SLOVENSKE POPEVKE
22.25 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.50 POSLOVNA BORZA
23.05 SOVA
UMOR, JE NAPISALA, amer. naniz., 11/22
23.50 ELLEN CLEGHORNE, ponov. amer. naniz., 4/15

SLOVENIJA 2

8.00 Tedenski izbor: Šolska tv, 12.05 V žarišču - 10.25 Val D'Isere: Superveleslalom (ž) - 11.20 Košarka - 12.45 Sarafina, amer. film - 14.20 Sodnikova žena, špan. nadalj., 1/6 - 17.30 Sova: Umor, je napisala, amer. naniz., 10/22 - 16.00 V slogi je moč, avstral. naniz., 4/50 - 16.25 Košarka - 18.40 Korenine slovenske lipe, 10/24 - 19.10 Ellen Clegghorne, amer. naniz., 4/15 - 19.35 Izzivalci, franc. naniz., 14/16 - 20.00 Angel, varuh moj, amer. naniz., 3/13 - 20.45 Podoba podobe - 21.35 Tv portret - 23.20 Umetniški večer

KANAL A

10.10 Risanke - 10.40 Rajska obala (ponov. 18. dela) - 11.05 Oprah show (ponov. 18. dela) - 11.50 'Alo 'alo (ponov. 16. dela) - 12.20 Očka major (ponov. 18. dela) - 12.45 Nora hiša (ponov. 18. dela) - 13.10 Cooperjeva družina (ponov. 18. dela) - 13.35 Princ z Bel Aira (ponov. 18. dela) - 14.00 Vojak naj bo (ponov. 4. dela) - 16.00 Oprah show (19. del) - 16.50 Držni in lepi (19. del nadalj.) - 17.15 Držni in lepi (20. del nadalj.) - 17.45 Rajska obala (19. del nadalj.) - 18.10 Očka major (19. del naniz.) - 18.40 Nora hiša (19. del naniz.) - 19.05 Družinske zadeve (19. del naniz.) - 19.35 Cooperjeva družina (19. del naniz.) - 20.00 Princ z Bel Aira (20. del naniz.) - 20.30 Roka pravice (3. del naniz.) - 21.15 Nenavadna doživetja (dok. oddaja) - 22.05 Smith in Jones (8. del naniz.) - 22.35 'Alo 'alo 17. del naniz.) - 23.15 Vitez za volanom (7. del naniz.) - 0.05 Dannyjeve zvezde

HTV 1

7.40 Tv spored - 7.55 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 12.00 Poročila - 12.20 Ljubzenske vezi (serija, 80/100) - 13.05 Santa Barbara (serija) - 13.55 Izobraževalni program - 15.50 Poročila - 16.00 Dober dan, Hrvaška - 17.05 Besede, beseda, besede - 17.35 Lepa naša (dok. oddaja) - 18.10 Kolo sreče - 18.40 Danes v saboru - 19.10 Hrvaška spominska knjiga - 19.30 Dnevnik, šport, vreme - 20.10 Kulturna krajina - 21.15 Glasbena oddaja - 22.15 Opazovanja - 22.50 Filmska noč

PETEK, 13. XII.

SLOVENIJA 1

8.45 - 2.05 TELETEKST
9.00 VIDEO STRANI
9.20 OTROŠKI PROGRAM
UČIMO SE ROČNIH USTVARJALNOSTI, 39/52
9.35 PAJE MESTO, kan. naniz., 28/31
10.00 TEDENSKI IZBOR
ZLATA ŠESTDESETA SLOVENSKE POPEVKE
11.00 ALFRED NOBEL, šved. film
13.00 POROČILA
13.05 KOLO SREČE, ponov.
15.55 PINCHAS ZUKERMAN V LJUBLJANI, 2. del
17.00 DNEVNIK 1
17.10 OTROŠKI PROGRAM
18.00 PO SLOVENIJI
18.30 DODOJEVE DOGODIVŠČINE
18.35 RISANKA

19.00 PODARIM - DOBIM
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.00 RONDO KVIZ
20.25 PLANET IN
22.30 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
23.00 SOVA
UMOR, JE NAPISALA, amer. naniz., 12/22
23.45 SO LETA MINILA, ponov. angl. naniz., 18/20
0.15 NIHČE ME NE LJUBI, nem. film

SLOVENIJA 2

9.00 Euronews - 9.25 Val D'Isere: veleslalom, 1. tek (ž) - 10.35 Tedenski izbor: Poslovna borza; 10.45 V žarišču; 11.05 Korenine slovenske lipe, 10/24; 11.35 Umetniški večer - 12.25 Športni film - 12.55 Val D'Isere: veleslalom, 2. tek (ž) - 14.05 La Baule Les Pins, franc. film - 15.45 Sova: Umor, je napisala, amer. naniz., 11/22 - 16.30 So leta minila, angl. naniz., 18/20 - 17.00 Šport - 18.00 Alpe Jadrans - 18.30 Koncerti za mlade - 19.30 Izzivalci franc. naniz., 15/16 - 20.00 Umor 1. stopnje, amer. nadalj., 8/23 - 20.50 New York City, amer. film - 22.25 Videošpon

KANAL A

10.10 Risanke - 10.40 Rajska obala (ponov. 19. dela) - 11.05 Oprah show (ponov. 19. dela) - 11.50 'Alo 'alo (ponov. 17. dela) - 12.20 Očka major (ponov. 19. dela) - 12.45 Nora hiša (ponov. 19. dela) - 13.10 Cooperjeva družina (ponov. 19. dela) - 13.35 Princ z Bel Aira (ponov. 20. dela) - 14.00 Vitez za volanom (ponov. 7. dela) - 15.00 Karma - 16.00 Oprah show (20. del) - 16.50 Držni in lepi (20. del nadalj.) - 17.15 Držni in lepi (21. del nadalj.) - 17.45 Rajska obala (20. del nadalj.) - 18.10 Očka major (20. del naniz.) - 18.40 Nora hiša (20. del naniz.) - 19.05 Družinske zadeve (20. del naniz.) - 19.35 Cooperjeva družina (20. del naniz.) - 20.00 Princ z Bel Aira (21. del naniz.) - 20.30 Ned in Stacey (4. del naniz.) - 21.00 Beg iz New Yorka (film) - 22.40 Karma - 23.40 Ulica ljubezni (4. del naniz.)

HTV 1

7.40 Tv spored - 7.55 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 12.00 Poročila - 12.20 Ljubzenske vezi (serija, 81/100) - 13.05 Santa Barbara (serija) - 13.55 Izobraževalni program - 15.50 Poročila - 16.00 Dober dan, Hrvaška - 17.05 Danes v saboru - 17.35 Govorimo o zdravju - 18.10 Kolo sreče - 18.40 Računalniški virus - 19.10 Hrvaška spominska knjiga - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.45 Lepa naša (show program) - 21.30 Moja zgodba o Hrvaški (dok. oddaja) - 22.00 Pol ure za kulturo - 21.45 Pol ure za kulturo - 22.30 Opazovanja - 23.00 Klub d.d. - 23.20 "Križari" (dok. serija, 2/4) - 0.15 Poročila

HTV 2

13.55 Tv koledar - 14.05 Seinfeld (hum. serija) - 14.30 Dobiček (serija 7/8) - 15.15 Triler - 16.15 Mesto dečkov (amer. film) - 17.55 Smogovci (otr. serija) - 18.25 Risanke - 18.35 Hugo, tv igrice - 19.00 Divje srce (serija, 78/160) - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.25 Zakon v L. A. (serija, 9/22) - 21.20 Brit. film - 23.10 Jeleni z divjega zahoda (hum. serija, 8/15) - 0.00 Skrivnostne igre (amer. film) - 1.35 Košarka

SOBOTA, 14. XII.

SLOVENIJA 1

7.45 - 2.30 TELETEKST
8.00 VIDEO STRANI
8.25 OTROŠKI PROGRAM
RADOVEDNI TAČEK
8.40 JAKEC IN ČAROBNA LUČKA
9.50 O. J.
9.00 MALE SIVE CELICE, kviz
9.45 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.15 IZOBRAŽEVALNA ODJAJA
10.30 ARGENTINSKI NACIONALNI MLADINSKI ZBOR
11.10 SVET DINOZAVROV, ponov., 13/13
11.40 ANALITIČNA MEHANIKA, 48/52
12.10 TEDNIK
13.00 POROČILA
13.05 HUGO, tv igrice
14.20 POLICISTI S SRCEM, avstral. naniz., 5/26
15.05 KINOTEKA: NINOČKA, amer. film (čb)
17.00 DNEVNIK 1
17.10 BOJ ZA OBSTANEK, angl. poljudnoznan. serija, 8/10
18.00 NA VRTU
18.30 OZARE
18.35 HUGO - TV IGRICA
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.10 PAVAROTTI V MODENI - otroci vojne 1996
21.40 ZA TV KAMERO
21.50 COUSTENAU PONOVO ODKRIVA SVET dok. serija, 2/12
22.45 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
23.15 SOVA
UMOR, JE NAPISALA, amer. naniz., 13/22
0.00 VEČNI SANJAČ, amer. naniz., 25/25
0.25 LOV NA METULJE, franc. film

SLOVENIJA 2

8.00 Euronews - 8.25 Tedenski izbor: Planet In; 9.55 Mostovi; 10.25 Val D'Isere: smuk (m) - 11.55 Podoba podobe - 12.45 Tv portret; 14.30 Zgodovinska kitajska mesta, amer. dok. serija, 13/13 - 15.25 V računalniški dobi, amer. dok. serija, 2/13 - 15.50 Rondo kviz, ponov. - 16.10 Podarim - dobim - 16.30 Atletski miting - 17.00 Smučarski teki - 17.55 Rokomet - 19.30 Izzivalci, franc. naniz., 16/16 - 20.00 Velika dirka, amer. film - 22.30 Tv avtomagazin - 23.00 Sobotna noč

KANAL A

8.30 Risanke - 9.00 Kaličopko - 10.00 Risanke - 10.30 Glasbena oddaja - 11.30 Očka major (ponov. 20. dela) - 12.00 Palček Tom (film) - 13.30 Pot flamingov (35. del nadalj.) - 15.00 Cooperjeva družina (ponov. 20. dela) - 15.25 Princ iz Bel Aira (ponov. 20. dela) - 16.00 Alf (7. del) - 16.30 Mupet show - 17.00 Mala morsk deklica (24. del risane serije); Račje zgodbe (34. del risane serije) - 17.55 Disnews - 18.15 "B" čudna znanost (3. del naniz.) - 18.40 Kung Fu (5. del naniz.) - 19.35 Življenje v mestu (4. del naniz.) - 20.30 Zapeljevanje (film) - 22.20 Vročica noči (4. del) - 23.10 Vroči pogovori (4. del naniz.) - 23.40 Otok jamskih deklet (erotični film)

NEDELJA, 15. XII.

SLOVENIJA 1

7.45 - 23.05 TELETEKST
8.00 VIDEO STRANI
8.40 OTROŠKI PROGRAM
ŽIVŽAV
9.30 SKRIVNOST SEDME POTI, nizoz. nadalj., 2/13
9.55 NEDELJSKA MAŠA
11.00 PODOBE NARAVE, kan. serija, 3/13
11.30 OBZORJE DUHA
12.00 LJUDJE IN ZEMLJA
12.30 SLOVENSKI LJUDSKI PLES
13.00 POROČILA
13.05 HUGO, ponov.
13.35 KARAOKE, razvedrilna oddaja
14.35 NEDELJSKA REPORTAŽA
15.05 DLAN V DLANI
15.20 KOŠČEK NEBES, amer. film
17.00 DNEVNIK 1
17.10 UNICEF 50 LET
18.00 PO DOMAČE
19.10 RISANKA
19.15 LOTO
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
19.50 ZRCALO TEDNA
20.10 ZOOM
21.15 MOŠKI ŽENSKJE
22.15 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT

SLOVENIJA 2

8.10 Emil in detektiv, nem. film - 9.40 Lahkih nog naokrog - 10.25 Val D'Isere: superveleslalom (m) - 11.45 Tedenski izbor: Videošpon; 12.15 Tv avtomagazin; 12.45 Na vrtu - 13.15 Sova: Umor, je napisala, amer. naniz., 12/22 - 14.05 Kinoteka: Ninočka, amer. film (čb) - 16.00 Smučarski skoki - 18.30 Smučarski teki - 19.00 Košarka - 19.30 Grace na udaru, amer. naniz., 1/26 - 20.00 Sodnikova žena, špan. nadalj., 2/6 - 20.50 Ameriški prijatelj, nem. film - 22.50 Novice iz sveta razvedrila

KANAL A

8.30 Risanke - 9.00 Kaličopko - 10.00 Risanke - 10.30 Glasbena oddaja - 11.30 Nora hiša (ponov. 20. dela) - 12.00 Goljatova vrnitev - 13.40 Dakteri (15. del naniz.) - 15.10 Najstniki proti vesoljem (4. del serije) - 15.30 Super samuraj (4. del serije) - 16.00 Alf (8. del) - 16.30 Mupet show - 17.00 Mesto tigrov (mlad. film) - 17.50 Mala morsk deklica (2. del. rasanke) - 18.15 Korak za korakom (4. del naniz.) - 18.40 Miza za pet (4. del naniz.) - 19.35 Lovec na krokodile (4. del dok. serije) - 20.30 Phar Lap (film) - 22.20 Vitez za volanom (8. del naniz.) - 23.10 Nenavadna doživetja (ponov. 3. dela)

PONEDELJEK, 16. XII.

SLOVENIJA 1

9.45 - 23.45 TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.10 OTROŠKI PROGRAM
PAST lutkovna igrice
11.00 CIKLUS FILMOV WIMA WENDERSA: AMERIŠKI PRIJATELJ, ponov. nem. filma
13.00 POROČILA
13.05 NOVICE IZ SVETA RAZVEDRILA
14.00 TEDENSKI IZBOR
UTRIP
14.15 ZRCALO TEDNA
14.30 ZA TV KAMERO
14.40 FORUM
15.00 NEDELJSKA REPORTAŽA
15.30 MOŠKI, ŽENSKJE
16.20 DOBER DAN, KOROŠKA
17.00 DNEVNIK 1
17.10 OTROŠKI PROGRAM
RADOVEDNI TAČEK
17.20 OČIVIDEK, angl. dok. nadalj., 10/13
18.00 PO SLOVENIJI
18.30 RISANKA
18.40 OTROKOM ZA PRAZNIKE, 1. oddaja
18.50 LINGO, TV IGRICA
19.20 ŽREBANJE 3 X 3
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.00 TV KONFERENCA
20.55 ROKA ROCKA
21.45 VČERAJ, DANES, JUTRI

2.55 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
2.25 SOVA
UMOR, JENAPISALA, amer. naniz., 14/22
23.10 NORO ZALJUBLJENA, amer. naniz., 18/25

SLOVENIJA 2

9.00 Euronews - 11.30 Tedenski izbor: Izobraževalna oddaja; 11.45 Reka upanja, franc. nadalj., 11/18; 12.35 Pavaroti v modeni - otroci vojne 1996; 14.00 Sobotna noč; 16.00 Šport - 16.30 Na robu, ameriška naniz., 1/7; 17.15 Sova: Umor, je napisala, amer. naniz., 13/22 - 18.05 Simpsonovi, amer. naniz., 58/92 - 18.30 Sedma steza - 19.00 Noro zaljubljena, amer. naniz., 19/25 - 19.30 Grace na udaru, amer. naniz., 2/26 - 20.00 Konec velikih počitnic, koprod. serija, 4/6 - 21.00 Osmi dan - 21.30 Oddaja o turizmu - 22.00 Svet poroča - 22.30 Brane Rončel izza odra

KANAL A

10.15 Risanke - 10.45 Rajska obala (ponov. 20. dela) - 11.10 Oprah show (ponov. 20. dela) - 11.55 Korak za korakom (ponov. 4. dela) - 12.20 Super samuraj (ponov. 4. dela) - 12.45 Najstniki proti vesoljem (ponov. 4. dela) - 13.10 Miza za pet (ponov. 4. dela) - 14.00 Lovec na krokodile (ponov. 4. dela) - 15.00 Dannyjeve zvezde (ponov.) - 16.00 Oprah show (21. del) - 16.50 Držni in lepi (ponov. 21. dela) - 17.15 Držni in lepi (22. del nadalj.) - 17.45 Rajska obala (21. del nadalj.) - 18.10 Očka major (21. del naniz.) - 18.40 Nora hiša (21. del) - 19.05 Družinske zadeve (21. del naniz.) - 19.35 Cooperjeva družina (21. del naniz.) - 20.00 Princ z Bel Aira (21. del naniz.) - 20.30 Sam svoj mojster (5. del naniz.) - 21.00 Filmska uspešnica: Zdravnik - 23.05 'Alo 'alo (18. del naniz.) - 23.50 Tihotapeci (5. del naniz.) - 0.40 Dannyjeve zvezde

TOREK, 17. XII.

SLOVENIJA 1

9.45 - 1.00 TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.15 OTROŠKI PROGRAM
ZLATI PRAH
10.25 BILO NAS JE PET česka nadalj., 2/6
11.25 EMIL IN DETEKTIVI, ponov. nem. filma
13.00 POROČILA
13.05 LINGO, TV IGRICA
14.25 TEDENSKI IZBOR
PODOBE NARAVE, kan. serija, 3/13
14.50 OBZORJE DUHA
15.20 KONEC VELIKIH POČITNIC, koprod. serija, 4/6
16.20 MOSTOVI
17.00 DNEVNIK 1
17.10 OTROŠKI PROGRAM
SKRIVNOST SEDME POTI, nizoz. nadalj., 3/13
17.35 O. J.
17.45 JAKEC IN ČAROBNA LUČKA, risana serija
18.00 PO SLOVENIJI
18.40 OTROKOM ZA PRAZNIKE, 2. oddaja
18.50 KOLO SREČE, tv igrice
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.00 V ŽARIŠČU
20.25 MEDNARODNA OBZORJA
21.15 DRUŽINA, angl. nadalj., 4. zadnji del
22.05 VČERAJ, DANES, JUTRI
22.15 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.40 POSLOVNA BORZA
22.55 SOVA
V FROSTOVEM SLOGU, angl. naniz., 2/3
0.25 DAVOV SVET ponov. amer. naniz., 21/25

SLOVENIJA 2

9.00 Euronews - 9.55 Madonna di campiglio: Svetovni pokal v alpskem smučanju, slalom (M) - 11.05 Tedenski izbor: Osmi dan; 11.35 Boj za obstanek, angl. poljudnoznan. serija, 8/10; 12.25 Alpe Jadrab - 12.55 Madonna di campiglio: Svetovni pokal v alpskem smučanju, slalom (M) - 13.45 Euronews - 14.20 Zoom, ponovitev - 15.30 Pustolovščine in odkritja, italij. dok. serija, 20/26 - 16.00 Tedenski izbor: Angel, varuh moj, amer. naniz., 3/13 - 16.45 Sova: Umor, je napisala, amer. naniz., 14/22 - 17.35 Svetovni pokal v alpskem smučanju, slalom (M), posnetek iz Madonne di campiglio - 18.35 V slogi je moč, avstral. naniz., 5/50 - 19.00 Davov svet, amer. naniz., 21/25 - 19.30 Grace na udaru, amer. naniz., 3/26 - 20.00 Na robu, amer. naniz., 2/7 - 20.45 Studio city - 21.45 Oči kritike - 22.35 Gertrud, danski film - 0.30 Studio City, ponov.

KANAL A

10.10 Risanke - 10.40 Rajska obala (ponov. 21. dela) - 11.05 Oprah show (ponov. 21. dela) - 11.50 'Alo 'alo (ponov. 18. dela) - 12.20 Očka major (ponov. 21. dela) - 12.45 Nora hiša (ponov. 21. dela) - 13.10 Cooperjeva družina (ponov. 21. dela) - 13.35 Princ z Bel Aira (ponov. 21. dela) - 14.00 Tihotapeci (ponov. 5. dela) - 15.00 Živeti danes - 16.00 Oprah show (22. del) - 16.50 Držni in lepi (ponov. 22. dela) - 17.15 Držni in lepi (23. del nadalj.) - 17.45 Rajska obala (22. del nadalj.) - 18.10 Očka major (22. del naniz.) - 18.40 Nora hiša (22. del naniz.) - 19.05 Družinske zadeve (22. del naniz.) - 19.35 Cooperjeva družina (22. del naniz.) - 20.00 Princ z Bel Aira (22. del naniz.) - 20.30 Ellen (5. del naniz.) - 21.00 Zgodba o Nancy Ziegenmeyer (film) - 23.35 'Alo 'alo (19. del naniz.) - 23.15 Bergerac (5. del naniz.) - 0.10 Živeti danes

SREDA, 18. XII.

SLOVENIJA 1

8.45 - 23.50 TELETEKST
9.00 VIDEO STRANI
9.25 TEDENSKI PROGRAM
KARAOKE
10.25 OTROKA GOZDNE JAGODE, norv. nadalj., 3., zadnji del
10.50 ROKA ROCKA
11.40 COUSTEAU PONOVO OD

KRIVA SVET franc. dok. serija, 2/12
12.30 SLOVENSKI LJUDSKI PLES
13.00 POROČILA
13.05 KOLO SREČE, ponov.
13.35 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
14.45 DLAN V DLANI
15.00 TV KONFERENCA
15.50 SLOVENSKI UTRINKI, oddaja madžarske tv
16.20 LJUDJE IN ZEMLJA
17.00 DNEVNIK 1
17.10 OTROŠKI PROGRAM
POD KLOBUKOM
18.00 PO SLOVENIJI
18.30 RISANKA
18.40 OTROKOM 7A PRAZNIKE, 3. oddaja
18.50 KOLO SREČE - TV IGRICA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.00 V ŽARIŠČU
20.25 FILM TEDNA:
COLPO DI LUNA, italijanski film
21.55 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.30 SOVA
UMOR, JENAPISALA, amer. naniz., 15/22
23.15 CAROLINE V VELEMESTU, amer. naniz., 8/24

SLOVENIJA 2

8.00 Euronews - 8.25 Tedenski izbor: Poslovna borza; 8.35 V žarišču; 8.55 Oči kritike; 9.45 Gertrud, danski film, ponov.; 11.40 Košček nebes, amer. film; 13.10 Oddaja o turizmu; 13.40

HELIDONOVA PRIZNANJA 1996 - Helidon je nedolgo tega na posebni slovesnosti, ki je bila v gostišču Jože Kovač na Količevem, podelil srebrna, zlata, platinasta in diamantna priznanja tržno najuspešnejšim glasbenikom, ki so pri njem izdali svoje albume. Srebrna priznanja so prejeli: Anja Rupel za album Odpri oči, ansambel Slapovi za Po domače malo drugače, ansambel Lojzeta Slaka za Čebelarja in Leteči potepuhi za Zgubo časa in denarja. Zlata priznanja so prejeli: duet M4M za album Straight to you, Janec Bitenc za Hišo pravljic, Adi Smolar za Bog ne daj, da bi crknu televizor in ansambel Lojzeta Slaka za album 30 diamantnih. Platinasto priznanje je prejel Adi Smolar za album Neprilagojen, diamantni priznanji pa ansambel Slapovi za album Ne reci nikdar in ansambel bratov Avenik za 40 let, 40 hitov. Na sliki: ansambel Slapovi z diamantnimi Helidonovi priznanji.

POLJUB NA PRVEM MESTU - V slabih štirih tednih je skupina Poljub iz Žužemberka na lestvici Deset domačih na prvem mestu z lastno skladbo Le Krka ve. Besedilo te prijetne pesmi je napisal Matej Kocjančič, uglasbila pa sta jo Matej Kocjančič in Borut Perko. Manager skupine Andrej Perko je povedal, da skupina v tej zasedbi obstaja dobre dve leti. Do sedaj so posneli dve lastni skladbi v studiu Metulj Novo mesto. Prvič se je pesem vrтела na radiu Studio D, ko je harmonikar Borut Perko čestital svojemu staremu očetu Alojzu Perku za 76-letnico na Martinovo nedeljo. Potem se je pesem prijetla in so jo ljudje sprejeli. Letos so že nastopili na festivalu narodnozabavne glasbe v Števerjanu. Glede na zasedbo ansambla so bili gotovo najmlajši po letih in po stažu igranja. Če želite, da vam trenutno ta hip najboljši narodnozabavni ansambel zaigra na vaši zabavi, čimprej pokličite Andreja Perka (tel. 87-540), da vam popestrijo večer in zaigrajo novi hit "Le Krka ve". Na sliki od leve proti desni: Borut Perko (harmonika), Matej Kocjančič (baskitara, vokal), Darja Štravs (klaviature-vokal), Dušan Sadar (kitara-vokal) in Domen Jaklič (bobni). (S. Mirtič)

DOLENJSKI LIST

STUDIO D

DESET DOMAČIH

Žreb je za sodelovanje pri oblikovanju lestvice Studia D in Dolenjskega lista dodelil nagrado **Jožetu Perku iz Žužemberka**. Nagrajencu čestitamo!

Lestvica, ki je na sporedu vsak ponedeljek od 16.15 do 17. ure, je ta teden takšna:

- (1) Le Krka ve - ANS. POLJUB
- (2) Jesenska žlahra - ANS. TONIJA VERDERBERJA
- (3) Krojač za dame - ANS. ZUPAN
- (4) Jesen ihti - ANS. BRANETA KLAVŽARJA
- (5) Tetka, povejte - ANS. LOJZETA SLAKA
- (6) Dobrodošli - ANS. RUBIN
- (7) Nisem svetnik - ANS. FRANCA POTOČARJA
- (8) Dobrota je sirota - ANS. CVET
- (9) Štefanu za praznik - ANS. SLAVČEK
- (10) Sreče ti svoje dam - ANS. SLAPOVI

Predlog za prihodnji teden: To je bil trenutek naš - ANS. MIRO KLINC

KUPON ŠT. 50

Glasujem za:

Moj naslov:

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 8000 Novo mesto

Jakob Nosan

Jakobovi okraski za papežovo smreko

PRIGORICA - Peta generacija Nosanovih v Prigorici pri Ribnici se ukvarja z lončarstvom. Družinsko izročilo je zadnji dve leti prevzel sin Jakob, ki se je po propadu nekdanjega Rika trdno odločil, da mu bo kruh rezala glina oziroma glineni izdelki. V to ga bo še bolj pritegnila odločitev etnografa Janeza Bogataja, saj bo letos 150 njegovih okrasnih izdelkov krasilo kočevsko smreko v zasebnih papeževih prostorih za božične praznike. Jakob je doslej izdelal več kot 200 keramičnih ročnih unikatnih skulptur, za katere črpa navdih iz vsakdanjega življenja. Glino išče povsod. Nekaj je dobil iz Italije, iz Gorenjske, iz kočevskega rudniškega jezera, rdečo koplje v Kolpški dolini. Je član društva keramikov in lončarjev Slovenije, zato so njegovi izdelki na ogled in prodajo po vseh večjih evropskih in svetovnih galerijah; preko obrtne zbornice Slovenije je bilo tudi pri nas nekaj njegovih odmevnih razstav. Njegove mojstrovine bodo kmalu na ogled tudi v domačem kraju, kjer bo odprl keramično galerijo.

"Za izdelavo 150 figur priljubljenih domačih živali, ki bodo krasile papeževe prostore, sem potreboval slaba dva tedna. Ko sem bil proti koncu dela, so me začeli "nadlegovati" novinarji. Prihajajo od vsepovod. Poleg domačih so bili pri meni tudi časnikarji iz radio Trsta, radia Vatikan, tudi drugi pripravljajo reportaže. Lahko rečem, da sem kljub napornemu delu zelo zadovoljen, saj navsezadnje gre za predstavitev moje dejavnosti, Ribniško-Kočevske doline in države", je povedal Jakob.

M. GLAVONJIC

**ZASTAVLJALNICA
MONETA**
Muzejska 3
Novo mesto
Tel.: 068/321-751

Vam nudi kratkoročna
posojila pod ugodnimi pogoji

Raziščite svojo usodo.
Linija lepše prihodnosti.
Danijela in David
spet z vami.
090-41-25

**SNEGOLOVI
ZA VAŠO STREHO**
Izdelujemo in montiramo
vse vrste snegolovov.
Cena ugodna. Tel.
068/79-509.
Mobitel: 0609/616-119.

**MARUČINI KRISTALI
SVETUJEJO,**
v novi knjigi. Prvih sto
kupcev prejme knjigo za
SAMO 2.500 SIT.
Naročila na tel.:
061/331-575.

**Najugodnejša
izvensezonska
ponudba
umetnih gnojil
INA, PETROKEMIJA,
KUTINA v trgovini
ZRNO, Raka.**

NPK 15-15-15
1349 SIT/vreča
NPK 8-26-26
1649 SIT/vreča
NPK 7-20-30
1516 SIT/vreča
UREA 46%
1346 SIT/vreča
KAN 27%
1090 SIT/vreča

**Posebno vabljeni kmetje,
saj je cena za večjo koli-
čino franco — kupec. Po-
leg tega izredno ugodna
ponudba vseh žitaric in
krmila EMONA program.
KORUZA, kg = 29,9 SIT
Informacije: 0608/75-410
0608/70-086**

**REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE
UPRAVA ZA IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ
Zavod za prestajanje kazni zapora
Dob pri Mirni
8233 MIRNA**

objavlja prosto delovno mesto:

1. INŠTRUKTOR V KPZ – V KUHINJI

Pogoji: srednja (štiriletna) gostinska šola (smer - kuhar), 2 leti delovnih izkušenj, izpit iz higienskega minimuma.

Na objavljenem delovnem mestu se šteje zavarovalna doba s povečanjem 12/16 mesecev.

Za sklenitev delovnega razmerja mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje: da je zdravstveno sposoben; da ni bil obsojen za kaznivo dejanje, ki je po zakonu ovira za sklenitev delovnega razmerja v državnem organu; da je državljan Republike Slovenije in aktivno obvlada slovenski jezik. Kandidati, ki bodo izpolnjevali pogoje, bodo vabljeni na razgovor in opravljali psihološki preizkus s testiranjem.

Delovno razmerje bo izbrani kandidat sklenil za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in 3-mesečnim poskusnim delom. Pisne prijave z življenjepisom in dokazili o izobrazbi pošljite v 15 dneh po objavi na naslov, ki je naveden v objavi.

**OSNOVNA ŠOLA IN VRTEC PRIMOŽA TRUBARJA
Velike Lašče 123, 1315 Velike Lašče**
razpisuje prosta delovna mesta

- **UČITELJA ZGODOVINE-SLOVENSKEGA JEZIKA**
za nedoločen čas, s polnim delovnim časom
- **VZGOJITELJICE**
za določen čas (do 31. avgusta 1997)

Kandidata morata izpolnjevati splošne pogoje, ki jih določata Zakon o osnovni šoli in vrtcu in Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja.

Nastop dela: 6. januarja 1997.

Kandidati naj oddajo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi razpisa.

Kandidate bomo po končanem postopku pisno obvestili o izbiri.

Srečno '97

**3% dodatni
NOVOLETNI
POPUST ZA
OKNA,
VRATA,
HIŠE**

JELOVICA
N.mesto (068) 323-444
Krško (0608) 21-236
Metlika (068) 58-716

VEDEŽEVANJE,
odstranjevanje črne magije
urokov, pomoč pri ljubezenskih
in zakonskih težavah.
☎ 061/753-461

RADIO MAX
88,90 MHZ
TREBNJE

Iščete resnega sopotnika?
Pri nas vam vsako soboto
pripravljamo presenečenje!
Člane pa prisrčno vabimo
na brezplačno novoletno
srečanje.

VEDEŽEVANJE
090-41-57
min/156 sit
Metulj, d.o.o.

TELEVIZIJA NOVO MESTO

**vaš
kanal**

s Trdinovega vrha
na kanalu 41

**Vse, kar želite
izvedeti o sebi in
svoji prihodnosti.
Zaupajte najboljšim!**
090/41-29
090/42-38

Na osnovi sklepa stečajnega senata Okrožnega sodišča v Novem mestu št. 9/96-46 GORJANCI - Tovorni promet, d.o.o. - v stečaju, Vavta vas 36, 8351 Straža, razpisuje:

JAVNO DRAŽBO

ki bo na sedežu družbe dne 23.12.1996 ob 15. uri.

Predmet dražbe je kompleks nepremičnin podjetja GORJANCI - Tovorni promet, v stečaju, Vavta vas 36, 8351 Straža, ki obsega:

- poslovne objekte v izmer 2.811,34 m² površine s pripadajočim dvoriščem, parkiriščem in zemljiščem in delom opreme.

Poslovni objekti so vpisani v zemljiško knjigo Okrajnega sodišča v Novem mestu pod vložnimi številkami 1357, 1507 in 1912, vse k.o. Jurka vas, kot solastniški delež.

Izključna cena v kompletu je 86.877.783,20 SIT; za nepremičnine 85.761.734 SIT in za opremo 1.116.049,20 SIT. Poleg tega kupec plača še prometni davek in vse stroške nakupa.

Če ni ponudnika za celoto, se prodajajo posamezne zaključene celote v kompletu z opremo (cena opreme je podana samo informativno zaradi različnih stopenj davka), in to:

- Kuhinja z vratarico za izključno ceno 8.593.263 SIT.
Od tega je vrednost opreme 693.040 SIT.
- Novi objekt in 2/5 črpalke za izključno ceno 33.273.885 SIT.
- Uprava in stare delavnice za izključno ceno 34.648.299,20 SIT.
Od tega je vrednost opreme 377.689,20 SIT.
- Skladišče in park. prostor za izključno ceno 10.362.336 SIT.
Od tega je vrednost opreme 45.320 SIT.

Ob prodaji po zaključenih enotah morata kupca pod alinejo II in III pristati v pogodbi na dovolitev služnostne pravice neoviranih prevozov in prehodov čez kupljena zemljišča po voznih asfaltnih površinah.

Poleg tega kupci po posameznih zaključenih celotah pristanejo na vpis kupljenega premoženja v zemljiško knjigo po sorazmernih deležih, določenih v dodatku delitvenega elaborata, in morebitno delitev opravijo kasneje sami v skladu s skicami v elaboratu.

Kupec za celoto oz. kupci posameznih enot morajo dati v najem del prostorov in opreme, ki se uporablja za potrebe stečajnega postopka brezplačno za dobo enega leta oz. do konca stečaja (cca 3 pisarne in del prostorov za arhiv ter neprodano opremo).

Na javni dražbi lahko sodelujejo:

- pravne osebe, ki imajo sedež na območju R Slovenije in fizične osebe, če se izkažejo s potrdilom, da so državljani R Slovenije
- pooblaščenici pravnih oseb morajo pred začetkom javne dražbe predložiti pooblastilo za licitacijo
- osebe, ki najmanj eno uro pred začetkom javne dražbe položijo kavcijo - varščino v višini 10% izključne cene na začetku stečajnega dolžnika št. 52100-690-68380 in to dokažejo s potrjeno kopijo nakazila eno uro pred začetkom dražbe ali sredstva deponirajo najpozneje eno uro pred pričetkom javne dražbe na blagajni stečajnega dolžnika.

Varščina se bo uspešnemu kupcu vrnila v kupnino, drugim pa bo vrnjena v 3 dneh brezobrestno oz. v gotovini, deponirana sredstva pa takoj po javni dražbi.

Uspešni ponudnik mora skleniti pogodbo o nakupu v roku 15 dni po končani javni dražbi in v celoti plačati preostalo kupnino v roku 50 dni po podpisu pogodbe, sicer se bo prodaja razveljavila, varščina pa zadržala. Uspešni ponudnik dobi v last in posest kupljene stvari, del za potrebe stečaja pa v posest ob koncu stečaja. V roku 15 dni od končane dražbe je uspešni ponudnik dolžan zagotoviti zavarovanje plačila kupnine z ustreznim instrumentom zavarovanja plačila.

Prometni davek in vse druge dajatve ter stroške s prenosom lastništva, sestavo pogodbe itd. plača kupec.

Informacijo o javni dražbi in zaključenih enotah ter ogled je možen dve uri pred začetkom javne dražbe oziroma po dogovoru na tel. (068) 84-535 vsak torek in četrtek med 14. in 17. uro.

ENKRATNA PRILOŽNOST V MESECU DECEMBRU
ZA NAKUP

VILIČARJEV CLARK IN DECA

ZA VSE MODELE VILIČARJEV VAM NUDIMO 10 % POPUST

Generalni zastopnik za Slovenijo:

GORENJE TRGOVINA

Prešernova 8, 3320 Velenje
Telefon: 063/855-150, 864-425
Fax: 063/855-250, 853-968.

Vedeževalka Pika
tel. 090-44-62
Jasnovidec Rinaldo

DOLENJSKI LIST
vaš četrtkov prijatelj

SALON ZA PSE
BUDIM
UL. TALCEV 12 NOVO MESTO
(068) 324-377

PASSAT — NOVI VOLKSWAGEN DOŽIVITE MOČ NOVIH IDEJ

**V PETEK, 13. 12. 1996, v Avtohiši BERUS
v Novem mestu na predstavitvi
NOVEGA PASSATA**

VABLJENI

IZID ŽREBANJA DNEVA ODPRTIH VRAT

1. nagrada: Kovačič Marko, Mokronog
2. nagrada: Mrak Slavko, Dvor
3. nagrada: Saje Anton, Novo mesto

NAGRADE DOBITE V AVTOHIŠI BERUS

Avtohiša Berus

Podbevškova 1, Novo mesto
tel.: 068/342-360 in 25-098

Osnovna šola Škocjan, Škocjan 51, 8275 Škocjan

razpisuje prosta delovna mesta:

- **UČITELJA SLOVENSKEGA JEZIKA** za nedoločen čas, s polnim delovnim časom
- **KNJIŽNIČARJA** za določen čas, s polnim delovnim časom (nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu)
- **UČITELJA NEMŠKEGA JEZIKA** za določen čas, s skrajšanim delovnim časom
- **UČITELJA KOMBINIRANEGA RAZREDNEGA POUKA** na podružnični OŠ Bučka za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

Kandidati morajo izpolnjevati splošne pogoje, ki jih določata Zakon o osnovni šoli in Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja.

Nastop dela: takoj.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejemamo 8 dni po objavi razpisa.

Kandidati bodo obveščeni o izbiri v zakonitem roku.

CABLEX

Smo eno uspešnejših srednje velikih podjetij na področju proizvodnje kablskih vezij, predvsem za belo tehniko, v Evropi z dolgoročno pogodbo z renomiranim podjetjem v ZRN. Zaradi stalnega povečevanja obsega proizvodnje in širitve prodaje tudi ostalim kupcem vabimo k sodelovanju:

več sodelavk za polaganje kablskih snopov

- zaželeno so ročne spretnosti

Delo se opravlja v dveh oz. občasno treh izmenah.

Posebej poudarjamo, da zagotavljamo samske sobe v Ljubljani.

Pisne vloge pošljite v 8 dneh na naslov:

Cablex, d.o.o.

Selanova 12, 1113 Ljubljana

Informacije: Kadrovska služba, tel.: 061/374-569

SALON POHIŠTVA NOVOLES

Straža, Na žago 6

☎ 068/321-371

PRAZNIČNA RAZPRODAJA

od 5 do 20 odst. popusta!

**Odperto ob delavnikih od 10. do 17. ure,
ob sobotah od 8. do 12. ure.**

OBVEŠČA,

da pripravlja izgradnjo **POSLOVNO -
STANOVANJSKEGA BLOKA** v Kidričevem
naselju, v Metliki in vabi vse zainteresirane k
nakupu stanovanj ali poslovnih prostorov.

Ker je izdelava projektne dokumentacije v
teku, je še možno upoštevati vaše želje že v
projektne dokumentaciji.

Predvideno dokončanje objekta: jeseni 1997

Informacije dobite:

- na sedežu družbe v Novem mestu
(tel.: 068 321-845)
- na občini Metlika tel.: (068 58-135),
kjer tudi vpisujemo predprijave za nakup
stanovanj in poslovnih prostorov.

**KAMNOSEŠTVO
IN TERACERSTVO**
VLADIMIR SIMONIČ, s.p.
Lokve 5/c
8340 ČRNOMELJ

Izdelujemo okenske poli-
ce, stopnice, balkonske
obrobe, pulte iz marmorja
in granita z možnostjo mon-
taže in brezplačne dostave.
Od 1. 10. 1996 nudimo
našim kupcem brezobrest-
ni kredit do 6 mesecev.

Informacije na tel.:
(068) 52-492
0609/640-830

RADIO
104.5 105.9
107.3 107.5
91.2
OGNJIŠČE
tel. 152-11-26 fax. 152-13-62

VEDEŽEVANJE
090 44 09
HARRAN 156 sit min

SUZUKI

PRODAJA • SERVIS • REZERVNI DELI
AVTOSERVIS MURN

Resslova 4, Novo mesto ☎ 068/24-791

IZKORISTITE PRILOŽNOST!

ALTO

ALTO 1,0 = 13.690 = **12.990 DEM**
SWIFT 1,3 GLS = 15.990 = **14.990 DEM**
BALENO karavan = 26.790 = **26.790 DEM**

UGODNI KREDITI

UPORABNIKOM SLUŠNIH PRIPOMOČKOV

Vsako zadnjo sredo v mesecu po 13. uri smo pričeli v Avdiološki
ambulantni ORL oddelka Bolnišnice Novo mesto s kontrolnimi
pregledi slušnih aparatov, aparatov za govor, FM sistemov ter
individualnih priborov, tudi z možnostjo takojšnjih manjših ureditev
in ugotavljanjem ustreznosti delovanja vašega pripomočka.

Avdiološka ambulanta

**NAŠI KOSTANJEVI GOZDOVI
PROPADAJO!**

Posekan les boste prodali TANIN-u iz
Sevnice — korist bo tako dvojna — gozd bo
očiščen in še zaslužili boste s tem.
Če nimate možnosti poseka, vam to
napravijo oni.

Vse informacije dobite v tovarni v
Sevnici po telefonu
(0608) 41-044, 41-224 in 41-349.

POPOLNA NEGA KOŽE

Čisti gel Aloe vere

Losjon in krema z vitaminom E in alojo

Losjon s kakavovim maslom in alojo

DOBITE V VSEH LEKARNAH PO SLOVENIJI

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi
naše drage mame, babice, tašče in
sestre

**ALOJZIJE
VRANEŠIČ**

iz Tribuč pri Črnomlju

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem
in znancem, ki ste nam stali ob strani v težkih trenutkih,
nam izrazili sožalje, pokojni darovali vence, sveče, cvetje ter
jo tako številno pospremili na zadnji poti. Posebna zahvala
dr. Macanu iz ZD Črnomelj, Visceralnemu oddelku Sploš-
ne bolnišnice Novo mesto, dr. Šuštaršičevi, družinam Gor-
še, Gajič, Grahek, Pezdirc, Iskri Črnomelj ter g. župniku
za opravljen obred. Hvala tudi Darinki Prijanovič za po-
slovilne besede.

Žalujejo: vsi njeni

5% BOŽIČNO-NOVOLETNI POPUST ZA VSE NOVE KUPCE OB NAKUPU NAD 10.000,00 SIT • IMETNIKI COMING KARTICE IMATE V DECEMBRU 7% POPUST

PHILIPS VIDEOREKORDER, 4 video
glave, turbo drive, izpis funkcij, incredible
picture chip, daljinsko upravljanje.
SIT 47.406 ali 7x 7.696 *

GRUNDIG GLASBENI STOLP, M2,
2 X 25W izhodne moči, ultra bass sistem,
radijski sprejemnik s spominom za 30
postaj, dvojni kasetofon, CD player s
spominom za 20 naslovov.
SIT 47.406 ali 7x 7.696 *

Gospod Co Ming priporoča

**ZVOK IN SLIKA
KOT SE ŠIKA!**

PHILIPS TV, teletekst,
ekran 55 cm. Black Matrix
ekran, 70 programskih mest,
visoki S kanali, izpis funkcij na
ekranu, programiran izklop,
daljinsko upravljanje, evro A/V.
SIT 71.010 ali 7x 11.528 *

* V cenah je 5% popust
že upoštevan

TV VIDEO HI-FI CENTRI

LJUBLJANA
Kongresni trg 12
tel. 061 214-321
Slovenijales
Dunajska 20
tel. 061 324-467
BTC-hala A
Smartinska 152
tel. 061 185-27-70
BTC-hala A
Smartinska 152
tel. 185-26-04
VRHNIKA
Tržaška cesta 28
tel. 061 752-392
NOVO MESTO
BTC
Ljubljanska 27
tel. 068 316-157

GARANCIJA 2 LETI • MOŽNOST NAKUPA NA OBROKE • POPUST ZA GOTOVINO • BLAGO NA PREIZKUS • BREZPLAČNA DOSTAVA IN NASTAVITEV DO 20 km

V SPOMIN

**MARIJA IN
JOŽE KRŠTINC**

iz Dragomlje vasi

Danes, 12. decembra, mineva 20 let, kar smo položili v mnogo prerani grob našo mamo, okto-
bra pa je minilo 17 let, odkar ni več našega očeta. Leta minevajo, pred tremi leti se vama je na
pokopališču pridružil še vajin sin Jože. Žalostni smo, ker sta umrla, a ponosni, da smo bili vaji-
ni. Hvala vsem, ki z lepo mislijo stojite ob njunem grobu, prižgete svečo ali podarite cvet.

Otroci z družinami

SLOVENSKI LUNIN KOLEDAR 1997

Lunin koledar 97, ki ga je za vas pripravila Meta
Malus, bo letos še popolnejši od lanskega. Poleg
setvenega koledarja, ugodnega časa za klanje
živine, sečnjo lesa, parjenja živali, hujšanja,
dnevnih opravil ter neugodnega časa za
operacije, vas bo letos koledar razveselil še s
horoskopom in najugodnejšem času za lju-
bezen.

To pa še ni vse. Koledarju je priložen še kupon,
ki ga lahko izpolnete z osebnimi rojstnimi
podatki in pošljete na naš naslov, Meta Malus

pa vam bo brezplačno odgovorila, v katerem
znamenju je vaša Luna in kaj vam prinaša. Cena
koledarja bo 810 SIT, za stalne naročnike pa le
630 SIT (v ceni nista všteta prometni davek in
poštnina). Če želite postati stalni naročnik, to
označite na naročilnici. Koledar boste prejeli po
pošti s priloženo položnico za plačilo.
Vsa naročila sprejemamo do razprodaje ko-
ledarja na naslov ČZD Kmečki glas, Železna
c. 14, 1000 Ljubljana ali 24 ur na dan po telefonu
061/173 53 79.

NAROČILNICA

Podpisani (ime in priimek).....

Naslov.....

Pošta.....

Želim postati stalni naročnik Luninega koledarja.

Datum.....

Podpis.....

DOLENJSKI LIST

**NOVO V
NOVEM MESTU**
**CVETLIČARNA
VODNJAK**

Nudimo vam:
* novoletni program
* aranžiranje daril
* izdelavo vencev in
ostalih aranžmajev z
dostavo
**OGLEDITE SI
NAŠE JASLICE!**
Tel.: 068/324-604

kobra

Pooblaščen zastopnik za
svetovanje, montažo in
servis mobilov.

ŠMARJE 13, 88310 ŠENTJERNEJ
tel.: 068/91-118, fax: 068/91-119

P.E. Novo mesto
Ljubljanska 27 - BTC
tel.: 068/323-000

LETA **NOVO!** decembra

**ČLOVEŠKI MOZAIK
V BESEDI
IN SLIKI**

Knjiga
na 384 straneh
o 182 ljudeh,
ki jih poznate
ali ste jih poznali!

Tone Jakše
DOLENJSKI
OSEMDESETA LETA **OBRAZI**

Naročilnica za DOLENJSKE OBRAZE

Naročam _____ izvod(ov) knjige DOLENJSKI OBRAZI
avtorja Toneta Jakšeta, in sicer po prednaročniški ceni 4.000
tolarjev + stroški za poštno povzetje.

Ime in priimek:

Naslov (ulica, hišna številka, kraj, pošta):

Naročilnico pošljite na naslov:

Dolenjski list, Glavni trg 24, 8000 Novo mesto

POGREBNE IN POKOPALIŠKE STORITVE

Leopold Oklešen
K Roku 26, Novo mesto

☎ 068/323-193

Mobitel: 0609/615-239

0609/625-585

Delovni čas: **NON STOP**

V dogovoru z Zavodom za zdravstveno zavarovanje vam nudimo
naše pogrebne storitve brezplačno, pri kompletnih storitvah
z minimalnim doplačilom.

PEUGEOT

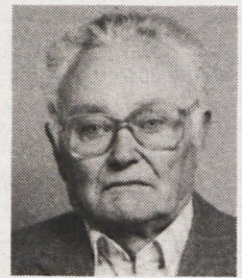
avtohiša DANA d.o.o.

Pooblaščen prodajalec vozil PEUGEOT,
Adamičeva 12, Novo mesto, tel.: 068 341 400, 24 838

obvešča, da je odprt pooblaščen **SERVIS** in prodaja
REZERVNIH DELOV v Prečni pri Novem mestu.

avtoservis VELKAVRH
kleparstvo, ličarstvo
tel/fax: 068 321 063

V SPOMIN

Rad si delal, rad živel,
družino svojo rad imel.
Zdaj, ko te več med nami ni,
vemo, koliko nam pomenil si.

13. decembra bo minilo žalostno le-
to, odkar nas je zapustil naš dragi
mož, ata, stari ata, tast in brat

**SLAVKO
BAJC**
z Ardrega pri Raki

Hvala vsem, ki se ga spominjate, obiskujete njegov grob ter
mu prinašate cvetje in prižigate sveče.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob težki, nenadni izgubi moža, očeta, brata in sina

**MLADENA
GRABIČA**

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in sode-
dom za podarjeno cvetje, vence, sveče in denarne pomoči,
za tolažbo in izrečeno sožalje, učencem in učiteljem OŠ
Grm. Zdravstvene šole in VGP Novo mesto. Govornici ge.
Bernardki Krhin za poslovljne besede prisrčna hvala.

Žalujoci: vsi njegovi

V SPOMIN

Ni več nedelj,
ni več praznikov...
(T. Kuntner)

**HELENA
WEISS**
(11.12.1994 - 11.12.1996)

Ljuba mama, pogrešamo te.

Stanka in Zmago v imenu vsega sorodstva in v imenu
vseh, ki se je spominjajo z ljubeznijo in spoštovanjem

ZAHVALA

V 54. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož in oče

JOŽE GARTNER

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom in prijate-
ljem za tolažbo in izrečeno sožalje. Posebno se zahvaljuje-
mo g. župniku Cirilu Plešču, Rudiju Škofu, družinam
Krevs, Lokar, Lubi, Barbo, Novak, Zupančič in govorniku
Stanetu Jeraču. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: žena Ilona, hči Nataša in sin Andrej

V SPOMIN

V Splitu je 1. decembra 1996 po dalj-
ši bolezni v 68. letu starosti umrl naš
dragi brat, stric in svak

**ALOJZ -
SLAVKO
GOLOBIČ**
mornariški oficir v pokoju
iz Jurke vasi

Na zadnji poti smo ga pospremili 4. decembra v Splitu.
Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

Žalujoci: sestra Valči in bratje Branko, Jože in Jule z
družinami ter drugi sorodniki

Jurka vas, Ljubljana, Dobrova, Dragomer

ZAHVALA

V 80. letu starosti nas je zapustila
draga teta in sestra

**JULKA
PRIJATELJ**
roj. Smrekar
z Rakovnika pri Šentrupertu

Najlepše se zahvaljujemo vsem, ki ste jo pospremili k zad-
njemu počitku. Iskrena hvala osebju Doma starejših obča-
nov iz Šmihela, g. župniku za lepo opravljen obred, pevcem
iz Šmihela, sosedom, prijateljem za darovano cvetje in
sveče.

Žalujoci: vsi njeni

OSMRTNICA

Sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustil naš upo-
kojeni sodelavec

IGNAC MUHIČ
cestar v sektorju Trebnje, Področje za vzdrževanje cest

Ohranili ga bomo v trajnem spominu!

CESTNO PODJETJE NOVO MESTO

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega brata, sva-
ka in strica

**monsignora
dr. MARTINA
STARCA**
upokojenega župnika v
San Andreasu, San Francisco,

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in
znancem za ustno in pisno izrečeno sožalje. Najlepša hvala
g. župniku za opravljene svete maše.

Žalujoci: družine Vraničar, Starc, Uljar

ZAHVALA

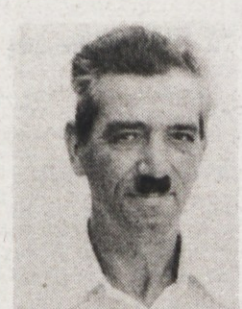
V 46. letu starosti se je od nas poslo-
vila naša ljubljena

**ANICA
PRAH**
roj. Oberč
iz Dolenje Stare vasi 34

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste ji pomagali in ji stali ob
strani med njeno težko in dolgotrajno boleznijo, posebno
osebju DSO iz Novega mesta. Hvala vsem sorodnikom, so-
sedom, prijateljem, znancem in njenim nekdanjim sodelav-
cem za darovane vence, cvetje, sveče, svete maše in vso to-
lažbo ter izraze sožalja. Hvala nosilcem praporov, šentjernejskim
in škocjanskim pevcem ter g. Romanu Čelesniku za
lepe poslovljne besede. Posebej hvala g.g. župnikoma iz
Šentjerneja in Škocjana za tople in tolažbe poln obred, s ka-
terim sta jo pospremili na njeni zadnji poti skupaj s števil-
nimi navzočimi. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: hči Metka in sin Slavko z družinama, mama
Zofija ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 64. letu starosti nas je po dolgo-
trajni bolezni za vedno zapustil naš
dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

**ANTON
ŠPEC**
iz Stavče vasi

Najlepše se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijate-
ljem in znancem, ki so bili z nami v teh težkih trenutkih,
nam izražali sožalje, pokojnemu darovali cvetje in sveče ter
ga pospremili na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo smo
dolžni medicinskemu osebju Internega oddelka Splošne
bolnišnice Novo mesto, patronažnima sestrama Vidi in
Dragici za obiske na domu, gospodu dekanu za lepo oprav-
ljen pogrebni obred, PGD Dvor in ostalim gasilcem ter
gospodu Slavku Mirtiču za besede slovesa pri odprtem gro-
bu. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

ob boleči in nenadomestljivi izgubi
naše drage mame, stare mame,
prababice, sestre in tete

**MARTINE
PETERLIN**
roj. Vdovč
iz Družinske vasi 62

Težko se je zahvaliti vsakomur posebej, zato izrekamo za-
hvalo vsem, ki ste nam stali ob strani v trenutku, ko smo
izgubili našo mamo. Hvala za izrečeno sožalje in spremstvo
na njeni zadnji poti.

Vsi njeni

Št. 50 (2470), 12. decembra 1996

ALFA ROMEO JETTA 1.6, letnik 1984, dva
barva, registriran do 7/97, prodam za
3600 DEM. ☎ (068)42-428. 12794
GOLF JX D, letnik 1990, prevoženih
93.000 km, prodam. ☎ (068)60-126. 12796
Z 101, letnik 1986, registrirano do
6/97, prodam. ☎ (068)62-754. 12797
FIAT TIPO 1.4 MAQ, letnik 1994, re-
gistriran do 5/97, kovinsko siv, prvi last-
nik, nekaramboliran, zelo lepo ohranjen,
prodam. ☎ (068)71-555. 12800
JUGO KORAL 45, letnik 1990, regis-
triran do 4/97, prodam. ☎ (068)30-064. 12804
MERCEDES BENZ 190 E, letnik
1988/89, odlično ohranjen, vsa dodatna
oprema, prodam. ☎ (068)342-355.

obvestila

ŽALUZIJE, rolete ter lamelne zavese
izdelujemo in montiramo po zelo ugod-
nih cenah. Možnost plačila na čeki. ☎
(068)44-662 ali (0609)646-937. 12515
NOVOLETNI PLES 1.1.1997 PRI-
REDI GOSTILNA PIRKOVIČ, Šmarje-
ta. Cenjene goste obveščamo, da lahko
rezervacije sporočijo na ☎ (068)73-122.
Igra ansambel Sandija Povšeta. Za dobro
jedačo in pijačo poskrbljeno! 12704
IZDELUJEM ZAKONSKO POSTE-
LJE mere in blago po izbiri. Tapetništvo
Balabanič, Krallova 27, ☎ (068)21-212.

pohištvo

ŠEST novih tapiciranih stolov in raz-
tegljivo sedežno garnituro ugodno pro-
dam. ☎ (061)853-985, po 18. uri. 12599
KOTNO KLOP, dva stola in mizo ter
kuppertsbusch številnik na drva prodam.
☎ (0608)81-801. 12723
OTROŠKO POSTELJICO, belo,
ohranjeno, z jogijem, in ostalo opremo
prodam. ☎ (068)322-744. 12769

posest

V OKOLICI Mokronoga prodam man-
jšo kmetijo z gospodarskim poslopjem,
cca 3 ha. ☎ (068)47-587. 12616
NEDOGRAJENO HIŠO na Dvoru
pri Žužemberku prodam. ☎ (068)87-
046. 12625
GRADBENO PARCELO na sončni
legi, 25 a zemlje, ugodno prodam. Parce-
la sega do ceste. Jože Nučič, Osrečje 15,
Škocjan. 12641
NJIVO na Krasincu prodam. ☎
(068)57-872 ali 57-730. 12688
GRADBENO PARCELO, 1400 m², v
Gradcu prodam. Darinka Čemas, Gra-
dac 35. 12719
GRADBENO PARCELO z vso do-
kumentacijo v naslju Dorec v Brestanici
prodam. ☎ (062) 771-578. 12781

prodam

ODSESOVALNE NAPRAVE na vre-
če, različnih velikosti in moči, ugodno
prodam. ☎ (061)787-608. 11199
TRAČNO ŽAGO, premer koles 500
mm, motor 2,2 KW trofazen, prodam.
Cena 1.300 DEM. ☎ 322-654. 12611
PEČ NA DRVA za segrevanje vode v
kopalnici ugodno prodam. ☎ (068)23-
973. 12611
31 M2 še zapakiranega lamelnega
parketa v A klasi prodam 15% ceneje. ☎
(068)78-440. 12618
HRASTOVE PLOHE, stare 1 leto,
dobre kvalitete, prodam. ☎ (068)87-618. 12622
TRI RADIATORJE, kopalno banjo,
dve okni, 120 x 120, z roletami in strešno
okno prodam. ☎ (068)25-895. 12623
PANCERJE št. 38 prodam. ☎ (068)
46-517. 12629
DELE za Z 101 in 126 P prodam. ☎
(068)49-347. 12640
KISLO REPO prodam. ☎ (068)85-
881. 12649
BOŽIČNO-NOVOLETNE LUČKE,
100 kom., v barvah, z melodijami, utripa-
joče, 1600 SIT, brez melodije, 1000 SIT,
prodajamo. Pošljem tudi po pošti. ☎
(063)772-095. 12651
HIDROFOR, enofazni, s 180-litrsko
posodo, salonitno strešno opeko, 8-
valno, cca 160 kom., vse novo, nerablje-
no, ugodno prodam. ☎ (068)25-322. 12668
ZASTEKLJENA rabljena okna in vr-
ata prodam. ☎ (068)25-960. 12654
TERMOAKUMULACIJSKO PEČ in
delno obžagan les za drvarnico, vrtno uto
ali manjšo brunarico prodam. ☎ (068)
323-133. 12663
CVIČEK - belo vino, kakovostno, in
jedilni krompir prodam. ☎ (068)45-542. 12664
SUHE češnjeve deske, 2 cm, prodam.
☎ (0608)32-545. 12677
ŠIVALNI STROJ Bagat, mlin za mlet-
je in ruženje koruze, električni bojler, 80
-litrski in trajno žarečo peč Emo, vse rab-
ljeno, prodam. Marica Rožman, Armeš-
ko 44, Brestanica. 12679
AVTOSEDEŽ, zibko z jogijem in
kenguru zelo ugodno prodam. ☎ (068)
85-660. 12685
TRAČNO BRUSILKO, krožno žago
in vrtačko na 8 svedrov prodam. ☎
(068)83-683. 12686
PEČ z boilerjem za etažno centralno
ugodno prodam. ☎ (068)25-670. 12691
TERMOAKUMULACIJSKO PEČ in
30-litrski bojler prodam. ☎ (068)44-126. 12693
SMUČARSKI KOMPLET, smučar-
ske hlače in gorateks čevlji za 3 do 5 let,
prodam. ☎ (0608)32-224 ali (0608)22-
794. 12694
BELO VINO, cepljeno, in šmarnico
prodam. ☎ (068)78-073, popoldan. 12708
ODKRIVAMO ANGLEŠČINO, 12
kaset, knjige, zvezki, pojoči sviničnik,
slovar, walkman, malo rabljeno, zelo
ugodno prodam. Štefka Hasičević, Zu-
pančičeva 4, Metlika. 12718
JABOLKA idare in gloster prodam.
☎ (068)87-224 ali 87-195. 12727
DOMA NAREJENO stružnico za les
prodam. ☎ (068)25-543. 12736
ŠTEDILNIK KUPPERSBUSCH na

trda goriva, malo rabljen, prodam.
(068)52-909. 12746
SLANINO od prašičev, domača krma,
prodam. ☎ (068)73-359. 12760
KANU Novoles za štiri osebe, malo
rabljen, ugodno prodam. ☎ (068)73-191. 12763
KRMNO PESO in jedilni krompir
prodam ali menjam za ječmen. ☎
(068)45-039. 12775
SVEŽO svinjsko slanino prodam. ☎
(068)85-736. 12776
HARMONIKO Kucler, 3-vrstno, 3 x
glašeno, prodam. ☎ (068)49-163. 12792
KOMPLET SMUČI, 160 cm, vezi
Marker ter panacerje št. 41 ugodno pro-
dam. ☎ (068)50-252, ob vikendih. 12814
NERJAVEČ STEDILNIK, nov, in te-
lička bikca, frizijca, starega 1 teden, pro-
dam. ☎ (068)30-242. 12799
SKORAJ NERABLJEN kuppertsbus-
sch prodam. ☎ (068)45-401. 12808
AGREGAT Robert Bisch, 230
VAC/2000 W, bencinski, prenosni, malo
rabljen, prodam. ☎ (068)51-310 ali 57-
651. 12809
TRAJNO ŽAREČO PEČ prodam.
(068)23-302. 12811

razno

VLOŽITE CERTIFIKAT! Zanj dobite
delnice in nagrado: mlinček, likalnik ali
multipraktik. Pridemo na dom. ☎ (062)
836-904. 12273
V NAJEM ODDAM TRGOVINO Z
MEŠANIM BLAGOM in manjšim bife-
jem. ☎ 068/322-654. 12630
STAREJŠI OSEBI ali paru kakorkoli
pomagam za dedovanje nepremičnin. Ši-
fra: »ZA NORMALNO ŽIVLJENJE«. 12637
NUDIM INŠTRUKCIJE za nemški in
angleški jezik ter prevajam. ☎ (068)85-
682. 12624
VARSTVO za 4 otroke na domu nu-
dim. Stanka Jesih, Gradac 21, Bela kra-
jina. 12630
FIZIKO in osnove elektrotehnike inš-
truiram. ☎ (068)20-452. 12637
POLAGAMO gips plošče, jih preki-
tamo in prebelimo ter opravljamo vsa
slikopleskarska dela. Prednost pred drugi-
mi je hitra realizacija, kvaliteta in kon-
kurenčne cene. ☎ (068)28-555. 12647
OBVEŠČAMO VAS, da pri nas kopi-
ramo in vežemo. Informacije pri Tatjani
Kolar. ☎ (0608)81-210, fax: 41-643,
Dom upokojeencev in oskrbovancev Im-
poljca, Arto 13, Sevnica. 12648
MATEMATIKO, fiziko in angleščino
za osnovno šolo inštruiram ob vikendih.
☎ (068)28-630. 12670
V CENTRU ČRNOMLJA oddam po-
slovni prostor, 60 m². ☎ (064)634-140. 12722
V CENTRU Novega mesta oddam lo-
kal za pisarne ali mirno obrt. ☎ (068)
321-232. 12734
MATEMATIKO in fiziko za osnovno
in srednjo šolo inštruiram. ☎ (068)27-
757. 12735
POMOČ ali družbo starejši osebi ali
pomoč v gospodinjstvu (pospravilo, li-
kanje) nudim. ☎ (068)25-663. 12758
INFORMACIJE o vaših dolžnikih
(bivališče, lastništvo motornega vozila,
zaposlitvi) nudim. ☎ (061)334-725. 12807
PROSTOR za vpeljano ročno avto-
pralnico oddam v najem. ☎ (068)323-
035. 12813

službo dobi

NATAKARICO zaposli Bife Rezelj,
Kettejev dvored 2, Novo Mesto.
DELO NA DOMU! Ugoden tedenski
zaslužek. Naslovljeno ovinjico z znakom
pošljite na naslov: Bojan Slevce, C. revo-
lucije 8, 4270 Jesenice. 12596
SODELAVCE na področju zavaro-
vanja Prima iščemo. Uspešnim nudimo
redno zaposlitev! ☎ (068)75-528. 12607
PODJETJE GREGOR, D.O.O., izde-
lava kovinskih konstrukcij, zaposli za
nedoločeno čas strojne ključavnice in z
znanjem varjenja PIK MIK. ☎ (068)40-
294. 12657
V PIZZERIJI Sinfony v Novem mestu
zaposlimo dele za strežbo. ☎ (0609)622-
268. 12665
AKVIZITERJE za prodajo ortoped-
skih pripomočkov iščemo. ☎ (068)24-
216. 12668
KUJARICO ali kuharja in natakario
zaposlimo v piceriji v Novem mestu. De-
lo je izmensko, nedelje proste. ☎ 637-
352 ali (068)342-781. 12690
KV GOSTINKO ali kuharico v bistro-
ju v Birčni vasi zaposlim. ☎ (068) 28-860. 12711
ROYAL CARIBBEAN cruises, l.t.d.,
Miami. Direktno prijave za delo na viso-
ko luksuznih ameriških potniških ladjah:
RCCL, P.O. BOX 10, 6311 Izola, ☎ in
fax: (066)771-418. 12730
MIZARSTVO LUZAR, Podturn, Do-
lenjske Toplice, zaposli mizarja s prakso.
☎ (0609)616-557 ali (068)65-639. 12764
V REDNO delovno razmerje sprej-
memo poslovođjo. ☎ (068)81-111. 12790
DEKLE za delo za šankom zaposlimo.
☎ (068)321-102. 12812
V POPOLDANSKEM ČASU hono-
rarno zaposlim trgovko. ☎ (068)341-
021. 12815

službo išče

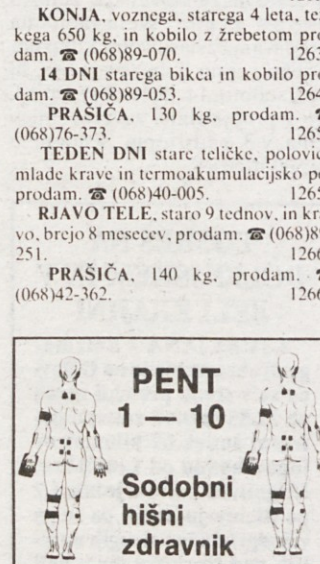
VZAMEM delo na domu, oddam pa 2
mala psička. Majda Orešar, Dobeno 7,
Brežice. 12620
BREZPOSELANA 42-letna grem gos-
podinjat onemoglim starejšim osebam na
kmetijo ali brez. Šifra: »PO DOGOVO-
RU. 12626
AVTOMEHANIČ - strojni tehnik z iz-
kušnjami išče zaposlitev, lahko tudi pre-
vozi po Sloveniji (izpit B, G, E). ☎
(068)26-921. 12628
STALNO ALI HONORARNO DELO
iščem, vzamem tudi na dom. Možnost tr-
govske smeri. ☎ (068)41-228. 12726
ČE POTREBUJETE POMOČ v fri-
zerskem salonu nekaj ur dnevno ali več,
pokličite na ☎ (068)342-506. 12774

stanovanja

TRISOBNO konfortno stanovanje v
Ljubljani zamenjamo za hišo do 25 km
izven Ljubljane. ☎ (061)349-101. 12645
GARSONJERO, 23 m², v Črnomlju,
Moše Pijade 2, prodam. ☎ (068)26-869.
po 15. uri. 12724
ENOSOBNO opremljeno stanovanje
v Novem mestu oddamo v najem. ☎
(068)341-758. 12814

živali

SPREJEMAMO NAROČILA za vse
vrste piščancev, enodnevnih in večjih.
Valilnica Senovo, Mio Gunjilac, ☎
(0608)79-375. 11514
KOZLIČKE prodam. ☎ (068)83-589. 12603
SANSKO KOZO, staro 6 let, z mle-
kom, primerno za pripust, prodam.
(068)41-314. 12605
PRAŠIČA, 140 kg, in belo ter rdeče vi-
no, 1000 l, prodam. ☎ (068)42-747. 12609
ČISTOKRVNO nemško ovčarko, sta-
ro 5 let, dobro čuvajko, oddam. ☎
(068)27-649. 12612
DEBELE prašiče za zakol prodam. ☎
(068)73-092. 12621
PRAŠIČA, cca 180 kg, krmljenega z
domačo krmo, prodam. ☎ (068)75-598. 12627
EN TEDEN staro teličko sivko, s kra-
vo ali brez nje prodam. ☎ (061)762-612. 12631
KRAVO SIMENTALKO s teletom in
eno leto staro kosilnico BCS diesel pro-
dam. ☎ (0608)82-250. 12632
NOVOFUNDLANDCE, mladiče, z
odličnim rodovnikom, velike prijatelje
otrok, prodamo. ☎ (061)764-589. 12636
KONJA, voznega, starega 4 leta, tež-
kega 650 kg, in kobilo z žrebetom pro-
dam. ☎ (068)89-070. 12639
14 DNI starega bikca in kobilo pro-
dam. ☎ (068)89-053. 12643
PRAŠIČA, 130 kg, prodam. ☎
(068)76-373. 12655
TEDEN DNI stare teličke, polovice
mlade krave in termoakumulacijsko peč
prodam. ☎ (068)40-005. 12656
RJAVA TELE, staro 9 tednov, in kra-
vo, brejo 8 mesecev, prodam. ☎ (068)89-
251. 12662
PRAŠIČA, 140 kg, prodam. ☎
(068)42-362. 12667

DOBERMANE, stare 7 tednov, čisto-
krvne, cepljene, oddamo. ☎ (068)20-402.
popoldan. 12671
PRAŠIČA, težkega 130 do 150 kg,
ugodno prodam. Dolenšek, ☎ (068)49-
406. 12673
PLEMENSKEGA KOŠTRUNA, solčavsko-
rumanovske pasme, s papirji, starega 2
leti, prodam. Anton Gorše, Ručetna vas
18, Črnomelj. 12674
BIKCA SIVCA v petem tednu pro-
dam. ☎ (0608)81-895. 12676
PRAŠIČE, težke 100 do 130 kg, pro-
dam. ☎ (068)78-353. 12681
ŠKOTSKE OVČARJE (lesije), stare 2
mesece, prodam. ☎ (068)45-892. 12683
9 TEDNOV stare pujske prodam. ☎
(0608)87-337. 12684
PRAŠIČA, 120 kg, prodam. ☎
(068)42-946. 12689
PRAŠIČA, težkega 120 ali 150 kg,
prodam. ☎ (068)41-071. 12695
TELIČKI, sivo-rjavo in črno-belo,
stari 10 dni, ugodno prodam. ☎
(068)75-002. 12700
ČRNO-BELEGA BIKCA, sivo-rjavo
teličko, staro 10 dni, prodam. ☎ (068)44-
650. 12698
PRAŠIČE, težke 120 do 180 kg, pro-
dam. ☎ (068)78-256. 12699
TELICO FRIZIJKO, brejo, in kravo
za zakol prodam. ☎ (068)78-412. 12700
KRAVO, staro 8 let, za zakol ali nada-
ljnjo rejo, prodam. ☎ (068)89-377. 12703
KRAVO, staro 1 let, težko 600 kg, za
zakol, in teličko, staro 6 tednov, prodam.
☎ (068)83-336. 12705
PRAŠIČA, težkega 100 kg, prodam.
☎ (068)76-150. 12705
JUNCA, vajenega vožnje, prašiča za
zakol in odojke prodam. ☎ (068)76-395. 12707
BIKCA SIVCA, starega 9 tednov, pro-
dam. ☎ (068)83-777. 12712
BREJO KOBILO in teličko frizijko,
staro 1 leto, prodam. Teličko menjam za
bikca. ☎ (0608)74-347. 12713
KRAVO, tretjič brejo, in telico simen-
talke prodam. ☎ (068)44-765. 12714
KRAVO z dvema mladica prodam in
sprejemam naročila za lipove gajbič. ☎
(068)88-102. 12716
PRAŠIČA, 145 kg, podam. ☎ (068)73-
410. 12717
BIKCA, starega 7 dni, prodam. ☎
(068)60-097. 12725
PRAŠIČA, 100 do 140 kg, in mlin za
koruzo in storžih prodam. ☎ (068)40-
164. 12728
BIKCA, starega 14 dni, prodam. ☎
(068)65-017. 12732
PRIKUPNE MLADIČKE, pse mešan-
čke, oddamo, mati labradorka. ☎ (068)
66-259, Zvonka, ali 321-823, Andrej. 12737
PRAŠIČA za zakol prodam. ☎
(068)83-420. 12738
ČREDO OVAC z mladiči in breje, de-
ske, 5 in 2,5 cm, ter tovarnjak, lahko po
delih, prodam. ☎ (068)69-167. 12740
MLADO KRAVO za zakol in pol pra-
šiča prodam. ☎ (068)89-033. 12742
NEMŠKE OVČARKE brez rodovnika
zelo ugodno prodam. ☎ (068)50-140. 12746
PRAŠIČE, 160, 50 in 30 kg, prodam.
☎ (0608)75-405. 12747

PRAŠIČA, težkega 150 kg, prodam.
☎ (068)85-927. 12750
PIŠČANCE za nadaljnjo rejo ali za
zakol prodajamo. Kuhelj, Šmarje 9, Šent-
jerneje, ☎ (068)42-524. 12753
TELIČKA FRIZIJCA, stara 14 dni, 2
prašiča, 130 do 150 kg, prodam. ☎
(068)73-327. 12754
DVE mladi kozi, visoko breji in mlado
kobilo z žrebičkom prodam. ☎ (068)42-
761, zvečer. 12773
DOMAČE krmljene prašiče, težke cca
120 kg, prodam. ☎ (068)73-208. 12778
PRAŠIČE, težke cca 100 kg, prodam.
☎ (068)77-292. 12779
MANJŠO količino kokoši nesnic pro-
damo. Prodaja bo potekala od ponedelj-
ka, 16.12. dalje na farmi v Zalogu. ☎
(068)84-324 ali 21-279. 12782
PRAŠIČE, težke 100 do 170 kg, pro-
dam. ☎ (068)76-232, popoldan. 12785
ODOJKE in prašiče, težke cca 60 kg,
prodam. ☎ (068)75-121. 12787
KRAVO, brejo 7 mesecev, prodam. ☎
(068)49-656. 12788
PRAŠIČA, 120 kg, prodam. ☎
(0608)62-877. 12793
ČISTOKRVNE škotske ovčarje pro-
dam po 100 DEM. ☎ (0608)84-901. 12795
PRAŠIČE prodam. ☎ (0608)74-108. 12810
PRAŠIČA, 120 do 130 kg, prodam. Vi-
li Žarn, Vel. Mraševo 5, Podbočje. 12806
TELIČKO SIVKO, a- kontrola, staro
10 dni, in krompir frizija, jedilni in se-
menski, prodam. ☎ (068)45-562. 12810

ženitne ponudbe

45- IN 50-letni prijateljci iščeta part-
nerje za izlete in občasna srečanja. Šifra:
»ISKRENOST«. 12795

čestitke

METKI COLARIČ in Petru Vrhovšku
želi srečo na skupni življenjski poti Mihe-
la s svojimi. 12600

DOLENJSKI LIST

vaš četrtkov prijatelj

VI NAM – MI VAM

oglas na kratko s pošto
po ☎ 068/323-610 ali 0609/623-116

odmevno objavo v
DOLENJSKEM LISTU

PENT
SODOBNI HIŠNI ZDRAVNIK
Izdeluje APEL Novo mesto
☎ 068/28-083, 323-204

Elektrostimulator za lokalno terapijo. Zdravi mesta poškodb sklepov,
mišic, hrbtenice. Refleksna terapija preko dlani in stopal za zdravljenje
celotnega telesa. Ima dva priključka za 4 elektrode z desetimi programi
frekvenc.

Tigovine: MEDIS, N.m.; SANOLABOR, Lj.; SANITA, Lj.; JAGER MEDICO Celje; PUR, Zalec; SOČA Medico, Maribor

INSERT, d.o.o.
Računalniški inženiring
in svetovanje
Šegova 19
☎ 068/324-310, 324-101
A K C I J A !

- AKCIJSKA PRODAJA osebnih računalnikov
(5% novoletno ZNIŽANJE CEN)
- INTERNET READY osebni računalniki
brezplačen priklp na omrežje INTERNET
in 10 ur brezplačne uporabe
- ob nakupu MODEMA dobite brezplačen priklp na omrežje INTERNET
in 5 ur brezplačne uporabe

SUZUKI ALTO
ŽE ZA 12.990 DEM

Če iščete avto za vsakodnevne potrebe, je novi ALTO prava rešitev.
Opremljen je z 1.0 l motorjem, ki premore 52 KM in pri 90 km/h porabi le
4,2 l goriva, servo zavorami, bočnimi ojačitvami, usnjenim volanom...
Prodaja, servis in rezervni deli:
AVTOSERVIS MURN, Resslerova 4, Novo mesto, ☎ 068/24-791.

KOPALNICE "Delfin"
BTC NOVO MESTO
☎ 068/322-879, 316-144

POSEBNE CENE ... AKCIJA ... POSEBNE CENE
TUŠ KABINA - kvadratna, polistiren, 80 cm 13.900
TUŠ KABINA - kvadratna, kaljeno steklo, 80 cm 21.400
- polkrožna, kaljeno steklo, 80 cm 38.500
TUŠ POSTAVEK - iz keramike, kvadraten, 80 cm 14.450
polkrožen, 80 cm 19.400
Cene so za plačilo v gotovini do razprodaje zalog - NOVOLETNA AKCIJA!

GOTOVINSKA POSOJILA

Gotovinska posojila, hitra realizacija, garancija čeki, hiše, zlatnina,
umetnine, starine, certifikatske delnice.
Mestna zastavljalnica, Cankarjeva 11 (pri Operi), Ljubljana, od 10. do 16.
ure, ☎ 061/210-174 in 061/126 20 70.

FORD STEPAN
Prodajno-servisni center
☎ 068/52-407, 53-120

Vsi modeli Fordovih vozil z dodatnimi ugodnostmi dobavljivi takoj. Vsa
vozila imajo serijsko vgrajeno veliko varnostne opreme za osnovno ceno.

RAČUNALNIŠKO
IZOBRAŽEVANJE
APROS, d.o.o., Novo mesto

Tridnevni osnovni in nadaljevalni tečaji WINDOWS, WORD, EXCEL in
INTERNET popoldne na Srednji ekonomski šoli Novo mesto.
Prijave in informacije na ☎ 068/321-926, g. Zdenko Potočar.

WEBASTO
EBERSPAECHER
GRELNIKI KAMIONSKIH KABIN

Prodaja, montaža, servis. OMNIA TRADE SP, d.o.o., C. Ljubljanske
brigade 23, ☎ 061/159-76-08

VULKANIZERSTVO STRAHINIČ
Breg revolucije 5, Metlika
☎ 068/59-064

Montaža in prodaja avtoplaščev proizvajalcev SAVA, BARUM,
MICHELIN, NOKIA in KUMHO za osebna in tovarna vozila ter traktorje.
Prodaja in dostava kurilnega olja. Možen nakup na obroke brez obresti!

WHISKY
CANADIAN COMPANY
☎ /FAX: 068/78-098

WHISKY CANADIAN COMPANY po promocijski ceni 2.468 SIT
za 0,75 l s PD.
C.C. je pravo darilo ob bližajočih se praznikih.

PODJETJE
TRGOVINA NOVOTEKS
NOVO MESTO

nudi v svojih prodajalnah: Modna hiša Julija, prodajalna v Bršljinu in
Krojaču v Novem mestu, Šentjerneju in Metliki ugoden prednovoletni
popust.
Kmalu tudi nova prodajalna v Črnomlju.

Tone Fink

"Pesem je nekaj čudovitega, kajti ko kdo poje, se mu lahko pridruži vsi, če pa kdo govori, morajo ostali le poslušati. Pesem ne izključuje, ampak povezuje," je svoj pogled na prepevanje zanimivo pojasnil prof. Tone Fink, ki je pred dobrim tednom dni na glasbeni akademiji ob 25-letnici svojega zborovodskega dela prejel priznanje župana novomeške občine.

Glasbo ima Tone Fink, Topličan po rodu, rad že od nekdaj. Najbolj so ga mikale in kasneje osvojile orgle, ki jih je 15 let igral v domači cerkvi. Igrati se jih je naučil sam in nasploh je glede glasbenega znanja samouk, če odhajemo zborovodske seminarje; igra pa še kitaro in sintetizator. Tonetu je zelo pri srcu zborovsko petje in v četrto leto je vodil kar tri pevske zbornice, dva vodi še sedaj. Leta 1971 je na željo mnogih ljubiteljev petja prevzel vodstvo moškega pevskega zbora Dolenjske Toplice, ki je s petjem sebe in druge razveseljeval 15 let. 10 let pa je, odkar so se pevci pridružili tudi topliške pevke. Na nedavni proslavi ob Tonetovi 25-letnici glasbenega delovanja je tako po 10 letih moški del zbora spet združil svoje glasove, in želje mnogih so, da bi v Dolenjskih Toplicah spet zaživel zborovsko petje. Morda pa je to začetek.

1981. leta so se navdušeni pevci zbrali tudi na Malem Slatniku in Toneta prosili za zborovodstvo. Mešani pevski zbor Mali Slatnik

vodi še danes, od leta 1981 pa vodi tudi dobro znani moški gasilski pevski zbor iz Smihela, ki je danes menda edini zbor v novomeški občini, ki poje na pogrebih. Nastopajo pa tudi na drugih prireditvah. Prav gotovo je delo z zborom zahtevno in dolgotrajno, saj kot pravi Tone, ki je sicer profesor slovenščine in književnosti ter latinščine na novomeški Gimnaziji in Srednji medicinski šoli, mora vsakega pevca v zboru naučiti za pet, da skupaj potem ubrano zapojejo. Sicer pa Tone meni, da je tako po številu pevskega zborov kot po kakovosti zborovskega petja Dolenjska bolj na repu v Sloveniji in da mora tudi šola vzbujať ljubezen do glasbe.

Res je, da če imaš nekaj rad, ti za to ni težko žrtvovati čas. Tone poleg vodstva obeh zborov zelo veliko nastopa tudi sam. Že več kot 10 let dvakrat ali trikrat na teden igra sintetizator in prepeva v Zdravilišču Dolenjske Toplice. Kot sam pravi, malo za šolo, malo pa tudi zares, tako na svoj način prispeva k terapiji zdraviliških gostov. "Ljudje imajo radi glasbo in jo potrebujejo, saj osvobaja, krepi duha in združuje. Lahko rečem, da sem v 25 letih doživel veliko lepega ravno zato, ker sem vedno med veselimi ljudmi," je povedal Tone, ki nastopa, kamor ga povabijo, igra pa predvsem slovenske narodne, evergreene in plesno glasbo. Rad ima vso glasbo, čeprav mu žal za poslušanje sedaj pogosto zmanjka časa. Meni pa, da mora glasba imeti neko sporočilo in velik pomen pripisuje besedilu.

V tem se je preizkusil tudi sam, saj je leta 1991 v samozaložbi z ansamblom Fis izdal kaseto, na kateri je osmim od dvanajstih skladb tako besedilo kot melodijo napisal on. Glede na uspešno prodajo kasete je mogoče reči, da so bile te pesmi ljudem blizu - morda ravno zaradi iskrih besedil. Tone Fink kot pravi Dolenjec poleg glasbe najde čas tudi za svoj vinograd.

Na proslavi ob 25-letnici Finkovega zborovodstva je eden izmed njegovih pevske prijateljev povedal lepo primerjavo: zbor predstavlja orgle, pevstvo pa njihovega uglaševalca. Naj torej orgle prof. Toneta Finka še naprej zvenijo tako lepo!

LIDIJA MURN

Boš videl, kaj dela Dolenjč

Na božični večer

OTOČEC - Ansambel Lojzeta Slaka skupaj s sodelavci in televizijo Slovenija tudi letos pripravlja že 5. tradicionalno zabavnoglasbeno prireditev Boš videl, kaj dela Dolenjč. Prireditve bo v soboto, 21. decembra, ob 20. uri v športni dvorani Teniškega centra na Otočcu. Na prireditvi bomo Dolenjci pokazali, kako smo nekaj pričakovali božič in kako ga danes.

Poleg ansambla Lojzeta Slaka, ki bo vlekel rdečo nit na prireditvi, bodo nastopili še: ansambel Alfija Nipiča, Čuki, Igor in zlati zvoki, ansambel družine Galič, zapel bo oktet Adoramus, otroški zbor frančiškanske cerkve iz Novega mesta, pevka Regina, sopranistka Rebeka Radovan in Edvin Fliser. Nastop so obljubili še nekateri drugi znani izvajalci, med drugimi tudi prva harmonikarica Amerike, gospa Horvat iz Nashwilla.

Po prireditvi, katere avtorji so Lojze Slak, Slavko Podboj in Janez Pavlin, bo ob gostinski ponudbi Hotelov Otočec zabavno vse do jutra. Prireditve bo snemala tudi televizija Slovenija, ki bo posnetek predvajala že naslednji dan v oddaji Po domače. Ponovitev oddaje pa bo v četrtek ob 11.40.

J. P.

TRANS-FUSION PRI SLONU

NOVO MESTO - Danes, 12. decembra, bo ob 20. uri Pri slonu ponovno jazzovski večer, na katerem se bo predstavil kvartet Trans-Fusion. V njem igrajo Marjan Dovič (violina), Erik Marenče (klaviature), Matjaž Zorko (kontrabas) in Robert Volarič (bobni). Zaigrali bodo širok spekter jazzovskih standardov, od starih swingov do sodobnejših jazzovskih usmeritev. Skupino odlikuje poseben zvok, saj se ob klasičnem jazzovskem triu kot solističen instrument uveljavlja violina.

Medvedi vznemirjajo Dameljčane

Medvedi so po poljih najjužnejših slovenskih vasi ropali že jeseni, zgodnji sneg pa jih je prignal prav v vasi - Zahteva za zaščito vaščanov pred medvedi

DAMELJ - V teh po koledarju sicer še jesenskih dneh, ko je sneg nepričakovano zgodaj prekril polja, prebivalce vasi Damelj na skrajnem jugu Slovenije zjutraj namesto budilke prebudijo rjavi medvedi. Vaščani zatrjujejo, da je v njihovi krajevni skupnosti Sinji Vrh 15 medvedov, ena od medvedk pa prebiva v okolici Damlja že štiri leta in ima že drugo družino.

Letošnji zgodnji sneg je tako kot ljudi presenetil tudi medvede, ki si očitno še niso zagotovili dovolj zaloga za zimski dremež, zato iščejo hrano po vaseh. Da je res tako, potrdi tudi Marija Šnedr, saj mu je medved poškodoval osem panjev od osemdesetih. V vasi se je lotil in izropal tudi enega od koruznjakov, jeseni, ko kmetje še niso pospravili pridelkov, pa so medvedi izropali tudi

polja. Dameljčane pa najbolj skrbi za otroke, ki hodijo na šolski avtobus skozi gozd na dva kilometra oddaljeno avtobusno postajo. Zato jih zadnje čase raje peljejo kar sami. Franc Žagar, ki se je že večkrat srečal z medvedom, pravi, da si odrasli ob takšnih neprijetnih srečanjih še nekako pomagajo, zagotovo pa bi bilo veliko huje, če bi mrcina prišla naproti otrokom.

Prav zato vaščani menijo, da bi morali medvede odstraniti iz nji-

Matija Šnedr iz Damlja ob čebelnjaku, ki ga je poškodoval medved. (Foto: J. HARTMAN)

hovega kraja. Vendar lahko lovci odstrelijo na leto le dva medveda, če pa bi se zoper to prekršili, bi jih doletele visoke kazni. Zato bolj v šali kot zares pripomnijo, da se medvedov na miren način zagotovo ne bodo znebili, saj ni dovolj, da jim le svetujejo, naj odidejo. Ker pa so prepričani, da so medvedi bolj zaščiteni kot ljudje, je vaška skupnost Damelj naslovila na ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo ter na republiškega inšpektorja za lovstvo in ribištvo zahtevo po zaščiti vaščanov pred medvedi. Upajo, da bodo tokrat odgovorni v državi le zaščitili vaščane. Medvedi so zaščiteni že dovolj.

J. HARTMAN

SMUČARSKI SEJEM V ŠENTJERNEJU

ŠENTJERNEJ - Šentjernejsko smučarsko društvo priredi v soboto, 21. decembra, od 10. do 18. ure in v nedeljo, 22. decembra, od 8. do 12. ure v šentjernejski osnovni šoli smučarski sejem. Vabljeni prodajalci in kupci rabljene smučarske opreme, na sejmu pa bo možno tudi servisiranje smučar in ostale opreme, saj bodo na njem sodelovali: Ski servis Bajc, Alp sport in Čizman šport, vsi iz Novega mesta.

KAKO NAPRAVITI LJUBEZEN VEČNO

NOVO MESTO - Družinska federacija in slovensko žensko društvo za mir v svetu vabita na predavanje z naslovom: Kako napraviti vajino ljubezen večno, ki bo v soboto, 14. decembra, ob 18. uri v predavalnici zavarovalnice Tilia, v 3. nadstropju. Vstopnina je 500 tolarjev.

POTRES NA DOLENJSKEM IN V BELI KRAJINI

LJUBLJANA - Seizmografski observatorij na Golovcu so v sredo pretekli teden ob 12.55 zaznali zmeren potresni sunek 67 kilometrov jugovzhodno od Ljubljane. Magnituda potresa je bila 1.7 po Richtertju, čutili pa so ga v Podgradu in v drugih naseljih pod Gorjanci ter v Beli krajini, kjer je dosegel učinek 4. stopnje po MSK lestvici. Potres ni povzročil gmotne škode.

BOŽIČNI VEČER PO JAPONSKO

NOVO MESTO - Slovensko društvo za mir v svetu vabi v soboto, 21. decembra, ob 18. uri v predavalnici zavarovalnice Tilia v 3. nadstropju na japonski božični večer. Japonske prostovoljke bodo zapele japonske pesmi, priredile čajanko, pokazale, kako se izdeluje ikebana in origami (japonske zglobanke). Pripravile pa bodo tudi japonsko hrano za degustacijo. Vstopnina 500 tolarjev.

SNEŽENI PREŠEREN - Malokdo se spomni na rojstni dan našega velikega pesnika Franceta Prešerna, ker pač Prešernov praznik slavimo na dan njegove smrti. Pri Škofovih v Novem mestu pa pozornost posvečajo tudi pesnikovem rojstnemu dnevu. Letos sta 3. decembra oče Rudi in sin Matej postavila veliko Prešernovo poprsje iz snega. Snežna podoba še stoji in zbujajo precej pozornosti. (Foto: MiM)

Gostilna in prenočišča
BRUNSKOLE
na Hrastu
vas vabi
na novoletni ples
z začetkom ob 19. uri
1. januarja 1997.
Rezervacije na telefon
068/50-125

Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

Za spomin luknja v zidu - Kdo bo čistil pločnike v Trebnjem? - Policija podatkov ni dala - Denar bi v krajevni skupnosti Hrušica lahko pametneje porabili

Na Miklavžev večer je dežurni telefon kar naprej pel. Bralka s Trdinove 5 b v Novem mestu ima na steni svojega stanovanja precejšnjo luknjo, in to že od oktobra, ko so v bloku, kjer stanuje, montirali plinsko napeljavno. Mojstri niso imeli prav srečne roke, ko so napeljevali odvod v dimnik, in so ga zgrešili, odvečne zvrtnane luknje pa niso zazidali, kot bi se spodobilo. Naša bralka je velikokrat klicala izvajalca dela, a zaman. Upa, da ji bo ta javni poziv kaj pomagal.

Jože iz Trebnja se je v imenu več občanov zjezil na trebanjsko komunalno, ker ni pospravila snega s pločnikov. Pravi, da so šele v četrtek, teden dni po sneženju, delavci komunalne počistili trebanjske pločnike. Še dobro, da prej ni prišlo do kakšne nesreče! Povprašali smo na Komunalni Trebnje in vodja tehnične službe Boško Vujanin je pojasnil, da letos pločnikov res niso čistili takoj po sneženju, ker pač niso dobili naročila za to delo. Prejšnja leto je čiščenje pločnikov naročila občina in dela so bila pravočasno opravljena, zdaj pa je to v skrbi krajevne skupnosti, ta pa se je zganila šele pred kratkim in

naročila čiščenje Cestnemu podjetju, ki je skupaj s Komunalno končno pospravilo sneg s pločnikov. Jože je še povedal, da mu je žal, ker so v Trebnjem izgubili dobrega zdravnika. Dr. Znidaršič je bil namreč izvoljen za poslanca. Po Jožetovem mnenju zdravnik naj ne bi kandidiral na volitvah, ker so bolj koristni v ambulantah kot v politiki.

Bralka iz Črnomlja in S.M. iz okolice Semiča sta se, ne da bi vedela eden za drugega, enako odzvala na zapis o domnevnih nepravilnostih in slabem odnosu do pacientov v črnomljskem zdravstvenem domu. V to, ali so zapisane nepravilnosti resnične ali ne, se ne spuščata, četudi bralka to močno sumi, oba pa je močno motilo nekaj drugega, namreč, kako je pisec prispevka prišel do natančnih podatkov o opravljenem policijskem alkotestu. Ti podatki so po mnenju obeh take narave, da jih je pisec lahko dobil samo od policije. Prav to pa je najbolj sporno. Kako je mogoče, da policija daje take podatke neuradnim osebam? Za pojasnilo smo povprašali Jožeta Stopra, pomočnika komandirja policijske postaje Črnomelj, ki je povedal, da podatki, ki so v omenjenem prispevku v Dolenjskem listu, niso popolnoma točni. Točno ni navedena ne ura in ne meritev alkotesta. "Torej ni nujno, da je pisec dobil podatke od policije, možno je celo, da si jih je izmislil. Na policijski praviloma takih podatkov ne dajemo neuradnim osebam. Vsekakor imamo svo zadevo v vidu, in če bi se slučajno kaj odkrilo, bi ustrezno ukrepali."

Krajan iz Hrušice pravi, da so mnogi vaščani ogorčeni, ker si je predsednik krajevne skupnosti privoščil za denar iz krajevne blagajne vesel zaključek svojega mandata. Boli jih, ker se denar tako zapravlja, saj bi ga lahko koristneje porabili denimo za ureditev cest Pangrč Grm - Hrušica ali Orehek - Hrušica, ki so bolj podobne zjahanemu kolovozu kot cesti.

Ko se je L.M. iz Jablana prejšnji petek ob 22. uri vračala s prireditve v Zdravilišču Dolenjske Toplice, ni

mogla odpeljati s parkirišča, ker je nekdo zapeljal avto prav na sredo poti, ki bi morala ostati prosta, da bi se tudi vozniki z zadnjega dela omenjenega parkirišča lahko odpeljali. "K meni je prišla mlada in zelo razburjena ženska, ki se je z istim problemom ubadala že eno uro. Rekla je, da je vsa razgreta prišla iz kopališča in želela čimprej na toplo domov, pa se že eno uro sprašuje, kdo je lastnik belega audija NM 62-74C. Po pomoč je odšla v recepcijo Zdravilišča, pa ji niso znali pomagati. Ker je imela vsega dovolj, je odšla tudi na bližnjo policijsko postajo, pa je bila ta žal zaprta," je povedala L.M. Ščasoma so prihajali še drugi vozniki, ki se tudi niso mogli odpraviti domov. Nekdo je vendarle prepoznal lastnika "nesrečnega" avtomobila in ga šel klicat v Zdravilišče. To je bil novomeški podžupan, ki je bil na prireditvi slavnostni govornik. Njegova opavičila, da je mislil, da se s tistega parkirišča da priti še kje drugje, niso bila prav prepričljiva.

Dolgoletni naročnik Dolenjskega lista se je pritožil, češ da je v Dolenjcu televizijski program zelo pomanjkljiv in netočen. Drugače pa je naš list zelo pohvalil in izrazil željo, da bi bila nagradna križanka v vsaki številki.

Viktor Rihter s Senovega želi prek časopisa javno pohvaliti lekarno v Vidmu, kjer so mu pomagali v stiski in pokazali veliko mero dobrosrčnosti. Iskal je namreč neko zdravilo na recept, vendar so mu kar v dveh lekarnah, v Krškem in v Brežicah, povedali, da zdravila ni moč dobiti, ker ga ne izdelujejo več. Srečo je poskusil še v Vidmu, tu pa je je uslužbenka Alenka vzela telefon v roko in povprašala po lekarnah širom Slovenije, dokler ni našla lekarni, kjer so zdravilo še imeli na zalogi. Čez dva dni je Rihter zdravila prejel po pošti. Pravi, da take dobrotljive prijaznosti še ni doživel.

Alenka Mežnaršič iz Metlike se v imenu upokojenec javno zahvaljuje podjetju Komet za pozornost, ki so jo vsem Kometovim upokojenecem pokazalo z letošnjo pogostitvijo in obdaritvijo. MiM

Halo, tukaj DOLENJSKI LIST!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo še več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa le opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev - pokličite nas! Priluhnil vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet in po možnosti poiskali odgovor na vaše vprašanje. Na telefonski številki (068)323-606 vas čakamo vsak četrtek med 18. in 19. uro. Dežurni novinar vam bo pozorno prisluhnil.

Naši gradovi za naročnike Dolenjskega lista

Zadnjič smo rekli, da bo leto 1997 za naročnike Dolenjskega lista, ki bodo imeli do konca decembra plačano naročnino za iztekajoče se leto (pa tudi za nove naročnike iz decembra in januarja!) teklo s krasnim stenskim koledarjem, na katerem bodo podobe naših gradov, kakor jih je umetniško podoživel in na platno spravil slikar Samo Kralj. Dodali smo, da je zanimive podrobnosti o dvanajstih grajskih pričevalcih nekdanjih časov prispeval Andrej Bartelj - koledar pa da ne bo nič manj lep kot Krpanov izpred dveh let.

Veliki večini naročnikov se ni bati, da bi ostali brez koledarja, saj so svoj dolg do časopisa že zdavnaj poravnali. Preostali imajo sicer še nekaj časa, da si s plačilom naročnine zagotovijo koledar, a predolgo naj ne odlašajo, saj se leto hitro izteka.

Da bo res lep koledar prišel v prave roke, to je k Dolenjskemu listu zvestim naročnikom, so nam pomagali

Avtohiša Berus, Intel servis, Radio Krka, Zavarovalna družba Adriatic, podjetje Rextom, v veliko pomoč pa nam bo tudi pošta.

Verjemite, z dostavo koledarja akcija še ne bo končana, o tem, kaj čaka najmanj tri naročnike srečne roke, pa prihodnjič!

Dolenjske Novice.

1885-1919

kratkočasnice izbral Jože Dular

Upanje

Mož (časopis prebirajoč): "Tu berem, da se je 75-letna gospodična omožila. To moram naši stari teti prebrati!" Žena: "O, ona to že ve, takoj se je odpravila in si šla kupiti nov klobuk".

Uradna tajnost

Sodnik: "Kako ste mogli tako težko blagajnico odnesti?" Toženec: "To je bilo zelo težko, gospod sodnik. Tega bi vi ne mogli storiti in je moja uradna tajnost!"

Neljuba razlaga

Peter: "Čudno res, moji lasje so še čisto črni, ali brada mi sivi. Vendar pa so lasje dvajset let stareji kakor brada." Pavel: "Gotovo ste z možgani prav malo delali, s čeljustmi pa prav veliko!"

Dobra ženka

(svojemu bolnemu možu): "Glej, stari, tu imaš ključ od večnih vrat. Imeti ga smeš, dokler ne ozdraviš."